

18194

**ABIKS
TARBIJASKOOPERATSIOONI
TÖÖTAJAILE**

**L. M. IZBITSKI, E. D. ROMANTSOV,
S. M. EVENTOV**

**TARBIJATE KOOPERATIIVI
DOKUMENTAALREVISJON**

**EESTI NSV AJALEHTEDE-AJAKIRJADE KIRJASTUS
TALLINN 1950**

ARH

A-18744

ABIKS TARBIJASKOOPERATSIOONI TÖÖTAJAILE

L. M. IZBITSKI, E. D. ROMANTSOV, S. M. EVENTOV

TARBIJATE KOOPERATIIVI DOKUMENTAALREVISJON

Soovitatud Tsentrosojuzi Õppeasutiste Valitsuse
poolt õppevahendina kooperatiivtehnikumidele
ja kooperatiivkaubanduse koolidele

ARHIIVKOGU

EESTI NSV AJALEHTEDE-AJAKIRJADE KIRJASTUS
TALLINN 1950

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

16728

ARHIIVKOGU

I PEATUKK

REVISJONITOO ORGANISEERIMINE JA MEETODID

KONTROLI JA REVISJONI ÜLESANDED

Pärast Suure Isamaasõja lõppu asetas seltsimees Stalin nõukogude rahva ette ülesande „lühema aja jooksul parandada vaenlase poolt meie maale tekitatud haavad ja taastada rahvamajanduse ennesõjaaegne tase, et lähemal ajal ületada see tase tunduvalt, tõsta rahva materiaalsel heaolu ja veel enam kindlustada Nõukogude riigi sõjalis-majanduslikku võimsust.“¹⁾

Tuginedes nõukogude korra suurele paremusele ja arendades üldrahvalikku sotsialistlikku võistlust rahvamajanduse sõjajärgse stalinliku viisaastaku plaani ennetähtaegseks täitmiseks, teostab nõukogude rahvas Lenini-Stalini partei juhtimisel edukalt seda grandioosset ülesannet.

Sõjajärgsed aastad tähistasid meie maa uut õitsengut, pidevat tööstusliku tootmise kasvu, põllumajanduse, transpordi ja kaubakäibe hoogsat tõusu ja arenemist.

Tööstusliku tootmise sõjajärgne tase oli NSV Liidus saavutatud juba 1947. a. lõpul, aga 1948. a. tööstuse üldtootang ületas 1940. a. taseme 18%. Teraviljakultuuride kogusaak 1948. a. saavutas ennesõjaaegse 1940. a. taseme väikese puudujäägiga.

Uheaegselt rahvamajanduse kasvuga tõusis tunduvalt ka meie maa töötajate hulkade heaolu. Riiklike jaehindade alandamise tagajärjel massiliselt tarvitavatele kaupadele ja sellele järgnev hindade alanemine kooperatiivses kaubanduses ja kolhoositurgudel tõstis tunduvalt rubla ostuvõimet. Selle tagajärjel ja seoses rahaliste töötasude kasvuga suurenes tööliste ja teenistujate reaalpalk juba 1948. a. rohkem kui kaks korda võrreldes 1947. aastaga.

Seltsimees Molotov märkis 6. nov. 1948. a. oma ettekandes Moskva Nõukogu pidulikul koosolekul: „Uhtlasi kerki-

1) Ajaleht „Pravda“ 23. veebruaril 1946. a. nr. 46.

sid pärast kaartide alusel varustamise süsteemi kaotamist oma täies suuruses uued ülesanded nõukogude kaubanduse alal nii linnas kui ka maal. Tuleb teha kõik selleks, et laiendada igati laiatarbe-esemete tootmist ning parandada selle toodangu kvaliteeti ja sortimenti, samuti parandada tarbijate teenindamist riiklike ja kooperatiivsete kaubandusorganisatsioonide poolt.

Teiselt poolt me saame rahareformi positiivseid tulemusi täielikult kindlustada ainult sel juhul, kui me kõiges rakendame kokkuhoiurežiimi, lubamata liialdusi, ning säästame Nõukogude kopikat." ¹⁾

Tegelikuks abinõuks võitluses plaani täitmise, sotsialistliku omandi säilitamise, sisemiste ressursside mobiliseerimise, käibevahendite ringluse kiirendamise, üleplaanilise kasumi saavutamise, eelarve- ja finantsdistsipliinist kinnipidamise ning raha ja materiaalsete väärtuste kokkuhoidliku kulutamise eest, mis kuuluvad riiklike, kooperatiivsete ning teiste ühiskondlike organisatsioonide korraldusse, on siseametkondlik finantskontroll.

V. I. Lenin kirjutas:

„Arvestus ja kontroll — see on peamine, mis on nõutav kommunistliku ühiskonna esimese faasi korraldamiseks ja õigeks funktsioneerimiseks".²⁾

Inimeste usaldamine ühenduses nende töö ja selle konkreetsete tagajärgede kontrollimisega on üheks bolševistliku juhtimise ja kaadri kasvatamise printsiibiks.

Seltsimees Stalin õpetab: „Hästi korraldatud kontroll täitmise üle — see on see helgiheitja, mis aitab valgust heita aparadi töö olukorrale igal ajal ja päevavalgele tuua bürokraate ning kantseleinimesi. Võib kindlasti ütelda, et üheksa kümnendikku meie lünkadest ja täitmatajätmistest seletub õigesti korraldatud kontrolli puudumisega täitmise üle. Pole kahtlust, et niisuguse kontrolli olemasolu juures täitmise üle lüngad ja täitmatajätmised oleks kindlasti ära hoitud." ³⁾

Kogu meie sotsialistlikku rahvamajandust oma arene-

¹⁾ V. M. Molotov: „Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 31. aastapäev.“ RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn 1948, lk. 13.

²⁾ V. I. Lenin: „Riik ja revolutsioon“, valitud teosed II k. lk. 163. RK „Poliitiline Kirjandus“, Tallinn 1946.

³⁾ J. V. Stalin: „Leninismi küsimusi“ lk. 426, RK „Poliitiline kirjandus“, Tallinn, 1945.

mises määratakse ja juhitakse ühtse riikliku rahvamajandusliku plaaniga.

Et mitte lubada plaani täitmise nurjumist, tuleb kindlustada jooksvat igapäevast kontrolli selle täitmise üle.

ÜK(b)P XVIII Kongressil seltsimees Molotov kriipsutas alla plaaniliste ülesannete täitmise kontrolli tähtsust:

„Plaanid on meile vajalikud selleks, et kontrollida, kuidas juhitakse meie majanduslikku tööd. Kui aga plaan ei ole seoses täitmise kontrolliga, siis muutub ta tühiseks paberiks.“¹⁾

Olulised puudused ja seaduserikkumised ei ole veel tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide majanduslikust tööst välja juuritud.

Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu (Tsentrosojuzi) Nõukogu oma määruses 15. oktoobrist 1948. a. Tsentrosojuzi juhatus aruande kohta märkis, et „...tarbijaskooperatsiooni paljude organisatsioonide raske finantsolukord on finants-, eelarve- ja arveldusdistsipliini laostumise tagajärg, et see tuleb võitluse puudumisest kokkuhoiurežiimi eest, majandusliku arvlemise printsiipide ignoreerimisest ja tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide juhtijate ja töötajate vastutustundetust suhtumisest finantsmajanduse kindlustamise ja kooperatiivse omandi säilitamisse.“

Tarbijaskooperatsiooni süsteemis on põhiliseks otsustavaks lüliks tarbijate kooperatiivid. Nende ülesandeks on kindlustada maal kultuurset nõukogude kaubandust, teostada varumist ja põllumajandussaaduste ning toorainete kokkuostu, arendada laiatarbekaupade tootmist, aidates kaasa töötajate edaspidiseks heaolu tõusuks.

Siiski mõned tarbijate kooperatiivid ei täida kaubakäibe plaane, ei rahulda täielikult maa tarbijaskonna kasvavaid nõudmisi kaupadele nõutava sortimendi ja kvaliteedi suhtes. Tarbijate kooperatiivide juhtijad ja töötajad ei võitle rangeimast finants-majanduslikust distsipliinist kinnipidamise eest, lubavad põhikirja rikkumisi ja liikmete õiguste kitsendamisi, ei toetu oma töös kooperatiivsele aktiivile. Igalpool ei ole loodud absoluutse sallimatuse olukorda igasuguse pillamise ja vastutustundetu rahakulutamise vastu, mõningate juhtide tahtmatuse või oskamatus vastu hea-

¹⁾ V. M. Molotov: „NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kolmas viisaastaku plaan. Ettekanne ja lõpusõna ÜK(b)P XVIII kongressil. Riikliku poliitilise kirjastuse väljaanne 1939, lk. 20—21 vene keeles.

peremehelikult teostada rahvusliku vara arvestamist, hoida kokku nõukogude kopikat.

Reas kooperatiivides on töötajaid, kes on unustanud Stalinliku Konstitutsiooni paragrahvi 131, mis ütleb:

„NSV Liidu iga kodanik on kohustatud hoidma ja tugevdama ühiskondlikku, sotsialistlikku omandust kui nõukogude korra püha ja puutumatut alust, kui kodumaa rikkuse ja võimsuse allikat, kui kogu töörahva jõuka ja kultuurse elu allikat.

Isikud, kes ühiskondlikku, sotsialistlikku omandust ohustavad, on rahvavaenlased.”

Puuduste kõrvaldamine ja ülesannete teostamine kooperatiivi organisatsioonilis-majanduslikuks tugevdamiseks ei ole kindlustatud ilma süstemaatilise abita praktilises töös, nõudlikkuse suurendamiseta tema juhtide vastu, ühiskondliku kontrolli organite — revisjoni-, kaupluse- ja sööklakomisjonide tegevuse tugevdamiseta ja õigeaegsete dokumentaalrevisjonide kvaliteedi paremustamiseta.

Revisjon ja kontroll täitmise üle võivad olla mõjuvaks ja kindlaks võitlusvahendiks moonutuste ja vigade vastu töös ainult sel juhul, kui neid teostatakse süstemaatiliselt ja õigeaegselt, kui nad mitte ainult et avastavad ja konstateerivad neid või teisi fakte, vaid kindlustavad ka nende ennetamise. Revisjon ja kontroll täitmise üle tuleb teostada küllaldase objektiivsuse ja kõrge nõudlikkusega, et vältida ükskõik milliste puuduste kinnimätsimist ning kindlustada terav bolševistlik kriitika ja enesekriitika.

Kontrolli meetodid ja vormid võivad olla mitmesugused. Kontrolli teostatakse pideva vaatlemise, uurimise ja dokumentaalrevisjoni kaudu.

Organisatsioonide ja ettevõtete majandusliku ja finants-tegevuse dokumentaalrevisjon kujutab enesest järjekindla kontrolli vormi.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määruses 15. aprillist 1936. a. „Siseametkondlikust finantskontrollist ja dokumentaalrevisjonist asutistes, ettevõtteis, majanduslikes organisatsioonides ja ehitustel” on märgitud, et dokumentaalrevisjoni põhiülesanded on: „... a) antud asutise, majandusliku organisatsiooni või ehituse operatsioonide seaduslikkuse kontroll ja kontroll finants- ja eelarvelisest distsipliinist kinnipidamise üle;

b) võitlus sotsialistliku omandi riisumise vastu, riisumiste

ja vahendite ning materjalide ebaseadusliku kulutamise juhtude avastamine;

c) raamatupidamise korralduse õigsuse üksikuid operatsioone vormistavate dokumentide kvaliteedilisuse ja raamatupidamise kannete kontroll;

d) laomajanduse materiaalse arvestuse õigsuse kontroll.“

Rajooni liidu instruktor-revidendile on pandud ülesanded kooperatiivi õige organisatsioonilise ülesehituse, kaubanduse, finants- ja arveala korrastamise, revisjoni-, kaupluse- ja sööklakomisjonide tegevuse tugevdamise ning kooperatiivse demokraatia printsiipide kõvendamise alal, kõikide abinõude organiseerimine võitluses puudujääkide ja raiskamiste vastu, samuti dokumentaalrevisjonide organiseerimine ja läbiviimine ning kaadri valiku ja kvaliteedi kontroll.

Rajooni liitude instruktor-revidentide vastutus ja ülesannete keerulisus nõuab neilt kõrget kvalifikatsiooni ja põhjalikke teadmisi mitte ainult arvestuse ja kontrolli korra, meetodite ja tehnika alal, vaid ka plaanimise, finantseerimise ja krediteerimise alal. Rajooni liitude instruktor-revidendid peavad tundma seadusi, valitsuse määrusi ja juhtivate organite juhendeid tarbijate kooperatiivi majandusliku tegevuse kohta. On iseenesest mõistetav, et revidenti funktsioone võib panna ainult poliitiliselt kontrollitud töötajale, kes on ustavad Lenini-Stalini parteile, andekaile, revolutsioonilise valvsusega, bolševistliku sallimatusga, sihikindlalt ja kohusetruult riikliku distsipliini rikkumiste vastu võitlejaile.

KONTROLLI JA REVISJONI TEOSTAVAD ORGANID TARBIJAS-KOOPERATIIVSES SUSTEEMIS

Siseametkondlik kontroll. Vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele nr. 708 — 15. aprillist 1936. a. „Siseametkondlikust finantskontrollist ja dokumentaalrevisjonist asutistes, ettevõtetes, majanduslikes organisatsioonides ja ehitustel“ on kõik NSV Liidu keskasutised ja ametkonnad (ministeeriumid) kohustatud teostama finantskontrolli ja mitte harvem kui üks kord aastas läbi viima dokumentaalrevisjoni kõigis alluvates ettevõtetes, majanduslikes organisatsioonides ja ehitustel.

Tarbijaskooperatsiooni süsteemis on loodud organiseerimis-instrueerimise ja revisjoni tööde teostamiseks eriparaat, ja nimelt:

- 1) Tsentrosojuzi organiseerimis-revisjoni valitsus;
- 2) vabariiklike, kraide, oblastite tarbijate kooperatiivide liitude, Tsentrosojuzi kalapüügi sektsiooni ja kalurite tarbijate kooperatiivide liitude organiseerimis-revisjoni osakonnad;
- 3) tarbijate kooperatiivide rajooni liitude instruktor-revidendid.

Tsentrosojuzi organiseerimis-revisjoni valitsus juhib vabariiklike (kraide, oblastite) organiseerimis-revisjoni osakondade, Tsentrosojuzi kalapüügisektsiooni ja ühiskondliku kontrolli — tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide revisjonikomisjonide — tööd, osutades neile vajalikku praktilist abi, samuti teostab ka vahetult revisjone tarbijaskooperatsiooni liitude isemajandavais ettevõtetes. Tsentrosojuzi organiseerimis-revisjoni valitsusel lasub ka abinõude rakendamine võitluses raiskamiste, riisumiste ja teiste kuritarvituste vastu tarbijaskooperatsiooni süsteemis.

Vabariiklike, kraide ja oblastite liitude organiseerimis-revisjoni osakonnad täidavad samu funktsioone oma tarbijate kooperatiivide liidu tegevuspiirkonnas ja alluvad Tsentrosojuzi organiseerimis-revisjoni valitsuse juhtimisele.

Tarbijate kooperatiivide rajooni liidu instruktor-revidendi ülesandeks on revisjonide teostamine vahetult tarbijate kooperatiivides, nende revisjonikomisjonide töö organiseerimine ja instrueerimine, võitluse organiseerimine raiskamiste, riisumiste ja muude kuritarvituste vastu.

Vastavalt rajooni liidu instruktor-revidendi põhimäärusele on tema funktsioonid järgmised:

- a) koos tarbijate kooperatiivide juhatuste ja revisjonikomisjonidega organiseerida tööd raiskamiste, riisumiste ja muude kuritarvituste vältimiseks;
- b) koos tarbijate kooperatiivide juhatustega igakuuliste ootamatute revisjonide teostamine kõigis jaekaubanduslikes, ühiskondliku toitlustamise jt. ettevõtetes;
- c) vähemalt üks kord aastas kooperatiivi ja temale alluvate ettevõtete majandusliku tegevuse dokumentaalrevisjonide läbiviimine;
- d) tarbijate kooperatiivide revisjonikomisjonide töö orga-

niseerimine, nende töö kontrollimine ja praktiline abistamine;

e) õigeaegne ja õige raiskamiste, riisumiste ja muude kuritarvitusasjade vormistamine, kontroll nende asjade käigu üle kohtu-uurimisorganites ja väljamõistetud summade õigeaegse sissenõudmise üle.

Instruktor-revident peab süvenema asjade olemusse, üksikasjaliselt selgitama, milles nimelt seisab seaduserikkumine, missugust seadust või juhendit on rikutud, missugustest normidest ja põhimäärustest on võimaldatud kõrvalekaldumisi, millised normatiivid, eelarvelised assigneeringud on ületatud jne. Erilist tähelepanu tuleb pöörata seaduserikkumise konkreetse süüdlase (süüdlaste) selgitamisele.

Aga sellega veel ei lõpe instruktor-revidendi kohustused. Samuti peab ta näitama, mis tuleb ette võtta tehtud vigade parandamiseks ja nendest hoidumiseks tulevikus, missugused abinõud tuleb rakendada üleastumiste likvideerimiseks ning tehtud kahju sissenõudmiseks.

Instruktor-revidendi ülesanne seisab veel selles, et negatiivsete faktide kõrval revideerimisaktis välja tuua ka kooperatiivi töö positiivsed näitajad, milline asjaolu omab suurt kasvatustlikku tähtsust.

Järgnevatel revisjonidel annab instruktor-revident edasi kooperatiivkaubanduse eesrindlaste kogemusi ka teistele tarbijate kooperatiividele.

Kooperatiivide ja nende ettevõtete revideerimisest kutsub instruktor-revident osa võtma ka tarbijate kooperatiivide revisjonikomisjonid.

Instruktor-revidendi tööle võtmine, ümberpaigutamine ja töölt vabastamine toimub ainult vabariikliku, krai või oblasti tarbijate kooperatiivide liidu juhatuse nõusolekul, rajooni liidu juhatuse ettepanekul.

Oma töös instruktor-revident juhendab oma rajooni liidu ja kõrgemate kooperatiivorganisatsioonide juhendeist, samuti ka kehtivaist seadusist, mille tundmine on talle kohustuslik.

Praktika näitab, et revidendil on vajalik pidada nn. „revidendi märkmikku“, süstemaatiliselt kandes sellesse põhimäärused, määrused, korraldused ja juhendid kõigis tarbijate kooperatiivide tegevuse küsimustes.

Märkmiku kergema kasutamise eesmärgil tuleb sissekanded grupeerida üksikute küsimuste kaupa, näiteks: tar-

bijate kooperatiivide koosseisude kohta, materiaalselt vastutavate töötajate kohta, laekumiste üleandmise kohta Riigipanka jne. Märkmikku on vaja kanda ainult niisugused materjalid, mis võivad vajalikud olla revidendile tema töös.

Soovitav on märkmik koostada järgmise vormi kohaselt:

Dokumendi nimetus	Kuupäev	Dokumendi nr.	Lühike sisu	Märkusi
NSV Liidu ja VNFSV Tsentrosojuzi juhatuses määrus.	20. II 48. a.	nr. 129	Tööstuskaupade ja materjalide ostmise keelu kohta sularahe eest eraisikuult, samuti riiklikust ja kooperatiivsest kaubandusvõrgust.	

Tsentrosojuzi juhatus keelas kategooriliselt revidentide rakendamise ükskõik millisele tööle, mis ei ole seotud nende otseste ülesannetega (Tsentrosojuzi juhatuses määrus nr. 598 — 25. juunist 1947. a.) Rajooni liidu instruktor-revident viibib kaks kolmandikku oma tööajast vahetult tarbijate kooperatiivides, kus ta õpib tundma asjade seisukorda kohapeal, osutab abi puuduste kõrvaldamisel ja õpib süstemaatiliselt tundma kaadri seisukorda, selle paigutust, korraldab kaadri instrueerimisi, taotleb majanduslike plaanide tegelikkusse täitmist ja viib läbi dokumentaalrevisjone.

Ühiskondlik kontroll. Kooperatiivseis organisatsioonides täidetakse kontrolli ja revisjoni funktsioone peale koosseisulistest revidentide veel ühiskondliku kontrolli organite — revisjoni-, kaupluse- ja sööklakomisjonide poolt.

Tarbijate kooperatiivi revisjonikomisjon, vastavalt põhikirjale, valitakse kinnisel (salajasel) hääletamisel kooperatiivi liikmete (volinike) üldkoosolekul kaheks aastaks, koosseisus 3—5 liiget (kaasa arvatud ka revisjonikomisjoni esimees). Tarbijate kooperatiivi revisjonikomisjoni tööd juhivad vastava rajooni liidu juhatus.

Revisjonikomisjoni põhiülesanded on: võitlus kooperatiivse omandi säilitamise eest, kaupade pillamise, riisumise ja teiste kuritegude takistamine, samuti ka kooperatiivi juhatuses poolt teostatavate operatsioonide seadusepärasuse kontroll.

Vähemalt üks kord kuus peab revisjonikomisjon ootamatult teostama kooperatiivi kassa, aruandesummade ja debitoorse võlgnevuse revideerimist.

Revisjonikomisjon on kohustatud vähemalt üks kord kvartalis revideerima tarbijate kooperatiivi kaubandus- ja tootmisettevõtteid (leivatööstused, sööklad, töökojad jt.) ühes rahasummade, kaupade, materjalide ja muude väärtuste inventeerimisega, samuti kontrollima majanduslike plaanide täitmist ning eelarve- ja finantsdistsipliini kinnipidamist.

Tarbijate kooperatiivi ja tema ettevõtete jooksva kontrolli käigus kontrollib revisjonikomisjon partei ja valitsuse direktiivide ning kõrgemate kooperatiivorganisatsioonide määruste täitmist, võtab osa igakuiste ootamatute inventuuride teostamisest kauplustes ja teistes kooperatiivi ettevõtteis, kontrollib hindade ja juurdehindluste õigsust, põllumajandussaaduste ja toorainete vastuvõtmise õigsust tootjalt, nendega täpset ja õigeaegset arvete õiendamist.

Revisjonikomisjon valvab selle järele, et kauplustes kaupade müümisel elanikkonnale peetaks rangelt kinni kehtivast korrast ja müügieeskirjadest, et ei lubataks kaupade kõrvaldamist ja vargust; kontrollib raamatupidamise õigsust ja õigeaegsust, kinnipidamist kooperatiivi põhikirjast ja üld- (volinike) koosolekute otsustest.

Revisjonide ja kontrollimiste materjalide põhjal esitab revisjonikomisjon liikmete üldkoosolekule oma seisukohad kooperatiivi kvartali- ja aastaaruannete ning bilansside kohta.

Revisjonikomisjon võtab osa rajooni liidu poolt teostatavatest kooperatiivi dokumentaalrevisjonidest, samuti üleandmise-vastuvõtmise aktide koostamisest kooperatiivi juhtivate töötajate vahetamisel.

Oma töös peab revisjonikomisjon omama tiheda sideme kaupluse- ja sööklakomisjonidega, külanõukogu kaubandus-varumiskomisjonide liikmetega ning toetuma liikmetele-aktivistidele.

Revisjonikomisjon annab oma tööst aru kooperatiivi liikmeile piirkondlikel ja üld- (volinike) koosolekuil.

Asutised, organisatsioonid ja ettevõtted, kus alaliselt töötavad kooperatiivsete organisatsioonide revisjonikomisjoni liikmed, on kohustatud neid takistamatult vabastama töölt revisjonide läbiviimise ajaks.

Kooperatiivi revisjonikomisjoni esimehele ja liikmeile

makstakse tasu kooperatiivi juhatuse poolt $\frac{1}{25}$ kooperatiivi juhatuse esimehe kuutöötasust iga oma kohustuste täitmiseks tegelikult kulutatud päeva eest.

Kaupluse- ja sööklakomisjonid valitakse liikmete, keda teenindab antud kauplus või ühiskondliku toitlustamise ettevõtte, piirkondlikel koosolekudel, lahtisel hääletusel, tähtajaga kuus kuud, koosseisus 3—5 liiget. Nende komisjonide tööd organiseerib kooperatiivi juhatuse.

Kaupluse- ja sööklakomisjoni tähtsaim ülesanne on kooperatiivse omandi kaitsmine ja kontroll kultuurse nõukogude kaubanduse organiseerimise üle.

Vastavalt sellele võitlevad kauplusekomisjonid tarbijate ebaviisaka ja tähelepanematu kohtlemise vastu, valesi mõõtmise, kaalumise, arvestamise ja hindade tõstmise ning teiste nõukogude kaubanduse eeskirjade rikkumise vastu. Nad peavad süstemaatiliselt kontrollima kaalu-mõõduabinõude korrasolekut (kaalud, kaaluvihid, meetermõõduid jne.), nende tembeldamise õigeaegsust, valvama jaehindade hinnakirja järele: kontrollima, kas kaupadel olevad hinnad vastavad hinnakirjas, arve-faktuuris, saatekirjas jne. märgitud hindadele; teostama kontrollide hindade, kaalu ning mõõdu õigsuse ja kauba kvaliteedi selgitamiseks, tõmmates sellele tööle kaasa kooperatiivi liikmeid.

Kauplusekomisjonide kohustustesse kuulub kontroll kauplusesse toodud kaupade õigeaegse ja täies koguses arvelevõtmise, õige säilitamise ja kvaliteetsuse ning igapäev nõutavate kaupade olemasoleku üle. Kohustuslikus sortimentmiinimumis ettenähtud kaupade puudumisel kauplustes on kauplusekomisjonid kohustatud kooperatiivi juhatuse kaudu rakendama abinõud nende kohaletoomiseks.

Kauplusekomisjonid peavad valvama selle järele, et kauplustes oleks vajalik sisustus kultuurse kaubanduse arendamiseks, et kaupluses ja kaupluse ümbruses valitseks kord ja puhtus, et müüjad oleksid puhtad ja korralikud. Peale selle kontrollivad kauplusekomisjonid sissekandeid sanitaar-raamatuisse müüjate meditsiinilise läbivaatuse kohta.

Kauplusekomisjon valvab kaupluse avamise ja sulgemise järele vastavalt kindlaksmääratud kauplemise aegadele, päevase kassa õigeaegse äraandmise, avalduste ja kaebuste raamatu olemasoleku, kaebustele õigeaegse vastamise ning puuduste kõrvaldamiseks ettevõetud abinõude täitmise järele.

Samuti võtavad kauplusekomisjonid osa ettevõtete ja kogu kooperatiivi töö revideerimistest ja kontrollimistest, mis teostatakse rajooni liidu ja revisjonikomisjoni poolt.

Sööklakomisjon valvab selle järele, et sööklad oleksid varustatud produktidega ja et administratsiooni poolt oleks tarvitusele võetud kõik võimalikud abinõud täiendavate varustamise allikate leidmiseks (oma abimajandite arendamise arvel, kokkuostu organiseerimise arvel jm.).

Sööklakomisjoni ülesannetesse kuulub kontroll kindlaksmääratud toiduainete retseptnormidest kinnipidamise (toiduainete katlassepaneku) üle roogade valmistamisel, valmisroogade väljatuleku ja jäätmete normide üle toiduainete töötlemisel, valmisroogade näidiste olemasoleku üle, mille järgi tarbija võib kontrollida portsjoni õiget kaalu, menüü mitmekesisust ja toidujagamise mõõdnõude (mõõdulusikad jne.), olemasoleku, valmistatud toitude kvaliteedi, roogade sortimendi ja toiduainete õige töötlemise järele.

Komisjon avastab tarbijate petmise juhtusid kauba kaalumise ja mõõtmise juures ja kaubahindade rikkumisi, valvab ettekandjate ja roogade väljaandjate töö õige organiseerimise üle, valvab sanitaareeskirjadest kinnipidamise üle toiduainete kohaleveo, säilitamise ja töötlemise juures; kontrollib toiduainete kvaliteeti; valvab puhtuse ja korra järele ettevõttes, et ettevõtte töötajad käiksid regulaarselt meditsiinilisel ülevaatusel, nende isikliku puhtuse ja korralikkuse üle; kontrollib, et ettevõtte peaks kinni määratud tööajast; valvab kaebuste ja esitiste raamatu olemasoleku ja kaebustele õigeaegselt vastamise üle.

Komisjon valvab söökla abimajandi töö, eriti karjakasvatamise üle ja et abimajandist saadud produktid kasutataks määratud otstarbeks.

Kaupluse- ja sööklakomisjonid esinevad igas kvartalis aruannetega neid valinud liikmete koosoleku ja kooperatiivi juhatuse ees.

Välisametkondlik kontroll. Välisametkondlikku kontrolli ja revisjoni teostatakse NSV Liidu Riigikontrolli Ministeeriumi ja liiduvabariikide riigikontrolli ministeeriumide poolt. Need ministeeriumid revideerivad tähtsamaid tööalasid, mis osutuvad põhimiseks kogu kooperatsiooni tegevuses (näiteks: kauba-materiaalsete väärtuste ja rahaliste vahendite puutumatus, raiskamiste ja puudujääkide vastu

võitlemise olukord, NSV Liidu valitsuse otsuste õigeaegne täitmine jne.).

Finantskontrolli teostatakse ka NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt, kes kontrollib riiklike vahendite õiget kasutamist organisatsioonide ja ettevõtete poolt ning kohustuste täitmist eelarve suhtes (maksude ja teiste maksete õige arvestamine ja õigeaegne tasumine). NSV Liidu Rahandusministeeriumi Kontroll-Revisjonivalitsusel ja tema organitel (liiduvabariikides — peakontrolörid-revidendid, kraides ja oblastites — vanem-kontrolörid-revidendid, rajoonides — kontrolörid-revidendid) on õigus teostada dokumentaalrevisjone kõigis ministeeriumides, asutistes, organisatsioonides ja ettevõtetes ning anda revideeritavate organisatsioonide juhatajatele neile kohustuslikke juhendeid revisjonikäigus avastatud finantsdistsipliini rikkumiste kõrvaldamiseks.

Kontrollfunktsioone täidavad ka Riigi- ja Kaubandus-panga organid. Riigipanga organid teostavad alalist valvet krediteerimise ja arvelduste käigu üle ja tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide ja ettevõtete kõigi töönäitajate üle (kaubakäibe ja ühiskondliku tootlustamise ettevõtete, varumise, kasumi ja muude plaanide täitmise üle). Riigipank teostab kassa dokumentaalrevisjone eesmärgiga kontrollida kassaplaanide täitmist, sularaha (sissetuleku) õigeaegset ja täies summas Riigipanka arvelduskontole äraandmist, kassa-arveldusdistsipliinist kinnipidamist jne. Väljaantud krediidide kindlustatuse, aruandeliste andmete õigsuse selgitamise, mitteminevate ja seisvate kaupade kindlaksmääramise korras kontrollitakse ka kauba-materiaalsete väärtuste faktilisi jääke ladudes ja kauplustes.

Tarbijaskooperatiivsed organisatsioonid esitavad antud tähtaegadel Riigipanka raamatupidamise aruanded, kus need kontrollitakse ja analüüsitakse.

Kaubanduspank valvab kapitaalmahutuste plaanide täitmise ja finantseerimis-allikate kasutamise üle.

Tarbijaskooperatiivsete organisatsioonide ja ettevõtete tööd kontrollitakse peale selle ka riiklike eriinspeksioonide poolt (sanitaarinspeksioon jne.), samuti ka NSV Liidu ja liiduvabariikide kaubandusministeeriumide ja kraide, oblastite ning rajoonide tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt.

Revisjoni perioodiline kordamine nõuab kindlat sidet teostatud revisjonide vahel: iga järgnev revisjon peab hääramata perioodi revideeritava organisatsiooni tegevuse sellest momendist, kus lõppes eelmine revisjon.

Vastavalt kehtivale siseametkondliku kontrolli põhimäärusele on vajalik teostada täielikku dokumentaalrevisjoni perioodiliselt igas organisatsioonis. See tähendab, et revideeritaval perioodil tuleb kontrollida organisatsiooni kogu majanduslikku tegevust. Ajavahemikul täielikkude revisjonide vahel võib teostada ka osalisi revisjone, mis seisavad üksikute tegevusalade, nagu kassaoperatsioonide, kaubaoperatsioonide, varumisoperatsioonide jne. või kooperatiivi üksikute ettevõtete revideerimises.

Nii täielikud kui ka osalised revisjonid teostatakse varem kavastatud plaani alusel; niisuguseid revisjone nimetatakse plaanilisteks. Vajaduse korral määratakse mitteplaanilised revisjonid.

Plaanilised ja mitteplaanilised revisjonid teostatakse revideeritavale organisatsioonile või ettevõttele ootamatult. Järelikult tuleb revisjoni teostamise tähtajad ja objektid hoida valjult saladuses. Revisjonide plaan on dokument, mis ei kuulu avaldamisele ja mille sisu võivad teada ainult need isikud, kes revisjoni määravad.

Revisjoni teostatakse revideeritava ettevõtte algdokumentide ja teiste materjalide üldise või valik-kontrollimise teel. Esimesel juhul peab revident kontrollima kõiki algdokumente; teisel juhul — ainult tähtsamaid neist, või neid, mis haaravad revideeritava perioodi teatavat ajajärku.

Uldreeglina rakendatakse revideerimisel üldise kontrollimise meetodit. Kuid üksikjuhtudel võib revident realaladel, mis ei ole seotud rahalis-materiaalsete väärtuste kontrollimisega, kasutada valik-meetodit. Näiteks ei ole vajadust kontrollida kõiki arvestusi hinnalisandi väljaarvestamise juures realiseerimata kaupadele kuu lõpul, on küllaldane kontrollida valikuna mõnd niisugust arvestust (revidendi äranägemisel). Kui aga valik-kontrollimisel avastatakse kuritarvitusi või kindlaksmääratud reeglite rikkumisi arvestamisel, on revident kohustatud teostama üldist kontrolli kogu revideeritava perioodi ulatuses.

Dokumentaalrevisjonide juures kasutatakse mitmesugu-

seid allikaid: algdokumente, raamatupidamise sissekandeid, aruandeid, bilansse jne. Laialt kasutatakse ka kooperatiivi revisjoni juures ühiskondliku massikontrolli ja välisrevisjonide materjale: riikliku kaubandusinspektsiooni ja rajooni kaubandusosakondade akte, liikmete sõnavõtte koosolekutel, liikmete üldkoosolekute otsuseid, perioodilise ajakirjanduse ja seinalehtede artikleid, kaebuste ja esildiste raamatuid, avaldisi, seletuskirju, ettekandeid, raamatupidajate teadaandeid finants-, eelarve- ja plaanidistsipliini rikkumisest ja teisi materjale.

Kindlasti tuleb kontrollida lepingud kauba hankijatega ja ostjatega, müügikorraldused, eelarved, operatiiv- ja statistilised aruanded jne.

Revident peab kontrollima eelnenud revisjoni materjalide järgi, kas juhendid varem avastatud puuduste ja kuritarvituste kõrvaldamiseks on täidetud ja kas avastatud puudused pole kordunud uuesti.

Revisjoni käigus revident märgib ära nii negatiivsed kui ka positiivsed küljed revideeritava ettevõtte töös.

DOKUMENTAALREVISJONI ORGANISEERIMINE

Revisjonitöö plaanimine. Revisjonitöö õigeks organiseerimiseks ja läbiviimiseks omab suurt tähtsust selle eelnev plaanimine.

Rajooni liidu instruktor-revidendi tööplan koostatakse igas kuus ja kinnitatakse rajooni liidu juhatause poolt. Tarbijate kooperatiivi revisjonikomisjon esitab rajooni liidule oma kvartali tööplaanid.

Antud rajooni tarbijate kooperatiivide revisjonikomisjonide tööplaanid peavad olema kooskõlastatud rajooni liidu üldise revisjoni tööplaaniga.

Rajooni liidu instruktor-revidendi tööplaanist peab nähtuma tarbijate kooperatiivi revisjonikomisjonide osavõtt kooperatiivide ja nende ettevõtete revideerimistest. Võitluseks puudujääkide ja raiskamistega on nendes plaanides vaja ette näha järgmised abinõud:

puudujääkide ja raiskamisasjade liikumise kontroll kohtu-uurimisorganeis;

süsteemaatiline kontroll puudujääkide ja raiskamisasjade kohtu-uurimisorganeile üleandmise ja kahjude sissenõudmise üle;

rahaliste, kauba-materiaalsete ja teiste väärtuste ootamatute inventuuride organiseerimine ja läbiviimine tarbijate kooperatiivides; mitte vähem kui üks kord poolaastas teostada üheaegsed üldised ja ootamatud revisjonid kõigis tarbijate kooperatiivi ettevõtteis;

materiaalselt vastutavate töötajate tööle vormistamise õigsuse kontroll vastavalt selleks antud erijuhendeile.

Dokumentaalisvisjonide plaan peab sisaldama järgmisi andmeid:

a) revideerimisele kuuluvate organisatsioonide ja ettevõtete nimetused;

b) missuguse majandusliku tegevuse perioodi kohta viidi läbi viimane dokumentaalisvisjon;

c) missuguse perioodi kohta viiakse läbi järjekordne dokumentaalisvisjon;

d) plaanitava dokumentaalisvisjoni alguse ja lõpu kuupäevad;

e) revisjoni läbiviija perekonna-, ees- ja isanimi ning ametkoht.

Iga revisjoni kohta märgitakse plaanis, kas ta on täielik või osaline.

Dokumentaalisvisjoniks ettevalmistamine. Tarbijate kooperatiivi majandusliku tegevuse revisjon määratakse rajooni liidu juhatuse määrusega. Määruses näidatakse revideerimisele kuuluva tarbijate kooperatiivi nimetus, revidendi perekonnanimi, revideeritav periood, revisjoni alguse- ja lõpukuupäev.

Üheaegselt revisjoni määramisega annab rajooni liidu juhatus juhendeid selle kohta, missugustele tarbijate kooperatiivi tööaladele peab instruktor-revident pöörama erilist tähelepanu. See on eriti vajalik neil juhtudel, kui määratakse erakorraline revisjon signaalide põhjal, mis on saadud üksikute kuritarvituste või kooperatiivi halva töö kohta.

Revident peab enne revisjonile väljasõitu hoolega selleks ette valmistuma: tutvuma raamatupidamise ja operatiivaruandluse andmetega, samuti ka informatsiooniliste teadetega revideeritava kooperatiivi töö kohta; läbi vaatama kirjavahetuse, määrused, järeldused ja ettepanekud, mis puudutavad antud kooperatiivi tööd; vestlema rajooni liidu juhtivate töötajatega ja saama neilt vajalikke materjale ja õiendeid; võtma rajooni liidu juhatuse raamatupidamisest ja varumiskontorist väljakirjutised arvlemisest kooperatiiviga.

Äärmiselt tähtis on tutvuda eelmise revisjoni materjalidega ja selle kohta vastuvõetud otsustega.

Revisjoniks ettevalmistamise käigus teeb revident vastavad sissekanded märkmikku, et arvestada saadud andmetega eelseisvas töös. Veel enne väljasõitu kohale peab revident hoolega uurima kogutud materjale ja koostama revideerimise plaani.

Rajooni liidu juhatuse esimehe poolt kinnitatud plaan kujutab enesest ülesannet, mis määrab revisjoni mahu ja suuna. Plaanis peab olema ette nähtud, kas antud juhul teostatakse täielik või osaline revisjon, milliseid majanduslikke operatsioone tuleb kindlasti revideerida tüliselt ja milliseid võib revideerida valiku järgi, kas tulevad inventeerida revisjoni käigus kõik kauba-materiaalsed väärtused või on küllaldane nende inventeerimise läbiviimine üksikuis ettevõtteis.

Plaanis nähakse ette ka küsimused, milliseid revident peab lahendama revisjoni käigus ja näidatakse, millise aja kohta tulevad kontrollida revideeritava kooperatiivi dokumendid.

Revisjoni käigus võib tekkida vajadus tööplaani täpsustamiseks või koguni osaliseks muutmiseks. See vajadus tekib neil juhtudel, kui revident juba kohal olles avastab seaduserikkumise ja kuritarvituse fakte neil aladel, mis ei olnud plaanikohaselt revideerimiseks ette nähtud või avastab puudusi nendes operatsioonides, kus oli ette nähtud valikrevisjon. Kõikidest plaani muudatustest teatab revident rajooni liidu juhatusele.

Toome näitliku revisjoniplaani:

KINNITAN

TKR Liidu juhatuse esimees

Nikolajev

29. juunil, 1948. a.

Vaninski Tarbijate Kooperatiivi dokumentaalrevisjoni

PLAAN

perioodi kohta 17. novembrist 1947. a. kuni 1. juulini 1948. a.

Revideerija: instruktor-revident Petrov, N. I.

Revisjoni algus: 1. juulil 1948. a. Revisjoni lõpp: 15. juulil 1948. a.

Jk. nr.	Kontrolltegevus ja eriülesanded	Revideeritav periood	Märkusi	Märkusi täitmise kohta
1.	Sularaha kontrollimine kassas	seisuga 1. VII 48. a.	Ootamatu kontroll isiklikult revidendi poolt	

1	2	3	4	5
2.	Väärtuste tegelike jääkide inventuur kauplustes nr. 1, 2, 3 ja 4.	seisuga 1. VII 48. a.	Ootamatu revisjon revisjoni- ja kauplusekomisjonide osavõtul; kaupluses nr. 3 revidendi isiklikul osavõtul.	
3.	Toiduainete tegelike jääkide inventuur söökla nr. 1 laos ja teemajas nr. 2	seisuga 1. VII 48. a.	Ootamatu kontroll revisjoni- ja söökla komisjonide osavõtul	
4.	Kindlustada poolaasta aruande ja bilansi koostamine	seisuga 1. VII 48. a.	Kontrollida töö seisukorda ja kindlustada aruande ja bilansi koostamine mitte hiljem kui 4. VII 1948. a.	
5.	Kassaoperatsioonide revideerimine	17. XI 47. a. kuni 1. VII 48. a	Dokumentaalrevisjon isiklikult revidendi poolt.	
6.	Kaubanduslike operatsioonide ja kaubakäibe plaanide täitmise revideerimine	17. XI 47. a. kuni 1. VII 48. a	sama	
7.	Varumisoperatsioonide revideerimine	17. XI 47. a. kuni 1. VII 48. a	sama	
8.	Söökla nr. 1 töö reviddeerimine	10. II. 48. a. kuni 1. VII 48. a	sama	
9.	Teemaja nr. 2 töö reviddeerimine	1. III 48. a kuni 1. VII 48. a	sama	
0.	Seenekeedupunkti tegevuse revideerimine	17. XI 47. a. kuni 1. II 48. a.	sama	
1.	Transpordi töö reviddeerimine	valikrevisjon kolme kuu tegevuse üle	sama	
2.	Arvlemiste ja abinõude reviddeerimine puudujääkide, raiskamiste ja debitoorse võlgnevuse likvideerimiseks	17. XI 47. a. kuni 1. VII 48. a	sama	

1	2	3	4	5
13.	Põhivahendite ja kapitaalvahutuste revideerimine	1. IV 48. a. kuni 1. VII 48. a.	sama	
14.	Finantsmajanduse kontroll	seisuga 1. VII 48. a.	sama	
15.	Eelmise revisjoniakti (perioodi kohta 1. I kuni 17. XI 1947. a.) juhiste täitmise kontroll		sama	

Rajooni liidu instruktor-revident
Petrov

DOKUMENTAALREVISJONI LÄBIVIIMISE KORD

Väärtuste tegelike jääkide kontroll. Kohalejõudmisel esitab revident tarbijate kooperatiivi juhatasele rajooni liidu määruse revisjoni läbiviimise kohta ja oma komandeerimistunnistuse. Kohe pärast seda peab ta kontrollima sularaha, väärtpaberite ja rangele arvestusele kuuluvate plankide tegelikku seisuga, samuti ka organiseerima kaubamateriaalsete ja muude väärtuste tegelike jääkide inventeerimise läbiviimist ettevõtteis. Väga tähtis on haarata ootamatu inventeerimisega kõiki tarbijate kooperatiivi ettevõtteid ja kõiki aruandekohustuslikke isikuid üheaegselt, kuna sellest oleneb suurel määral revisjoni kvaliteet.

Revideeritava kooperatiivi väärtuste tegeliku allesoleku kontrollimisele kutsuvad revident revisjoni-, kaupluse- ja sööklakomisjoni liikmeid, külanõukogu, kolhooside ja ühiskondlike organisatsioonide esindajaid, samuti ka liikmeid-aktiviste.

Isikud, kes inventeerimist teostavad, peavad olema revideendi poolt hoolega instrueeritud väärtuste tegeliku seisuga kontrollimise viiside üle. Ühes sellega tuleb nende tähelepanu juhtida vastutusele, mida nad kannavad tegelike jääkide inventeerimise õigsuse eest. Väärtuste kontroll teostatakse vastavalt Tsentrosojuzi poolt antud inventeerimise läbiviimise instruktsioonile.¹⁾

¹⁾ Instruktsioon materiaalse väärtuste ja arvlemiste inventeerimiseks on kinnitatud Tsenrosojuzi Presiidiumi poolt 16. sept. 1947. a. (Protokoll nr. 44 p. 4).

Liikmeile revisjonist teatamine. Revidendil on vajalik külastada kohalikke partei- ja nõukogude organisatsioone ja informeerida neid revisjonist, samuti ka luua side kohtu-uurimisorganitega, riigipanga osakonnaga, rajooni kaubandusosakonnaga, varumisministeeriumi rajoonivolinikuga ja teistega. ning hankida neilt materjale, mis iseloomustavad kooperatiivi tööd.

Olles organiseerinud väärtuste tegeliku seisu kontrolli, peab revident teatama liikmeile revisjoni teostamisest, palvega teatada temale puudustest kooperatiivi töös. Teadaanne võib olla koostatud järgmise vormi järgi:

TEADAANNE.

Alates 1. juulist 1948. a. teostatakse Vaninski Tarbijate Kooperatiivis finants-majandusliku tegevuse revisjoni.

Palun kõiki liikmeid ja teisi isikuid revidendile teatada puudustest kooperatiivi töös ja teha oma ettepanekuid selle töö parandamiseks.

Materjale ja ettepanekuid võetakse vastu suuliselt või kirjalikult Leninski Tarbijate Kooperatiivide Rajooni Liidu revidendi Nikolai Ivani p. Petrovi poolt Vaninski Tarbijate Kooperatiivi kontoris iga päev kella 9-st hommikul kuni kella 8-ni õhtul.

1. juulil 1948. a..

Revident Petrov

Kaebuste ja esildiste jaoks tuleb välja panna lukustatav kast. Revident peab kindlustama iga temale teatatud fakti hoolsat kontrolli. Läbi uurinud saadud teateid, tuleb neid esitanud isikuid informeerida ettevõetud abinõudest puuduste kõrvaldamiseks kooperatiivi töös.

Revidendil on vaja tutvuda kooperatiivi majandusega ja töötajate koosseisuga, külastada kõiki ettevõtteid ning veldelda töötajatega. Samuti soovitatakse korraldada töötajate üldkoosolek, kus tuleb neid informeerida revisjoni ülesannetest ja teravalt suunata kogu aparaadi tähelepanu vajadusele olemasolevate puuduste avastamiseks kooperatiivi töös.

Kui revident avastab mahajäämist kooperatiivi raamatupidamises, peab ta võtma tarvitusele abinõud selle viivitamatuks kordaseadmiseks.

Tööd alustades tuleb jagada ülesanded revideerimisest osavõtjate vahel ja koostada üksikasjalik graafik. Graafikus loetletakse täpselt kontrolltegevus, ülesanded ja revi-

deeritavad perioodid. Samas näidatakse ka igale revisjonist osavõtvale töötajale töö läbiviimise tähtajad.

Tehes ühe või teise osa tööst ülesandeks kooperatiivi revisjonikomisjoni liikmeile, peab revident neid hoolega instrueerima ja revisjoni käigus jälgima nende poolt läbi- viidavat tööd, osutades vajalikku abi.

Revideerimistöode järjekord. Lõpetanud inventeerimise ja läbi viinud kõik vajalikud organisatsioonilised abinõud, asub revident kooperatiivi finants-majandusliku tegevuse dokumentaalsele revideerimisele.

Revideerimistöode järjekord ei või olla alati ühesugune. See oleneb revideeritava kooperatiivi konkreetsetest töötin- gimustest, raamatupidamise seisukorrast ja reast teistest asjaoludest.

Näiteks peab revident kohapeal otsustama, kas asuda esmalt eelmise revisjoni materjalides toodud ettepanekute täitmise kontrollimisele või teostada nimetatud kontrolli jubä raamatupidamise ja sissekannete algdokumentide revi- deerimise käigus; kas kontrollida esmajärjekorras üksikuid kooperatiivi töötajaid, kelle kohta on saabunud signaalid puudustest ja kuritarvitustest, või algul tegelda rajooni lii- dult saadud eriülesannete täitmisega jne.

Operatsioonide ja neid operatsioone vormistavate doku- mentide revideerimist on otstarbekohane teostada sellises järjekorras:

a) võrrelda bilanss ja žurnaal-pearaamat käibearuanne- tega analüütiliste kontode järgi revideeritava perioodi alguse ja lõpu kohta;

b) võrrelda käibearuannete andmed kokkuvõttekirje- tega analüütiliste kontode raamatuis;

c) kontrollida analüütilise arvestuse raamatutes jääkide reaalsust raha-, kauba-materiaalsete- ja arvelduskontodega nende jääkide võrdlemise teel inventeerimismestik- kudega, kassa kontrollimise aktidega, väärt-paberitega jne., riigipanga väljavõtetega, arvlemiste võrdlemise aktidega ja teiste dokumentidega;

d) võrrelda sissekandeid žurnaal-pearaamatus ja analüü- tilise arvestamise raamatuis algdokumentidega, milliste alusel on tehtud raamatupidamise kanded ning kontrollida arvestussissekannete õigsust;

e) kontrollida dokumente nende õige koostamise ja vor-

mistamise, samuti majanduslike operatsioonide seaduslikkuse seisukohalt.

Sel viisil kontrollitakse algul analüütilise ja sünteetilise arvestuse sissekandeid bilanssidega ja käibearuannetega ja selle järele, lähtudes raamatupidamise sissekandeist, kontrollitakse dokumente.

Väikeste, piiratud majanduslike operatsioonidega kooperatiivide revideerimisel või kui revisjon teostatakse lühema perioodi ulatuses, võib kasutada teist töömeetodit, kontrollides algul algdokumente selles kronoloogilises järjekorras, milles nad säilitatakse raamatupidamise arhiivis ja pärast seda kontrollitakse nende dokumentide andmete põhjal raamatupidamise sissekandeid raamatus. Kontroll suundub sel juhul dokumentidelt sissekannetele.

Dokumentide kontrollimise viisid. Põhimised dokumentide kontrollimise viisid on järgmised:

- a) dokumentide õige koostamise ja vormistamise kontroll;
- b) dokumentide võrdlemine ja vastastikune kontroll;
- c) tehnilis-majanduslike arvestuste kasutamine;
- d) ekspertide hinnangute ja laboratoorsete analüüside andmete kasutamine;

Dokumentide õige koostamise ja vormistamise kontrollimisel tuleb veenduda, et dokument sisaldaks kõik vajalikud rekvisiidid, nagu: dokumendi nimetus, dokumendi koostaja — organisatsiooni või ettevõtte — nimetus, antud dokumendiga vormistatud majandusliku operatsiooni teostamisest osavõtnud poolte nimetused, dokumendi koostamise aasta, kuu ja päev; majandusliku operatsiooni sisu ja selle alus; operatsiooni mõõtnäitajad (koguslikus ja summalises näitajas); operatsiooni ja dokumendi õige vormistamise eest vastutavate isikute allkirjad.

Dokumentides võivad olla ka muud rekvisiidid, olenedes vastavate operatsioonide iseloomust.

Väljakraapimised ja parandused dokumentides pole lubatud. Vead dokumentides tulevad parandada järgmiselt: vale tekst või summa kriipsutatakse ühe joonega läbi (tindiga), nii et oleks võimalik läbikriipsutatut lugeda, siis kirjutatakse sellele kohale õige tekst või summa, kusjuures parandatud dokumendil tehakse märkus paranduse kohta samade isikute allkirjadega, kelle poolt ta oli esialgselt alla kirjutatud.

Kassa- ja pangadokumentides ei ole mingisugused parandused lubatud.

Dokumentide vastastikune kontroll seisab dokumentide vastastamises teiste (väliste ja sisemiste) dokumentidega, mis asuvad nii revideeritavas kui ka teistes organisatsioonides, kellele on väljastatud või kellelt on saadud väärtusi.

Dokumentide võrdlemise mooduseks on ka nende kontrollimine, kõrvutades neid plaanidega, määrustega, korraldustega, käskudega, instruksioonidega jne.

Revisjoni praktika näitab, et kooperatiivis leidub dokumente, mis on väljastatud ühest ja samast organisatsioonist, ühelt ja samalt isikult. Dokumentide kordumine annab võimaluse laialt kasutada võrdluse ja vastastikuse kontrolli võtteid, õppida tundma ühesuguseid rekvisiite (kuupäevad, dokumentide numbrid, passide seeriad ja numbrid, hinnad, aadressid, allkirjad, templid, pitsatid jne.). Näiteks kõrvutades raha saamise allkirju erinevate dokumentide järgi ühe ja sama isiku poolt on võimalik avastada võltsinguid. Võrreldes kaubahankija arve-faktuuri andmeid kaupluse juhataja kaupade saabumiskirjaga on võimalik avastada kaupade osalist arvestamata jätmist jne.

Üksikuil juhtudel peab revident korduvate dokumentide rekvisiidid märkima erikausta nende edaspidiseks kõrvutamiseks. See puudutab, näiteks: kolhooside nimesid ja aadresse, kolhoosnike ja teiste isikute perekonna-, ees- ja isanimesid, passide numbreid, kuupäevi, kauba hindu jne.

Tehnilis-majanduslike arvestuste kasutamist praktiseeritakse dokumentide vastastamisel kindlaksmääratud normatiividele. Niiugust moodust kasutatakse kalkulatsioonide, valmistoodete väljalaskearuannete, toorainete ja materjalide kulutamise jne. analüüsi juures. Et teostada vastavaid arvestusi, peab olema kasutada andmed kindlaksmääratud normatiivide, kontrollnäitajate, eelarvete jm. kohta. Nii võib kontrollida näiteks leivatööstuses leiva-saiatoodete väljatulekut ja kehtivaist juurdeküpsetusnormidest kinnipidamist.

Ekspertide hinnanguid ja laboratoorseid analüüse teostatakse juhtudel, kui nõutakse täidetud töömahu ja kvaliteedi, toorainete ja materjalide õige kulutamise, toorainete ja materjalide, valmistoodangu, kaupade jne. kvaliteedi kindlaksmääramist. Ühe või teise erialaseid teadmisi nõudva

küsimuse väljaselgitamiseks võib revident juurde kutsuda eksperdi või saata vastava materjali analüüsimiseks laboratooriumi. Eksperdi otsuse ja analüüsi andmed ühendab revident revisjonimaterjalidega ning kasutab seda kui tema poolt avastatud fakti tõestust.

Kontrollitud raamatupidamise kanded (memoriaalorderid) ja neile lisatud algdokumendid märgib revident oma initialsiaalidega.

Võltsingute ja muude kuritarvituste avastamisel võib revident uurimisorganite loal välja võtta algdokumente ja lisada need revisjoniaktile. Aktile lisatakse dokumendid, mis sisaldavad järeletegemisi, võltsinguid, väljapuhastamisi, parandusi jne. Niisugused dokumendid tuleb viivitamata eraldada, et vältida nende vargust asjast huvitatud isikute poolt.

Toimikutesse jäetakse tingimata revidendi ja raamatupidaja poolt tõestatud väljavõetud dokumentide ära kirjad, nende äravõtmise põhjuste ja esitamise koha äratähendamiseks. Sellejuures tehakse märkus kooperatiivi arhiivraamatus dokumentide väljavõtmise kohta.

Kõigi väljavõetud dokumentide kohta koostab revident registri (dokumentide loetelu) kahes eksemplaris: üks eksemplar lisatakse revisjoniaktile, kuna teine jääb raamatupidamise toimikusse. Registrile kirjutavad alla revident ja kooperatiivi raamatupidaja.

Kui ei ole vajadust algdokumentide väljavõtmiseks, siis võib revident saada nende dokumentide ära kirjad, tõestatud raamatupidaja poolt, kinnitatud revideeritava kooperatiivi pitsatiga.

Revident peab teadma, et iga tema poolt avastatud seaduserikkumise fakti on vaja põhjendada dokumendiga või täpse viitega vastavale dokumendile.

Revideerimise lõpul tehakse igale dokumentide kaustale (toimikule) pealkiri: „Toimik dokumentidega nr. . . . kuni nr. . . . revideeritud: Rajooni Liidu revident (allkiri ja kuupäev)“.

REVISJONIMATERJALIDE VORMISTAMINE

Revisjoniakt. Dokumentaalrevisjoni tulemused vormistatakse revidendi poolt koostatud aktiga. Aktis peab olema fikseeritud avastatud vead, kõrvalekaldumised, seaduse-

rikkumised ja kuritarvitused, samuti ka revideeritava organisatsiooni või ettevõtte saavutused.

Akt kujutab enesest revisjoni põhimist dokumenti; ta peab olema vaieldamatu, täpne ja ümberlukkamatu. Iga aktis tehtud sissekannet on vaja dokumentaalselt põhjendada ja dokumendid, mis on ühe või teise fakti konstateerimise aluseks, peavad olema hoolega ja põhjalikult kontrollitud.

Revisjoniaktis fikseeritud faktide põhjendamine saavutatakse dokumentide ära kirjade, õiendite, registrite, aruanetest väljavõtete, analüütiliste tabelite, fotode, laboratoorsete analüüside, ekspertide ja teadlike isikute otsuste, osaliste (vahepealsete) revisjoniaktide ja ametiisikute seletuste juurdelisamisega.

Loomulikult ei ole vajadust põhjendada kõiki avastatud seaduserikkumise fakte vastavate dokumentide ära kirjadega. Enamail juhtudel on küllaldane revisjoniaktis või selle lisas viidata dokumentide numbrile, kuupäevale ja hoiukohale. Dokumentide ära kirjade lisamine on tähtis sel juhul, kui aktis toodud lühikest märkust tuleb täiendavate andmetega kinnitada või illustreerida hulgalisi ühetaoliste seaduserikkumiste fakte mõningate dokumentidega.

Revisjoniaktis ei või toetuda mingisugustele juttudele, oma arvamistele või järeldustele. Seaduserikkumistest peavad kõnelema objektiivselt esitatud ja dokumentaalselt kinnitatud faktid, mis ise annavad vaieldamatu hinde ametiisikute töö kohta.

Revidendi käitumine peab olema laitmatu. Revident peab olema oma tegudes kindlameelne, korrektne, tähelepanelik isikute seletustele ja põhjendustele, kelle tööd ta revideerib.

Enne akti koostamist kooperatiivi revideerimise tulemuste kohta tervikuna koostab revident rea osalisi (vahepealseid) akte kooperatiivi ettevõtete kohta.

Osalised (vahepealsed) revideerimisaktid tuleb koostada kooperatiivi juhatuse kassas oleva sularaha tegeliku jäägi, kaupluste kauba-materiaalsete väärtuste kontrollimise jne. tulemuste kohta. Sellised aktid koostatakse ka iseseisval bilansil olevates kooperatiivi ettevõtetes teostatud dokumentaalrevisjonide kokkuvõtete alusel.

Kui revideerimisel tehakse kindlaks kooperatiivi üksikute töötajate poolt teostatud kuritarvitusi, siis võib revi-

dent koostada eriakti ja saata selle vastavatele organitele enne kogu kooperatiivi revisjoni lõpetamist.

Revisjoni-žurnaal. Et kergendada ja kiirendada revisjoniaktide koostamist soovitatakse revidendil arvestada ja grupeerida avastatud seaduserikkumisi ja kuritarvitusi registreis, mida nimetatakse revisjoni-žurnaaliks.

Neid registreid tuleb pidada, süstematiseerides sissekandeid ühesuguste tunnustega seaduserikkumiste järgi, näidates, millist seadust, määrust, käskkirja, instruksiooni või põhimäärust on rikutud. Kui rikkumisi on vähe, võib need kirjutada ühte koondregistrisse.

Üksikjuhtudel (näiteks kassa-, kaubaoperatsioonide kontrollimisel jne.), kui revidendi poolt avastatud faktid esindavad mitmesuguseid seaduserikkumise grupe, võib need kanda mitmesse registrisse.

Seaduserikkumisi võib grupeerida järgmistesse revideerimisregistrisse:

Register nr. 1. — Kulude-eelarve rikkumised, ebamajanduslikkus, kahjumid.

Register nr. 2. — Finants- ja kassadistsipliini rikkumised.

Register nr. 3. — Kuritarvitused, puudujäägid, raiskamised ja kahjutasumaksed.

Register nr. 4. — Revisjoni käigus avastatud valesti vormistatud dokumendid, valesissekanded raamatuis, samuti ka parandus- ja täienduskanded, mis on vajalikud teha kooperatiivi raamatupidamises.

Register nr. 5. — Kaupadele kindlaksmääratud jaehindade ja juurdehindluste rikkumised.

Register nr. 6. — Rajooni liidu poolt kaupadele antud ebaõiged mahahindlused.

Uue tüüpi registri vorm esitatakse järgnevalt (vt. register nr. 4 lk. 28):

Lisa nr.

revisjoniaktile

lk.

REGISTER NR. 4

Revideerimisel avastatud valesti vormistatud dokumendid ja ebaõiged sissekanded raamatuisse, samuti ka parandus- ja täienduskanded, mis on vaja teha kooperatiivi raamatupidamises

Jk. nr.	Žurnaal-pearaamatu kirjete nr. ja kuup.	Abiraamatute lehekülgede nr-d	Operatsiooni sisu (kirje täielik tekst)	Millisele kontole on kirjutatud käesolev operatsioon	Käibed		Revidendi märkus süüdlaste näitamisega	Millisele kontole tuleks kirjutada parandus või täiendus	Käibed	
					Deebet	Kreedit			Deebet	Kreedit
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Allkirjad:

Rajooni Liidu revident

Kooperatiivi revisjonikomisjoni esimees

Kooperatiivi juhatuse esimees

Kooperatiivi vanemraamatupidaja

Eriaktid, samuti nagu registrid ja teised dokumentaalsed tõendid, mis lisatakse juurde kooperatiivi revisjoni üldaktile, moodustavad selle lahutamatu osa. Sellepärast ei ole revisjoni üldaktis vaja üksikasjaliselt üles lugeda kõiki seaduserikkumise fakte, mis on fikseeritud lisades. On vaja ainult lühidalt ja selgelt esitada kokkuvõtlikud andmed ja juhtida tähelepanu lisadele. Kuid põhilised ametiisikute poolt toimepandud seaduserikkumised ja kuritarvitused peavad olema näidatud põhimises revisjoniaktis võimalikult üksikasjaliselt, isegi kui see on ammandavalt esitatud registreis ja vahepealseis aktides.

Materiaalselt vastutavate isikute kontrollimise aktid (üksikute ettevõtete kaupa) kirjutatakse alla revidendi, raamatupidaja ja aruandekohustusliku isiku poolt.

Kui revideeritava organisatsiooni (ettevõtte) juhataja või raamatupidaja ei nõustu revisjoniaktiga, siis peavad nad üheaegselt akti allakirjutamisega lisama sellele oma vastuväited või seletused. Sel juhul teevad nad allkirja juurde vastava märkuse.

Vastulaused ja seletused tuleb revidendile esitada mitte hiljem kui kolm päeva pärast akti kätteandmist isikutele, kelle tegevust revideeriti. Kuid see ei või takistada revisjoniakti allakirjutamist.

Revisjoniaktid koostatakse harilikult kolmes või neljas eksemplaris. Need antakse revideeritud organisatsiooni või ettevõtte juhatajale, sellele kõrgema organisatsiooni juhatajale, kelle korraldusel revisjon teostati, aga kriminaalse iseloomuga kuritarvituste ja seaduserikkumiste avastamisel — ka uurimisorganeile. Akti neljas eksemplar antakse materiaalselt vastutavale töötajale.

Lõppmomendiks revidendi töös on järelduste ja ettepanekute koostamine revisjoniakti põhjal.

Järeldused ja ettepanekud peavad olema põhjendatud revisjoniakti materjalidega. Need koostatakse eraldi iga akti kohta ja kirjutatakse alla ainult revidendi poolt.

Järelduste ja ettepanekute väljatoomisel ning töötajate tegevuse hindamisel neil juhtudel, kui nende poolt on rikutud finants-eelarvedistsipliini, peab revident silmas pidama, et seoses nende üleastumiste suure tähtsusega riigile ja neist tulenevate järelduste tähtsusest NSV Liidu Prokuratuur pani ette vabariikide, kraide, oblastite ja linnade prokuröridele:

1. „Võtta krimaalvastutusele VNFSV Kriminaal-koodeksi paragr. 109, 110 ja teiste liiduvabariikide kriminaalkoodeksite vastavate paragrahvide alusel isikud, kes on süüdlased rahaliste vahendite teadlikult ebaõiges kulutamises mittesihhipäraselt, eelarves, plaanis ettenägemata, administratiiv-valitsemiskulude tõstmises, ülekoosseisuliste töötajate palkamises, omavoliliselt töötasude tõstmises, teadlikult mitteõigete andmete ja dokumentide esitamises Rahandusministeeriumi organeile ja pankadele eelarveliste vahendite, krediidi ja laenu saamiseks, nn. „mustade“ kassade loomises pankade äraandmata jäänud vahendite arvel, ebaseaduslikus debitoorse võlgnevuse mahakirjutamises jne.

2. Mitte lubada ära ütelda kriminaalvastutusele võtmise

algatusest neil juhtudel ega nende lõpetamist ainult oma-
kasu või isikliku huvi puudumise motiividel.

3. Piirduda süüdlaste distsiplinaarsele vastutusele võtmi-
sega ainult neil juhtudel, kui on kindlaks tehtud seaduse-
rikkumise kahjulike tagajärgede tähtsusetus."

(Vt. NSV Liidu Prokuratuuri kiri vabariikide, kraide,
oblastite ja linnade prokuröridele 16. juunist 1947. a.
nr. 8/144.)

Küsimusi kordamiseks

1. Nimetage tarbijaskooperatsiooni välisametkondliku,
siseametkondliku ja ühiskondliku kontrolli organeid ja
määratlege nende töö sisu.

2. Millised on revisjoni-, kaupluse- ja sööklakomisjonide
funktsioonid ja nende vastastikused suhted rajooni liidu
instruktor-revidendiga?

3. Millised on rajooni liidu instruktor-revidendi õigused
ja vastutus?

4. Andke revisjoni liikide iseloomustus.

5. Kuidas korraldatakse revisjonitöö plaanimist rajooni
liidus?

6. Milles seisab ettevalmistus dokumentaalrevisjoniks?

7. Millised on revisjoni põhimeetodid?

8. Milliste dokumentidega vormistatakse kooperatiivi
revisjoni tagajärjed?

9. Milline kord on maksev revisjoniakti allakirjutamisel?

II PEATÜKK

RAHALISTE VAHENDITE JA ARUANDESUMMADE REVISJON

KASSA- JA KASSAOPERATSIOONIDE REVISJON

Kooperatiivi kassa- ja kassaoperatsioonide revideerimise aluseks on kontroll „Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide kassaoperatsioonide teostamise määrustik'ust“ 15. jaan 1949. a. ja Tsentrosojuzi juhatuse määrusest 2. veebr. 1949. a. „Kassaoperatsioonide teostamisest tarbijaskooperatiivsete organisatsioonide ja ettevõtete poolt“ kinnipidamise üle. (Vt. ENSV Teataja nr. 5 — 1949. a.).

Kassa- ja kassaoperatsioonide revideerimisel teostatakse kassa ootamatu inventeerimine täieliku leht-lehelise raha ülelugemisega ja teiste kassasolevate väärtuste kontrollimisega. Pärast seda võetakse dokumentaalsele kontrollimisele: kaubandusliku sissetuleku laekumise õigeaegsus ja täielikkus kooperatiivi ettevõttest, samuti ka selle sissemaksmise õigeaegsus Riigipanka; sissetulekust sularaha kulutamise määratud korrast ja normidest kinnipidamine; rahaliste vahendite kulutamise seaduspärasus ja Riigipangast saadud sularaha kasutamine samaks otstarbeks, milleks ta panga poolt välja antud; kehtivaist eeskirjadest kinnipidamine raha kassasse vastuvõtmisel ja väljaandmisel, samuti kassa väljamineku ja sissetuleku operatsioonide vormistamine; kassaraamatu pidamise kord, raha hoidmine ja igakuuliste ootamatute kassarevisjonide läbiviimine.

Kooperatiivi juhatuse kassa inventeerimine. Kassa jääkide inventeerimine teostatakse komisjoni poolt koosseisus: instruktor-revident, kooperatiivi revisjonikomisjoni esimees, raamatupidaja ja kassapidaja.

Enne kassa ülelugemist tuleb selgitada, kas kassapidajale ei ole pandud teiste organisatsioonide ja ettevõtete kassaoperatsioonide teostamine (kohaliku komitee, vastastikuse abistamise kassa jne.). Kui seda esineb, on vajalik kassa

revideerimisele kutsuda ka kõigi asjahuviliste organisatsioonide esindajad.

Sealjuures tuleb silmas pidada, et:

a) on keelatud üheaegne töö jaettevõtte (ühiskondliku toitlustamise ettevõtte) kassapidajana ja selle kooperatiivorganisatsiooni juhatuse kassapidajana, millisele allub antud ettevõtte;

b) on keelatud sularaha ja teiste väärtuste hoidmine kassas, kui nad ei kuulu antud ettevõttele, asutisele või organisatsioonile;

c) raamatupidajad ja teised arveala töötajad, kes kasutavad allkirja-õigust kassadokumentide allakirjutamiseks, ei tohi täita kassapidaja kohustusi;

d) tarbijate kooperatiivides, kus ei ole koosseisus ette nähtud kassapidaja ametikohta, pannakse laekuri (kassapidaja) kohustused tarbijate kooperatiivi juhatuse otsusel juhatuse esimehele või tema asetäitjale. Ulejäänud organisatsioonides, samuti ettevõtteis, kes ei oma koosseisus kassapidaja ametikohta, pannake kassapidaja kohustused kontrollitud, asjatundlikele töötajaile, kuid mitte arveala töötajaile.

Kassa inventeerimise momendil katkestatakse kõik kassaoperatsioonid, kusjuures kassapidaja peab olema hoiatatud selles, et kõik temal olevad avaldused kassa seisukorra kohta peab ta tegema enne revisjoni algust.

Laekuri või raamatupidaja katsed kassa revisjoni algust edasi lükata mingisugusele teisele tähtajale tööga seotuse, komandeeringule sõitmise vajaduse, sissekannete puudumisel raamatupidamises, laekuri raamatus või mõnel muul põhjusel, tuleb otsustavalt tagasi lükata. Praktika näitab, et on juhtusid, kus kassarevisjoni edasilükkamise katsete taha peidetakse püüe võita aega raiskamise katmiseks raha hankimise teel mujalt.

Raha kontrollimine kassas toimub järgmise korra kohaselt: enne raha jäägi kindlakstegemist peab kassapidaja tegema sissekanded kassaraamatusse ja välja tooma raha jäägi revisjoni alguseks.

Revidendi ja teiste komisjoniliikmete järelevalve all eraldab kassapidaja raha kupüüride järgi, loeb selle üle ja kirjutab saadud summa üles. Pärast seda loeb revident isiklikult kogu raha üle, avades ja kontrollides ka kinnised rahapakid vaatamata sellele, et rahapakkide panderollidel on allkirjad ja märgitud pakisolev summa.

Kui kassapidaja ja revidendi rahalugemise tulemused osutuvad erinevaiks, tuleb läbi viia täiendav raha ülelugemine.

Sularaha jäägi kindlakstegemisel ei võeta arvesse raha väljamakseid vormistamata dokumentide põhjal (allkirjade vastu jne.).

Sularaha väljaandmine kassast kinnitamata väljaminekuorderiga või töötasude, stipendiumide, ajutise töövõimetuse toetuste, pensionide ja preemiate väljamaksmist kassast allkirjadeta töötasulehtedega ei loeta õigustatuks ja ei arvestata sularaha jäägina kassas. See summa loetakse kassapidaja puudujäägiks ja nõutakse temalt sisse. Sularaha, mis ei ole tõestatud kassa sissetuleku-orderitega, loetakse kassa ülejäägiks ja arvestatakse kooperatiivi tuludesse.

Peale kassapidaja arvel olevate rahasummade kontrollitakse väärtpaberid ja rangel arvestusel olevad plangid, mille hulka kuuluvad: tarbijate kooperatiivi liikmeraamatud, osamaksumargid, osamaksumargide kogumise aruanded, aruande-plangid liikmeraamatute vahetamiseks liikmete ümberregistreerimisel, tööliste ja teenistujate tööraamatud, kokkuostukviitungid jt.

Sularaha, väärtpaberite ja rangel arvestusel olevate plangide tegeliku kontrolli tulemused vormistatakse aktiga.

Toome akti näitliku vormi:

A K T

1947. a. 31. detsembril. Mina, allakirjutanu, Rajooni Liidu instruktor-revident P. F. Smirnov, rajooni liidu juhatuse korraldusega 25. XII 1947. a. nr. 148, Tarbijate Kooperatiivi revisjonikomisjoni esimehe K. P. Fedotovi, kooperatiivi raamatupidaja P. V. Ignatovi ja kassapidaja K. P. Pavlovi osavõtul teostasin rahaliste vahendite ja rangel arvestusel olevate plangide allesoleku kontrolli, mis asuvad Tarbijate Kooperatiivi juhatuse kassas kassapidaja I. P. Pavlovi vastutusel.

Kontrollimisel selgus:

1. Sularaha	rbl.	1.087.00
Arvepidamise andmeil	„	1.069.00
Puudujääk	„	—
Ülejääk	„	18.00

Tegelikult alal: (üks tuhat kaheksakümmend seitse rubla).

Õiend: Viimaste kassaorderite numbrid: sissetuleku nr. 675 — 75 rubla peale, väljamineku nr. 464 — 64 rubla peale.

2. Rangel arvestusel olevaid planke

Jk. nr.	Nimetus	Alal		Arvepidamise andmeil		Puudu jääk		Ule jääk	
		Hulk	Summa	Hulk	Summa	Hulk	Summa	Hulk	Summa
1	Kooperatiivi liik- meraamatud . . .	400	200	398	199	—	—	2	1
2	Osamaksumargid: 10 rublased . . .	200	2000	200	2000	—	—	—	—
	5 rublased . . .	240	1200	241	1205	1	5	—	—
3	Osamaksu kogumi- se aruannete plangid	50	50	50	50	—	—	—	—
4	Töölise ja teenis- tujate tööraama- tud	40	20	40	20	—	—	—	—

Instruktor-revident (Smirnov)
 Revisjonikomisjoni esimees (Fedotov)
 Raamatupidaja (Ignatov)
 Kassapidaja (Pavlov)

Kui kassas on väärtpabereid, siis vormistatakse nende kontrollimine lk. 159 näidatud korra kohaselt.

Kaupluste ja sööklate kassade inventeerimine. Kauplustes ja sööklates, kus on kassapidaja olemas, tuleb revideerimisel võrrelda tegelikku allesolevat sularaha jääki kassaaruande jäägiga.

Oletame, et kontrollimisel oli kaupluses sularaha rbl. 2092.48. Kassa automaat-aparaadi lugeja näitas kontrollimisel rbl. 14.347.45, aga kassapidaja töö alguseks sel päeval oli rbl. 11.949.97. Raha jääk kassapidaja tööpäeva algul oli rbl. 24.52.

Sel juhul tuleb koostada akt järgmise vormi kohaselt:

AKT

..... oblasti rajooni Petrovka küla.
 2. jaanuaril, 1948. a. mina, allakirjutanu, oblasti
 Rajooni Liidu revident P. Smirnov koman-
 deerimistunnistuse nr. 148 — 25. detsembrist 1947. a. alusel, mis

välja antud Rajooni Liidu juhatusel poolt Petrovski
 Tarbijate Kooperatiivi revisjonikomisjoni liikme V. G. Danilovi,
 kassapidaja A. B. Andrejevi ja kooperatiivi raamatupidaja P. V. Ig-
 natovi osavõtul teostasin ülalnimetatud kooperatiivi kaupluses
 nr. 2 raha jäägi kontrollimist seisuga 2. jaanuaril 1948. a.

Kontrollimisel selgus:

Sularaha kontrollimise hetkel, s. o. kell 16.00 oli kassas 2092
 rubla 48 kop. (kakstuhat üheksakümmend kaks rubla ja 48 kop.).

Kassa-aparaadi lugeja näitajad olid:

Kontrollimise hetkel	rbl. 14.347.45
Kassapidaja töö algul	„ 11.949.97
Sissetulek kassapidaja tööpäeva kestel	„ 2.397.48
Kassas oli kassapidaja töö algul	„ 24.52
Peab olema raha kassas	„ 2.422.00
Tulemus — puudujääk	„ 329.52
(2422.00 — 2092.48) kolmsada kakskümmend üheksa rubla ja 52 kop.	

..... Rajooni Liidu revident	(Smirnov)
Kooperatiivi revisjonikomisjoni liige	(Danilov)
Kooperatiivi raamatupidaja	(Ignatov)
Petrovski Tarbijate Kooperatiivi kaupluse nr. 2 kassapidaja	(Andrejev)

Kassa kontrollimise tulemused peab sisse kandma kind-
 laksmääratud vormi kohasesse „kassapidaja-operatsioonisti
 raamatusse“ ning see tuleb kõikide komisjoni liikmete
 poolt alla kirjutada.

Pärast kassaseisu kontrollimist tuleb selgitada, kas kaup-
 luse juhataja annab kooperatiivi juhatusel üle õigeaegselt
 kassa-aruanded. Selleks tuleb läbi vaadata raamatupidamise
 allkirjad aruannete vastuvõtmise kohta.

Kassaoperatsioonide dokumentaalne kontroll. Kassaope-
 ratsioonide dokumentaalne kontroll teostatakse kõigi doku-
 mentide järjekindla läbivaatamise teel, mis on sissekannete
 aluseks žurnaal-pearaamatusse — kontole nr. 1. „Kassa“ —
 ja analüütilises arvestuses — allkontodel „Peakassa“, „Ette-
 võtete kassad“ ja „Rahalised vahendid teel“. Riigilaenu
 obligatsioonid, mis saadud väljaandmiseks töölistele ja tee-
 nistujatele, kontrollitakse bilansijärgsete kontode nr. 03
 „Hoiulevõetud väärtused“ ja nr. 04 „Hoiuleandjad“ järgi.
 Rangele arvestusele kuuluvad plangid kontrollitakse bilansi-
 järgsete kontode nr. 01 „Arvestusele kuuluvad plangid“ ja
 02 „Arvestusele kuuluvate plankide väljalask“ järgi.

On vaja kontrollida, kas raamatupidaja teostab kontrolli
 raha sihipärase kulutamise üle ja kassapidaja töö üle raha
 vastuvõtmisel ning väljaandmisel sel teel, et kõik kassa
 sissetuleku- ja väljamineku-orderid enne nende üleandmist

kassasse täitmiseks kantakse sisse „Kassa sissetuleku- ja väljamineku-orderite registreerimise ja kassa sularaha sihipärase kasutamise kontrollimise žurnaali.“

Erilist tähelepanu tuleb pöörata tarbijate kooperatiivi juhatuse ja tema isemajandavate ettevõtete kassadest raha vastuvõtuks ja väljaandmiseks dokumentaalsete aluste: kassa sissetuleku- ja väljamineku-orderite, avalduste, arvete, saatelehtede, allkirjade jne. kontrollimisele. Tuleb kontrollida, kas peetakse kinni kassadokumentide vormistamiseks kehtestatud korrast, kas täidetakse kõik nende rekvisiidid — operatsiooni teostamise kuupäev, organisatsiooni, ettevõtte ja üksikisikute nimed, nende aadressid, kas on olemas allkirjad raha vastuvõtmise kohta ja kas on täidetud märkused volituste ning passide esitamise kohta nende numbrite ja kuupäevade näitamise ja jne.

Nii tuleb dokumentides kaupade veokulude tasumise kohta näidata, kes teostas vedu, missuguseid kaupu veeti, kust ja kuhu, missuguste dokumentide põhjal tuli kaup kohale, nende dokumentide numbrid, kuupäevad, materiaalselt vastutavate isikute allkirjad, mis kinnitavad veo fakti ja väärtuste kättesaamist.

Materjalide ja tööstuskaupade eest tasumise dokumentide kontrollimisel on vaja meeles pidada, et Tsentrosojuzi määrusega nr. 129 — 28. veebruarist 1948. a. on keelatud tööstuskaupade ja materjalide ostmine sularaha eest nii eraisikuil kui ka riiklikust ja kooperatiivse kaubanduse võrgust.

Niisugused ostud on lubatud ainult väikehulgi-baasidest ja Kaubandusministeeriumi erikauplustest.

Ainukeseks raamatupidamise dokumendiks, mis on aluseks kulutuse tunnustamiseks ning sularaha maksmiseks tööstuskaupade ja materjalide eest, on väikehulgi-baasi või Kaubandusministeeriumi erikaupluse arve. Seoses sellega on kõik pärast 10. veebruari 1948. a. eeltähendatud korda rikkudes teostatud tööstuskaupade ja materjalide ostud ebaseaduslikud.

Selliste faktide avastamisel peab revident koostama ostetud kaupade ja materjalide registri ja tõstma üles küsimuse süüdlaste vastutuselevõtmiseks eespoolnäidatud Tsentrosojuzi Presiidiumi määruse, mis on välja antud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse põhjal, rikkumise pärast. Tuleb silmas pidada, et ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutistele on antud õigus teostada tööstuskaupade ja

materjalide ostu riiklikest ja kooperatiivseist kauplustest kuni 20 rbl. suuruses summas ühe ostuoperatsiooni kohta (Vt. Tsentrosojuzi juhatus e kiri nr. SP-11 — 18. jaan. 1949. a.).

Põllumajandussaaduste ostmisel kolhoosidest peab olema kassa väljamineku-orderile lisatud esimehe ja raamatupidaja poolt allakirjutatud ning kolhoosi pitsatiga kinnitatud arve ning volitus raha vastuvõtmiseks, aga ostul kolhoosnikuilt — kehtiva vormi kohane kokkuostuviitung.

Kassaorderid võib väljamaksmiseks vastu võtta ainult kooperatiivi juhatus e esimehe ja raamatupidaja allkirjadega.

Kassaoperatsioonide kontrollimisel tuleb veenduda selles, et sissetuleku- ja väljamineku-orderitel ei oleks väljakraapimisi, määrimisi ja parandusi, olgugi õigekstunnistatud, samuti, et orderid oleksid kirjutatud tindiga.

Väga tähtis on kontrollida kassadokumente operatsioonide reaalsuse ja seaduslikkuse, hindade õigsuse, tasumäärade, arvestuste ja finants-eelarvedistsipliinist kinnipidamise seisukohalt.

Selleks kõrvutatakse transpordi tasumise dokumendid saabumiskirjadega, aktidega, arve-faktuuridega ja teiste kauba saabumist tõendavate dokumentidega; dokumendid raha maksmisest mitmesugustele organisatsioonidele, asutistele ja ettevõtetele võrreldakse nende organisatsioonide, ettevõtete ja asutiste raamatupidamisega; kontrollides remont- ja muude tööde maksedokumente tuleb veenduda selles, et töö oleks tegelikult läbi viidud, selgitada selle maht ja kvaliteet.

Revident peab tutvuma kooperatiivi tulude-kulude eelarvega ja kontrollima selle täitmist, samuti läbi vaatama kassa sissetuleku ja väljamineku andmed revideeritava perioodi kohta tuluallikate ja vahendite kulutamise lõikes.

Kulude-tulude eelarve täitmise kontroll ja andmete läbivaatamine sularaha sissetuleku ja kulutamise kohta annab võimaluse avastada need kohad kassa töös, kus oli võimaldatud korra rikkumisi, näiteks sularaha kogumise ja panka sissemaksmise operatsioonid, operatsioonid aruandekohustuslike isikutega jne.

Järgmisele päevale üleminevaid sularaha jääke tuleb kõrvutada limiidiga, s. o. riigipanga osakonna poolt antud limiidiga ja kindlaks teha, kas peetakse kinni antud limiidist.

Tarbijaskooperatsiooni organisatsioonidele ja ettevõtetele lubatakse hoida oma kassas ja kulutada sularaha sissetulekust ainult edasilükkamatuteks vajadusteks määral ja korras, mis on kindlaks määratud Riigipanga poolt vastavalt kehtivale seadusandlusele. Tarbijaskooperatsiooni kaubanduslikud ja ühiskondliku toitulustamise ettevõtted võivad, peale selle, kulutada sularaha päevasissetulekust töötasude väljamaksmiseks kaupluste ja sööklate töötajaile, põllumajandussaaduste ja toorainete varumiseks ja kokkuostuks, samuti mitmesuguste esemete ostmiseks elanikkonnalt riigipanga poolt kindlaksmääratud ulatuses ja korras.

Organisatsioonid, ettevõtted ja asutised on kohustatud kõik sularaha üle Riigipanga poolt lubatud piirmäärade sisse maksma Riigipanga või teistele krediitasutistele Riigipanga poolt kindlaksmääratud korras ja tähtaegadel, kooskõlas vastavate ettevõtete, organisatsioonide ja asutiste juhatajatega.

Käesoleval ajal kohandatakse vältimatuteks vajadusteks kulutamisel (kaasaarvatud kaupluste ja sööklate töötajate töötasu) ja kaubanduslike ettevõtete ja organisatsioonide üleminevaiks kassajääkideks protsentides nende kuukäibest järgmisi laekumiste piirnorme:

a) linnades ja maakohtades tööstuskaupu kaubastavatele ettevõtetele — kuni 2,5%;

b) linnas toidukaupu kaubastavatele ettevõtetele — kuni 3,0%;

c) maakohtades toidu- ja segakaupu kaubastavatele ettevõtetele — 7,0%;

d) linnas asuvatele ühiskondliku toitulustamise ettevõtetele ja raudteede ning veeteede einelaudadele ja restoranidele — kuni 11,0%;

e) maal asuvatele ühiskondliku toitulustamise ettevõtetele — kuni 8,5%.

Riigipank on kohustatud kokkuleppel vastavate kaubandusettevõtete ja organisatsioonidega määrama neile, lähitudes ettenähtud käibekulude plaanist, normatiivid kassast sularaha kulutamisel edasilükkamatuteks tegelikeks vajadusteks, kuid mitte üle näidatud piirmäärade.

Riigipangal on õigus kõrgendada rahaliste laekumiste kulutamise piirnormatiive kaubandusettevõtetele, kes teostavad esemete ostmist elanikkonnalt, samuti kaubandusettevõtetele ja ühiskondliku toitulustamise ettevõtetele, mis asuvad kauges põhjas, kaugete põhja-rajoonidega võrdsus-

tatud kauges maakohades ja Turkmeenia NSV mägistes rajoonides, kellel on plaanitud kõrgemad käibekulud.

Peale ülalnäidatud normide on tarbijaskooperatsiooni organisatsioonidele (kooperatiividele, rajooni liitudele, rajooni varumiskontoritele) lubatud kulutada sularaha laekumistest põllumajandussaaduste ja toorainete kokkuostuks kuni 30%.

Kohtades, kus on olemas rahalisi operatsioone teostav pangaosakond või postiasutis, tuleb sularaha ära anda iga päev.

Ulejäänud kohtades, kus ei ole rahalisi operatsioone teostatavat Riigipanga osakonda ega sidejaoskonda, tuleb sularaha äraandmise tähtajad kindlaks määrata Riigipanga kontorite ja osakondade poolt olenevalt ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide kaugusest Riigipanga osakonnast või postijaoskonnast.

Olenevalt kaupluse asukohast nähakse ette ka sularaha äraandmise kord. Nii võib kaupluste poolt sularaha vahetult anda Riigipanga kooperatiivi arvelduskontole, kuid Riigipanga osakonnast kaugel asuvatest kauplustest — sideorganite (postiulekannete) või hoiukassa kaudu. Samuti praktiseeritakse läbimüügisumma üleandmist kooperatiivi kassasse.

Revident peab hoolega kontrollima, kuidas täidetakse kehtivat korda sularaha kogumisel-üleandmisel, sest kontrolli nõrgenemine selles asjas võib kaasa tuua suurte sularahasummade kogunemisi kauplustes ja viia kuritarvitustele.

On teada, näiteks, niisugune fakt. Kooperatiivil oli peakauplus ja kaks kauplust maakohas, kus oli Riigipanga osakond. Vastavalt kooperatiivi juhatuse määrusele oli peakaupluse juhataja kohustatud iga päev maksma sularaha Riigipanga kooperatiivi arvele, kuna teistest kauplustest pidi samuti iga päev sularaha kogumist teostama kooperatiivi juhatuse kassapidaja.

Kontrollimisel selgus, et 1947. a. detsembris andis peakaupluse juhataja Riigipanga kooperatiivi arvele läbimüügisummad järgmistel kuupäevadel: 4., 10., 15., 18., 23., 30.; täpselt samuti ei kogunud kooperatiivi juhatuse kassapidaja sularaha regulaarselt, vaid nimelt: kaupluses nr. 2 — 3., 8., 13., 15., 20., 24., 30.; kaupluses nr. 3 — 4., 13., 25., 30-ndal.

Sellega rikuti jämedalt kehtivaid eeskirju kaupluste läbimüükide õigeaegse Riigipanga äraandmise kohta, sularaha jäi seisma kaubandusettevõttesse, ei peetud kinni „Ette-

võtete, asutiste ja organisatsioonide kassaoperatsioonide teostamise määrustikust", mis kohustab kooperatiivi hoidma oma rahalisi vahendeid Riigipangas.

Revidendil on suur osa selliste faktide vältimisel.

Samuti kontrollib revident, kas ei ole rikutud juhendit „Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide kassaoperatsioonide teostamise määrustikku" selles osas, kas Riigipangast saadud sularaha kulutatakse selleks otstarbeks, milleks see Riigipanga poolt välja antakse. Seda kontrollimist teostatakse „Kassa sissetuleku- ja väljaminekuorderite registreerimise ja sihtmäärangu kohaselt kassa sularaha kasutamise kontrollimise žurnaali" sissekannete analüüsimise teel. Viimases peavad olema registreeritud kõik kassaorderid vastavates lahtrites, mis kajastavad sihtmäärangu kohaselt sularaha sissetulekut ja väljaminekut iga orderi järgi. Mõnede mittesihipäraste rahaliste vahendite kulutamise juhtude avastamisel peab revident märkima need eriregistrisse, sissetuleku-orderite numbrite ja kuupäevade, saadud summade, nende sihtmäärangu äranäitamise ja näitama, kuhu raha tegelikult kulutatud.

Samuti on revident kohustatud kontrollima, kas peetakse kassaraamatut kehtiva vormi kohaselt, kas raamat on nõõritud, nummerdatud ja pitseeritud lakkpitseriga, kas lehtede arv raamatus on tõestatud kooperatiivi juhatuse esimehe ja vanemraamatupidaja (raamatupidaja) allkirjadega; kas laekur esitab iga päev kassa-aruanded kehtiva vormi kohaselt kõigi kassa sissetuleku- ja väljamineku-orderitega ja neis loetletud dokumentidega, kas need aruanded töötatakse läbi õigeaegselt ja kas need kajastatakse õigesti kooperatiivi raamatupidamises;

kas on olemas korra kohaselt vormistatud kohustus kassapidaja materiaalse vastutuse kohta temale usaldatud raha ja väärtuste eest, samuti kassaoperatsioonide teostamisel kehtivate reeglite rikkumise eest;

kas raha ja väärtpaperid hoitakse tulekindlas kapis, raudkirstus või plekiga ülelöödud puust kastis, kas pitseeritakse kastid pärast töö lõppu lakkpitsatiga, kas on kindlustatud vastav kassa valve, samuti raha puutumatus pangast toomisel ja pank viimisel;

kas teostatakse mitte vähem kui üks kord kuus ootamatut kassa revisjoni täieliku raha ülelugemisega leht-lehelt ja teiste väärtuste kontrollimist, kas nende revisjonide tulemused kajastatakse õigesti kooperatiivi raamatupidamises.

Kassa ja kassaoperatsioonide revideerimise vormistamine

Revisjoni käigus avastatud seaduserikkumise faktid, kuri-
tarvitused jne. tulevad registreerida eriregistreis, mis pea-
vad jääma kassaoperatsioonide revisjoniakti lahutamatuks
osaks.

Registrid koostatakse järgnevate vormide kohaselt:

LISA nr. 1

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi
kassa ja kassaoperatsioonide
revisjoniaktile

REGISTER

valesti vormistatud rahaliste dokumentide kohta

Jk. nr.	Memoriaal- order		Dokumendi nime- tus ja sisu	Summa		Seaduserikku- mise iseloom	Isikud, kes on süüdi seaduserik- kumise või- maldamises
	Nr.	Kuup.		rbl.	kop.		
1	5	4. X 47. a.	Kassaorder nr. 193 4. X 1947. a. Saf- ronovile, D. I. makstud töötasu puude lõhkumise eest	200	—	Arvel puudub kin- nitus töö täitmise kohta ja Safrono- vi aadress	Raamatu- pidaja Ignatov
2	13	6. XI 47. a.	Kassaorder nr. 237 5. XI 1947. a. makstud Titovile, A. N. puude veo eest	150	—	Arvel puudub kin- nitus kauba vastu- võtmise kohta	Raamatu- pidaja Ignatov
3	8	6. XII 47. a.	Kassaorder nr. 251 4. XII 1947. a. kokkuostja Ivano- vi, P. I. avaldus avansi saamiseks	300	—	Ivanovi, P. I. aval- dusel ja kassaor- deril puuduvad kooperatiivi esi- mehe allkirjad	Raamatu- pidaja Ignatov
K o k k u				650	—		

Rajooni Liidu revident

(Smirnov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi
revisjonikomisjoni esimees

(Fedotov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi
juhatuse esimees

(Tšernov)

Raamatupidaja

(Ignatov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi
kassa ja kassaoperatsioonide
revisjoniaktile

REGISTER

seadusevastaselt väljaantud rahaliste vahendite kohta

Jk. nr.	Memoriaal-order		Dokumendi nimetus ja sisu	Summa		Seaduserikkumise iseloom	Isikud, kes on süüdi seaduserikkumise võimaldamises
	Nr.	Kuup.		rbl.	kop.		
1	16	6. X 47. a.	Kassaorder nr. 195 4. X 1947. a. välja antud avanss töötasu arvel arveametnikule V. P. Orlovile	200	—	Avansi andmine töötasu arvel	Raamatupidaja Ignatov
2	28	12. X 47. a.	Kassaorder nr. 218 10. X 1947. a. arveametnikule Grigorjevile preemia väljaandmise kohta	250	—	Premeerimisfond on kulutatud	Kooperatiivi juhatuse esimees Tšernov, raamatupidaja Ignatov
				450	—		

Rajooni Liidu revident

(Smirnov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi
revisjonikomisjoni esimees

(Fedotov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi
juhatuse esimees

(Tšernov)

Raamatupidaja

(Ignatov)

REGISTER

ameti-isikute poolt võimaldatud enammaksete ja võltsingute kohta

Jk. nr.	Memoriaal-order		Dokumendi nimetus ja sisu	Välja makstud kassast	Kuulub välja-maksmisele	Enammaksete ja võltsingute iseloom	Isikud, kus süüdi enammaksetes ja võltsingutes
	Nr.	Kuup.					
1	11	8. XII 1947. a.	Kassaorder nr. 269, 6. dets. 1947. a. Timofejevile, I. S. tasumisest temalt ostetud maja eest, mille maksumus riikliku kindlustuse hindamisel on 3800 rubla	5800	3800	Rikutud ÜKTK ja VNFSV Rahvakomissaride Nõukogu määrust 10. maist 1935. a. „Riiklike asutuste, ettevõtete, kooperat. ja ühiskondlike organisatsioonide poolt eraisikuilt ehituste ostmise kohta	Juhatuse esimees Tšernov Raamatupidaja Ignatov
2	14	17. XII 1947. a.	Kassaorder nr. 289 15. dets. 1947. a. töölistele ja teenistujatele töötasude väljamaksmise kohta	3386	2386	Võltsitud kokkuvõtte töötasulehel	Raamatupidaja Ignatov, kassapidaja ja Pavlov
3	17	19. XII 1947. a.	Kassaorder nr. 298 17. dets. 1947. a. Petrovile, S. N. välja makstud tasu kaupade veo eest	300	30	Võltsitud summa	Kassapidaja Pavlov, raamatupidaja Ignatov

Rajooni Liidu revident

(Smirnov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi
 revisjonikomisjoni esimees

(Fedotov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi
 juhatuse esimees

(Tšernov)

Raamatupidaja

(Ignatov)

Kõigi kassaoperatsioonide dokumentaalse revideerimise lõpul koostatakse teostatud töid üldistav akt.

AKT

..... oblasti rajooni Petrovski
 Tarbijate Kooperatiivi kassa ja kassaoperatsioonide revideerimise
 kohta 7. jaanuaril 1948. a. rajooni Petrovski külas.

Mina, allakirjutanu, rajooni liidu revident Smirnov P. F., rajooni liidu juhatuse esimehe korralduse 25. detsembrist 1947. a. nr. 148 alusel Petrovski Tarbijate Kooperatiivi revisjonikomisjoni esimehe Fedotov, M. P. osavõtul, Kooperatiivi juhatuse esimehe Tšernovi, P. F., raamatupidaja Ignatovi, P. V. ja kassapidaja Pavlovi, I. P. juuresolekul teostasin kooperatiivi kassa ja kassaoperatsioonide revisjoni alates 1. oktoobrist kuni 31. detsembrini 1947. a.

Revisjoni teostamisel selgus:

Rahalised vahendid

Jk. nr.	Kirjete sisu	Sissetulek	Väljaminek
		rbl. kop.	rbl. kop.
1	Raha jääk kassas revideeritava perioodi alguseks 1. oktoobriks 1947. a.	1 446.—	
2	Raha sissetulek ja väljaminek revideeritava perioodi jooksul 1. okt. kuni 31. dets. 1947. a.	457 254.—	457 613.—
3	Paranduskanded: kassa jääk suurendada summaga, mis faktiliselt välja maksmata, kuid väljaminekutes näidatud (lisa aktile nr. 3)	1 270.—	
4	Näidatud parandust arvestades peab o'ema raha jääk 1. jaanuariks 1948. a.	2 357.—	
5	Kassa tegeliku seisu kontrollimisel oli vastavalt juurdelisatud aktile 31. dets. 1947. a.	1 087.—	
6	Revisjoni tulemus — puudu jääk (üks tuhat kakssada seitsekümmend rubla)		1 270.—

Revideerimisel selgus:

a) kooperatiivi juhatusel puudub tulekindel kapp;

b) rahalised dokumendid ja rangel arvestusel olevad plangid hoitakse kooperatiivi juhatuse kassapidaja kirjutuslaua laekas;

c) rahalised dokumendid on kolmel juhul valesti vormistatud, kogusummas rbl. 650.— (lisa nr. 1);

d) on rikutud finants-elarvedistsipliini: seadusevastaselt on välja antud 450 rbl. (lisa nr. 2);

e) dokumentides on avastatud võltsimisi 1270 rbl. väärtuses (lisa nr. 3);

f) on lubatud ületada kindlaksmääratud rahaliste vahendite jäägi limiiti;

i) on rikutud ÜKTK ja VNFSV RKN määrust 10. maist 1935. a. „Riiklike asutiste, ettevõtete, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide poolt eraisikuilt ehituste ostmise kohta“ ja nimelt: I. S. Timofejevilt ostetud maja eest on rohkem makstud 2000 rubla (lisa nr. 3).

Raiooni Liidu revident

(Smirnov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi

revisjonikomisjoni esimees

(Fedotov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi

juhatuse esimees

(Tšernov)

Raamatupidaja

(Ignatov)

Teelolevate maksevahendite revisjon. Rahalised vahendid, mis on makstud Riigipanga arvelduskontole või saadetud posti ülekandega kuu lõpul, kuid panga poolt samal kuul vastavale arvelduskontole kandmata, näidatakse allkontol „Maksevahendid teel“.

Revident peab tähele panema, et sissekannete aluseks allkonto „Maksevahendid teel“ deebetisse peavad olema kooperatiivi juhatuse kassapidaja, kaupluse juhataja või teiste ettevõtete poolt esitatud Riigipanga osakonna või posti algkviitungid. Sissekanded allkonto kreditis peavad vastama Riigipanga arvelduskonto väljavõtetele, milles on märgitud arvelduskontole varem tehtud sissemaksed või ülekanded.

Allkontol „Maksevahendid teel“ võib rahasummasid arvestada ainult piiratud arvu päevade jooksul, vastavalt dokumendi liikumise ajale raha ülekandmise kohast Riigipanga osakonda, kus on kooperatiivi arvelduskonto.

Kui revident avastab seaduserikkumise fakte ja seadusevastaseid operatsioone teelolevate rahasummade arvel, peab ta need faktid kandma järgmise vormi kohasesse registrisse:

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi revisjoniaktile

REGISTER

allkontole „Maksevahendid teel“ valesti kantud summade kohta

Jk. nr.	Memoriaalorder		Summa	Sissekande alus	Märkusi
	nr.	kuup.			
1	18	oktoober jne.	600. -	dokumendita	On varjatud kaupade puudujääki kaupluses nr. 2, mis avastati inventuuriga 25. oktoobril 1947.
					Rajooni Liidu revident (Smirnov)
					Petrovski Tarbijate Kooperatiivi revisjonikomisjoni esimees (Fedotov)
					Petrovski Tarbijate Kooperatiivi juhatuse esimees (Tšernov)
					Raamatupidaja (Ignatov)

Isikud, kes on süüdi süstemaatilistes kassadistsipliini rikkumistes (kassasissetulekute kulutamine üle määratud normi; mitteõigeaegne sularaha panka sissemaksmine; sularaha jäägi limiidi ületamine kassas; pangast saadud sularaha kulutamine mittesihipäraselt; töötasudeks ja stipendiumideks saadud kasutamata rahaliste vahendite mitteõigeaegne panka tagasimaksmine; kassast sularaha laenuks andmine teistele ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutistele), võetakse vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud „Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide kassaoperatsioonide teostamise määrustikus“ kindlaksmääratud korras kriminaalvastutusele.

RIIGIPANGAGA ARVLEMISTE REVISJON

Arvelduskonto, jooksvate kontode, akreditiivide ja Riigipanga laenude operatsioonide dokumentaalne kontroll. Riigipanga arvlemiste revisjoni käigus kontrollitakse teostatud operatsioonide seaduspärasust, vahendite õiget kasutamist ja pangast saadud vahendite õigeaegset arvelevõtmist sissetulekuna, samuti ka makse-arveldusdistsipliinist kinni-

pidamist. Selleks tuleb revideerida kõiki operatsioone, mis kajastatud kontol nr. 2 „Arvelduskonto riigipangas“ ja nr. 14 „Saadud laenud“.

Riigipangaga arvlemiste revideerimist kergendab tunduval määral asjaolu, et iga arvlemisviisi kohta (arvelduskonto, jooksvate kontode, akreditiivide, riigipanga laenude jne.) annab Riigipank oma kliendile väljavõtte arvest, kus on kajastatud kõik panga poolt teostatud operatsioonid. Sellepärast peab revident võrdlema operatsioone, mis on tähendatud riigipanga väljavõtetes, vastavate sissekannetega kooperatiivi raamatuis, kindlaks tegema iga operatsiooni dokumentaalse põhjendatuse, allutama selle igakülgsele kontrollile õigsuse ja seaduslikkuse vaatekohalt. Aluseks summade arvelevõtmisel arveldus- või jooksvatele kontodele ja sealt mahakandmisel on teadaanded raha sissemaksamise kohta, tšekid, maksekorraldused, maksenõudmised, ülekanded ja teised panga põhimäärustes ja eeskirjades ette nähtud dokumendid.

Tšekkide väljakirjutamine „ettenäitajale“ on tarbijas-kooperatiivses süsteemis keelatud.¹⁾

Panga väljavõtetes märgitud operatsioonide võrdlemine kooperatiivi raamatupidamise sissekannetega võimaldab kindlaks teha, kas väljavõtteis näidatud summad on kooskõlas kooperatiivi arvepidamises arvestatud andmetega. Lahkumineku Riigipanga väljavõtete ja kooperatiivi andmete vahel, mis on tekkinud Riigipangas valesti tehtud sissekannete tulemusena, arvestatakse kontos nr. 9 „Debitorid ja kreditorid“ kohese pretensiooni esitamisega Riigipangale nende poolt tehtud vigade parandamiseks. Õige arvestuse juures kooperatiivis tehtud sissekannete ja Riigipanga väljavõtete vahel ei tohi olla mingisuguseid lahkuminekuid.

Riigipanga väljavõtete alusel tuleb kontrollida ka kooperatiivi poolt sissemaksatud kaupluste läbimüügi summade täielikkude ja õigeaegset arvelevõtmist panga poolt. See arvelevõtmine peab teostuma mitte hiljem kui kell 12 raha vastuvõtmisele järgneval päeval. Kehtestatud korra rikkumise puhul maksab pank trahvi 0,1% päevas sissetulnud summast. Revident peab kontrollima, kas on esinenud hilinemisi summade arvelevõtmisel Riigipanga poolt ja kas

¹⁾ Vt. Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus 20. jaanuarist 1939. a. nr. 38 ja Riigipanga instruksioon nr. 6, 1945. a.

on temalt kehtiva korra rikkumise eest kindlaksmääratud trahvid sisse nõutud.

Kontrollimisele kuuluvad kõik operatsioonid tšekkidega. Riigipanga poolt mahakirjutatud summad tulevad kontrollida iga üksiku tšeki numbri järgi. Kui sellejuures avastatakse mingisuguseid vahelejätmissi, peab revident nõudma vastavate numbritega annuleeritud tšekkide esitamist.

Laekumiste panka üleandmise ja tšekkidega raha saamise operatsioonide revisjon annab võimaluse selgitada, kas sissemakstud sularaha pangas on täielikult arvestatud, kas panga poolt tšekkidega mahakirjutatud summad on kooperatiivi kassas sissetulekuks arvestatud ja kuidas on kasutatud arveldustšekke. Selleks võrreldakse riigipanga väljavõtteid kooperatiivi vastavate dokumentidega. Näiteks, summa üleandmine arveldustšekiga kooperatiivi arvelduskontolt kaubamuretsejale maksmiseks tuleb võrrelda dokumendiga, mis on aluseks tšeki väljaandmisel; kooperatiivi arvelduskontole arvestatud kaupluse läbimüügi summasid — kaupluse kauba-rahaliste aruannetega jne. Vajalikel juhtudel teostatakse võrdlemist pangas, kaubamuretsejate või ostjate juures ja teistes organisatsioonides olevate dokumentidega.

Revisjoni praktikas esineb fakte, kus materiaalselt vastutav töötaja ja arveala töötajad on raiskamise varjamiseks lisanud kauba-rahalisele aruandele raamatupidamise arhiivist eriti võetud pangakviitungeid sularaha sissemaksmise kohta eelmistest kuudest või isegi eelmistest aastatest. Esineb juhtusid, kus kviitungid ja teised pangadokumendid arvelduskontole summade vastuvõtmise kohta on võltsitud.

Nii näiteks tehti ühe kooperatiivi revideerimisega kindlaks, et raamatupidaja koos kassapidajaga kirjutasid välja tšeki ettenäitajale, said Riigipanga arvelduskontolt 1000 rbl. ja omastasid selle. Pärast, et varjata vargust, kirjutas raamatupidaja välja fiktiivse makskorralduse hankijale võlgnevuse tasumiseks ja lisis selle arvelduskonto väljavõttele. Selle korralduse alusel summa rbl. 1000 oli kantud hankija isiklikule kontole ja hiljem kahjuks kantud.

Teine juhus: kaupluse juhataja lisis oma kauba-rahalisele aruandele Riigipanga kviitungi, milles tõendati läbimüügist laekunud summa rbl. 1400 panka sissemaksmist samal ajal kui Riigipanga väljavõtte järgi märgiti saabu- nuks ainult rbl. 400.—.

Riigipanga kviitungi hoolsal uurimisel selgus numbri „1“ ja sõnadele „nelisada“, millele pank tegelikult kviitungi välja andis, „üks tuhat“ juurdekirjutamine. Juurdekirjutatud 1000 rbl. oli omastatud.

Niisama hoolikalt tuleb kontrollida Riigipanga poolt arvelduskontolt kaubamuretsejaile arvete tasumiseks üle kantud summasid. Neid operatsioone revideeritakse tasutud arvetega saabunud kaupade arvelevõtmise kontrollimisega.

Akreditiivide kontrollimisel vaadatakse, kas see arvlemisvorm hankijatega on õigesti rakendatud ja kas välja saadetud akreditiivide vahendid on täielikult kasutatud.

Laenuoperatsioonide revideerimisel tuleb kontrollida saadud vahendite kasutamist määratud otstarbeks.

Kui kooperatiivil oli maksete tähtaegade möödumisi Riigipanga laenude alal, tuleb välja selgitada raske finantsolukorra põhjused ja millised abinõud on kooperatiivi juhatuse rakendanud selle olukorra parandamiseks.

Arvelduskonto, jooksvate ja laenukontode operatsioonide revisjoni tulemused tuleb vormistada analoogiliselt eelmises peatükis näidatule.

ARUANDESUMMADE REVISJON

Aruandesummade revideerimisel kontrollitakse raha aruandesummaks väljaandmise õigsust, avansiaruannete esitamise õigeaegsust, tõendavate dokumentide kvaliteedi ja teostatud operatsioonide seaduspärasust.

Revident peab teadma, et avansside väljaandmine võib toimuda ainult rangelt määratud otstarbeks ja nimelt: operatsioonilisteks ja administratiiv-majanduslikeks kulutusteks ning teenistuslike komanderingute kuludeks. Sularaha väljaandmine võib toimuda ainult kooperatiivi kassast. On keelatud tšekkide väljaandmine sularaha saamiseks aruandesummaks krediidasutiste kassadest.

Avansi väljaandmist operatsioonilisteks ja administratiiv-majanduslikeks kulutusteks lubatakse ainult sel juhul, kui vastavaid väljamakseid ei saa teostada vahetult kooperatiivi kassast. Sularaha väljaandmist aruandesummaks operatsioonilisteks ja administratiiv-majanduslikeks kuludeks, mis teostatakse kooperatiivi asukohas, lubatakse ainult kahe päeva vajaduse piires ja tähtajaga mitte üle kolme päeva arvates raha saamisest; väljaspool koopera-

tiivi asukohta teostatavateks samadeks kulutusteks antakse sularaha aruandlusele ainult 10-päevase vajaduse piires ja tähtajaga mitte üle 15 päeva. Avansisummad komandeerimiskulude katteks määratakse kindlaks lähtudes komanderingute tähtaegadest ja söidu-, päeva- ja korteriraha vajadustest vastavalt normidele.

Avansse on lubatud välja anda ainult kooperatiivi töötajatele ja sealjuures ainult neile, kellele kooperatiivi juhatuse korraldusel on pandud vastavate operatsioonide teostamine. Nende isikute nimekiri kinnitatakse kooperatiivi juhatuse määrusega.

Avansse antakse välja tegeliku vajaduse tekkimisel kulude teostamiseks, näidates ära väljaantavate summade konkreetse kulutamise otstarbe. Kategooriliselt on keelatud anda aruandesummade näol avanssi palga arvel.

Aruandesummasid võib kulutada ainult rangelt määratud otstarbeks. Uute avansside väljaandmist lubatakse ainult pärast varem antud summade täielikku likvideerimist. Vastutust aruandesummade ebaõige väljaandmise eest kannavad nii nende summade väljaandmiseks korralduse andjad kui ka isikud, kes täidavad nende korraldusi.

Kulutamata jäänud avansisummade ülejäägid tuleb aruande esitamisel maksta kooperatiivi kassasse.

Ülesande tühistamise puhul, millega seoses oli avanss välja antud, tuleb saadud avanss pärast ülesande tühistamise korralduse saamist avansisaaja poolt viivitamatult maksta kooperatiivi kassasse.

Isikud, kes ei esita aruannet ja kuludokumente saadud avansi kulutamise kohta, samuti ka isikud, kes ei maksa tagasi avansisummade ülejääke ülaltähendatud tähtajaks, võetakse distsiplinaarvastutusele, aga raha kinnipidamise juhtudel omakasupüüdlikeks eesmärkideks — kriminaalvastutusele.

Asudes aruandesummade revideerimisele peab revident tutvuma nende seisuga viimase bilansi ja allkonto — „Aruandekohustuslikud isikud“ käibearuande järgi.

Kontrollides avansisummade seis ja liikumist aruandekohustuslike isikute analüütilise arvestuse põhjal teeb revident kindlaks, kas nad on kõik kooperatiivi töötajad ja kas on olemas määrus nende võtmiseks avansi saamiseks õigustatute nimekirja. Kuukäivete kokkuvõtted ja analüütiliste kontode saldod tuleb võrrelda allkonto „Aruandekohustuslikud isikud“ käibearuandega. Aruandekohustus-

like isikute isiklikele kontodele teostatud sissekannete põhjal peab revident selgitama, kas nad esitavad õigeaegselt aruandeid avansside kulutamise kohta ja kas nad ei riku kulutamata avansijääkide tagasimaksmise tähtaegu.

On vaja hoolega kontrollida iga kulutamata jäänud avansisumma tagastamise juhtu ja selgitada, millest see oli tingitud. Isikutel, kes ei ole saanud avansisummade kulutamise kohta aruannet esitanud, tuleb kontrollida tegelikku raha jääki ja tõendavaid kuludokumente. Kontroll peab olema ootamatu. Seda tuleb teostada kooperatiivi juhatuse esimehe ja raamatupidaja juuresolekul.

Kontrollimise tulemused, seaduserikkumiste ja kuritarvituste avastamisel vormistatakse aktiga järgmise vormi kohaselt:

AKT

..... oblast, rajoon, Petrovski küla

5. jaanuaril 1948. a.

Mina, allakirjutanu, Rajooni Liidu revident Smirnov, P. F., rajooni liidu juhatuse korralduse nr. 148 — 25. det. 1948. a. põhjal, Petrovski Tarbijate Kooperatiivi revisjonikomisjoni esimehe Fedotovi, K. P. osavõtul ja kooperatiivi juhatuse esimehe Tšernovi, P. F., pearaamatupidaja Ignatovi, P. V. ja aruandekohustusliku isiku Grigorjevi, S. N., elukoht Petrovski küla, Krasnõi Oktjabri tän. nr. 15 juuresolekul, teostas aruandesummade revisjoni.

1. Grigorjevile olev tegelik sularaha jääk	rbl. 1093.75
2. Täiendavaid dokumente, mis ei ole raamatupidamisse üle antud, kuid arvestatavaid	„ 806.25
3. Kokku aruandekohustusliku isiku käes	„ 1900.—
4. Raamatupidamise andmetel on Grigorjevi avansi suurus	„ 2500.—
5. Puudujääk (2500—1900) kuussada rubla	„ 600.—
6. 25. detsembril 1947. a. anti Grigorjevile avanssi rbl. 2000.—, samal ajal oli tal jääk eelmisest avansist	„ 500.—

..... Rajooni Liidu revident	(Smirnov)
Petrovski Tarbijate Kooperatiivi revisjonikomisjoni esimees	(Fedotov)
Petrovski Tarbijate Kooperatiivi juhatuse esimees	(Tšernov)
Raamatupidaja	(Ignatov)
Kooperatiivi aruandekohustuslik isik	(Grigorjev)

Revidendil tuleb erilist tähelepanu pöörata aruandesummade kontrollimisel isikuile, kellele antakse avansse põllumajandussaaduste ostmiseks turukujunevate hindadega.

Pärast aruandekohustuslike isikute kontode kontrollimist on vajalik revideerida kõiki dokumente, mille alusel on tehtud kandeid neil kontodel.

Nõudmised, mis esitatakse kuludokumentide koostamiseks ja vormistamiseks aruandekohustuslike isikute poolt teostatud operatsioonide kohta on analoogilised kassadokumentide suhtes kehtestatud nõudmistele. On vaja veenduda aruandekohustuslike isikute poolt koos aruandega esitatud dokumentide algupärasuses, selgitada, kas ei ole võltsinguid kuupäevades, summades, allkirjades ja teistes rekvisiitides. Selleks võrreldakse tõendavaid dokumente nende vastasdokumentidega (näiteks kuludokumente kolhoosidelt ja talupoegadelt ostetud põllumajandussaaduste kohta — nende väärtuste vastuvõtmise dokumentidega), aga vajalikel juhtudel ka kolhoosi arvepidamise sissekannetega jne.

Revident peab kontrollima, kas aruandekohustuslike isikute dokumentides on õigesti näidatud hinnad, hindamise tariifid, kas arvestused ja kokkuvõtted on tehtud õigesti. Selleks võib revident kasutada olemasolevaid käsiraamatuid, hinnakirju, nõuda organisatsioonidelt õiendeid, juurde kutsuda kvalifitseeritud eksperte jne.

Komandeeringute avansiaruannete revideerimisel tuleb kontrollida nende vormistamise õigsust, veenduda komandeerimistunnistustel märkuste olemasolekus väljasõidu aja, igasse määratud punkti kohalejõudmise ja sealt väljasõidu kohta. Tuleb selgitada, kas komandeeritud isik on kinni pidanud administratsiooni poolt määratud komandeerimise kestvusest, kas ei ole rikutud valitsuse poolt kehtestatud komandeerimise kestvuse tähtaegu (mitte üle 45 päeva, väljaarvatud töötaja teel viibimise aeg.¹)

Revident peab kontrollima ka päeva- ja korteriraha maksmise õigsust.

Komandeerimisel viibimise aja eest makstakse komandeeritu isiklike kulude katteks päevaraha 3% komandeeritud isiku kindlast kuupalgast, kuid mitte vähem kui 5 rubla ja mitte üle 26 rubla päevas. Päevarahad arvestatakse

¹) Kord ja normid komandeerimiskulude tasumise kohta on määratud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 19. juunist 1940. a. nrj 1047).

välja tegelikult komandeerimisel oldud päevade eest, välja arvamata puhkepäevi ja pühi. Väljasõidu ja tagasijõudmise päev arvestatakse päevarahade väljaarvestamisel üheks päevaks.

Komandeeeringute puhul, mis on seotud katkestamatu viibimisega ühes asulas üle 30 päeva, tasutakse päevaraha 1,5% töötaja kindlast kuupalga määrast, kuid mitte vähem kui 5 rubla ja mitte üle 13 rubla iga komandeerimise päeva eest.

Töötajaile, kes on komandeeritud maale kestvusega mitte vähem kui kaks ööpäeva, tasutakse päevaraha 1,5% töötaja kindlast kuutöötasust, kuid mitte alla 5 rubla ja mitte üle 13 rubla päevas.

Komandeerimistel sama administratiivrajooni piires, kus komandeeritav töötaja alaliselt töötab, tasutakse päevaraha 1% ulatuses töötaja kindlast kuutöötasust, kuid mitte alla 5 rubla ja mitte üle 10 rubla iga päeva eest.

Komandeerimisel viibimise aja eest, välja arvatud teelviibimise aeg, tasutakse töötajale eluruumide üürikulud (väljaarvatud juhud, kus töötajale võimaldatakse tasuta eluruum) järgmiselt:

- 1) Komandeeeringutel Moskvasse, Leningradi ja Kiievi — 10 rubla ööpäevas;
- 2) Komandeeeringutel liidu- ja autonoomsete vabariikide pealinnadesse; kraide ja oblastite keskustesse ja iseisvaiks administratiiv-territoriaalseiks üksuseiks eraldatud linnadesse — 7 rubla ööpäevas;
- 3) Komandeeeringutel teistesse NSV Liidu rajoonidesse — 5 rubla ööpäevas:

Kui komandeeritu esitab tasutud arved, mis on välja antud riiklike ja ühiskondlike asutiste ja ettevõtete poolt, lubatakse eluruumi eest tasuta tegeliku kulutuse järgi, järgmiselt: komandeeeringutel linnadesse, mis näidatud punktis 1 — 70% päevaraha normist; komandeeeringutel linnadesse, mis näidatud punktis 2 — 60%; komandeeeringutel teistesse NSV Liidu rajoonidesse, välja arvatud mitteilinnalised asulad, mitte üle 40%.

Sõidukulud tasutakse komandeerituile (väljaarvatud juhul, kui kooperatiivi juhatus võimaldab vastava liiklemisvahendi):

- a) raudteel — kõvaistmelise vaguni tariifi järgi;
- b) veeteedel — II klassi tariifi järgi;
- c) maanteedel — vastavas kohas kehtiva sõiduhinna järgi,

tõestatud kohalike võimuorganite poolt või asutise või ettevõtte poolt, kuhu töötaja oli komandeeritud.

Kulud platskaartide, kiiruse juurdemaksu, pehme istekohta või lennuki kasutamise eest tasutakse komandeeritule tarbijate kooperatiivi juhatuse loal, kusjuures selle kohta tuleb kohustuslikult esitada tõendavad dokumendid.

Sõidupileti hinna sisse arvestatud kindlustustasu tuleb tasuda töötaja enese poolt ja ei kuulu märkimisele avansiaruandes esinevate kulude hulka.

Iga sõidupileti hinnasse on arvestatud kindlustusmaksu järgmises suuruses:

pileti hinna juures alla rbl. 2.—	—,25 kop.
rbl. 2.— kuni rbl. 4.99	—,75 "
" 5.— " " 24.99	rbl. 1.75 "
hinnaga 25 rubla ja üle	" 2.50 "

Kui komandeeritu haigestub komandeerimisel viibimise ajal, tasutakse temale päevaraha ja ööbimisraha kogu perioodi vältel üldisel alusel, kuni tal olenevalt tervislikust seisukorrast ei ole võimalik asuda temale pandud teenistuskohustuste täitmisele või tagasi pöörduda oma alalisse töökohta, kuid mitte üle kahe kuu. Komandeeritu haigus, samuti ka võimatus tervisliku seisukorra tõttu tagasi pöörduda oma alalisse töökohta, peavad olema tõendatud vastavalt kehtivale korrale.

Töö eest puhkepäevadel ja pühadel komandeeritu täiendavat tasu ei saa.

Kõik tõendavate dokumentideta aruandesummade mahakirjutamise juhud, avansisummade seadusevastased kulutamised ja teised kõrvalekaldumised peab revident kandma revisjoniakti. Siin näidatakse ka aruandekohustuslikule isikule esitatava pretensiooni suurus.

Kontrollaktid aruandekohustuslike isikute kohta, kes on lubanud avansisummade raiskamisi, seadusevastaseid kulusi ja teisi seaduserikkumisi, peab kooperatiivi juhatusele võtmiseks kriminaalkorras. Üheaegselt sellega, kuid mitte hiljem kui 10 päeva pärast revisjoni, esitatakse aruandekohustusliku isiku vastu tsiviilhagi.

Küsimusi kordamiseks

1. Näidake revisjoni ülesanded kassa sularahajääkide ja kassaoperatsioonide kontrollimisel.

2. Missugune kord ja tehnika on kehtiv kassa sularahajääkide revideerimisel?

3. Millised erinevused on kassa sularahajääkide kontrollimisel kauplustes?

4. Näidake kassa kontrollakti sisu, koostamise ja vormistamise kord.

5. Kuidas kontrollitakse kaubandusliku sissetuleku arvelevõtmise ja selle Riigipanka üleandmise täielikkust ja õigeaegsust?

6. Kuidas revideeritakse rahalisi vahendeid teel?

7. Milline on kord ja tehnika arvlemiste kontrollimisel Riigipangaga?

8. Kuidas kontrollitakse aruandesummasid?

9. Millise tähtaja jooksul ja mida peab tegema puudujääkide, seadusvastaste kulutuste ja aluseta mahakandmiste avastamisel aruandesummade alal?

III PEATÜKK

ARVELDUSOPERATSIOONIDE REVISJON

DEEBITORIDEGA JA KREEDITORIDEGA ARVLEMISTE REVISJON

Arveldusoperatsioonide revideerimisel tuleb kontrollida arvlemiste seaduslikkust deebitoridega ja kreditoridega, selgitada, kas arvlemised on kajastatud õigesti jooksvas arvepidamises, kas on rakendatud tarvilikud abinõud debitoorsete summade sissenõudmiseks ja kreditoorse võlgnevuse likvideerimiseks.

Kooperatiivi juhatus on vastastikuses arvlemisvahekorras mitmesuguste deebitoride ja kreditoridega kauba hankimise, põllumajandussaaduste ja toorainete varumise alal, rajooni liiduga, oma iseseisval bilansil olevate ettevõttega, töölistega ja teenistujatega töötasude alal jne.

Revideerides arvlemisi deebitoridega ja kreditoridega tuleb kontrollida operatsioone, mis arvestatakse kontol nr. 9 „Deebitorid ja kreditorid“ allkontodel „Töölised ja teenistujad“, „Aktseptitud varustajate maksenõudmised“, „Varumiskaupade tootjad“, „Muud deebitorid ja kreditorid“, „Vaieldavad nõudmised“, „Deebitorid kohtu või arbitraaži otsusel“ jt.

Sealjuures vaadatakse esmajärjekorras läbi käibearuanded iga allkonto kohta, mis võimaldab selgitada nende õigsust ja vastavust sünteetilise arvepidamise andmetele. Käibearuannete põhjal selgitatakse võlgnevuse liikumine revideeritava perioodil ja kontrollitakse rajooni liidu ülesande täitmist võlgnevuse likvideerimiseks. Selleks analüüsitakse ka kokkuvõtteid kuu esimeseks päevaks iga allkonto kohta, võrreldakse kokkuvõtetega eelmiste kuude 1-ks kuupäevaks ja revideeritava perioodi alguseks.

Edasi teostatakse operatsioonide ja sissekannete seadusepärasuse ja dokumentaalse põhjenduse kontrolli iga üksiku analüütilise konto järgi, vaadatakse läbi arvlemiste seisukord iga üksiku deebitoriga ja kreditoriga. On vaja selgitada võlgnevuse tekkimise ajad ja süüdlased võlgnevuse tekkimises, samuti ka kindlaks teha, milliseid abinõusid on rakendatud võlgnevuse sissenõudmiseks või kustutamiseks.

Vastavalt kehtivatele juhenditele¹⁾ võib debitoorset võlgnevust ainult teatud aja jooksul sisse nõuda. Selle aja möödumisel sissenõudmise õigus aegub.

Vastavalt arvlemiste liigile ja iseloomule kehtivad järgmised nõudmiste aegumise tähtajad:

a) trahvide, viiviste ja leppetrahvide, samuti mittekvaliteetsete, markeerimata ja mittekomplektsete kaupade hantetest tulenevate nõudmiste asjades — 6 kuud;

b) vaidlustes riiklike ettevõtete ja asutiste vahel, kolhoosidega, koöperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonidega, väljaarvatud punktis „a“ ettenähtud vaidlused — poolteist aastat;

c) vaidlused, kus üheks pooleks on füüsiline isik — kolm aastat.

Raudtee- ja veetranspordi organite vastu nõudmiste esitamiseks on kehtiv erikord: enne kui pöörduda kohtuorganite poole, peab saadetise saatja või saaja esitama pretensiooni raudteevalitsusele või riiklikule laevandusele. Sealjuures kauba osalise kaotamine, rikkumise või vigastamise puhul peab pretensioon olema esitatud kuue kuu jooksul arvates kauba väljaandmise päevast.

Segavedudel raud- ja veeteel ning raud-, vee- ja õhuteel on kehtiv aastane aegumise tähtaeg.

Pretensioonide esitamise aegumist hakatakse arvestama sellest päevast alates, millal laadung pidi jõudma sihtjaama või sadamasse, juurdearvatud 30 ööpäeva raudteetranspordi puhul või 20 ööpäeva veetranspordi puhul.

Raudteevalitsus on kohustatud pretensiooni läbi vaatama ja teatama selle rahuldamisest või tagasilükkamisest: kohaliku ühenduse vedudel — kahe kuu jooksul; otseühenduse

1) Vt. KTK ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus 3. sept. 1934. a. „Nõudmiste aegumise tähtaegade kohta vaidlustel riiklike organisatsioonide, kolhooside, koöperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide vahel“ ja 7. okt. 1934. a. „Nõudmiste aegumiste tähtaegade kohta mittekvaliteetsete kaupade hankimisel“.

vedudel — kolme kuu jooksul; segavedudel — kuue kuu jooksul.

Kahe kuu kestel, alates raudteevalitsuse poolt pretensiooni rahuldamisest äraütlemise momendist, või raudteevalitsusele pretensioonidele vastamiseks antud kindlaksmääratud tähtaja möödumisel (kui vastus oli antud selle tähtaja kestel), võib pretensiooni esitaja anda asja kohtusse.

Laevandus on kohustatud pretensioone läbi vaatama ja teatama avaldajale selle rahuldamisest või tagasilükkamisest järgmistel tähtaegadel: laadungi hilinemisega kohaletoimetamise eest trahvi maksmise asjus — mitte hiljem kui 30 ööpäeva jooksul pretensiooni saamisest; kõigi ülejäänud pretensioonide alal — mitte hiljem kui 45 ööpäeva nende saamise päevast.

Pretensioonid otsese ning sega raud- ja veeteede vedude kohta, väljaarvatud pretensioonid rohkemkasseerimiste alal, peavad olema läbi vaadatud laevanduse poolt mitte hiljem kui kuue kuu jooksul arvates avaldise sissetuleku päevast.

Pretensiooni esitamise dokumentaalseks aluseks raudteele või laevandusele on kommertsakt.

Töölastes asjades on määratud järgmised vaidluste aegumise tähtajad:

a) vallandamise ja töötasudest kinnipidamise asjades — 14 päeva;

b) ületunnitöö tasumise asjades — 1 kuu;

c) kõikides ülejäänud vaidlustes — 3 kuud.

Debitoorse võlgnevuse aegumise tähtaegade möödalaskmise pärast tuleb vastutusele võtta kooperatiivi juhatuse esimees ja raamatupidaja.

On teada juhtusid, kus kohtusse või arbitraaži antakse asju, teadlik olles, et nende järgi hagid ei või rahuldatud saada, sest et kauba saamisel hankijate ladudest, raudteejaamadest või sadamatest oli rikutud dokumentide vormistamise eeskirju (kommertsakt koostamata, kauba puudjäägi akti koostamise juures puudus asjast mittehuvitatud organisatsiooni esindaja jne.).

Näiteks revideerides kontot „Deebitorid ja kreditorid“ (allkonto „Vaieldavad nõudmised“), juhtis revident tähelepanu mahakirjutatud võlgnevusele summas rbl. 1750.—, mis seisis artelli „Burevestniku“ arvel 15. veebruarist 1946. a. seoses 7 paari jalatsite puudujäägiga. Asi oli antud kohtusse 10. novembril 1947. a. artelli poole eelneva pöördus-

miseta nõudmisega võla tasumiseks. Kohtu otsusel lükati kooperatiivi juhatuse hagi tagasi motiividel, et nõudmine on aegunud.

Kontrollides dokumente nii kooperatiivis kui ka artellis „Burevestnik“ tegi revident kindlaks, et jalanõud olid kooperatiivi ekspediitori poolt täies koguses kooperatiivi volitusega vastu võetud: artelli toimikuis on ekspediitori allkiri kauba vastuvõtmise kohta. Puudujäägi kohta oli aga koostatud akt kooperatiivi kaupluse juhataja, ekspediitori ja kauplusekomisjoni liikme allkirjadega.

Nagu tehti kindlaks kõikide asjaolude kontrollimisega, pidi summa rbl. 1750.— kantama ekspediitori isiklikule kontole ja temalt sisse nõutama, ekspediitor aga kauba riisumise eest vastutusele võetama.

Kontrollides nõudmiste aegumise tähtaegu, tuleb selgitada, kas arvlemised deebitoridega ja kreditoridega on võrreldud, kas kinnitused võrdlemise kohta on olemas ning millised on võrdlemise tulemused. Arvlemiste võrdlemine ja võrdlusaktide koostamine on kohustuslik ka neil juhtudel, kui aegumise tähtajad on möödunud, kuna võlgnevuse kahjudesse mahakirjutamise taga võivad peituda mitmesugused kuritarvitused. On vaja silmas pidada, et kooperatiivi juhatuse ja raamatupidaja on kohustatud kindlustama süstemaatilist arvlemiste võrdlemist deebitoridega ja kreditoridega. Võrdlusaktid tuleb esitada rajooni liidule üheaegselt kvartali-aruannetega.¹⁾

Eriti tuleb kontrollida arvlemisi vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele nr. 1072 — 28. septembrist 1948. a. väikejaemüügi-punktide müüjate poolt sissemakstud tagatiste alal.

Tähendatud tagatised peavad kajastuma kooperatiivis kontol nr. 9/16 „Väikejaemüügi-ettevõtete töötajailt saadud rahalised tagatised“.

Tuleb kindlaks teha, kas sissemakstud tagatised (200—1000 rbl.) vastavad plaanilisele käibeale (kuni 15.000 rubla); kas tagatise tasunud müüjate arvel ei seisa võlgnevust puudujääkide alal, sest tagatise summad tuleb kanda sel-

¹⁾ Vt. Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus nr. 977 — 16. detsembrist 1948. a. lisa „Abinõud võitluse tugevdamiseks raiskamiste, puudujääkide, kaupade, põllumajandussaaduste ja toorainete raiskamise, varguse ja pillamise likvideerimiseks tarbijaskooperatsiooni süsteemis“ p. 22.

NIMESTIK NR. 1.

debitoorse võlgnevuse inventeerimise kohta seisuga 1. jaanuar 1948. a. oblasti

rajooni Petrovski Tarbijate Kooperatiivis

Jk. nr.	Organisatsiooni, asutise või isiku nimetus	Tekkimise kuupäev	Võlgnevuse summa	Millest võlgnevus tekkis	Kelle süü läbi tekkis võlgnevus	Mis ajast arvestatakse saldo	Summa	Võlgnevuse tasumise nõudmise saatmise kuup.	Asja kohtusse või arbitraaži ülemise kuupäev	Kas summa on debitori poolt õigeks tunnistatud	Kohtu või arbitraaži otsus	Revidendi otsus
1	A. Deebitorid Allkonto „Muud deebitorid“ Artell „Burevestnik“	15. II 1946.	1750	7 paari jalat-site puudujääk	Ekspe-diitor Petrov	15. II 1946.	1750	Ei ole saadetud	10. XI 1947.	Ei ole	25. XI 1947. a. nõudmine tagasi lükatud aegumise tähtaja möödumise pärast	Summa tuleb sisse nõuda ekspediitor Petrovilt ja üle kanda raiskamiste kontole. Asi anda üle kohtu-uurimisorganeile.

Rajooni Liidu revident (Smirnov)

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi raamatupidaja

(Ignatov)

liste puudujääkide katteks; kas rahalise tagatise sissemaks-
mist teostatakse korralikult, kui kooperatiivi juhatus on
lubanud tagatissumma tasumist osakaupa.

Järgnevalt toome nimestiku vormi, mille abil on ots-
tarbekohane süstematiseerida arvlemiste inventeerimise
resultaate (vt. lk. 60).

Debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse inventeerimise
juures ei või, arusaadavalt, piirduda ainult toodud nimes-
tiku koostamisega ja otsuse tegemisega selle võlgnevuse
reaalsuse või ebareaalsuse kohta. Vajalik on teostada doku-
mentaalselt arvlemiste võrdlust organisatsioonidega, kellelt
ei ole saadud kinnitusi, organiseerida võla tasumise nõud-
miste esitamist neile võlgnikele, kellele need nõudmised
ei ole saadetud ja vastavate kinnituste saatmist kredito-
ridele nende kasuks arvestatavate summade kohta.

Edasi peab revident organiseerima nõudmiste esitamist
kohtuorganite või arbitraaži kaudu nende organisatsioonide
vastu, kes ei ole tasunud nende arvel seisvat võlgnevust.

Analüütiliste kontode läbivaatamise protsessis deebito-
ridega ja kreditoridega arvlemiste alal ning nendel kont-
odel tehtud sissekannete õigsuse selgitamisel tuleb kont-
rollida debitoorse võlgnevuse kahjumisse kirjutamise ja
kreditoorse võlgnevuse kasumisse kirjutamise põhjenda-
tust. Iga üksikut kahjumisse kantud summat peab revident
algdokumentide põhjal kontrollima ja kindlaks tegema
süüdlased võlgnevuse tekkimises, nõudmiste aegumise
tähtaegade möödalaskmises, põhjendamata või valesti vor-
mistatud hagi esitamises.

Tuleb selgitada nõudmiste tagasilükkamise motiivid kohtu
või arbitraaži poolt, sest et tagasilükkamise põhjused on
tihti tingitud arvepidamise korra rikkumisest, aktide ja
teiste dokumentide ebaõigest vormistamisest. Kohtu või
arbitraaži otsused võivad anda revidendile materjali vas-
tavate järelduste tegemiseks.

On vajalik kindlaks teha, kas debitoorse võlgnevuse
kahjumisse kandmine ei ole ebamajandusliku tegevuse
tulemuseks ja kes on selles isiklikult süüdi.

Revident peab meeles pidama, et vastavalt Tsentrosojuzi
Presiidiumi määrusele nr. 69 — 6. veebruarist 1946. a.
debitoorse võlgnevuse kahjumisse kandmine võib teostuda
ainult tarbijate kooperatiivi juhatuse määrusega selle järg-
neva kinnitamisega liikmete üldkoosoleku poolt.

Petrovski Tarbijate Kooperatiivis seadusevastaselt

Jk. nr.	Deebitori nimetus	Kahjumisse kantud summa suurus rublades		Memoriaalorderi		Kooperatiivi juhatuse määrus kahjumisse kandmise kohta		Üld- või volinike koosoleku otsus kahjumisse kandmise kinnitamise kohta		Millal tekkis võlgnevus		Millest tekkis võlgnevus
		nr.	kuupäev	nr.	kuupäev	nr.	kuupäev	nr.	kuupäev	Tekkimise kuupäev	Memoriaalorderi nr. ja kuupäev	
1	Artell „Krasnoj Oktjabr“	1800	85	29. XII 1947.	18	25. XII 1947.		ei ole	5. I 1945.	18	5. I 1945.	Majandusseebi puudujääk.
2	Moskva Rjasani Raudteevalitsus	156	86	29. XII 1947.	18	25. XII 1947.		ei ole	8. I 1945.	27	18. I 1945.	Parfümeeriakauba puudujääk.

Rajooni Liidu revident (Smirnov)

Debitoorse võlgnevuse kahjumisse kandmise kontrollimise tulemused tulevad näidata registris vormi kohaselt, mis on toodud lk-d 62 ja 63.

ARVLEMISTE REVISJON RAJOONI LIIDUGA JA OMA ETTEVOTETEGA

Kooperatiivi arvlemised rajooni liiduga kajastatakse kontol nr. 10 „Tarbijate kooperatiivide rajooni liit“ allkontode „Tarbijate kooperatiivide rajooni liidu aktseptitud maksenõudmised“, „Tarbijate kooperatiivide rajooni liidu möödunud tähtajaga maksenõudmised“, „Muud arvlemised tarbijate kooperatiivide rajooni liiduga“ ja „Avansid tarbijate kooperatiivide rajooni liidu varumiskontorilt“. Esimest kahte allkontot kasutatakse arvlemiste kajasta-

kahjumisse kantud debitoorse võlgnevuse kohta

Võlgnevuse reaalsuse tekkimise momendil	Võla sissenõudmiseks rakendatud abinõud			Revideerija otsus
	Võla tasumise nõudmise esitamise kuupäev	Võla kohtusse või arbitraaži andmise kuupäev	Kohtu või arbitraaži otsus	
Seep oli saadud, kuid kaupluse üle andmata. Võlgnevus ei ole reaalne	ei ole.	15. XII 1947.	Jäi rahuldamata aegumise tähtajamöödumise tõttu	Seebi võttis vastu 5. I. 1945. a. kaubandusosakonna juhataja Ivanov vastavalt artelli õienõudile 5. I. 48. Summa 1800 rbl. sisse nõuda Ivanovilt
Kommertsakti ei ole koostatud, ega ole kviitungit kaupade ülekaalutamise kohta sihtjaamas vastuvõtmisel.	6. II 1945.	8. II IV 1945.	Tagasi lükatud kommertsakti puudumise motiividel. Võlgnevus eba-reaalne	Parfümeeriakauba võttis jaamas vastu kaubandusosakonna juhataja Ivanov ülekaalumata. Summa rbl. 156,86 kanda Ivanovi arvele.

Petrovski Tarbijate Kooperatiivi raamatupidaja (Ignatov)

miseks aktseptide alal ainult neil juhtudel, kui rajooni liitu ja kooperatiivi krediteeritakse ühe ja sama Riigipanga osakonna poolt.

Allkontol „Muud arvlemised tarbijate kooperatiivide rajooni liiduga“ arvestatakse kõik kooperatiivi muud arvlemised oma rajooni liiduga, sealhulgas ka operatsioonid varumiskaupade realiseerimise alal.

Allkonto „Avansid tarbijate kooperatiivide rajooni liidu varumiskontorilt“ omab rangelt kindlaksmääratud ülesannet — kajastada arvlemise varumiseks antud avanskrediidi alal, mis kooperatiiv sai oma rajooni liidu varumiskontori kaudu.

Sisemisteks arvlemisteks oma iseseisvale bilansile eraldatud isemajandavate ettevõtetega on konto 11 „Sisemised arvlemised“, mis on jagatud allkontodeks — „Sisemi-

sed arvlemised eraldatud vahendite (põhi- ja käibevahendite) alal" ja „Sisemised tasumisele kuuluvad arvlemised”.

Nagu arvlemistel rajooni liiduga nii ka sisemiste arvlemiste juures kontrollitakse vastastikuste arvlemiste kooskõla, mis kajastatud kummalgi poolel — rajooni liidu ja kooperatiivi või kooperatiivi juhatuse ja tema ettevõtete vahel. Selleks vaadatakse läbi iga üksik arvlemiste operatsioon ja sissekanne ning uuritakse läbi operatsioonide seaduslikkus.

Kõik kooperatiivi arvlemised rajooni liiduga ja oma iseisvale bilansile eraldatud ettevõtetega kuuluvad igakuuliselt kohustuslikule võrdlemisele. Bilansside koostamist ilma et oleks võrreldud kooperatiivi ja tema isemajandavate ettevõtete vahelisi arvlemisi pole lubatud. Võrdlemata bilansside vastuvõtmine on Tsentrosojuzi presiidiumi poolt keelatud.¹⁾

Võib esineda juhtusid, kus arvlemiste kontrollimist ei teostata, kuid mõlemalt poolt väljatoodud saldosummade vahe kantakse üle ühe poole poolt kontole nr. 9 „Deebitorid ja kreditorid”. Seda tehakse seaduserikkumiste varjamiseks. Seepärast peab revident kohustuslikult kontrollima neid kontosid.

Arvlemiste revisjoni tulemused rajooni liidu ja oma iseisvale bilansile eraldatud ettevõtetega peavad olema aktis eraldi märgitud.

VÖLGNEVUSE REVISJON PUUDUJÄÄKIDE, RAISKAMISTE JA RIISUMISTE ALAL

Selleks, et ennetada puudujääkide, raiskamiste ja riisumiste tekkimisi, on vajalik süstemaatiliselt rakendada abinõusid, mis on suunatud võitluseks nende vastu.

Tähtsaimad nendest abinõudest on järgmised:

a) valida materiaalse vastutusega seotud tööle isikuid kohaliku elanikkonna hulgast, ausaid ja kontrollituid, kes on liikmeile ja kohalikele organisatsioonidele hästi tuntud;

b) raamatupidamise eeskujulik seisukord igas ettevõttes;

c) hästi organiseeritud revisjonitöö ja ühiskondlik kontroll;

d) väärtuste ootamatud inventeerimised.

Revideerides kooperatiivi tööd peab revident kontrollima

¹⁾ Vt. Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus nr. 977 — 16. dets. 1948. a. — lisa punkt 21-a.

materiaalselt vastutavate töötajate koosseisu, raamatupidamise aruandluse esitamise tähtaegu ja kvaliteeti, tutvuma ühiskondliku kontrolli organite tööga, selgitama, kas täidetakse Tsentrosojuzi juhatuse juhendit ootamatult inventeerida mitte vähem kui üks kord kuus kaupu, taarat ja rahalisi vahendeid kõigis jaettevõtteis ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis, ning mitte vähem kui üks kord poolaastas teostatakse üheaegsed üldised ootamatud revisjonid kõigis kooperatiivi ettevõtteis.

Materiaalselt vastutavate töötajate kontrollimisel tuleb selgitada järgmist:

a) kas materiaalselt vastutavate isikute passidel on märgitud viimasest töökohast töölevõtmine ja vabastamine ning kas seal leidub märkus elukohta sissekirjutamise kohta;

b) kas tööraamatus on märgitud isiku viimane töökoht ja vallandamise põhjused;

c) kas on esitatud õiend külanõukogult või majavalitsuselt isiku viimase tegevuse kohta, kui see esimest korda asub tööle.¹⁾

On vajalik meeles pidada, et isikuid, kelle dokumendid ei ole vormistatud antud korras, ei või tööle võtta.²⁾

Samuti on keelatud võtta materiaalse vastutusega seotud tööle isikuid, kes on varem karistatud puudujääkide, raiskamiste ja teiste kuritegude eest.

Revident peab kontrollima, kas täidetakse Tsentrosojuzi Presiidiumi määrust nr. 977 — 16. detsembrist 1943. a. „Abinõudest võitluse tugevdamiseks raiskamiste, riisumiste ja kaupade pillamise likvideerimiseks tarbijaskooperatiivses süsteemis“ selles osas, mis puudutab kaupluste ja ladude juhatajate töölevõtmist ja vallandamist. Kooskõlas selle määrusega ja vastavalt kooperatiivi tüüppõhikirja paragrahvile 35 tulevad isikud, keda võetakse tähendatud ametikohtadele, kinnitada liikmete üld- (volinike-) koosoleku poolt.

¹⁾ Need nõuded materiaalselt vastutavate isikute kontrollimiseks on kehtestatud Tsentrosojuzi Presiidiumi määruse nr. 977 — 16. dets. 1943. a. lisas.

²⁾ Isikud, kes on süüdlased tööraamatuta ja linnades, kus on kehtestatud passisüsteem, passita kaubandusöölise töölevõtmises, võetakse kriminaalvastutusele (NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus 26. veebruarist 1933. a. nr. 214 NSV Liidu C3 1933. a. nr. 13, lõige 76).

Edasi tuleb selgitada, kas täidetakse NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrust nr. 248 — 2. märtsist 1933. a. üleandmise-vastuvõtmise aktide koostamise kohta materiaalselt vastutavate isikute vahetamise puhul; kas kooperatiivi juhatuse esimehed ja raamatupidajad teostavad isikute, kes asuvad materiaalse vastutusega seotud tööle, erialaste teadmiste kontrolli; kas tähendatud isikuid on tutvustatud (allkirja vastu) neile antud õiguste ja kohustustega; kas on nendega sõlmitud kirjalikud lepingud nende täieliku materiaalse vastutuse kohta.

Isikute vastutusele, kelle toimikud ei ole vormistatud kindlaksmääratud korras, on keelatud anda ükskõik milliseid väärtusi.

Materiaalselt vastutava isiku isiklikus toimikus peavad olema järgmised dokumendid:

- 1) isiklik leht kaadrite arvestamiseks;
- 2) elulookirjeldus;
- 3) tööraamat;
- 4) väljavõte sõjaväepiletist (sõjaväekohuslastel);
- 5) kaks ülesvõtet;
- 6) leping materiaalse vastutuse kohta;
- 7) allkiri õiguste ja kohustustega tutvustamise kohta.

Juhul, kui isikute poolt, kes on tööle võetud ilma eelneva kontrollita ja kehtestatud korras vormistamata, on toime pandud kuritarvitusi, tuleb koos nendega võtta kriminaalvastutusele ka kooperatiivi esimees ja raamatupidaja.

Isikuid, kellel esines raiskamisi, riisumisi, kaupade pillamist või teisi kuritarvitusi, ei ole lubatud jätta tööle. Vastutus nende viivitamatu töölt kõrvaldamise eest pannakse kooperatiivi juhatuse esimehele.

Tarbijate kooperatiivide juhatuse esimehed ja nende aseäitjad on kohustatud vähemalt kolm korda kuus viibima kauplustes, isiklikult teostades kontrolli kaubajääkide, aruandluse seisukorra, kauba-rahalise aruande õigeaegse esitamise, sularaha äraandmise korrast kinnipidamise ja tähtaegade üle.

Riisumiste, raiskamiste ja puudujääkide ennetamises etendavad tohutult suurt osa kooperatiivi ettevõtete (kaupluste, telkide, kioskite, teemajade jne.) ootamatud revisjonid. Vastutus selliste süstemaatiliste revisjonide teostamise eest on pandud kooperatiivide juhatuste esimeestele ja raa-

matupidajaile¹⁾. Kooperatiivide juhatuste esimehi ja raamatupidajaid, kes rikuvad juhendeid igakuuliste ootamatute inventuuride läbiviimiseks, tuleb võtta väetutusele.

Revident peab selgitama, kuidas täidetakse eespooltähen-
datud nõudmisi ja tulemused fikseerima eraldi õiendis.

Oletame, et revideeritav kooperatiiv omab 6 kauplust, aga ootamatuid revisjone viidi detsembris läbi ainult 3-es kaupluses. Õiendi vorm on toodud lk. 68—69.

Üks revidendi tõsisemaist ülesandeist on raiskamiste ja riisumiste läbi tarbijaskooperatsioonile tekitatud kahjude tasumise kindlustamine ning süüdlaste karistamine.

Iga avastatud fakti kohta peab revident kindlaks tegema süüdlase perekonna-, ees- ja isanime, tema alalise elukoha, ameti, töö kestvuse selles ametis, raisatud summa, selle tekkimise ja avastamise aja. Tuleb selgitada, kas sama isiku poolt ei ole juba varem toimunud taolisi kuritarvitusi ja kas ta ei ole kohtu poolt karistatud endise töökoha järgi enne kooperatiivi tööle asumist; kes võttis tööle ja millal (kooperatiivi juhatuse määruse nr. ja kuupäev). Revident peab selgitama, kas teostati selle isiku dokumentide (pass, tööraamat, õiend eelmisest töökohast, riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide soovitusel) ja kaubandus-
töölalaste teadmiste kontrolli; kas on olemas ametisse kinnitamise otsus liikmete (volnike) üldkoosoleku poolt vastavalt kooperatiivi põhikirja paragrahvile 35. Edasi on tähtis kontrollida, kas kauba-rahalisel aruandel esitati tema poolt ja kas peeti kinni sularahaga Riigipanka või kooperatiivi kassasse sissemaksmise graafikust; millised abinõud on rakendatud kooperatiivi huvide kindlustamiseks — kas raiskamis-
asja materjalid on üle antud kohtu-jälitusorganeile, kas raiskajate varandusele on pandud eelarest kooperatiivi tsiviilnõudmise kindlustamiseks; mis on ette võetud põgenenud raiskajate otsimiseks.

Raiskamis-
asjade kontrollimisel peab revident juhutama NSV Liidu Prokuratuuri ja NSV Liidu KKK instruksioonist nr. 49/1-A-21 — 28. veebruarist 1939. a. „Raiskamiste- ja riisumiste-
asjade uurimisest ja läbivaatamisest tarbijaskooperatsioonist“. Kooskõlas selle instruksiooniga on tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide ja ettevõtete juhatajad kohustatud raiskamise- ja riisumise-
asjad viivitamatult üle andma uurimisorganeile.

¹⁾ Vt. Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus nr 74 — 4. veebr. 1943. a.

OIEND

ootamatute inventuuride teostamise korralduste täitmise kohta
31. XII

Jk. nr.	Kooperatiivi ettevõtte nimetus, kus teostati ootamatud revisjonid	Materiaalselt vastutavate isikute perekonna-, ees- ja isanimed	Korraldus ootamatute revisjoni teostamiseks		Inventeerimiskomisjoni esimehe perekonna-, ees- ja isanimi	Revisjoni lõpetamise kuupäev	
			nr-id	aeg		Vastavalt korraldusele	Tegelikult
1	Kauplus nr. 3	Afanasjev, Peeter Fjodori p.	23	12. XII 1947.	Ivanov, P. I. Kaub. osak juhataja	12. XII 1947.	12. XII 1947.
2	Kauplus nr. 2	Pavlov, Gligori Martini p.	26	18. XII 1947.	Ivanov, P. I. Kaub. osak juhataja	18. XII 1947.	20. XII 1947.
3	Kauplus nr. 6	Krutikova, Elena Paulit.	30	20. XII 1947.	Ivanov, P. I. Kaub. osak juhataja	23. XII 1947.	23. XII 1947.

Revident (Smirnov)
Kooperatiivi juhatuses esimees (Tšernov)

Asjade kohtu-jälitusorganeile üleandmise viivitamise juhtudel tuleb kindlaks teha selle põhjused ja konkreetsed süüdlased.

Seoses sellega, et võitluse efektiivsus raiskamiste ja puudujääkide vastu oleneb mitte ainult asjade õigeaegsest esitamisest kohtu-jälitusorganeile, vaid ka vastavate materjalide heakvaliteedilisest vormistamisest, on revident kohustatud kontrollima iga üksikut asja, lähtudes selle vormistamise õigsuse, õigeaegsuse ja heakvaliteedilisuse seisukohalt. Sealjuures tuleb silmas pidada järgmist:

a) raiskamiste, riisumiste või puudujääkide esildustes peab olema lühidalt märgitud, milles seisab kuritegu, kui suures summas on avastatud puudujääk või raiskamine, kus see toimus, millal avastati kuritegu, keda tuleb kooperatiivorganisatsiooni juhatuses arvates esitada kriminaalvastutusele võtmiseks, kes võivad olla tunnistajaks antud asjas;

Petrovski Tarbijate Kooperatiivis tööperioodil 1. XII 1947. a. kuni 1947. a.

Valja- viimise kuupäev	Summa		Esiõigne tulemus	Lõpp- resultaat			Kooperatiivi juhatuses poolt revisjoni tule- mus'e kinnitamise kuupäev	Kooperatiivi juhatuses määruse revisjoni tu- lemuste kohta rajoo- ni liitu saatmise kuu- päev	Rajooni liidu juhatu- se poolt revisjoni tu- lemuste kinnitamise kuupäev	Asjade kohtu-jälitus- organeile üleandmise kuupäev
	Puudu- jääk	Ülejääk		Kuupäev	Puudu- jääk	Ülejääk				
13. XII 1947.	1015	ei ole	13. XII 1947.	1015	ei ole	14. XII 1947.	15. XII 1947.	17. XII 1947.	20. XII 1947.	
20. XII 1947.	1515	ei ole	20. XII 1947.	1515	ei ole	23. XII 1947.	24. XII 1947.	26. XII 1947.	ei ole	
23. XII 1947.	ei ole	ei ole	23. XII 1947.	ei ole	ei ole	24. XII 1947.	25. XII 1947.	26. XII 1947.	ei ole	

Revisjonikomisjoni esimees (Fedotov)
Raamatupidaja (Ignatov)

b) vastutusele võetava isiku kohta tuleb avaldises esitada järgmised andmed: perekonna-, ees- ja isanimi, vanus, kodune aadress, passi või ajutise tunnistuse number, amet, töötamise aeg antud kooperatiivorganisatsioonis;

c) kriminaaljälituse algatamise teadaandele lisatakse juurde vastutusele võetava isiku ülesvõtte, samuti revisjoni-akti või väärtuste tegeliku jäägi raamatupidamise andmetega võrdlemise akt. Aktis näidatakse, kus ja kelle juures avastati puudujääk, raiskamine või riisumine ja kas on arvestatud kaupade loomulik kadu vastavalt kehtivatele normidele;

d) kõik dokumendid, mis on esitatud materiaalselt vastutava isiku poolt aruande esitamisel, kuid raamatupidamise või revidendi poolt jäid vastu võtmata, samuti dokumendid, mis äratavad kahtlust nende algupärasuse ja õigsuse suhtes, (eriti parandustega dokumendid, lubamatud parandused jne.) ja isiku seletus, kelle juures avastati rais-

kamine või puudujääk, lisatakse kriminaalvastutusele võtmise avalduse juurde.

Jälitusorganeile puudujäägi avastamise kohta suunatud avaldus peab olema alla kirjutatud juhatuse esimehe või tema asetäitja poolt (juhatuse esimehe ajutisel äraolekul).

Revident peab kontrollima puudujäägi- ja raiskamisasjade uurimise ja läbivaatamise, samuti väljamõistetud summade sissenõudmise viibimise juhtusid. Vastavalt NSV Liidu Prokuratuuri ja NSV Liidu KRK instruksioonile 28. veebruarist 1939. a. (punkt 6) tuleb tarbijaskooperatiivses süsteemis avastatud puudujääkide ja raiskamisasjade juurdlemine jälitusorganite poolt lõpetada 10 päeva jooksul arvates avalduse ja kõigi vajalike materjalide esitamise päevast.

Seda tähtaega võib pikendada kuni 20 päevani juhul, kui on nõuetav raamatupidamise ekspertiis.

Jälitusorganid on kohustatud võtma kriminaalvastutusele mitte ainult kooperatiivse omandi otseseid riisujaid, vaid ka isikuid, kes on süüdlased kurjategijate mahitamises ja varjamises, isikuid, kes kasutavad puudujääkidest ja raiskamistest saadud varasid ja ka revisjonikomisjoni esimehi ja liikmeid kui raiskamised ja riisumised pandi toime nende tegevuseta oleku tagajärjel.

Uheaegselt kriminaaljälituse alustamisega raiskamises või riisumises süüdi oleva isiku vastu on jälitusorganid kohustatud tsiviilnõudmise kindlustamiseks, vastavalt KTK ja NSV Liidu RKN määrusele 10. augustist 1927. a. panema eelaresti kurjategija kogu varale eranditult, tema perekonnaliikmete ning teiste isikute varale, kelle suhtes tehakse kindlaks, et nad on kasutanud raiskamistest ja riisumistest saadud vahendeid (NSV Liidu Prokuratuuri ja NSV Liidu KRK instruksioon 28. veebruarist 1939. a. punkt 9).

Jälitusorganid on kohustatud tarvitusele võtma ka abinõud end varjavate kooperatiivse omandi raiskajate leidmiseks, samuti nende varade ja raiskamisest saadud vahendeid kasutanud perekonnaliikmete ja teiste isikute varade leidmiseks, et nende varale eelaresti panemisega kindlustada koopretatiivsetele organisatsioonidele tekitatud materiaalse kahju tasumise kindlustamist.

Ekspertiisi tasu ei või kanda kooperatiivse organisatsiooni arvele (tähendatud instruksiooni p. 12).

Kooperatiivsete vahendite raiskamise- ja riisumiseasjad tulevad kohtuistungeil ära kuulata mitte hiljem kui 10 päeva

jooksul nende kohtusse saabumisest (tähendatud Prokuratuuri ja NSV Liidu KRK instruksioon punkt 14).

Jälitus- või kohtuorganeis asjade läbivaatamise ajal arestitud varade realiseerimine tuleb lõpetada mitte hiljem kui 15 päeva jooksul pärast täitelehe saabumist kohtutäiturile. (Prokuratuuri ja NSV Liidu KRK instruksioon punkt 22).

Revident on kohustatud kontrollima, kuidas täidetakse eelpoolmärgitud instruksiooni p. 24 kõigi täiteletede täpsele arvelevõtmise kohta kooperatiivis raiskamiste ja riisumiste läbi tekkinud kahjude tasumiseks ning summade sissenõudmiseks ja sissenõutud summade laekumisest kooperatiivi arvele. Kui süüdimõistetu kannab karistust vangistuskohas, siis suunatakse täiteleht karistuse kandmise otsuse teinud kohtu kaudu süüdlase töökohta töötasust kinnipidamiseks. Kui süüdlase elukohta pole võimalik kindlaks teha, siis teatatakse sellest kohtule, kus otsus tehtud, või prokuratuurile abinõude tarvitusele võtmiseks süüdlase leidmiseks (Prokuratuuri ja NSV Liidu KRK instruksioon, punkt 23 ja 26).

Revidendil ei ole õigust piirduda kooperatiivis avastatud puudujääkide, raiskamiste ja riisumiste konstateerimisega, vaid ta peab kontrollima, missugused abinõud on võetud tarvitusele uurimise ja asjade läbivaatamise kiirendamiseks ning väljamõistetud summade sissenõudmiseks.

Revisjoni protsessis on revident kohustatud osutama praktilist abi puudujääkide ja raiskamisasjade vormistamisel ning nende üleandmisel kohtu-jälitusorganeile; ta peab püüdma saavutada tähendatud asjade kiiret juurdlemist ja läbivaatamist, täiteletede saamist ja üleandmist kohtutäituritele ja nende realiseerimist viimaste poolt.

Puudujääkide ja raiskamiste vastu võitluse kontrolli tulemused kantakse registritesse (vt. registrid 1, 2 ja 3) lk. 72 ja 73.

Mõnel juhul ei saa täiteletedega summade sissenõudmist teostada vara puudumise tõttu kostjal. Sellistel juhtudel peab revident selgitama, kuid võrd vastab tõele võlgniku kohta koostatud vara puudumise akt, missugused abinõud on tarvitusele võetud kooperatiivi juhatuse ja kohtutäituri poolt võla sissenõudmiseks.

REGISTER Nr. 1

Kohtu-jälitusorganeile üleandmata puudujääkide asjad
 oblasti rajooni Petrovski Tarbijate Kooperatiivis
 seisuga 1. jaan. 1948. a.

Jk. nr.	Kostja perekonna-, ees- ja isanimi	Amet ja töökoht	Raiskamise avastamise kuupäev	Raisatud summa	Sissenõutud	Võlgnevuse jääk kontrollimise päevaks	Asjade jälitusorganeile üleandmise viivituse põhjused ja selle konkreetsete süüdlased
1	Vassiljev, I. P.	Petrovski Tarbijate Kooperatiivi kauplus nr. 1 endine juhataja	1. XI 1947	1400	200	1200	Teostatud inventeerimismaterjalide ebaõige vormistamine; kooperatiivi raamatupidaja Ignatov

Rajooni Liidu revident (Smirnov)
 Kooperatiivi juhatuse esimees (Tšernov)
 Petrovski Tarbijate Kooperatiivi raamatupidaja (Ignatov)

REGISTER nr. 2¹⁾

..... oblasti rajooni Petrovski Tarbijate Kooperatiivi puudujääkide ja raiskamisasjade kohta, mis asuvad jälitusorganeis seisuga 1. jaanuar 1948. a.

Jrk. nr.	Kostja perekonna-, ees- ja isanimi	Amet ja töökoht	Toimiku sissetuleku kuupäev	Esialgne nõudmise summa		Võlgnevuse jääk kontrollimise päevaks		Varanduse üleskirjutamine on teostatud	Kuu-päev	Summa	Uurimise viivitamise põhjused ja tarvitusele võetud abinõud selle kiirustamiseks
				930	650	5. XII	1000				
1	Mordvinov, S. K.	Petrovski T. K. kaupluse nr. 2	5. XII 1947.	930	650	5. XII	1000				Asi on määratud arutamisele kohtuistungil 10. I 1948. a.

Allkirjad: Prokurör revident (Smirnov)
 Kooperatiivi juhatuse esimees (Tšernov)

¹⁾ Sama vormi kohaselt koostatakse ka nende asjade register, mis on kohtus või miilitsaorganeis.

REGISTER nr. 3

kohtutäiturite juures olevate täitedokumentide kohta seisuga
1. jaanuaril 1948. a.

Jk. nr.	Kostja perekonna-ees- ja isanimi	Amet ja töökoht kus avastati raiskamine	Kohtuotsuse kuupäev	Täitelehe saabumise kuupäev	Varanduse üleskirjutamine on teostatud		Väljamõistetud nõudmise summa	Võlgnevuse jääk kontrollimise päevaks	Sissenõudmise viibimise põhjus täitelehe järgi ja ettevõtetud abinõud kontrollimise protsessis
					Kuupäev	Summa			
1	Sokolov, E. M.	Teemaja end. juh.	2. XII 1947.	12. XII 1947.	20. XI 1947.	1400	1400	1400	Sokolovi varanduse müük on määratud 10. I 1948. peale

Raiskamiste ja puudujääkide kontrollimisel puutuvad revidendid mõnikord kokku kohtu-jälitusorganite põhjendamatu äraütlemisega puudujääkide ja raiskamisasjade vastuvõtmisest ja asjade uurimise ning läbivaatamise viivitamisega. Sel juhul peab revident tarvitusele võtma abinõud selle olukorra parandamiseks. Kui tal seda mõnesugustel põhjustel ei õnnestu teha, on ta kohustatud juhtumist teatama oblasti (krai) tarbijate kooperatiivide liidule vastavate abinõude tarvitusele võtmiseks oblasti kohtuorganeis või teatama Tsentrosojuzile küsimuse täpse edasiandmisega.

Revident peab selgitama, kas kooperatiiv, kus on puudujääkide, raiskamiste ja muude kuritegude juhtusid, täidab Tsentrosojuzi juhatuse otsust vastavate toimikute nimekirja-registri pidamise kohta. Vastutus niisuguse registri pidamise eest on pandud kooperatiivi raamatupidajale.

Registris, vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse juhendile (määrus 16. dets. 1943. a. nr. 977), peab kajastuma kõikide asjade täielik käik, alates nende tekkimise momendist.

Igast kauba puudujäägi, raiskamise ja riisumise juhust peab kooperatiivi juhatuse viivitamatult teatama rajooni liidule, vaatamata tekitatud kahjusumma suurusel. Revident peab kontrollima, kuidas kooperatiivi juhatuse täidab seda nõuet.

ARVLEMISTE REVISJONI KOKKUVÖTETE VORMISTAMINE

Debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse likvideerimise ülesande täitmise tulemused soovitatakse näidata järgmise vormi kohases registris:

Jrk. nr.	Debitooride nimetused (bilansikon-tode järgi)	Seis		Muudatusi	
		Revideeritava perioodi alguseks l. X 47. a.	Revideeritava perioodi lõpuks	Suurenemine	Vähenedmine
1	Mitmesugused debitorid	10 600.—	11 800.—	1 200.—	—
2	Isikud puudu jääkidega	5 300.—	7 956.—	2 656.—	—
	Kokku	15 900.—	19 756.—	3 856.—	—

Sama korra järgi koostatakse tabel kreditoorse võlgnevuse kohta.

Debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse, samuti puudujääkide ja raiskamiste asjade revideerimise tulemuste kohta koostatakse akt järgmise vormi kohaselt:

AKT

.....blast, rajoon, Petrovski küla.
 8. jaanuaril 1948. a. mina, allakirjutanu, Rajooni Liidu revident Smirnov, P. F., komandeerimistunnistuse nr. 148 — 30. detsembrist 1947. a. alusel, kooperatiivi revisjonikomisjoni esimehe Fedotovi, K. P. osavõtul, kooperatiivi juhatuse esimehe Tšernovi, P. F. ja raamatupidaja Ignatovi, P. V. juuresolekul teostasin debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse ning puudujääkide ja raiskamisasjade seisu revideerimist Petrovski Tarbijate Kooperatiivis 1. oktoobrist 1947. a. kuni 31. detsembrini 1947. a.

Kontrollimisega tehti kindlaks:

1. ebareaalset debitoorset võlgnevust esineb rbl. 1750.— (vt. nimestik nr. 1 debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse inventeerimise kohta);

2. ebaseaduslikult kahjuks kantud debitoorset võlgnevust on rbl. 1956.— (vt. aruanne nr. 2 ebtseaduslikult kahjumisse kantud debitoorse võlgnevuse kohta);

3. enne nõudmise aegumistähtaja möödumist on kantud kasumisse kreditoorset võlgnevust rbl. 2.800.— (vaata aruanne — ebaseaduslikult kasumisse kantud kreditoorse võlgnevuse kohta);

4. isikuid, kellel avastati puudujäägid, ei ole töölt kõrvaldatud ja materjalid nende kohta on kohtu-jälitusorganeile üle andmata; (vt. õiend inventeerimise kohta);

5. ülesanne rajooni liidu debitoorse võlgnevuse sissenõudmiseks 3000 rubla suuruses summas ei ole täidetud. Sealjuures on lubatud debitoorse võlgnevuse tõusu 3856 rubla võrra, sellest puudujääkide arvel rbl. 2656.— ja ülejäänud summa kaupade võlgumüügi arvel;

6. Tsentrosojuzi juhatause juhendit igakuuliste ootamatute revisjonide teostamise kohta ei ole täielikult täidetud. Nii on oktoobris teostatud ootamatuid revisjone neljas, novembris kahes ja detsembris kolmes kaupluses. Kokku on kooperatiivil kuus kauplust.

Allkirjad:	Revident	(Smirnov)
	Revisjonikomisjoni esimees	(Fedotov)
	Kooperatiivi juhatause esimees	(Tšernov)
	Kooperatiivi raamatupidaja	(Ignatov)

Toodud näitliku akti põhjal debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse seisukorra ja raiskamiste- ning puudujäägi- asjade kontrollimise kohta peab revident tegema järgmised ettepanekud:

1. ebareaalne debitoorne võlgnevus rbl. 1750.— taastada bilansis allkontol „Isikud puudujääkide alusel“ ja asi anda kohtusse ekspediitori Petrov, N. T. vastutusele võtmiseks;

2. artell „Krasnõi Oktjabr“ võlgnevus (1800 rbl.) taastada bilansis allkontol „Isikud puudujääkide alusel“ kooperatiivi kaubandusosakonna juhataja Ivanovi arvel ja samuti viivitamata esitada kohtusse;

3. kahjumisse kantud Moskva-Rjasani raudtee võlgnevus rbl. 156 taastada bilansis allkontol „Kahjutasumaksekohustuslikud isikud“;

4. kasumiks kirjutatud kreditoorne võlgnevus taastada bilansis kontol „Deebitorid ja kreditorid“ artell „Zarja“ isiklikul kontol;

5. materiaalselt vastutavad isikud Afanasjev, P. F. ja Pavlov, G. M. viivimatult töölt kõrvaldada ja Pavlovi asi esitada kohtu-jälitusorganeile;

6. ette panna kooperatiivi juhatausele kindlustada Tsentrosojuzi juhatause juhendite täitmine igakuuliste ootamatute inventuuride teostamise alal kõigis kauplustes.

Revidendi allkiri (Smirnov).

Küsimusi kordamiseks

1. Nimetage arveldusoperatsioonide revisjoni ülesanded
2. Missugused on deebitoridega ja kreditoridega arvlemiste revisjoni etapid?
3. Millised on määratud tähtajad nõudmiste aegumiseks?
4. Kuidas kontrollitakse debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse reaalsust?
5. Kuidas kontrollida debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse kahjumisse kandmise seaduspärasust?
6. Kuidas kontrollitakse arvlemisi rajooni liiduga ja iseseisvale bilansile eraldatud kooperatiivi ettevõtetega?
7. Milline kord ja tingimused on materiaalselt vastutavate isikute tööle võtmisel?
8. Missugused dokumendid peavad olema materiaalselt vastutava isiku isiklikus toimikus?
9. Milline kord on puudujäägi-, raiskamis- ja riisumis- asjade, samuti nende kohta käivate materjalide esitamisel järelevaldeorganeile?
10. Millised dokumendid tuleb esitada järelevaldeorganeile puudujääkide, raiskamiste ja riisumiste avastamisel?

IV PEATÜKK

KAUBAOPERATSIOONIDE REVISJON

KAUBAOPERATSIOONIDE REVISJONI ULESANDED

Tarbijate kooperatiivi tähtsaimaks ülesandeks on kaubakäibe plaani täitmine ja ületamine sihiga rahuldada elanikkonna tarbimist. Kooperatiiv peab õigeaegselt ostma ja kohale vedama heakvaliteedilist ja vajalikus sortimendis kaupa, tagama selle õige vastuvõtmise ja hindamise, samuti koguselise ja kvaliteedilise säilitamise ja kindlaks määratud hindadega müügi elanikkonnale.

Sellega määratletakse ka kaubaliste operatsioonide revisjoni ülesanded. Revident on kohustatud kontrollima kaubakäibe plaani täitmist, teostatud kaubaliste operatsioonide seaduspärasust, hindade ja juurdehindluste õigsust, kaupade ja taara säilivust. Erilist tähelepanu peab ta pöörama kaupade riisumise ja pillamise juhtude väljaselgitamisele, võitlusele puudujääkide ja puudujäägi tekkimise võimaluste vältimiseks ning likvideerimiseks.

Revisjonitöö kogemused näitavad, et kaupade riisumine toimub sageli niivõrd varjatud kujul, et see pikemat aega jääb avastamatuks. Et varjata kuritööd, kasutavad raiskajad ja nende kaasosalised kõige mitmekesisemaid mahhinatsioonide: teevad inventeerimisnimestikes juurdekirjutusi kaupade tegelikule laoseisule, kirjutavad neis nimestikes ebaõiged — suuremad kokkuvõttesummad, kõrgendavad jaehindu, kannavad riisunud kaupade summad pretensioonide arvele nende järgneva mahakandmisega kahjumisse, koostavad fiktiivseid kaupade riknemise ning purunemise akte jne.

Kaupade riisumist teostatakse samuti tarbijatele valemõõtmise, -kaalumise ja -arvestamise kaudu.

Selliste faktide väljaselgitamiseks on vajalik igapäevane kontroll mitte ainult kooperatiivi juhtivate töötajate, ühiskondliku kontrolli organite, kaupluse-, söökla- ja revisjonikomisjonide, vaid ka kooperatiivi liikmete poolt. Revident peab kontrollima, kuidas kooperatiivi juhatus organiseeris seda kontrolli.

KAUPADE TEGELIKU ALLESOLEKU KONTROLLIMINE

Kooperatiivi ettevõtteisse saabuvad kaubad võtab vastu see isik, kes edaspidi kannab materiaalselt vastutust nende hoidmise eest. Revident peab selgitama, kuidas materiaalselt vastutavad isikud täidavad oma kohustusi ja kuivõrd nad kindlustavad neile usaldatud varade algväärtuse säilivuse. Seda võib kindlaks teha kaupade allesoleku üheaegse ootamatu kontrollimisega kõigis revideeritava kooperatiivi ettevõtteis. Et kindlustada sellise kontrolli üheaegsust, tuleb selleks kaasa tõmmata revisjonikomisjoni, aga vajaduse korral ka kauplusekomisjonide liikmeid. On vajalik, et see kontroll viiakse läbi selle materiaalselt vastutava isiku kohustuslikul osavõtul, kelle arvel on need kaubad. Kui aga mingil põhjusel materiaalselt vastutav isik ei võta osa tema arvel olevate kaupade kontrollimisest (haiguse või muul põhjusel), siis tuleb komisjoni koosseisu kutsuda kohaliku võimuorgani (külanõukogu või miilitsa) esindaja varustatult vastava volitusega.

Enne kontrollimise algust lõpetatakse kauplustes kõik operatsioonid kaubalis-materiaalsete väärtustega. Neis ruumides olevad tagavarauksed suletakse ja plombeeritakse või pitseeritakse. Pitsat hoitakse kuni kontrollimise lõpuni revidendi käes.

Kontrollimise ajal ei lasta ühtki kõrvalist isikut kaupluse ruumidesse, ei lubata ka materiaalselt vastutava isiku äraolekut.

Kui kauba-materiaalsete väärtuste kontrollimist ei lõpetata ühe päevaga, siis lahkuvad revident, komisjoni liikmed ja materiaalselt vastutav isik üheaegselt ruumist, mis lukustatakse kahe erineva lukuga. Ühe luku võti antakse materiaalselt vastutavale isikule ja teine jääb revidendi kätte. See tehakse sellepärast, et materiaalselt vastutav isik ei saaks minna ruumi revidendi ja komisjoni äraolekul ja kanda või ümber paigutada kontrollitud ja loetud kaupu lugemata kaupade juurde. Juhul, kui ei ole kaht erinevat lukku, suletakse ruum ühe lukuga, kuid kohus-

tuslikult pitseeritakse või plombeeritakse. Luku võti antakse materiaalselt vastutavale isikule, aga pitsat või plommitangid jäävad revidendi kätte.

Kooperatiivi kaupluse või lao revideerimist alustatakse sularaha jäägi kontrollimisega. See jääk kirjutatakse kaupade nimestiku esiküljele.

Pärast seda peab materiaalselt vastutav isik esitama revidendile kauba-rahalise aruande, aga ettevõttes, kus on eraldi kassa — kauba- ja kassaaruande. Uheaegselt esitatakse revidendile põllumajandussaaduste ja toorainete andjatele müüdavate vastumüügikaupade sissetuleku ja realiseerimise aruanne. Need aruanded koostatakse ajavahemiku eest viispäevaku algusest kuni revideerimise päevani. Revident võtab materiaalselt vastutavalt isikult allkirja selle kohta, et aruandeisse on sisse võetud kõik olemasolevad dokumendid ja et kaupluses ei ole sissetulekuna arvestamata ja kuludeks mahakandmata kaupu ning materiaalselt vastutav isik tõendab oma allkirjaga viimased sissetuleku ja väljamineku dokumentide numbrid.

Revidendil on keelatud vastu võtta materiaalselt vastutavalt isikult raha edasiandmiseks kooperatiivi kassasse või Riigipanka.

Enne kontrollimise algust peab revident veenduma kõigi kaalu-mõõdu abinõude — kaalude, vihtide, liiter-mõõtude ja meeter-mõõtude õigsuses. Selle järele valmistatakse kaubad ette kontrollimiseks, s. o. paigutatakse liikide, sortide, hindade jne. järgi. Pärast seda loetakse, kaalutakse ja mõõdetakse kõik kaubad nende paigutuse korra järgi materiaalselt vastutava isiku poolt koos revidendi ja komisjoni liikmetega.

Kaubad, mis asuvad lahtipakkimatult: tünnides, kastides, kottides, kulides avatakse ja määratakse kindlaks neis asuv kauba kogus ja kvaliteet.

Kui materiaalselt vastutava isiku ja revidendi vahel tekib kaupade faktilise lugemise juures lahkavamisi, siis tuleb need uuesti mõõta, kaaluda või lugeda.

Kontrollimise juures ei tohi lubada korratut üleminekut ühe kauba või hoiukoha juurest teise juurde. Aga samuti kaupade viimist poest abiruumi või überpöördult. Kui ühesordilised kaubad asuvad kaupluses ja abiruumis, siis kontrollitakse esmalt kõik kaubad kaupluses ja koostatakse nende nimekiri ning selle järele kontrollitakse kaubajäägid abiruumis.

Tegelikult allesolevate kaupade kohta koostatakse nimekiri Tsentrosojuzi poolt kinnitatud vormi järgi kolmes eksemplaris: üks — materiaalselt vastutava isiku poolt, kaks teist (läbi kopeeri) — revidendi poolt. Kõik nimestiku eksemplarid loetakse originaalideks.

Kauba-materiaalsete väärtuste tegeliku allesoleku nimekiri täidetakse tindiga või keemilise pliiatsiga — selgelt, loetavalt, ilma kraapimise ja kustutamiseta. Lahkuminekute puhul nimekirja mitmesuguste eksemplaride vahel teostatakse viivitamatult kaupade korduv kontrollimine.

Et vältida igasuguste juurdekirjutuste ja paranduste võimalust, on vajalik igal leheküljel näidata sõnadega kirjutatult kaubaühikute kokkuvõte ja järjekorranumbrite hulk; iga nimestiku lehekülg peab olema alla kirjutatud revidendi, komisjoni liikmete ja materiaalselt vastutava isiku poolt. Viimase lehekülje lõpul märgitakse kogu nimestiku järjekorranumbrite hulk ja tegelikult allesolevate kaupade üldine maksumus. Nimekiri tervikuna kirjutatakse alla revidendi, revisjonikomisjoni liikmete ja materiaalselt vastutava isiku poolt.

Nimestiku kõigi eksemplaride viimase lehekülje lõpul võetakse materiaalselt vastutavalt isikult järgmisesisuline allkiri:

Allkiri

Kõik väärtused, mis on nimetatud käesolevas inventeerimisnimekirjas nii koguseliselt, kaalult kui hinnalt, on tegelikult minu isiklikul juuresolekul kontrollitud ja nimekirja kantud õigesti, väärtusi välja jäetud ei ole. Seega ei ole minul pretensioone isikute vastu, kes teostasid kontrollimist. Nimestikus loetletud väärtused kogusummas
..... asuvad minu vastutaval hoiul.
(sõnadega)

..... " 195..... a.

Materiaalselt vastutava isiku
allkiri

Arusaamatuste korral revidendi, komisjoni liikmete ja materiaalselt vastutava isiku vahel inventeerimisakti sisu kohta omab igaüks neist õiguse märkida nimestiku lõpul oma eriarvamus lahkuminekute põhjuste kohta.

Teine nimestiku eksemplar, mis on koostatud revidendi poolt, antakse materiaalselt vastutavale isikule allkirja vastu.

Mittetäisväärtuslikud kaubad märgitakse eraldi nimestikku. Selle nimestiku juurde on revident kohustatud nõudma materiaalselt vastutavalt isikuilt seletuse kaupade mittetäisväärtuslikkuse põhjuste kohta.

Kaupu, mis on muutunud täiesti kõlbmatuks, kaupade tegelike jääkide nimestikku ei võeta. Nende kaupade kohta tuleb koostada akt, milles näidatakse põhjused ja isikud, kes on süüdi kaupade riknemises. Nende kaupade likvideerimise korra määrab kooperatiivi juhatus.

Revident peab läbi vaatama kaubatagavarade seisukorra kooperatiivi igas kaupluses, organiseerima vajalikku olemasolevate kaupade ümberpaigutust, allahindlust ja viimistlemist, aga samuti sortimendi täiendamist puuduvate kaupadega nii, et kauba tagavarad viia igas kaupluses rajooni liidu juhatuse poolt määratud kaubajääkide limiidi piiridesse.

Süüdlased mitteminevate ja praackaupade ostmises, aga samuti kaupade riknemise võimaldamises säilitamisel võetakse vastutusele ja nendelt nõutakse sisse kooperatiivile tekitatud kahju.

Kui kooperatiivis on kaupu, mis on võetud hoiule seoses hankija maksenõudmise aktseptist keeldumisega, siis on revideerimisel vajalik kontrollida nende kaupade tegelikku seisu ja koostada eraldi nimestik.

Inventeerimisel tegelikult leiduva taara kohta koostatakse kaks nimestikku: 1) taarale kauba all ja 2) tühjale taarale.

KAUPADE HOIDMISE JA KAUBAKÄIBE PLAANI TÄITMISE ORGANISEERIMISE KONTROLLIMINE

Kontrollimise käigus peab revident selgitama, kas kaubanduslikud ruumid on kohandatud kaupade ja taara hoidmiseks riknemise ja riisumise eest, kas tuletõrjevahendid on heas korras ja kas peetakse silmas kõiki sanitaarjärelevalve nõudeid. Eriti on vaja tutvuneda riivide ja kinnistite seisukorraga, kõlbulike tulekustutajate ja muu inventari ja seadmete olemasolekuga. Edasi on vaja kontrollida, kas ruumid mahutavad vajalikke kaubatagavarasid, kas on kindlustatud petrooleumi jt. kergelt süttivate ainete isoleeritult hoidmine.

Samuti on vaja selgitada, kas igas kaupluses on ostjate kaebuste raamat, kuidas reageeris kooperatiivi juhatus saa-

bunud avaldistele, millised abinõud võeti tarvitusele kaebustes märgitud puuduste kõrvaldamiseks.

Väga tähtis on välja tuua, kas kauplustes on kohustuslikus miinimumsortimendis märgitud kaupu, kas ei ole lünki nende kaupade müügil, mis põhjustavad neid lünki ja mida tegi kooperatiivi juhatus nende kõrvaldamiseks.

Kaubajääke peab kontrollima rajooni liidu poolt määratud limiidile vastavuse seisukohalt. Limiidist kõrvalekaldumise avastamisel on vaja välja selgitada põhjused: kaupade juurdeveo ja müügiplaanidest kõrvalekaldumises, plaanilise sortimendi rikkumises, mitteminevate ja seisvate kaupade olemasolekus, pingelises finantsolukorras jne. Nende asjaolude väljaselgitamine nõuab kaubakäibe plaanide täitmise kontrollimist, tingimuste kindlaks tegemist, mis põhjustasid käibe aeglustumist või kiirendumist, võrreldes plaaniga. Revideeritava kooperatiivi tegevuse õigeks hindamiseks on otstarbekohane koostada tema töönäitajate kohta järgmine tabel:

	I kv. 1948	II kv. 1948	III kv. 1948	IV kv. 1948	I kv. 1949
1. Kaubakäibe plaan (tuh. rublades)	190	210	220	220	230
2. Tegelik kaubakäibe (tuh. rublades)	209	221	214	229	264
3. Kaubakäibe plaani täitmise %	110,0	105,0	97,0	104,0	115,0
4. Kaubakäibe muutused %-%des (I kv. 1948. a. alusel) .	100,0	105,7	100,4	109,6	126,0

Tabelist nähtub, et vaadeldava perioodi ulatuses, välja arvatud 1948. a. III kvartal, ületas kooperatiiv kaubakäibe plaani. Tunduvalt on ületatud plaan 1949. a. I kvartalis.

Plaaniga nähakse ette kauba käibekiirus, s. o. aeg, mille jooksul peab olema realiseeritud kaubatagavara. Tuleb selgitada tegelik käibekiirus ja plaanist kõrvalekaldumise põhjused.

Kaupade käibekiirus kvartalis arvestatakse välja järgmiselt: kaubajäägid nelja kuu kohta esimesele kuupäevale (näiteks 1. jaanuari, 1. veebruari, 1. märtsi ja 1. aprilli

seisuga summeeritakse ja jagatakse 4-le, s. o. liidetavate arvule. Sel viisil leitakse keskmine kaubajääk kvartali kohta.

Kvartali jooksul realiseeritud kaupade summa jagatakse 90-le (kvartali päevade arvule); sel viisil leitakse kaubamüügi keskmine päevane näitaja.

Keskmine jääk kvartali kohta jagatakse keskmisele päevasele müügile. Selle jagatis näitab aega (päevades), mille jooksul kooperatiiv on kaupadega kindlustatud (periood, mille jooksul võidakse realiseerida olemasolev kaupade varu).

Konkreetsed järeldused peavad olema põhjendatud kaubakäibe plaani täitmise näitajatega põhiliste kaupade sortimendi järgi ühes võrdlevate andmetega nende käibe kiiruse kohta.

KAUBALISTE OPERATSIOONIDE REVISJON

Kaubalised operatsioonid arvestatakse järgmistel bilansikontodel: nr. 3 „Kauba ost ja hindamine“, nr. 4 „Kaubad jaeettevõtteis“, nr. 6 „Hinnalisand“, nr. 7 „Kauba müük“, aga samuti bilansijärgsetel kontodel nr. 03 „Hoiulevõetud väärtused“ ja nr. 04 „Organisatsioonid ja isikud hoiulevõetud väärtuste järgi“ („Hoiuleandjad“).

Nende kontode andmete järgi ongi vaja teostada kontrolli. Kõikide kaupade saabumine ja hindamine, mida on omandanud kooperatiiv, kajastub kontol „Kauba ost ja hindamine“. Revident peab kindlaks tegema, kas kaubad, mis on saadud kooperatiivis rajooni liidult ja mitmesuguseilt hankijailt, aga samuti oma tootmisest, on neil kontodel õigesti arvestatud.

Kaupade ostu-operatsioonide täieliku kajastamise kontroll teostatakse tunduval määral hankijatega, rajooni liiduga ja oma ettevõtetega arvelduste kontrollimisel. Siiski tuleb kontrollida ka kõikide volituste kasutamist, mis on välja antud kooperatiivi poolt kaupade saamiseks. Selle juures on aluseks volituste väljaandmise registreerimise raamat, mille pidamine on kohustuslik.

Kaupade saabumisdokumentide kui ka raamatupidamise kirjendite kontrollimine peab olema suunatud selgitamiseks, kas peetakse kinni kaupade vastuvõtmise korrast ja kas vormistatakse õigesti dokumendid kaupade

vastuvõtmisel kaupade puudujäägi ja kvaliteedi mittevastavuse korral, mis on avastatud kaupade saabumisel.¹⁾

Saabumiskirjad, aktid ja teised dokumendid tulevad võrrelda hankijate arve-faktuuridega, raudtee saatekirjadega jt. saatedokumentidega. Avastanud lahkuminekuid, mis tunnistavad kaupade mittetäielikku arvelevõtmist, peab revident välja selgitama nende põhjused. Eriti on vaja kontrollida, kas kommertsaktid kaupade puudujäägi korral koostatakse raudteejaamades ja sadamais, kas akteeritakse õigesti puudujäägid, rikenemised, purunemised, murdumised ja teised kaubakaod, mis tekkinud hankija süü läbi; kas on õigesti arvestatud ja mahakirjutatud kaupade loomulik kadu teel; kas esitatakse õigeaegselt pretensioonid kauba puudujääkide kohta hankijaile ja transportorganisatsioonidele.

Kaupade hankija süü läbi kvaliteedile mittevastavuse akt tuleb koostada vastavalt Riikliku Arbitraazi juhendile „Pretensioonide esitamise korrast ja tähtaegadest kvaliteedile mittevastavate kaupade hankimisel ühtede riiklike, majanduslike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide poolt teistele“, mis on kinnitatud NSV Liidu RKN määrusega 29. augustist 1939. a. nr. 1306. (See informatsioon on avaldatud NSV Liidu ja VNFSV Tsentrosojuzi „Kaubanduslikus bulletäänis“ nr. 79—80 — 1939. a. ja „Finantsmajanduslikus bulletäänis“ nr. 27—28 — 1939. a.).

Revident peab silmas pidama, et tõhusa võitluse korraldamiseks kaupade kõrge kvaliteedi ning sortimendi elanikkonna tegelikele nõuetele vastavuse eest ja abinõude teostamiseks kaubandusvõrku halvakvaliteediliste kaupade tungimise vastu Tsentrosojuzi juhatus määras: kaupade ostu ja valikut kooperatiivis võivad teostada ainult juhatause esimees, kaubandusala juhataja ja universaalkaupluse direktor.

Kaupade koguselist ja kvaliteedilist vastuvõtmist ladudes ja kauplustes tuleb teostada ranges vastavuses „Instruktsiooniga kaupade vastuvõtmise korrast tarbijas-kooperatiivseis organisatsioonides“, mis on kinnitatud Tsentrosojuzi juhatause määrusega nr. 104 — 4. märtsist 1949. a.

¹⁾ Vaata „Instruktsioon kaupade vastuvõtmise korrast tarbijas-kooperatiivseis organisatsioonides“, mis on avaldatud Tsentrosojuzi juhatause määruses nr. 104 — 4. III 1949. a.

Igast halvakvaliteedilise kauba hankimise juhust on tarbijaskooperatiivsed organisatsioonid kohustatud teatama prokuratuuriorganitele praagitegijate kriminaalvastutusele võtmiseks.

Kaupluste juhatajad, samuti ka ladude juhatajad tarbijaskooperatsiooni organisatsioonides juhtudel, kui nad võtavad vastu halvakvaliteedilist või standardile mittevastavat kaupa, tuleb võtta rangele vastutusele.

Selleks, et täielikult rahuldada elanikkonna nõudmist kaupadele ja parandada kohalevedu, arvestades olemasolevaid varusid on alates 1. dets. 1948. a. kooperatiivi kauplused kohustatud esitama nõudeavaldused vajalikele kaupadele erivormi järgi, mis on kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse määrusega nr. 1054 — 20. sept. 1948. a.

Et õigesti orienteeruda kõigis küsimusis, mis puudutavad korda veoste saamisel raudteelt või laevanduselt kaupade vastuvõtmisel ladudes ja kauplustes kaupade puudujääkide, halvakvaliteedilisuse ja teiste defektide akteerimisel, aga samuti pretensioonide esitamise korda ja tähtsuse hankijaile ja transport-organisatsioonidele, peab revisident tutvuma hankijatega sõlmitud lepingutega ja põhjalikult uurima ülalnimetatud Riikliku Arbitraaži ja Tsentrosojuzi instruksioone.

Üheaegselt kaupade ostu ja sissetuleku täieliku arvestamise reeglite silmaspidamise ja kontrollimisega tuleb kontrollida nende hindamise, samuti kaupade juurdehindluste arvestuste õigsust. Selleks on vaja esmajärjekorras tähelepanelikult tutvuda hankijate arve-faktuuridega ja kontrollida, kas on õiged neis näidatud hinnad, juurdehindlused, mahahindlused jm.; samuti on vaja veenduda kaupadele hinnalisandite arvestamise õigsuses ja nende jaehinnasse arvestamise täpsuses selle üheaegse kajastamisega kontol nr. 6 „Hinnalisand“.

Revident kontrollib jaehindade ja põhiliste kaubanduslike mahahindluste õigsust jaehinnakirjade järgi, arvestades kooperatiivile antavaid täiendavaid kaubanduslikke mahahindlusi viinalt ja piirituselt, jahult, tangudelt, riisilt ja reall teistelt kaupadelt.¹⁾

Konto „Kauba ost ja hindamine“ saldo näitab tasutud kaupade maksumust, aga samuti kaupu, millistele hanki-

¹⁾ NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja NSV Liidu Rahandusministeeriumi kiri 4. maist 1950. a. nr. 0178/650.

jate maksunõudmised aktseptitud, kuid kaubad ei ole veel ostjale saabunud. Kooperatiivi bilansis konto „Kauba ost ja hindamine“ saldo näidatakse bilansireal „Kaubad teel“.

Summad, mis on tähendatud bilansikirjel „Kaubad teel“, tulevad väga tähelepanelikult kontrollida. Kui on kaupu, mis on teel üle lubatud aja, on vaja välja selgitada, millised abinõud on võetud tarvitusele kooperatiivi juhatuse poolt nende otsimiseks; kas kaup ei ole riisunud või müüdnud väljastamata kaubana ja esitada pretensioonid transport-organisatsioonidele.

Kaupade realiseerimist kontrollitakse dokumentide ja sissekannete põhjal, mis tehtud bilansikontole nr. 4 „Kaubad jaettevõtteis“ — allkonto „Kaubad kauplustes“ ja kontole nr. 7 „Kauba müük“. Sissekannete aluseks allkontole „Kaubad kauplustes“ on materiaalselt vastutavate isikute kauba-rahaliste aruanded (kauplustes, kus on kassapidaja — kauba-aruanded) nendele lisandatud kontrollitud ja vastavalt kinnitatud dokumentidega. Revident on kohustatud kontrollima kõik dokumentid nii kaupade sissetuleku kui ka väljamineku kohta dokumentide koostamise õigsuse, operatsioonide seaduslikkuse ja nende arvepidamises õige kajastamise seisukohalt.

Tuleb meeles pidada, et materiaalselt vastutav isik (kaupluse juhataja, müüja) peab iga päev märkima kauba-rahaliste aruandesse kõik kaupluse antud päeva operatsioonid: kaupade ja taara sissetuleku ja väljamineku sularaha üleandmise; sularaha väljaminekud põllumajandussaaduste ja toorainete kokkuostuks ja transpordiks ning teisteks lubatud vajadusteks määratud normide piires; kaupade ja taara ümberhindamise, kaupade purunemise, praagi ja riknemise ja taara kaaluvahe mahakirjutamise.

Revideerimisel on vaja kontrollida, kas kauba-rahaliste aruannete sisu vastab kirjenditele, mis tehtud raamatupidamise arvestuses. Tuleb kindlaks teha, kas kaupade ja taara jäägid raamatupidamise arvestuse andmete järgi on võrdsed vastavate jääkidega, mis näidatud kauba-rahalistes aruannetes. Lahkuminekute korral peab revident kõrvutama raamatupidamise arvestuse kirjendid kauba-rahaliste aruannetega ja välja tooma tehtud vead.

Eriti tuleb pöörata tähelepanu vastumüügikaupade aruandlusele, dokumentidele ja operatsioonidele nende kaupadega. Vastumüügikaupade kasutamist vastavalt nende sihitusel võib kontrollida eriaruandluse järgi, kus on and-

med müüdnud kaupade sortimendi, koguse ja summa kohta. Siin näidatakse ka vastuvõetud põllumajandussaaduste ja toorainete kokkuostukviitungite numbrid. Iga vastumüügi-kaupade väljaandmise operatsioon kinnitatakse saaja allkirjaga. Kolhooside kaubastatud kviitungid ja vastavad volitused lisatakse aruande juurde.

Vastumüügi-kaupade operatsioonide revideerimise põhili- seks ülesandeks on nende kaupade väljaandmise õigsuse kontrollimine esitatud kokkuostupunktide, kokkuostjate jne. vastuvõtukviitungite järgi.

Riknenud ja praakkaupade mahakandmine võib toimuda ainult kooperatiivi juhatuse määruse alusel iga akti järgi nende määruste järgneva kinnitamisega liikmete üldkoos- oleku poolt. Kõigil juhtudel, kui kaupade riknemine ja praak tekkisid üksikute töötajate süü läbi, tuleb kahjum kanda süüdlaste isiklikule kontole ja neilt sisse nõuda.

Revisjonikomisjonid peavad hoolikalt teostama kaupade riknemise põhjuste uurimist ja uurimise tulemused ette kandma liikmete (volinike) üldkoosolekule. Revident peab kontrollima, millistele järeldustele tuli revisjonikomisjon kauba riknemise põhjuste uurimisel ja kas selle küsimuse kohta on olemas kooperatiivi juhatuse ja liikmete koos- oleku otsused.

Iga kaupade mahakandmise summa kohta on vaja välja selgitada põhjused, mis põhjustasid kahjumi tekkimise, määrata konkreetset süüdlased, kes lubasid kaupade puru- nemise, riknemise ja kvaliteedi languse ning kontrollida, millised abinõud olid võetud tarvitusele süüdlaste isikute suhtes; kes võtsid osa akti koostamisest, kes andis kor- ralduse kanda kaubad kahjumiks. Edasi on vaja veenduda selles, kas akt on koostatud õigesti, kas see ei osutu fik- tiivseks, varjates kaupade riisumist.

Fiktiivsete aktide koostamine kaupade riisumise varja- miseks riknemise ja purunemise näol osutub üheks moodu- seks, mida kasutavad raiskajad. Näiteks, kontrollides doku- mente, revident avastas 5-liitrilise viinanõu, väärtusega 400 rubla, purunemise mahakandmise fakti. Selle maha- kandmise aluseks oli akt, alla kirjutatud müüja, koopera- tiivi kaubandusala juhataja ja kooperatiivi liikme S. P. Fedorovi poolt, kelle juuresolekul nõu olevat kukku- nud riulilt ja purunenud. Mahakirjutamise akt oli kinnita- tud kooperatiivi juhatuse poolt ja saadetud rajooni liitu, kellelt vastuväiteid ei järgnenud.

Revident tegi kindlaks, et akti koostamise päeval kooperatiivi liige Fedorov ei viibinud kaupluses, vaid töötas kolhoosis, seega akti koostamisest osa ei võtnud. Siis nõudis revident kooperatiivi kaubandusala juhatajalt seletust, kes oli sunnitud tunnistama, et akt on vale ja selle koostamine oli tingitud vajadusest leida vahendeid kaupluse remonttööde tasumiseks. Kuid tööliste nimesid ja aadresse, kes selle töö teostasid, kaubandusala juhataja näidata ei saanud. Revident vormistas materjalid ja andis üle järelevalvetoimkonnale süüdlaste vastutusele võtmiseks.

Täielikult oma väärtuse kaotanud kaupade mahakandmise avastamisel on vaja kontrollida, kas ei olnud nende kaupade müüki või teistkordset mahakandmist korduva akti järgi. Näiteks, kontrollides laste mänguasjade mahakandmist närijate poolt rikkumise tagajärjel, revident tegi kindlaks järgmist:

Mahakantud: jänesekesi 10 tk, à rbl. 12.50 — kokku rbl. 125.— väärtuses, nukke papp-massist 5 tk, à rbl. 15.— kokku rbl. 75.—, parte 7 tk, à rbl. 12.— kokku rbl. 84.—, kõik kokku rbl. 284.— väärtuses. Mahakandmine on vormistatud aktiga 11. juulist 1947. a. materiaalselt vastutava isiku, kaubandusala juhataja ja külanõukogu esindaja allkirjadega.

Kolme kuu pärast oli akti põhjal 1. okt. 1947. a. uuesti maha kantud jällegi rottide närimisest rikutud: jänesekesi 15 tk, à rbl. 12.50, kokku rbl. 187.50; nukke 7 tk, à rbl. 15.— kokku rbl. 105.— ja parte 8 tk, à rbl. 12.— kokku rbl. 96.—, kõik kokku rbl. 388.50. Revidendil tekkis kahtlus mõlemate aktide õigsuses. Ta tutvunes üksikasjalikult kõigi arvepidamise materjalidega ja selgitas välja, et 1. juulil 1947. a. inventuuri andmetes oli märgitud ainult jänesekesi 5 tk., kuna nukke ja parte laoseisus ei olnud. 1. juulist 1. oktoobrini niisuguseid mänguasju sisse ei tulnud. Revidendile selgus, et aktid 10. juulist ja 1. oktoobrist osutusid fiktiivseiks. Täiendavalt tehti kindlaks, et külanõukogu esindaja aktide koostamisest osa ei võtnud ja neile alla ei kirjutanud. Asi anti üle kohtu-järelevalvetoimkonnale, kes kindlaks tegid kuritarvituse fakti.

Kõigi praak- ja riknenud kaupade mahakandmise juhtude kontrollimisel peab revident läbi vaatama nende kaupade mahakandmise aktide registreerimisraamatu, mida on kohustatud pidama kooperatiivi raamatupidamine.

Selle raamatu vorm on järgmine:

Jk. nr.	Akt		Ettevõtte nimetus	Materiaalselt vastutava isiku perekonna-, ees- ja isanimi	Mahakandmise liik: purunemine, praak, vananemine	Mahakandmise summa akti järgi	Koopera'iivi juhatuse poolt akti kinnitamise kuupäev	Kelle arvele on kantud mahakantud summa	Akti kõrgemal-seisvale organisatsioonile saatmise kuupäev.	Märkused
	Kuupäev	nr.								
1	15. VII 1947	Kauplus nr. 3	Petrov, Ivan Fedori p.	1 paari jalanoode riknemine	rbl. 112.—	18. VII 1947.	Petrovi arvele	20. 1947.		

Riknenud toidukaupadele aktide koostamise komisjonist võtab osa sanitaar-järelevalve esindaja, kes peab andma otsuse riknenud kaupade ümbertöötamiseks või täielikuks mahakandmiseks.

Revideerides kaubalisi operatsioone, on vaja kontrollida kontole nr. 6 „Hinnalisand“ tehtud kirjendite õigsust, põhjendatust ja täielikkust. Kontrollimise eesmärgiks on järgmiste küsimuste väljaselgitamine:

1) Kas hinnalisandi arvestust peetakse õigesti.

2) Kas on põhjendatud kirjendid, mis on tehtud mitmesuguste mahakandmiste järgi hinnalisandi vähendamiseks ja teised mahakandmised.

3) Kas ei ole kirjendeid, mis ei kuulu kontole „Hinnalisand“.

4) Kas realiseeritud hinnalisand kajastatakse õigeaegselt ja õigesti.

Konto „Hinnalisand“ kreditis tuleb arvestada kaubanduslik mahahindlus kauba jaehinnast, mis on antud kooperatiivi kasuks kõrgemalt lülilt ja hankijalt.

Määratud hindadest kinnipidamist kaupade müügil tuleb kontrollida vahetult kauplustes operatiivse kontrolli kaudu väljapandud hinnakirja hindade läbivaatamisega, kontrollostudega, ostjate kaebuste jälgimisega jm.

Konto „Hinnalisand“ deebetis kajastatakse mahahindluste summad jaehindadest ainult kindlaksmääratud juhtudel ja nimelt: hankijale kaupade tagastamisel, liigsete, mitteminevate ja seisvate kaupade hulгимüügil, kaupade

väljastamisel oma tootmisettevõtteisse, kaupade mahakandmisel mitmesuguste aktide järgi (kaupade ümberhindamine, praak, purunemine jne.), kui need summad võeti kooperatiivi arvele. Igal juhul on vajalik kontrollida mahahindluse seaduslikkust ja selle suuruse õigsust.

On teada juhtusid, kus selle konto deebetis kajastati mitmesuguseid operatsioone raiskamiste, riisumiste ja kahjustuste varjamise sihiga.

Näiteks, kontrollides konto „Hinnalisand“ kirjendeid, tegi revident kindlaks, et deebetisse on kantud summa rbl. 1038.—. Kirjendi aluseks oli akt 5. okt. 1947. a., materiaalselt vastutava isiku ja kaubandusala juhataja allkirjadega, 3 paari naiste modelljalanõude puudujäägi kohta. Edasise kontrolliga tegi revident kindlaks, et tähendatud summa oli esialgu konto nr. 9 allkontol nr. 5 „Mitmesugused debitorid ja kreditorid“, kuid hankija keeldus seda võlgnevust tunnustamast. Kuna jalanõud olid saadud tema laost kooperatiivi müüja poolt isiklikult, mille kohta oli vastav allkiri ja kooperatiivi volitus, siis raamatupidaja kirjutas kaubandusala juhataja korraldusel maha rbl. 1038.— konto „Hinnalisand“ deebetisse, varjates niiviisi kuritarvitust.

Lõpuks on tarvis kontrollida realiseeritud hinnalisandi arvestamist. Selleks on vaja esmalt kindlaks teha hinnalisand kaubajäägil iga kuu 1-ks kuupäevaks. Hinnalisandi väljaarvestamist kaubajäägile teostatakse kahel viisil.

Esimest viisi kasutatakse kvartalibilansside koostamisel. See seisab selles, et arvestus teostatakse, lähtudes kuu lõpuks müümata kaupade tegelikust sortimendist, kaupade mahahindluse määrast, kooskõlas rajooni liidu poolt kinnitatud kaubanduslike mahahindluste skaalaga. Seda moodust kasutatakse ainult tingimusel, kui kaubad kooperatiivi kõigis kaubanduslikes ettevõtteis inventeeritakse kvartalile järgneva kuu esimese päeva seisuga.

Teine viis hinnalisandite arvestamiseks kaupade jäägile rakendatakse kvartali iga kahe esimese kuu lõpul: 1. veebruariks, 1. märtsiks, 1. maiks, 1. juuniks jne. Selle viisi järgi arvestatakse esialgselt keskmine hinnalisandi % eelneva kvartali lõpuks ja selle keskmise %-di järgi määratakse hinnalisand kaubajäägile kuu lõpuks (mittekvartaalseks kuupäevaks).

Uldise sissetuleku summa kaupade realiseerimisest (realiseeritud hinnalisand) määratakse iga kuu lõpul konto nr. 6

„Hinnalisand“ saldost hinnalisandi kaubajäägil eraldamise teel (summa, mis kuulub bilanssijätmisele).

Realiseeritud hinnalisandi arvestamise õigsuse kontrolli teostatakse sihiga, avastada ebaõigete resultaatide välja toomine bilansis (kasum või kahjum) kooperatiivi kaubandusliku tegevuse alal kaubajäägile hinnalisandi suurendamise või vähendamise kaudu.

Revident peab pöörama tähelepanu kauba-materiaalsete väärtuste inventeerimise kvaliteedile revideeritaval perioodil. Vajalik on kindlaks teha, kas on õigesti koostatud inventeerimisenimestikud, kas neis ei ole parandusi ja puhastamisi, kas kaupade maksumuse hindamine ja tulemuste väljatoomine on õigesti teostatud.

Revisjoni protsessis tuleb kontrollida, kas ei olnud juhu-seid, kus puudujääke kaeti ülejääkidega, mis ilmnesid järgnevail inventeerimistel. Nagu teada, osutuvad kaupade ülejäägid jaevõrgus kaupade kõrgendatud hindadega müügi, samuti ostjatele valesti mõõtmise ja arvestamise tulemu-seks. Juhtub ka, et ülejäägid kujunevad sissetulekuks arvestamata kaupade müügist.

Tuleb pidada silmas, et NSV Liidu RRK ringkirja nr. 355-k — 28. juulist 1933. a. alusel tuleb vahe ebaseaduslikust hindade kõrgendusest kanda riigieelarvesse.

Uheaegselt kaubaliste operatsioonide kontrollimisega peab kontrollima taaraoperatsioone. Seoses sellega, et taara maksumus lülitatakse mõnede kaupade omamaksumusse ja näidatakse hankijate arvetes ainult koguseliselt, tuleb niisugune taara hinnata teise lahtri hindade järgi, mis on kindlaks määratud taarahinnakirjades ja võtta arvele materiaalselt vastutavate isikute poolt.

Kõrvuti taara allesoleku kontrollimisega summalises väljenduses raamatupidamise arvestuse andmete alusel konto nr. 4 „Kaubad jaettevõtteis“ allkonto „Taara jaettevõtteis“ järgi, peab revident kontrollima taarat naturaalses väljenduses. Taara koguseline arvestus teostatakse erilistes „Taara liikumise aruandeis“ jaotatult gruppidesse: vedeliku ja kuivaine vaadid, toidukaupade vineerkastid, tööstuskaupade vineerkastid jne. Taara liikumise aruanne on kaubarahalise aruande koostisosaks, mispärast seda on vaja kontrollida samas korras kui kaubarahalist aruannet — kõigi lisandatud dokumentidega.

Revident peab kontrollima, kas kauba alt vabanenud taara antakse ära õigeaegselt hankijale või metsavarustuse

peavalitsuse baasidele ja kas nõutakse sisse töötajailt summad, mis on makstud trahvi näol viivitamise eest taara tagastamisel.

KAUBALISTE OPERATSIOONIDE REVISJONI TULEMUSTE VORMISTAMINE

Kõik dokumentaalrevisjoniga avastatud ebaõiged operatsioonid ja kirjendid, võltsitud dokumendid ja mitmesugused väärnähted tulevad arvestada kauba-materiaalsete väärtuste tegeliku allesoleku kontrollimise tulemuste väljatoomisel ja märkida revisjoniakti.

Neil juhtudel, kui tehakse kindlaks suur hulk seaduserikkumisi ja kuritarvitusi, mis nõuavad raamatuliste kauba- ja käikide korrigeerimist, tuleb koostada registrid, mis lisatakse revisjoniakti juurde, kuna aktis näidatakse ainult üldine summa, mille võrra on tarvis suurendada või vähendada kaupade sissetulekut või väljaminekut. Registre vormid olenevad seaduserikkumise sisust. Näiteks, võltsaktide järgi maha kantud kaupade arvestamiseks koostatakse register järgmise vormi kohaselt:

..... Rajooni Liidu Petrovski Tarbijate Kooperatiiv

REGISTER nr. 1

võltsaktide alusel maha kantud kaupade kohta, mille väärtus
tuleb sisse nõuda süüdlaselt isikutelt

Jk. nr.	Memoriaal-order		Maha-kandmise alus	Maha-kandmise iseloom	Summa		Millisele kontole kajum kantud	Millistel põhjustel ei nõustata teostatud mahakandmistega
	nr.	kuupäev			Rbl.	k		
1	23	15. VII 47.	Akt 13. juulist 1947. a.	Viina- nõu puru- nemine	400	—	Käibe- kulu- deks	Akt fiktiivne, purunemist ei o'nud (vt. kooperatiivi kaubandusala juhataja seletus). Summa kuulub sissenõudmisele kaubandusala juhatajalt Petrovilt ja müüjalt Kužarovilt Sama
2	4	16. VIII 47.	Akt 12. aug. 1947. a.	Viina- nõu puru- nemine	230	—	Sama	Sama

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	3 6	2. X 47. 10. VII 47.	Aktid 10. juu- list ja 1. okt. 1947. a.	Mängu- asjade rikne- mine	672	50	Sama	Aktid fiktiivsed. Summa kuulub sissenõudmisele kaubandusala ju- hatajalt Petrovilt ja müüjalt Kuda- rovilt
4	12	8. X 47.	Akt 5. okt. 1947. a.	3 paari naiste kingade puudujääk kauba- toomisel	1038	—	Hin- na- li- sand	Akt fiktiivne, kin- gad omastatud kaubandusala ju- hataja Petrovi ja müüja Kudarovi poolt
Kokku:					2340	50		

Allkirjad:

Revident

Juhatuse esimees

Kooperatiivi raamatupidaja

Edasi toome registri vormi, milles fikseeritakse arve-fak-
tuuride kontrollimisel avastatud vead:

REGISTER nr. 2

vigadele, mis avastatud arve-faktuuride kontrollimisel kaupade
kohta, mis saabusid kooperatiivi müüjale N. P. Kudarovile

Jk. nr.	Memoriaal- orderid		A r v e		Kirjutatud		Peab olema		Täiendavalt arvestada	
	nr.	Kuupäev	nr.	Kuupäev	Sisse- tulek	Välja- minek	Sisse- tulek	Välja- minek	Sisse- tulek	Välja- minek
					Rbl.	Rbl.	Rbl.	Rbl.	Rbl.	Rbl.
1	3	1. VII 47	18	31. V	1020	—	1220	—	200	—
2	5	2. VII 47	47	1. VII	—	790	—	760	30	—
3	18	6. VII 47	56	4. VII 47	—	385	—	395	—	10
Kokku:					—	—	—	—	230	10

Allkirjad:

Revident

Juhatuse esimees

Kooperatiivi raamatupidaja

Kaupluse revideerimise tulemused vormistatakse järgmise aktiga:

A K T

Petrovski kooperatiivi kaupluse nr. 1 revisjoni kohta, mis teenindab Ivanovi oblasti Petrovski rajooni Novoselski asustatud punkti.

1947. a. 19. oktoobril revideerisin mina, Petrovski Rajooni Liidu instruktor-revident P. F. Smirnov, Petrovski kooperatiivi raamatupidaja P. V. Ignatova ja materiaalselt vastutava isiku kauplus nr. 1 juhataja N. P. Kudarovi juuresolekul kaupluse kauba-materiaalseid väärtusi aja eest 1. juulist 1947. a. kuni 16. oktoobrini 1947. a.

Revisjoni juures teostati kauba-materiaalsete väärtuste tegelik kontroll, samuti raamatupidamise kirjendite kontroll kaupade sissetuleku ja väljamineku kohta ja arvete võrdlus hankijatega.

Revisjoniga tehti kindlaks:

Jk. nr.	Kirjendi sisu	Kauba sissetulek		Kauba väljaminek	
		Rbl.	k.	Rbl.	k.
1	2	3	4	5	6
I	Kauba jääk nimekirja järgi revideeritava perioodi alguseks, s. o. 1. juulil 1947. a.	58 737	35	—	—
II	Revideeritaval perioodil tuli sisse ja läks välja kaupa, s. o. 1. juulist 1947. a. kuni 16. okt. 1947. a.	610 400	60	600 285	90
	Kokku:	669 137	95	600 285	90
III	Kõik sissetulekut ja väljaminekut tõendavad dokumendid on kontrollitud ja võrreldud kirjenditega raamatutes kaupluse juhataja Nikita Petrovi p. Kudarovi isiklike arvete järgi. Revideerimise tulemusena kindlaks tehtud ebaõiged kirjendid (vt. lisa õiendid nr. 1 ja 2).	2 570	50	10	—
IV	Arvestades tähendatud täiendavaid kirjendeid, peab olema kaupade jääk 17. okt. 1947. a.	71 421	55	—	—
V	Tegelikult oli revisjoni päevaks, s. o. 17. oktoobriks 1947. a.	68 126	40	—	—
VI	Revisjoni tulemusena väljatoodud kaupade puudujääk	3 256	15	—	—

1	2	3	4	5	6
VII	Kaupade loomulik kadu eelmise kaupade inventuuri ajast, s. o. 1. okt. kuni 16. oktoobrini 1947. a. Arvestus juurde lisatud (register nr. 3)	111	48	—	—
VIII	Lõplik tulemus: kaupade puudujääk	3 174	67	—	—

Aktile kirjutasid alla:

Instruktor-revident	(allkiri)
Kooperatiivi raamatupidaja	(allkiri)
Kaupluse juhataja	(allkiri)

REGISTER NR. 3

loomuliku kao arvestamise kohta kooperatiivi kaupluses nr. 1 — kaupluse juhataja Nikita Petrovi p. Kudarov.

Loomulik kadu kaupadelt, mis müüdud 2. oktoobrist kuni 16. oktoobrini 1947. a. (kaasa arvatud), vastavalt NSV Liidu KRK käskkirjale nr. 75 — 20. apr. 1942. a. väljendub:

Jk. nr.	Kaupade nimetus	Kogus kilogr.	M ü ü d u d				Loomuliku kahanemise normid käskkirja nr. 75 järgi 0/0 0 0	Kahanemine summaliselt	
			hinnaga		summa			rbl.	k.
			rbl.	k.	rbl.	k.			
1	Peensuhkur	100	15	—	1500	—	0,2	3	—
2	Küpsis	200	28	—	5600	—	0,3	16	80
3	Küpsetatud leib	3000	3	—	9000	—	0,4	36	—
4	Vorst, poolsuitsetatud	100	60	—	6000	—	0,6	36	—
5	Heeringad	200	15	60	3120	—	0,4	12	48
6	Sool	800	1	50	1200	—	0,6	7	20
Kokku:		—	—	—	—	—	—	111	48

Ükssada üksteistkümmend rubla ja 48 kopikat

Instruktor-revident	(allkiri)
Kooperatiivi raamatupidaja	(allkiri)

Kui jaekaubanduslikus ettevõttes kaupade tegeliku allesoleku kontrollimise resultaadinna selgub puudujääk, siis

kantakse see loomuliku kahanemise normi piirides kooperaatiivi käibekuludeks¹⁾). Selleks on vajalik kooperaatiivi juhatuse vastav otsus.

Puudujääk, mis ületab loomuliku kao normi, tuleb kanda materiaalselt vastutava isiku arvele ja temalt sisse nõuda. Väikejaekaubanduslikes ettevõtteis, kus müüja töötasu on määratud arvestusega, et sellest kaetakse ka kaupade loomulik kadu müügil ja säilitamisel, kaupade loomulikku kadu ei arvestata ja maha ei kanta.

Kaubaliste operatsioonide revisjonimaterjalide alusel peab revident esitama oma järeldused ja ettepanekud, mis on suunatud esinenud puuduste kõrvaldamiseks ja kindlustavad edaspidi mistahes kuritarvituste vältimise.

Küsimusi kordamiseks

1. Millised ülesanded on kaubaliste operatsioonide revisjonil?
2. Milleks kontrollitakse kaupade tegelikku allesolekut ja millest tuleneb kontrolli ootamatus?
3. Miks teostatakse kaubajääkide kontroll üheaegselt kõigis revideeritava kooperaatiivi ettevõtteis?
4. Milliseid tingimusi on vaja silmas pidada kaubajääkide kontrollimisel?
5. Kuidas vormistatakse kaubajääkide kontrollimist?
6. Millised nõudmised esitatakse kaubanduslikule ruumile kui kaupade säilitamiskohale?
7. Kuidas kontrollitakse kaupade sissetulekuks arvestamise õigsust?
8. Kuidas kontrollitakse „kaupasid teel“?
9. Milles seisab kauba-rahaliste aruannete kvaliteedi kontroll?
10. Kuidas kontrollitakse vastumüügikaupade operatsioone?
11. Kuidas kontrollitakse riknenud ja praakkauba mahaandmist?
12. Milline eesmärk on konto „Hinnalisand“ kontrollimisel?

¹⁾ Käesoleval ajal kehtivad kaupade loomuliku kao normid ja instruksioon nende rakendamiseks on kinnitatud NSV Liidu KRK käskkirjaga nr. 75 — 20. apr. 1942. a.

V PEATÜKK

VARUMIS- JA KOKKUOSTUOPERATSIOONIDE REVISJON

VARUMIS- JA KOKKUOSTUOPERATSIOONIDE REVISJONI ULESANDED

Põllumajandussaaduste ja toorainete varumise ja kokkuostu alal seisavad tarbijate kooperatiivide ees vastutusrikkad ülesanded: nad peavad kindlustama riigile kohustuslike hangete alal varumisplaanide tingimusteta täitmise valitsuse poolt määratud tähtaegadeks ning kolhoosidelt ja talupoegadelt põllumajandussaaduste ja toorainete ülejääkide kokkuostuplaanide täitmise korras, mis on ette nähtud Tsentrosojuzi Presiidiumi määruses nr. 1042 — 22. nov. 1946. a.¹⁾

Kooperatiivi juhatus on kohustatud teostama ranget kontrolli varutud ja kokkuostetud saaduste ja toorainete kvaliteedi üle, kinni pidama määratud vastuvõtmise korrast ja kindlustama vastavat hoidmist ja õigeaegse saaduste äraandmise riigile, otsustavalt tõkestama nende riisumist ja pillamist. Selle juures peab olema kindlustatud varutud ja kokkuostetud põllumajandussaaduste ja toorainete õigeaegne väljavedu sügavpunktidest ja korraldustekohane laadimine vedudeks.

Põllumajandussaaduste ja toorainete varumist ja kokkuostu teostatakse tarbijate kooperatiivide poolt rajooni liidu varumiskontori juhtimisel ja kontrollimisel. Varumiskontori poolt kinnitatud varumis- ja kokkuostuplaanid on tarbijate kooperatiivile kohustuslikud.

¹⁾ Muudetud Tsentrosojuzi juhatuse määrusega (protokoll nr. 71 p. 4 — 25. aug. 1949. a. ja protok. nr. 80 — 13. sept. 1949. a.

Varumise ja kokkuostu läbiviimine pannakse koosseisulisele varumisaparaadile, aga samuti ka kooperatiivide kaupluste müüjaile. Peale selle tõmmatakse varumistöole kaasa mittekooiseisulisi kolhoosivarujaid.

Varujad õiendavad arved vastuvõetud saaduste eest vahetult müüjatega (tootjatega) ja annavad saadused veel samal päeval ära kooperatiivi varumispunkti või rajooni liidu varumiskontori ladudesse.

Kooperatiivi varumis- ja kokkuostutegevuse tingimused nõuavad, et revident kindlustaks hoolsa kontrolli varumiskaupade saabumise, nende säilitamise, müüjatega (andjatega) arvlemise, õigeaegse riigile üleandmise ja sihipärase realiseerimise üle.

VARUMISKAUPADE TEGELIKU ALLESOLEKU KONTROLLIMINE

Nagu kaubaliste operatsioonide revideerimisel, nii peab ka revident varumissaaduste tegeliku seisu ootamatut revisjoni teostama kõigis hoiukohtades (ladudes, varumispunktides, kauplustes jne.). Seejuures peab silmas pidama, et põllumajandussaadused ja toorained, mis ostetakse turukujunevate hindadega, tuleb hoida ja arvestada eraldi saadustest, mis varutakse riikliku plaani kohaselt.

Tegelikult allesolevate varumiskaupade kohta koostatakse kooperatiivi varumispunktides ja ladudes inventeermisnimestikud kolmes eksemplaris. Neis nimestikes, peale tegelikult allesolevate varumiskaupade, näidatakse varumiskaupade kogus ja summa raamatupidamise arvestuse andmete järgi ja tuuakse välja vahed (puudu- või ülejäägid) koguseliselt ja summaliselt iga kaubanimetuse järgi.

Revident peab kontrollima, kas kooperatiivi juhatase poolt on kinni peetud inventeerimise läbiviimiseks määratud tähtaegadest; kas inventeerimisaktid on vormistatud Tsentrosojuzi juhendiga määratud korra kohaselt; kas varumiskaupade jääkide inventeerimise tulemused on õigesti välja toodud ja kajastatud ja kas bilansis näidatud varumiskaupade tegelik olemasolek on kinnitatud inventeerimisnimekirjadega.

Varumiskaubad, mis asuvad varumispunktides ja ladudes, kuuluvad inventeerimisele mitte harvem kui üks kord kvartalis. Varumiskaubad, mis asuvad kauplustes või telkides, kuuluvad inventeerimisele üheaegselt koos teiste jaekaubanduslikes ettevõtteis olevate kaupadega.

Revident peab välja selgitama, kas peetakse kinni kaupade nimetuste järgi hoidmise ja arvestamise reeglitest, kas iga karusnahk ja toornahk on varustatud lipikuga jne.; samuti tuleb kindlaks teha, kas varumissaadustele on kindlustatud niisugused hoiutingimused, mis väldiksid nende riknemise, kvaliteedi alanemise ja riisumise võimaluse.

VARUMISKAUPADE SAABUMISE KONTROLLIMINE

Iga varumisliigi (kohustuslik varumine riigile, naturaaltasu masin-traktorijaamade töö eest, riiklik kokkuost, sovhooaside saaduste äraandmine, kokkuost turulkujunevate hindadega) järgi kirjutatakse välja eraldi kviitung kindlaksmääratud vormi järgi. Järelikult on vaja kindlaks teha, kas ei võimaldata ühe kviitungiga mitme varumisliigi saaduste saabumise vormistamist. Kviitung on põhiliseks algdokumendiks, mis tõestab mitte ainult saaduse vastuvõtmist tootjalt, vaid ka raha maksmist müüdud saaduste eest.

Revident peab kontrollima, kas rakendatakse õigesti varumise ja kokkuostu hindu, kas vastavad kehtivaile korraldusile kviitungeis näidatud lisandid, lisamaksed ja hinnaalandused kvaliteedi järgi, samuti väljamaksed esialgse töötlemise eest, hobutranspordi eest, preemialisandid müüdavate saaduste hulga eest jne.

Kokkuostude alal, mis teostatud vastavalt Tsentrosojuzi Presiidiumi määrusele 22. novembrist 1946. a., on vaja kontrollida, kas kviitungeis märgitud kokkuostuhinnad vastavad ostetud saaduste kvaliteedile ja sordile, kas need ei ületa rajooni liidu poolt määratud piirkokkuostuhindu ja kas kõik kokkuostukviitungid on kinnitatud kooperatiivi juhatuse esimehe või tema asetäitja poolt varumisalal.

Piirkokkuostuhinand määratakse sellise arvestusega, et kauplemine vastavate toodetega linnade ja töölisasulate kauplustes võiks teostuda madalamalt turuhindadest ja et seejuures osutatakse aktiivset kaasabi turuhindade alandamiseks müügikohtades ja et kindlustataks plaaniline kogumine, mis on määratud varumis- ja kaubandusvõrgule. Kokkuostjail ei ole õigust maksta nende poolt kolhoosidelt või talupidajailt ostetud saaduste ja toorainete eest kõrgemalt määratud piirkokkuostuhindadest.

Kokkuostu kviitungites või aruannetes sisalduvaid andmeid võib kontrollida vahetult müüjate (tootjate) poole pöördudes kviitungites märgitud aadresside järgi. Eriti on

see vajalik piirkokkuostuhindade ületamise juhtudel, ühete või teiste rekvisiitide puudumisel, kviitungite parandamise korral jne. Vajalikel juhtudel vormistatakse kontrolli tulemused aktiga, mis on koostatud koos tootjaga (müüjaga) vastava ameti-isiku (külanõukogu esindaja jt.) juuresolekul.

Kui raha varutud või kokkuostetud kauba eest on kolhoosidele välja makstud, siis on vaja selgitada, kas kviitungitele või arve-faktuuridele on juurde lisatud vastavad volitused ja kas need on õigesti vormistatud.

Revident peab välja tooma kõik juhud, kus kaupu on vastu võetud, rikkudes varumis- ja kokkuostuhindu. Selleks on vaja võrrelda tootjailt (müüjailt) vastuvõetud saaduste ja toorainete hindu rajooni varumiskontori lao vastuvõtuhindadega. Niisugune võrdlemine annab võimaluse kindlaks määrata mitte ainult ülemakseid (madalamate sortide eest kõrgema sordi hinna maksmine), vaid ka vähemmaksmist müüjatele (maksmine kõrgema sordi eest madalama sordi hinnaga), aga samuti varutud saaduste ja toorainete kvaliteedi alanemise faktid, ebaõige hoidmise, halva pakkimise ja transportimise reeglitest mittekinnipidamise tagajärjel.

Selgitame seda näitlikult: kooperatiiv ostis 100 kg saadusi, neist: 60 kg esimest sorti, hinnaga 15 rubla kg ja 40 kg teist sorti, hinnaga 13 rubla kg. Rajooni varumiskontori vastuvõtu aktis nende kaupade saamise kohta kooperatiivi kokkuostjalt märgitakse 50 kg I sorti ja 50 kg II sorti. Järelikult antud juhul on olnud ülemaks 10 kg à 2 rubla kokku rbl. 20.—. See summa tuleb kanda süüdlase isiku arvele ja sellelt sisse nõuda.

Varumiskaupade laekumise dokumente kontrollitakse samas järjestuses nagu need kaubad on kajastatud kontol nr. 5 „Varumiskaubad“.

Üheaegselt kontrollitakse lisamakseid tootjaile nende poolt saaduste kohaletoomisel oma vahenditega, lisandeid jahindusbrigaadide brigadiiridele, tasu lepingute järgi jahindusele kaasaaitamise eest jne.

Kui kontrollimise juures selguvad ebaseaduslikud väljamaksed, ülemaksed või halvakvaliteedilise kauba vastuvõtmine, siis kantakse vastavad summad sissenõudmiseks kahju põhjustanud isikute isiklikule kontole. Tsentrosojuzi juhatus keelab kategooriliselt halvakvaliteediliste saaduste vastuvõtmise müüjailt.

Vähemmaksete juhtude avastamisel, mis on tekkinud ebaõige hinna rakendamise või ebaõige kvaliteedi määramise tagajärjel, arvestatakse vähemakstud summad tootjate (müüjate) kasuks.

Dokumentide vormistamise õigsuse, saaduste säilitamise ja määratud hindadest, juurdehindlustest ja mahaarvamistest kinnipidamise eest kannavad vastutust varumispunktide juhatajad ja saaduste vastuvõtjad.

Kontrollimisel selgunud seaduserikkumised süstematiseerib revident kokkuostetud põllumajandussaaduste ja toorainete eest maksete rikkumise registris.

Revident peab kindlaks tegema, kuidas kooperatiivi raamatupidaja täidab oma kohustusi kokkuostuoperatsioonide kontrollimisel: kas ta kontrollib dokumente kohe pärast nende saabumist; kas ta teab ja rakendab õigesti tegelikult kehtivaid korraldusi ja juhiseid, mis puudutavad hindu, juurdehindlusi, preemia-lisatasusid, mahaarvamisi jm.; kas varumisaparaadi töötajaid on instrueeritud nende kohustuste, dokumentide vormistamise reeglite, saaduste arvestamise ja nende hoidmise kindlustamise suhtes.

REGISTER

eeskirjade rikkumiste kohta varutud põllumajandussaaduste ja toorainete eest maksmisel Petrovski Tarbijate Kooperatiivis

Jk. nr.	Memoriaal-orderid		Kokkuostu dokumendid		Kaupade nimetus	Mõõduühik	Kogus	Kaal	Väljamakstud		Kaubal väljamaksmisele		Rohkem makstud	Vähem makstud	Vastutav isik
	kuupäev	nr.	kuupäev	nr.					hind	summa	hind	summa			
1	Veebruar	18	5. II	9	Mesi	kg	—	10	15	150	13	130	20	—	Kokkuostja F. M. Petrov

On vaja kontrollida, kas peetakse kinni põllumajandussaaduste ja toorainete rajooni varumiskontorile või kooperatiivi ladudesse üleandmiseks määratud tähtaegadest. Nagu teada, peab varumissaaduste üleandmine toimuma iga päev. Olenevalt töötingimustest võib kooperatiivi juhatuse määrata ka teistsugused tähtajad, kuid need ei tohi ületada 5 päeva.

Turulkujunevate hindadega põllumajandussaaduste ja toorainete kokkuostu operatsioonide revideerimisel on vaja hoolikalt kontrollida kokkuostuga tegelevaile tööta-jaile töötasu maksmist.

Vaja on eriti kontrollida, kas täidetakse Tsentrosojuzi juhatuse korraldust kooperatiivide juhatuste aseesimees-tele kokkuostualal ja koosseisulistele varujatele garan- teeritud töötasude kontrollimata väljamaksmise praktika lõpetamiseks juhul, kui varumisplaanide täitmata jätmine toimus nende süü läbi.

Detsentraliseeritud kokkuostude eest komisjonitasu väljamaksmise kontrollimisel tuleb juhinduda Tsentrosojuzi juhatuse korraldusest, et tarbijate kooperatiivides võib seda tasu välja maksta ainult pärast seda, kui 50% kokku- ostetud või varutud kaubast on müüdud ja ülejäänud osa sellest kaubast on kooperatiivi juhatuse poolt tunnistatud heakvaliteediliseks ja leiab elanikkonna poolt nõudmist. See peab olema vormistatud kooperatiivi esimehe ja raamatupidaja poolt allakirjutatud eriaktiga.

Vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele nr. 1196 — 29. nov. 1948. a. tarbijaskooperatiivsete organisatsioonide juhatajad ja raamatupidajad, kes lubavad detsentralisee- ritud kokkuostude eest komisjonitasu väljamaksmisel ülal- tähendatud korra rikkumist, kannavad selle eest materiaal- set vastutust.

Tsentrosojuzi juhatuse keelas ära osta põllumajandussaa- dusi ja tooraineid ülesostjailt ja vaheltkauplejailt ja kohustas tarbijaskooperatiivseid organisatsioone teostama neid oste vahetult kolhoosidelt ja talupoegadelt.

Revidendil tuleb kontrollida kooperatiivi kolhoosivaru- jate koosseisu, välja selgitada, kas nendega on sõlmitud kokkulepped, kas neile on välja antud vastavad tõendid, kolhoosivarujate põhimäärus, varumistöötasumäärade tabel ja õiendid piirkokkuostuhindade kohta.

Põllumajandussaaduste laekumine kokkuostuhinnaga kooperatiivi varumislattu kajastub raamatupidamise arves- tuses kontol nr. 5 „Varumiskaubad“.

Varumissaaduste analüütiline arvestus teostatakse eraldi iga kaubanimetuse ja laekumisviisi järgi; tsentraliseeri- tud varumine ja kokkuost, mida teostatakse vastavalt Tsentrosojuzi Presiidiumi määrusele 22. nov. 1946. a.

On vaja kontrollida, kas peetakse nende saaduste arves- tust tegeliku kaalu ja summa järgi. Kui saaduste vastuvõt-

misel tehakse mahaarvamist kvaliteedi languse arvel (arvestuskaal), peetakse ka siis nende saaduste arvestust tegeliku kaalu järgi.

Kui varumissaaduste koguseline arvestus kooperatiivi raamatupidamises ei ole korras, siis peab revident selle korrastamist organiseerima. Seejuures on tarvis kindlaks teha arvepidamise mittekorrasoleku põhjused ja välja selgitada, kas varem teostatud põllumajandussaaduste ja toorainete tegelike jääkide kontrolli tulemused on õigesti kindlaks tehtud.

VARUMISKAUPADE REALISEERIMISE KONTROLLIMINE

Vastavalt Tsentrosojuzi Presiidiumi määrusele 22. maist 1943. a. nr. 388 võib kooperatiiv riikliku plaani järgi varutud saadusi väljastada ainult vastavate vormikohaste müügikorralduste järgi. Kaubandusvõrku tuleb väljastada varutud saadusi rajooni varumiskontoriga sõlmitud lepingute alusel.

Tuleb kindlaks teha, kas ei ole esinenud varumissaaduste laadimisi aegunud müügikorralduste järgi, kas ei ole lubatud korralduses näidatud saaduste vahetamist teiste kaupadega ja kas ei ole leidnud aset saaduste väljastamine üle korralduses ettenähtud koguse.

Täielikult vormistamata korraldused, millel näiteks ei ole numbrit, kuupäeva või puuduvad rajooni varumiskontori direktori ja vanemraamatupidaja allkirjad, samuti pitsati jäljend, osutuvad kehtetuiks. Kui revident avastab valesti vormistatud korraldused, peab ta neid kontrollima vahetult rajooni varumiskontoris, et veenduda nende ehtsuses ja teostatud saaduste laadimise seaduspärasuses.

Edasi on vaja välja selgitada, kas kooperatiivis peetakse korralduste registrit ja kas on korralduste täitmise raamat isiklike kontodega iga saaduste saaja jaoks.

Varutud ja väljastatud (laaditud) saadused kajastatakse kooperatiivi raamatupidamises kontol nr. 7 „Kaupade realiseerimine“ allkontol „Varumiskaupade realiseerimine“ väljalaskehinnas.

Varumiskaupade realiseerimise kontrollimisel on vaja kindlaks teha väljalaskehinna arvestamise õigsus, mis koosneb ostuhinnast, komisjonist kooperatiivi kasuks ja täiendavast juurdehindlusest määratud komisjonitasule.

Komisjonitasu määr ja täiendavate kulude tasumisviisid

(kooperatiivi transportvahenditega saaduste toimetamine saaja lattu, saaduste pakkimine jne.) määratakse kindlaks rajooni liidu varumiskontori poolt. Kui kooperatiiv väljastab varumissaadusi teistele organisatsioonidele, möödudes varumiskontorist ja teostab arveldused vahetult ostjaga, siis võetakse väljalaskehinna sisse komisjon, mida arvestatakse kõigi tarbijakooperatsiooni lülide kasuks ja käibemaks. Peale selle, vastavatel juhtudel, võetakse väljalaskehinnasse arvestused agrofondi ja aed-juurvilja tehnilise baasi laiendamise fondi.

Arveldused hooperatiivi ja rajooni varumiskontori vahel saaduste eest, mis väljastatud linna kooperatiivkaubandusele, teostatakse väljalaskehindadega, mis on kindlaks määratud saaduste hankelepingutes või tellimistes.

Kui revident avastab, et laaditud saaduste väljalaskehind on kõrgem kui ostja (varumiskontor jt.) poolt tegelikult makstud summa, peab ta selgitama vähemmaksmise põhjused. Kooperatiivi raamatupidaja on kohustatud igal nüüsgugusel juhul saama kooperatiivi juhatuse otsuse vähemsaadud summa mahakandmise korra kohta. Kategooriliselt keelatakse selliste vahede katmine kooperatiivi kasuks saadava komisjoni arvel. Revident kontrollib, kas ei ole varjatud selle vahe taga saaduste puudujääk või vastuvõtmine ostja poolt hinnaga, mis on määratud teise sordi kauba eest.

Neil juhtudel, kui vahe tekkis varuja süü läbi, peab revident tegema ettepaneku vähemsaadud summa sissenõudmiseks süüdlastelt isikutelt.

Revisjoni juures on vaja veenduda põllumajandussaaduste ja toorainete kooperatiivi laost väljastamise õigsuses ja seaduslikkuses. Selleks on vaja kontrollida kõik dokumendid, mis kinnitavad varumissaaduste väljastamist.

Tähendatud dokumendid kantakse varumislao juhataja poolt põllumajandussaaduste ja toorainete vastuvõtmise ja väljaandmise viispäevaku-aruande väljamineku lahtrisse. Sissetuleku- ja väljaminekudokumendid saaduste kohta, mis kokku ostetud vastavalt Tsentrosojuzi Presiidiumi määrusele 22. nov. 1946. a., antakse raamatupidamisele koos registriiga eraldi varumiskaupadest, mis on laekunud tsentraliseeritud varumisplaani järgi.

Raamatupidamis-kannele õigsuse kontrollimiseks kontol nr. 7 „Kaupade realiseerimine“ (allkonto „Varumiskaupade realiseerimine“) peab revident võrdlema kooperatiivi

raamatupidamise kirjendeid saaduste väljastamise kohta näidatud kontol varumislao juhataja aruande ja registri andmetega. See vastastikune kontroll on tarvilik ka müüdüd saaduste mahakandmise õigsuse selgitamiseks kontolt nr. 5 „Varumiskaubad“.

Tsentrosojuzi Presiidiumi 22. nov. 1946. a. määruse alusel ostetud kaupade laadimisel ei ole võimalik kindlaks teha, millisest kaubapartiist nimelt teostatakse antud väljastamist. Mõnikord on mitmesugused partiid ühte ja sama kaupa soetatud mitmesuguste hindadega. Sellepärast kantakse väljastatud saadused ja toorained maha keskmise kokkuostuhinnaga, mis arvestatakse kaupade laekumisele eelneva viispäevaku eest, juurde arvestades jääki viispäevaku algul.

Revident kontrollib põllumajandussaaduste ja toorainete jääkide hindamise õigsust iga kuu lõpul, nende jääkide ümberarvestamisel kuu keskmiste kokkuostuhindadega. Niisugune kontroll annab revidendile võimaluse kindlaks teha, kui võrd õigesti on raamatupidamise aruannetes näidatud varumiskaubad.

Kui on teostatud kokkuostetud põllumajandussaaduste ja toorainete allahindlus, mis on põhjustatud jaehindade alandamisest, siis on vaja kontrollida, kas on olemas kooperatiivi juhatuse vastavad määrused ja samuti rajooni liidu juhatuse luba.

VARUMISKAUPADE TÖÖTLEMISE, SORTEERIMISE JA VIIMISTLEMISE OPERATSIOONIDE KONTROLLIMINE

Varumiskaupade töötlemisoperatsioonide revisjon seisab toormaterjali, abimaterjalide, kütte tegeliku kulutuse, samuti valmistoodangu väljatuleku vastavuse kontrollimises määratud normidega.

Varumiskaupade töötlemisoperatsioonid kuuluvad kontrollimisele nende kajastamise järjestikulises korras kontol nr. 16 „Ettevõtete majandamine“ (allkonto „Valmistoodangu tootmine ja väljalask“ ja „Töötlemine“).

Nende operatsioonide vormistamiseks kasutatakse töötlemisakte põllumajandussaadustele, toorainetele, abimaterjalidele ja kütte väljastamise saatelehti töötlemiseks, saatelehti valmistoodangu laekumise arvestamiseks ja teisi algdokumente.

Revideerides töötlemisoperatsioone on vaja kindlaks

teha, kas peetakse kinni töötlemisaktide määratud vormist, kas need aktid esitatakse raamatupidamisele kohe pärast toodete partii valmistamise lõpetamist (või iga päev).

Töötlemisaktis peab olema näidatud: töötlemiseks väljastatud toor- ja abimaterjalide hulk, valmistoodangu väljatulek, toormaterjali jäätmete hulk töötlemiseks ettevalmistamisel ja tootmise jäätmed (väljaauramine kuivatamisel, kõrvetamisel).

Valmistoodangu väljatuleku % määratakse selle koguse korrutamisel 100-ga ja jagatakse ümbertöötamiseks kulutatud toor- ja abimaterjalide üldisele kogusele. Oletame, et kapsaste hapendamiseks on väljastatud värskaid kapsaid 6250 kg, porgandeid 180 kg ja soola 125 kg, kokku 6555 kg. Hapendatud kapsaid saadi 5005 kg, järelikult väljatulek moodustas

$$(5005 \times 100) : 6555 = 76,3\%$$

Vasavalt kinnitatud normidele võib 1 tonni hapendatud kapsaste saamiseks kulutada: värskaid peakapsaid 1250 kg, värskaid porgandeid 36 kg ja soola 30 kg.

Jk. nr.	Toormaterjali ja materjali nimetus	Arvestus	Lubatud kulutada normi järgi	Tegelikult kulutati	Tulemus	
					Ülekulu	Kokkuhoid
1	Värsked peakapsad . . .	1250×5005	6256,25	6250	—	6,25
		1000				
2	Porgand, värsked . . .	36×5005	180,18	180	—	0,18
		1000				
3	Sool	30×5005	150,15	125	—	25,15
		1000				

Revident selgitab tooraine ja materjalide ülekulu või kokkuhoiu igal eraldi juhul ja kirjutab avastatud üleastumised revisjoniakti.

Siin toodud näites on kindlaks tehtud suur kokkuhoid soola kulutamisel (25,15 kg). Tuleb selgitada, millest see on tingitud: kas küllaldane hulk soola leidis sel ajal soolamispunktis ja kas kokkuhoid ei mõjunud toodangu kvaliteedile.

Eriti tuleb kontrollida jäätmeid, mis saadud tooraine puhastamisel. Need jäätmed vormistatakse aktiga ja reali-

seeritakse pärast kooperatiivi juhatuse esimehe kinnitamist (antakse üle abimajandisse jne.).

Kontrollides töötlemisoperatsioonide kajastumist bilansi kontodel, tuleb kindlaks teha, kas peetakse kinni töötlemiseks antud kaupade mahakandmise korrast kontolt nr. 5 „Varumiskaubad“ kontole nr. 16 „Ettevõtete majandamine“ väljalaskehinnas ja kas näidatakse see väljastamine kontol nr. 7 „Kaupade realiseerimine“ (allkonto „Varumiskaupade realiseerimine“).

Edasi on vaja kontrollida, kas töötlemisel saadud tooted arvestatakse laekumisena kontole nr. 5 „Varumiskaubad“ plaanilise tootmishinnaga, ühes töötlemise rahaliste tulemuste kajastamisega kontol nr. 23 allkonto „Mitmesugused kahjumid ja kasumid“ (jaos „Brutokasum varumiskaupade realiseerimisest“). Kui töödeldavaile varumiskaupadele ei ole määratud plaanilist tootmisomahinda, tuleb valmis- tooted sissetulekuna arvestada tegeliku omahinnaga.

Neil juhtudel, kui töötlemiselt tuleb üht sorti toodang, saadakse ühe ühiku tegelik omahind kogu kulusumma jagamisel töötlemiselt saadud toodangu kogusele. Kui saadakse toodangut mitut sorti, siis määratakse omahind igale neist proportsionaalselt iga toodangu sordi varumis- (kokkuostu-) hinnale (s. o. hinnale, millega kooperatiiv oleks omandanud need toodete sordid).

Revident on kohustatud kontrollima valmistoodangu tegelikku maksumust võrdlemise teel plaanilise tootmisomahinnaga või väljalaskehinnaga. Kui töödeldud toodangu tegelik ühiku omahind ületab plaanilise omahinna või väljalaskehinna, tuleb selgitada, millises osas on tekitatud ülekulutus, samuti ülekulutuse põhjused.

Varumiskaupade sorteerimise ja viimistlemise operatsioonide kontrollimisel on vaja välja selgitada, kas aktides on õigesti koostatud kaupade viimistlemise kirjendid, kas need aktid on vormistatud ettenähtud korras, kas on täielikult arvestatud laekumisena kõik hinnalised jäätmed, mida võib kasutada või realiseerida, kas toodang, mis on saadud sorteerimise tulemusena, on hinnatud nende kaupade vastavatele sortidele määratud varumis- (kokkuostu-) hindadega.

VASTUVÕTUKVIITUNGITE PLANKIDE HOIDMISE JA KULUTAMISE KONTROLLIMINE

Revident peab kontrollima, kuidas arvestatakse, hoitakse ja kasutatakse varumis- ja kokkuostukviitungite raamatuid.

Tsentrosojuzi poolt määratud reeglitest mittekinnipidamine võib enesega kaasa tuua kuritarvitusi — kviitungite väljaandmist isikuile, kes ei ole andnud saadusi jms.

Eriti on tarvis välja selgitada, kas ei lubata kviitungite väljakirjutamist mingi kinnitamata vormi kohaselt, kas peetakse kooperatiivis saadud kviitungiraamatute registreerimisraamatut; kas on olemas kviitungiraamatute väljaandmise ja tagastamise registreerimise raamat vastavaile varu-jaile; kas peetakse kulutatud raamatute registrit; kas need raamatud arvestatakse õigesti raamatupidamises bilansijärgsetel kontodel „Arvestusele kuuluvad plangid“ (aktiivas) ja „Arvestusele kuuluvate plankide väljalask“ (passiivas) tinghinnaga 1 rubla raamat; kas teostatakse nende raamatute tegeliku allesoleku inventeerimist ja võrdlemist jooksva arvestuse andmetega mitte harvemini kui üks kord kuus.

Revident peab kindlaks tegema, kui palju kviitungeid on tegelikult olemas ja võrdlema rangel arvestusel olevate plankide arvestusraamatu kirjendeid välja andmata raamatutega (kviitungite seeriaste ja numbrite järgi) ja varujate isiklike arvetega. See kontroll vormistatakse arvestusele kuuluvate plankide inventeerimisaktiga.

Kui avastatakse kviitungiraamatute või üksikute kviitungite puudujääk, on vaja koostada eriakt, milles tuleb näidata puuduvate raamatute hulk ja kviitungite seeriad ning järjekorranumbrid.

Revident peab juhinduma Tsentrosojuzi juhistes sellest, et isikud, kes rikuvad määratud korda vastuvõtukviitungite plankide kulutamisel, hoidmisel ja arvestamisel, samuti süüdlased kviitungite meelega ebaõiges täitmisel, võetakse kohtulikule vastutusele.

POLLUMAJANDUSSAADUSTE JA TOORAINETE VARUMIS- NING KOKKUOSTUPLAANIDE TÄITMISE KONTROLLIMINE

Teostades varumis- ja kokkuostuoperatsioonide revisjoni, peab revident analüüsima varumis- ja kokkuostu-
plaanide täitmist.

Kõigepealt on tarvis kontrollida aruandluse andmete õigsust varumise tegeliku ulatuse kohta analüütilise arvestuse andmetega kontol nr. 5 „Varumiskaubad“. Varumis- ja kokkuostu-
plaanide täitmiseks ei saa arvestada niinimetatud „Muid laekumisi“: saaduste laekumine tarbijaskoo-

peratiivseilt ja teistelt organisatsioonidelt, töötlemisest laekunud valmistooteid, inventeerimise juures selgunud saaduste ülejääke ja sisemist ümbersuunamist ühest kooperatiivi varumispunktist teise jne.

Varumise või kokkuostu käibesse võetakse ainult põllumajandussaaduste ja toorainete varumine (kokkuost), mis on teostatud kooperatiivi varumisaparaadi poolt vahetult selle toodangu tootjalt, s. o. kolhoosidelt ja talupoe-gadelt.

Varumisplaanide täitmise kontroll teostatakse iga selle liigi järgi: kohustuslik riiklik varumine, riiklik kokkuost, jne., aga samuti tähtsamate toorainete ja saaduste liikide järgi (koguse, kaalu ja summa järgi — üldine varumise ja kokkuostu maht).

Nii on varumisplaanide täitmise kontrollimise protsessis vaja välja selgitada ja revisjoniaktis ära märkida:

a) kuidas on täidetud varumis- ja kokkuostuplaanid nende liikide ja varutud saaduste nimetuste järgi;

b) millised abinõud on tarvitusele võetud kooperatiivi juhatuse poolt varumis- ja kokkuostuplaanide eduka täitmise kindlustamiseks;

c) millised puudused on kooperatiivi varumisala töös; millised on varutavate saaduste liikide järgi varumisplaanide täitmata jätmise põhjused;

d) kuivõrd täielikult on haaratud varumisest ja kokkuostust kooperatiivi tegevusrajooni sügavpunktid ja kas nad tegutsevad katkestamatult läbi aasta;

e) kas kooperatiiv on varustatud laohoonetega, sisse-seadetega, töötlemispunktidega ja taaraga varumis- ja kokkuostuplaanide täitmiseks;

f) varumisala töötajate kaadrid (kvalifikatsioon, algatusvõime, kohusetruu ja aus suhtumine ülesannete täitmisse jne.) ja kui laialdaselt tõmmatakse varumistööle mit-tekoosseisulised kolhoosivarujad.

Küsimusi kordamiseks

1. Loendage varumis- ja kokkuostuoperatsioonide revisjoni ülesanded.

2. Kuidas peab teostama varumis- ja kokkuostualaste vastuvõtukiituste kontrolli?

3. Kuidas revideerida põllumajandussaaduste kokkuostu eest tasude väljamaksmist?
 4. Millised põhilised varutud saaduste laekumise operatsioonid tulevad kontrollimisele?
 5. Millised põhilised realiseerimise (laadimise) operatsioonid kuuluvad kontrollimisele?
 6. Kuidas kontrollida kokkuostude juures piirkokkuostuhindadest kinnipidamist?
 7. Millistel tähtaegadel teostatakse põllumajandussaaduste ja toorainete inventeerimist?
 8. Kuidas teostatakse põllumajandussaaduste töötlemise ja viimistlemise operatsioone?
 9. Kuidas revideerida vastuvõtukviitungite arvestamise, hoidmise ja kulutamise korda?
 10. Millised põhilised küsimused põllumajandussaaduste ja toorainete varumis- ja kokkuostuplaanide täitmise alal kuuluvad kontrollimisele?
-

VI PEATÜKK

TOOTMISETTEVÖTETE JA ABIKÄITISTE REVISJON

TOOTMISETTEVÖTETE JA ABIKÄITISTE REVISJONI ULESANDED

Tarbijate kooperatiivi tüüpõhikirjas on öeldud, et kooperatiiv „... organiseerib oma tarbijate vajadusteks restorane, teemajasid, sööklaid, leivatööstusi ja teisi tootmisettevõtteid“. See kohustab kooperatiive omama ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, leivatööstuste, elanikkonna elutarbelise teenindamise ettevõtete, põllumajandussaaduste ja toorainete töötlemispunktide ja mitmesuguste abiettevõtete võrku.

Tootmisettevõtete ja abikäitiste revideerimisel peab olema revidendi peamine tähelepanu suunatud kaubamateriaalsete väärtuste säilitamisele, valmistoodete väljelaskeplaanide täitmisele ja omahinna alandamise ülesandele. Koos sellega on vaja selgitada kohalikust toorainest laiatarbekaupade tootmise laiendamise võimalusi. Tootmisettevõtte töö tähtsaimaks näitajaks on omahind. Valmistoodete omahind määratakse üldise tootmiskulude summaga. Need kulud koosnevad mitmesugustest kulutustest: põhi- ja abimaterjalid, küte, energia, tootmisettevõtte tööliste ja teenistujate palgad, arvestused kooperatiivi juhatuse ülalpidamiseks ja fondide moodustamiseks jne.

Tootmiskulude üldsummast kulutused materjalidele moodustavad tavaliselt 50%. Tunduva erikaalu annab ka tootvate tööliste töötasu. Sellepärast peab revident võtma need kulupostid eriti hoolikale kontrollimisele.

Põhi- ja abimaterjalide kulutusi toodete valmistamiseks on vaja rangelt normeerida. Igast tarvitatud materjaliühikust peab välja töötama varem kindlaks määratud teatud hulk valmistooteid.

Töötasu tootmistöölistele makstakse välja — nagu teada — olenevalt tegelikult väljatöötatud valmistoodete hulgast, kindlaksmääratud tükitööhinnete alusel. Revident peab hoolikalt kontrollima, kuivõrd õigesti ja seaduspäraselt on teostatud töötasu-arveldusi, välja eraldades kõik üle- ja vähemmaksmise juhud, aga samuti väljamakstud tööseisakud, mis toimunud administratsiooni süü tõttu.

Kontrollinud kõik tootmiskulude liigid, teeb revident kindlaks ühe toodanguühiku omahinna ja selgitab välja hälbed plaanilisest omahinnast.

Valmistoodete tootmis- ja väljalaskeoperatsioonid vormistatakse vastavate dokumentidega (tootmislehtedega, aktidega jne.). Meister-brigadiir või tootmisettevõtte juhataja annab aru nende dokumentide abil põhi- ja abimaterjalide kulutuste, väljatöötatud toodangule tööjõu kulu, samuti valmistoodete väljatulekunormide täitmise kohta.

Tootmisleht koostatakse ühe vahetuse töö kohta ja iga väljatöötatud valmistootte liigi kohta. Selles peavad sisalduma andmed tööliste brigaadi koosseisu kohta, andmed on vajalikud töötasu arvestamiseks igale üksikule töölisemale; andmed põhi- ja abimaterjalide hulga üle, mis tegelikult kulutatud vahetuses, aga samuti materjalide hulga kohta, mis võis kulutada määratud normide järgi, aruanne põhi- ja abimaterjalide jääkide kohta tootmises. Kui töö teostatakse mitmes vahetuses — peab olema tootmislehes näidatud, kellele need jäägid on üle antud.

Tootmislehe kohustuslikeks rekvisiitideks on andmed väljatöötatud valmistoodete nimetuse, väljatöötatud valmistoodete sordi ja artikli, nende hulga, maksumuse ja toodangu väljalaskmise plaani täitmise kohta vahetuses.

Käesolevas peatükis vaadeldakse leivatööstuste, ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, loomade nuumamise ja karjatamise ja hobustranspordi ekspluateerimise operatsioonide revisjoni organiseerimist ja tehnikat. Nende ettevõtete revisjoni korda ja tehnikat võib kasutada ka teiste toiduainete- ja laiatarbekaupade-tootmisettevõtete revideerimisel.

Tegelikult allesolevate väärtuste kontrollimine leivatööstustes. Asudes revideerima kooperatiivi leivatööstust, peab revident läbi viima ootamatu revisjoni materjalide, kütte, lõpetamata toodangu, valmistoodete, inventari, taara ja kõigi muude väärtuste tegeliku allesoleku kohta leivatööstuse laos, ekspeditsioonis või vahetult tootmises (meister-bri-gadiiri juures).

Inventeerimine teostatakse leivatööstuses vastavalt neile nõudeile, mis esitatakse tegelike kaubajääkide kontrollimisele.

Lõpetamata toodangu inventeerimisel määratakse olemasoleva taignamassi kogus, hapendised iga lõpetamata protsessi kohta ja selle järgi — jahu hulk, mis läheb selle segu valmistamiseks. Taigna ja juuretise kaal arvestatakse ümber jahuks vastavate kulunormide alusel. Lõpetamata toodang hinnatakse jahu väärtuse järgi, mis on kulutatud seguks.

Jahu, abimaterjale ja kütet, mis on väljastatud tootmisse, aga veel mitte kasutatud või ei kuulu töötlemisele revideerimise momendil, vaadeldakse kui tootmistagavarasid ja ei võeta sisse lõpetamata toodangu koosseisu.

Inventeerimisnimestikud koostatakse eraldi iga väärtuste liigi kohta, vastavalt sellele, kuidas need arvestatakse mitmesugustel bilansikontodel (materjalid, valmistooted, lõpetamata toodang, väikevahendid jne.), samuti iga materiaalselt vastutava isiku järgi.

Revident peab kindlaks tegema, kas kooperatiivis kindlustatakse igapäevane kontroll väärtuste sissetulekuks arvestamise, hoidmise ja kasutamise kohta.

Materjalide sissetuleku ja väljastamise kontrollimine. Suurtes leivatööstustes pannakse vastutus materjalide ja kütte hoidmise ja säilitamise eest laohoidjale. Väikestes leivatööstustes ei ole laohoidja kohta ette nähtud ja tema kohustusi täidab leivatööstuse juhataja või meister.

Tuleb kontrollida, kas jahu laekumine arvestatakse hankija saatedokumendi (arve-faktuur, saateleht) ja sellele lisatud kvaliteeditõendi (sertifikaadi või õiendi ärakiri) alusel. Jahu kvaliteet (tema niiskus) tuleb kohustuslikult näidata ka saabumiskirjas. See on vajalik sellepärast, et

jahu niiskuse suurenemine standardist kas või ühe protsendi võrra alandab tunduvalt juurdeküpsuse hulka.

Jahu tuleb laekumisena näidata netokaalus, mis määratakse brutokaalust kottide kaalu mahaarvamisel kindlaksmääratud normide järgi.

Et kindlaks teha, kas laohoidja on täielikult sissetulekuks arvestanud saabunud materjalid, on vaja võrrelda saabumiskirjas tähendatud kaaluandmeid hankija arvefaktuuriga (rajooni liidu, Keskeraviljasalve jne.).

Hoolikalt on vaja kontrollida materjalide vastuvõtmisel koostatud akte tooraine puudujäägi, sordile mittevastavuse, kvaliteedile mittevastavuse kohta jne. Kui hankija ei hüvitanud tekitatud kahjusummat, on vaja välja selgitada, kes on selles süüdlane ja nõuda kahju tasumist.

Suurtes leivatööstustes väljastatakse jahu ja abimaterjalid tootmisse meistri nõudmise või väljumiskirja alusel kindlaksmääratud normide järgi. Väljaandmine toimub tegeliku kaalu alusel ühes kottide hulga märkimisega. Pärast töö (vahetuse) lõpetamist on meister kohustatud üle kaaluma järele jäänud jahu ja abimaterjalide kogused. See jääk tagastatakse lattu või antakse üle järgmisele vahetusele.

Samuti peab revident kontrollima arvestuse õigsust kooperatiivi raamatupidamises kõigi leivatööstusse saabuvate materjalide kohta (kontol nr. 15 „Materjalid“); välja selgitama, kas see arvestus peetakse koguse ja summa järgi; kas on analüütilise arvestuse raamatus avatud isiklikud kontod iga materjali liigi kohta iga materiaalselt vastutava isiku järgi; kas arvestatakse õigesti materjali hankimise kulud hankijalt kuni leivatööstuseni.

Transpordikulud materjalide hankimisel arvestatakse kontol nr. 15 „Materjalid“ eraldi allkontol „Transpordikulud“, kus kulud kajastuvad üldise summana (aga mitte iga materjali liigi järgi).

Kuu lõpul toimub transpordikulude mahakandmine selles osas, mis langeb kulutatud materjalidele. Kuu jooksul leivaküpsetuseks väljastatud põhi- ja abimaterjalid kirjutatakse maha ostuhindadega.

Edasi on vaja kontrollida, kas kooperatiiv saab rajooni rahandusosakonnalt (riigieelarvest) tasu osa auto- ja hobustranspordi kulude katteks leivasaaduste veol kaugemale kui 25 km (tegelike kulude alusel, kuid mitte rohkem kui rbl. 1.30 tonn-kilomeetri eest).

Tootmiskulude kontrollimine. Toodangu väljalaske ja omahinna plaaniliste ülesannete täitmist kontrollitakse konto nr. 16 „Ettevõtete majandamine“ kirjendite võrdlemise alusel vastavate normidega ja plaaniliste näitajatega. See kontroll teostatakse iga kulukirje järgi. Vaatleme kulude revideerimist kulukirjete järgi.

Põhimaterjalide kulu. Vastavalt NSV Liidu Kaubandusministri ja Tsentrosojuzi käskkirjale nr. 425/992 — 4. nov. 1946. a. „Kaubandusministeeriumi ja Tsentrosojuzi süsteemi leivatööstustes jahu ja leivavilja kokkuhoiu abinõudest“ — 1. nov. 1946. a. on kindlaks määratud igal alal minimaalsed normid põhiliste leivasortide väljatuleku kohta. Leiva väljatuleku minimaalsed normid kaatulist leivasortide kohta määrab kooperatiivile oblasti tarbijate kooperatiivide liit.

Et kindlaks teha, kas jahu kulutus vastab valmistoodangu tegelikule väljatulekule, korrutatakse iga liigi (sordi) leiva kaal 100-ga, korrutis jagatakse määratud leiva väljatuleku normile. Tulemus tuleb võrrelda jahu tegeliku kulutusega.

Oletame, et kontol nr. 16 „Ettevõtete majandamine“ on jaanuaris kajastatud rukkijahu kulutus koguses 16 070 kg, välja lastud leiba aga (99%-list vormileiba) 25 120 kg.

Minimaalne leiva väljatuleku norm on määratud 157% ulatuses. Teeme järgmise arvestuse jahu kulutamise normi järgi.

$$(25\ 120 \times 100) : 157 = 16\ 000\ \text{kg.}$$

Seega näeme, et väljalastud leivakogusele oleks võinud kulutada 16 000 kg jahu. Järelikult on võimaldatud jahu ülekulutus 70 kg koguses ($16\ 070 - 16\ 000 = 70$).

Teine viis. Selleks, et selgitada, kas leiva tegelik väljatulek vastab määratud normidele, jagatakse kulutatud jahu kogus 100-ga ja korrutatakse leiva väljatuleku normile. Tulemust võrreldakse tegeliku leiva väljatulekuga.

Meie näitest tuleneb, et normi järgi pidi leiba saama:

$$(16\ 070 \times 157) : 100 = 25\ 229,9\ \text{kg.}$$

Tegelikult on leiba saadud 25 120 kg. Järelikult leiva tegelik väljatulek osutus normist vähemaks 109,9 kg ja moodustas (protsentides kulutatud jahust) $(25\ 120 \times 100) : 16\ 070 = 156,3\%$.

Et kontrollida jahu kulutuse õigsust neil juhtudel, kui ühest sordist valmistatakse mitut liiki leiva-saiatooteid, on vaja tegelikult kulutatud jahu üldkogust võrrelda selle kogusega, mis on tarvilik nende toodete küpsetamiseks väljatuleku normide järgi.

Jahu kulutamise ja valmistoodete väljatuleku kontrollimise resultaadid kajastatakse revisjoniaktis järgmises tabelis (kilogrammides):

Jk. nr.	Nimetus	Jahu kulutus				Toodangu väljatulek			
		tege-likult	nor-mi järgi	üle nor-mi	alla nor-mi	tege-likult	nor-mi järgi	üle nor-mi	alla nor-mi
1	Rukki-leib 99% (vormi) jne.	16070	16000	70	—	25120	25229,9	—	109,

Niiviisi on kindlaks tehtud jahu ülekulutus koguses 70 kg, mis vastab 109,9 kg leivale.

Abimaterjalide kulutust kontrollitakse kinnitatud retseptuuride järgi protsentides kulutatud jahu kogusest.

Näiteks, on kindlaks tehtud, et põhilistele rukki- ja nisu-püülist leivasortidele moodustab soola kulutus 2,5% jahu kaalust, aga leivavormide määrimiseks võib minna 600 g taimeõli ühe tonni jahu kohta jne.

Koostame näiteks järgmise arvestuse:

Abimaterjalide nimetus	Tegelik kulutus kilo-gram-mides	Määratud normi järgi 16070 kg jahu kaalule		Üleku-lutus kg-des	Kokku-hoid kg-des
		%	kg		
Taimeõli	10,00	0,06	9,64	0,36	—
Sool	400,00	2,50	401,75	—	1,75

Abimaterjalide kulutuste määratud normidega võrdlemise kontrollimise tulemused on vaja kajastada revisjoniaktis eespooltoodud tabeli kujul.

Samuti peab revident kontrollima (vajalikel kordadel juurde kutsudes spetsialiste), kas peetakse kinni määratud taignavalmistamise tehnoloogilisest korrast; kas ei ole liigseid kadusid jahu tolmmisest valamisel ja taigna sega-

misel; kas rakendatakse jahu keetmist kui moodust, mis annab täiendavat leiva juurdeküpsust.

On vaja kontrollida, kas leivatööstuse meister-brigadiir peab kinni kohustuslikust leivapätside arvestusest leiva ahjupanekul ja ahjust väljavõtmisel. Meister peab tegema sissekandeid ahjupanekulehtedel, näitama neis ahjupaneku aja, pätside hulga ja ahjust väljavõetud pätside hulga. Ahjupanekulehed lisatakse tootmislehtedele ja antakse kooperatiivi raamatupidamisele.

Küttekulu peab vastama normidele, mille määrab oblasti tarbijate kooperatiivide liit igale leivatööstusele, olenevalt kütuse kvaliteedist, ahjude töö perioodilisusest, süsteemist jne.

Et välja selgitada, kuivõrd ökonoomselt kulutatakse kütet, korrutatakse määratud norm väljalastud toodangu kogusega ja võrreldakse saadud tulemust tegelikult kasutatud küttega.

Oletame, et kuludeks oli kantud 18 m³ puid. Välja lastud leiba 25 tonni. Puude kulutuse norm tonnile leivale on määratud 0,7 m³. Järelikult võis väljalastud leivale normi järgi kulutada 17,5 m³ (25 × 0,7 = 17,5) puid. Ülekulutus on 0,5 m³.

Revisjoniaktis kajastatakse kütte kulutuse kontrollimise tulemused järgmises tabelis:

Jk. nr.	Toodete nimetus	Toodangu väljatulek tonnides	Puude kulunorm ühele toodangu tonnile	Küttekulutus			
				tegelikult kokku	normi järgi	ülekulutus	kokkuhoid
1.	Nisuleib	25,0	0,7	18,0	17,5	0,5	—

Kõigil jahu, abimaterjalide ja kütte ülekulutuse juhtudel peab revident selgitama, mis on põhjustanud normidest kõrvalekaldumise, kindlaks tegema, millised abinõud rakendas kooperatiivi juhatus neist kinnipidamiseks, kas olid välja selgitatud ülekulutuse põhjused ja süüdlased.

Revident peab nõudma määratud korra rikkumises ja põhi- ning abimaterjalide ülekulutamises süüdlaste isikute, samuti kooperatiivi juhtijate, kes ei rakendanud otsusta-

vaid abinõusid üleastujate vastu, rangele vastutusele võtmist kuni töölt vallandamiseni ja kohtu alla andmiseni.

Töötasu. Töötasude revideerimisel tuleb silmas pidada järgmist: töötasu leivatööstuse juhatajaile, tootmisala juhatajaile, laohoidjaile-ekspediitoritele makstakse määrade järgi, mis on määratud rajooni liidu juhatuse poolt vastavalt tööliste kvalifikatsioonile ja tootmise mahule. Leivatööstuse tootmistööliste koosseis määratakse vastavalt toodangu väljalaske plaanilisele mahule liikide järgi, lähtudes väljatöötamise ühtseist normidest ühele tootmistöölisele. Need normid kinnitab Tsentrosojuz.

Administratiiv-juhtiva personali koosseis määratakse ranges vastavuses leivatööstuse kinnitatud tüüpkoosseisule.

Tüüpkoosseisudes leivatööstustele leiva ööpäevase väljaküpsetusega kuni 1 tonn ei ole ette nähtud administratiiv-juhtivat personali. Neis leivatööstustes pannakse juhataja kohustused meister-brigadiirile.

Väikestele leivatööstustele ühe töölisega, kus igapäevane norm leivaküpsetamiseks on mitte vähem kui 100 kg ja mitte rohkem kui 300 kg, on määratud tükitöö hinded 2—4 kop. kilogrammi eest; hinded toodete sortide järgi määratakse neile rajooni liidu juhatuse poolt kooskõlastatult ametiühingu-organisatsiooniga, vastavalt väljatöötatud toodete hulga.

Teistele leivatööstuse tootmistööliste makstakse tasu tükitööhinnete järgi, mis määratakse väljatöötatud leivasaia toodete igale liigile ja sordile. Tariifimäära suurus igale töölisel määratakse olenevalt tema kvalifikatsioonist 8-kategoorialise tariifitabeli järgi.

Töötasu arvestatakse brigaadi tööliste tegelikult väljatöötatud koguse jagamisel tööliste arvuga ja iga tööliste tööhinde korrutamiselega tema poolt väljatöötatud kogusega. Järelikult, kui brigaadil on vahetuses küpsetatud 18 tsentnerit leiba, siis toodang ühele töölisel (meister-brigadiirile, käealusele või abitöölisele) moodustab 6 tsentnerit.

Tariifimääradega nähakse ette ka täiendav tasu tootmistööliste töö eest, mis ei ole sisse võetud väljatöötamise normidesse: a) hapendise sissesegamise ja valmistamise, keetmise korraldamise eest kuni vahetuse alguseni 20% ulatuses päevasest tariifimäärast; b) meistriile pärmikeetja ülesannete täitmise eest 30% ulatuses päevasest tariifimäärast (pärmil valmistamisel iga päeva eest);

meistreile leivatööstuse juhataja kohustuste kaasnemisel — 25% ulatuses tariifimäärast.

Peale selle on tootmistööliste määratud preemiatasud kütte ja jahu kokkuhoiu eest.

Administratiiv-juhtivale personaalile, leivatööstuse juhatajale, tootmisala juhatajale ja raamatupidajale (või arvepidajale) makstakse preemia-lisatasu välja kindlaksmääratud protsentides nende kuupalga summast tootmisplaanide ületamise eest kvartalis, kinnitatud väljatuleku normide ja kasumiplaanide täitmisel, samuti ka raiskamiste ja riisumiste puudumisel.

Leivatööstuse arvepidaja premeerimiseks on peale selle veel vaja, et ta kindlustaks õigeaegse ja heakvaliteedilise arvestuse ja õigel ajal esitaks määratud aruandluse.

Preemia-lisatasude väljamaksmine raamatupidajale või arvepidajale lubatakse vaid sel juhul, kui ta on terve tööpäeva tegevuses leivatööstuse arvepidamisega.

Revident peab kontrollima, kas leivatööstuse töötajate arv vastab töömahule ja väljatöötamise normidele, samuti kas on õigesti arvestatud põhi- ja täiendav töötasu. Edasi kontrollib revident kõiki muid leivatööstuse kulusid: taarakulusid, kulusid ruumide sisustuseks, arvestusi jooksvaks remondiks, kaadri ettevalmistusfondi jne.

Kulutused taarale. Taarakuludeks kuuluvad: veokulu taara tagastamisel hankijale, taara allahindlus kõrgemast sordist madalamasse, samuti taara kulumine. Jahu vastuvõtmisel on laohoidja või meister kohustatud kontrollima kottide kvaliteeti, kuna need kuuluvad tagastamisele hankijaile. Trahvid, viivised, leppetrahvid ja teised taara-alased kahjumid, mis on tekkinud ebamajanduslikkusest, tuleb kanda süüdlaste isikute arvele.

Leivatööstuse tegelikke kulusid võrreldakse plaaniga ja tuuakse välja kokkuhoid või ülekulutus iga kulukirje järgi.

Revidendil tuleb kindlaks teha plaanist kõrvalekaldumise põhjused leivatööstuses mitte ainult tervikuna, vaid ka väljatöötatud toodangu sortide ja eraldi kulukirjete järgi.

Iga ebamajandusliku kulutuse juhul selgitatakse süüdlased isikud neilt tekitatud kahju sissenõudmiseks.

Valmistoodete realiseerimise kontrollimine. Leivatööstuse valmistooted tuleb üle anda lattu — ekspeditsiooni tegeliku kaaluga (kilogrammides) ja leibade (pätside) arvu järgi ühes määratud mahaarvamise rakendamisega jahtumiseks (nisuleib peab pärast küpsetamist jahtuma ekspedit-

sioonis mitte vähem kui 2 tundi ja rukkileib — mitte vähem kui 4 tundi).

Laohoidja-ekspediitor on kohustatud välja kirjutama saadud leiva-saiatoodetele saabumiskirja, ära näidates leibade (päside) arvu ja leiva või saiatoodete kaalu jahtumiseks mahaarvamise teostamisega.

Revident peab välja selgitama, kas peetakse leiva väljastamisel kinni jahtumiseks määratud tähtajast. Selleks on vaja kohapeal laos ootamatult kontrollida mõned leiva väljalasked ja kontrolli tulemused vormistada eriahtiga.

Tuleb kindlaks teha, kas valmistooted väljastatakse jagamiskava järgi, mis on alla kirjutatud kooperatiivi juhatuse esimehe ja raamatupidaja poolt. Iga väljastamise kohta tuleb välja kirjutada väljumiskiri, milles tingimata näidatakse leiva kaal ja päside arv, samuti leiva ahjust väljavõtmise aeg ja laost kaubandusvõrku ja muudesse ettevõttesse väljastamise kella-aeg.

Samuti on vaja selgitada, kas ei ole olnud praaktoodangu väljalaskmise fakte, kas teostatakse vastavat toodete kvaliteedi kontrolli ja kas vajaduse korral viiakse läbi nende väljapraakimine; kas on olnud tarbijate kaebusi ja kuidas reageeris nendele kaebustele kooperatiivi juhatuse.

Revident peab ka kontrollima, kas kooperatiivi raamatupidamises peetakse õigesti valmistoodete arvestust, kas kontrollitakse õigeaegselt laohoidja aruandeid, kas need on tõendatud vastavate dokumentidega, kas on avatud analüütilises arvestuses (raamatus kontole nr. 13 „Valmistooted“) eraldi isiklikud kontod materiaalselt vastutavaile isikutele ja toodangu liikidele, kas valmistooted arvestatakse väljalaskehindades, mis kujutab endast jaehinna ja kaubandusliku mahahindluse vahet.

Laohoidja peab leiva arvestust laoraamatus päside arvu ja kaalu järgi. Igale valmistoodangu liigile avatakse eraldi konto. Peale selle peab laohoidja iga päev esitama kooperatiivi raamatupidamisele valmistoodete jääkide sissetuleku ja väljamineku-aruande arvu ja kaalu järgi.

Väikseis leivatööstusis, kus ei ole ette nähtud laohoidjat, peab valmistoodete arvestust laoraamatus leivatööstuse juhataja või meister. Nad koostavad samuti ka aruanded valmistoodete väljastamise kohta.

Revident peab välja selgitama, kas leivatööstuse tehniline seisukord vastab kehtivaile nõudeile, kas see on varustatud vajalike ruumidega, sisustusega ja inventariga, kas

tema tootmisvõimsust kasutatakse otstarbekohaselt, kas peetakse kinni valmistoodete taara ja materjalide hoidmise ja transportimise reeglitest, kas on olemas tuletõrjevahendid ja millises seisukorras on ohutustehnika.

ÜHISKONDLIKU TOITLUSTAMISE ETTEVÕTETE REVISJON

Materiaalsete väärtuste kontrollimine sööklas. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtted mitte ainult valmistavad valmistooteid (toite), vaid ka realiseerivad neid söökla söögisaalides ja teemajades, aga samuti müüvad einelaudade kaudu köögitoodangut ja ostetud kaupu (leib, suhkur, kondiitritooted, paberossid, tulitikud jne.).

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete revideerimisel tuleb alata kõigi väärtuste: toiduainete, kaupade, lõpetamata toodangu, taara, kütte, inventari ja eririetuse ootamatu inventeerimise läbiviimisega.

Uheaegselt on vaja kontrollida ettevõtte, söökla (teemaja) ruumide sanitaarset seisukorda, toiduainete laoshoidmise tingimusi, nõude pesemist, köögitoodete valmistamise protsessi jne.

Selle järele kontrollib revident laotööd, samuti materiaalsete väärtuste laekumise ja kulutamise operatsioone ja kandeid. Sel eesmärgil revideerib ta kõiki dokumente, mille alusel on teostatud sissekanded kontodele — nr. 15 „Materjalid“, nr. 4 „Kaubad ja ettevõtteis“ (allkonto „Kaubad teemajades ja einelaudades“) ja nr. 6 „Hinnalisand“ (allkonto „Hinnalisand ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis“).

Laohoidja ameti ühendamise koka kohustustega on keelatud. Kõik toiduained, kaubad, kütte- ja teised materjalid peab vastu võtma laohoidja ja hoidma laos oma vastutusel. Toiduainete ja kaupade vahetu müük laost ei ole lubatud.

Toiduained ja ostukaubad (müügiks einelaua ja väikejaevõrgu kaudu) saabuvad ühiskondliku toitlustamise ettevõttesse mitmesuguseist allikaist: tsentraliseeritud fondidest, abimajandeist ja Tsentrosojuzi Presiidiumi määruses 22. nov. 1946. a. ettenähtud ostude korras.

Revident peab kontrollima, kas kauba-materiaalsete väärtuste saabumine lattu on õigesti vormistatud määratud dokumentidega: hankijate arve-faktuuridega või laohoidja poolt väljakirjutatud saabumiskirjadega või teiste dokumentidega, näiteks väljumiskirjadega, mis välja kirjutatud varumispunkti juhataja, kaupluse juhataja jt. poolt. Toidu-

ainete väljastamist laost kontrollitakse väljumiskirjade ja igapäevaste nõudmiste järgi.

Turulkujunevate hindadega ostetud põllumajandussaadused, samuti teised kaubad, kus jaehinnale on määratud täiendavad juurdehindlused (kondiitritooted jt.), väljastatakse laost einelauda näidates väljumiskirjas kahte hinda: hinda, millega need tooted ja kaubad on sissetulekuna laos arvestatud ja hinda, millega need on määratud müügiks einelauas.

Toiduainete väljastamisel kööki näidatakse nõudmises valmistatavate toitude nimetus ja hulk, samuti retseptuuri normid igale toidule (grammides) ¹⁾.

Küttekulu tootmisel ja ruumide kütmisel, samuti majapidamismaterjalide kulutust (petrooleum, pakkimispaber jt.) kontrollitakse sissekannete järgi vormikohastes aruannetes.

Kontrollides materiaalsete väärtuste liikumist laos, on revident kohustatud kindlaks tegema, kas kõik väärtused on täielikult sissetulekuna arvestatud; kas nende väljastamise-operatsioonid on seaduspärased; kas väljastamine toimub määratud normide järgi; kas ei ole rikutud reegleid väärtuste väljastamisel kööki, einelauda ja ettevõtte majanduslikeks vajadusteks; kas praagi, rikkumise, purunemise ja teiste akteeritavate kadude mahakandmine on õigesti ja põhjendatult teostatud, samuti ka seda, kas on õigesti arvestatud loomulik kahanemine.

Revident peab kontrollima, kas laohoidja peab õigesti koguselist arvestust tooraine, materjalide, kütte, taara ja teiste väärtuste iga sordi ja nimetuse järgi; kas laohoidja annab õigeaegselt raamatupidamisele kõik laodokumendid ettenähtud vormi kohaselt registri (loetelu) juures, kas laodokumendid kontrollitakse, töötatakse läbi ja kajastatakse raamatupidamises õigeaegselt; kas võrreldakse raamatupidamise andmeid (mitte harvem kui üks kord kuus) laohoidja raamatu kirjenditega.

Tuleb kindlaks teha, kas nõutakse süüdlaselt isikutelt sisse kadude väärtus seoses nõude kadumise või purunemisega ja lauanõude ja taara rikkumisega. Selliste kahjude

¹⁾ Praegu kehtivad ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis jaotusnormid, mis on kinnitatud NSV Liidu Kaubandusministri käskkirjaga nr. 674 — 18. sept. 1948. a. (vt. Toitude retseptuuri normid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis, Riikliku Kaubandusliku Kirjastuse väljaanne 1949. a. (vene keeles).

mahakandmine ettevõtte arvel on lubatud kooperatiivi juhatuse loal ainult erandjuhtudel.

Köögitoodete valmistamise ja realiseerimise operatsioonide kontrollimine. Revideerimisel on vaja kontrollida, kas peetakse kinni määratud valmistoodete kalkulatsiooni korrast, kas iga toidu müügihind kalkuleeritakse õigesti. Selle kontrollimise eesmärk on valmistoodete müügihindade rikumise avastamine ja rohkem või vähem kasseeritud summade kindlakstegemine. Kõik need juhud on tarvis revisjoniaktis ära märkida. Turulkujunevate hindadega põllumajandussaadused võetakse kalkulatsiooni tegeliku omahinnaga; toiduained ja teised kaubad tsentraliseeritud fondidest ja abimajandeist võetakse kalkulatsiooni järgmiste hindadega: a) liha — ühtsete vööndi jaehindadega vastava rammususega lihale, b) sealihale — ühtsete vööndi jaehindadega, olenevalt rammususest (rasvane, poolrasvane), c) kõik ülejäänud toidukaubad — ühtsete vööndi jaehindadega. Toitude valmistamiseks minevate vürtside hind võetakse kalkulatsiooni ilma kaalu näitamata — 3 kopika ulatuses portsjonile ja sool — 1 kopika eest portsjonile.

Kui toiduained on saabunud mitmest allikast mitmesuguste hindadega, siis võetakse need kalkulatsiooni keskmise hinnaga. See hind arvutatakse üldise toiduainete maksumuse jagamise teel nende üldkogusele.

Juurdehindluse suurus ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kasumi moodustamiseks ja kulude katmiseks määratakse rajooni liidu juhatuse poolt. Siiski ei tohi see määr olla kõrgem juurdehindluse piiridest, mis määratud NSV Liidu Kaubandusministri poolt vastavatele ettevõtete kategooriatele ¹⁾.

Müügihinnad roogadele (toitudele) ja einelauatoodangule ümardatakse esimese kategooria ettevõtteis kuni 25, 50 ja 75 kopikani. Summad kaasaarvatult kuni 12 kopikani jäetakse ära, üle 12 kopika kuni 37 kopikani võetakse 25 kopikat, 37 kopikast kuni 62 kopikani — 50 kopikat, 62 kopikast kuni 87 kopikani — 75 kopikat.

¹⁾ Ühiskondliku toitlustamise ettevõtteid jagatakse nendes rakendatavate hindade juurdehindluste järgi 3 kategooriasse: esimesse kategooriasse kuuluvad restoranid; teise — sööklad, teemajad, kohvikud, baarid ja einelauad; kolmandasse — sööklad, teemajad, nende osakonnad ja einelauad, mis saavad teenindavalt organisatsioonidelt tasuta ruumid, valgustuse, kütte, veevarustuse ja transpordi.

Teise ja kolmanda kategooria ettevõtteis ümardatakse hinnad 5—10 kopikani. Summad 2,4 kopikast (kaasaarvatult) jäetakse ära, üle 2,4 kuni 7,4 kopikani võetakse 5 kopikat, üle 7,4 kuni 12,4 kopikani — 10 kopikat.

Tuleb kontrollida, kas valmistoodete müügihinna kalkulasioonid igale roale koostatakse erikaardil. Kinnitatud kalkulasioonikaartide vormidel on ette nähtud mitu täienavat lahtrit: normid, hinnad ja summad. Neid lahtreid kasutatakse uuteks kalkulasioonideks toodete hindade muutmisel.

Revident peab kontrollima, kas ei teostatud toodete väljastamist laost kööki üle normide, mis on kindlaks määratud retseptuurnormide kogumikus. Selleks on vaja võrrelda sissekandeid kalkulasioonikaartidel igapäevaste nõudelehtede ja retseptuurnormide kogumikuga.

Edasi on vaja kontrollida, kas produktide kulutus vastab valmistatavale toidule, retseptuurnormidele ja valmistatavate roogade hulgale. Selleks on vaja kasutada aruannet retseptuurinormidest kõravlekaldumiste kohta, millised koostatakse sööklais kindlaksmääratud vormil ja mitte harvem kui kord 5 päeva jooksul. Kui sööklas ei peetud kinni retseptuurinormidest kõrvalekaldumiste kontrollimise korrast, esines mitteõigeaegne ja halv kvaliteediline tähen-datud aruannete vormistamine, peab revident ilmutama erilist hoolikust produktide kulutuse kontrollimisel. Kõige parem on seda läbi viia arvestuste koostamisega vormi järgi „retseptuurinormidest kõrvalekaldumiste aruanne“ rea roogade kohta eraldi perioodidel (kuu jne.). Selliselt avastab revident, kas on toimunud produktide ülekulutus: missugune, missugustes roogades, mis ajal ning teeb kindlaks, kas produktide ülekulutuse summad on kantud süüdlaste isikute kontole ja kas on neilt kahju sisse nõutud (tabel lk. 125).

Pärast seda on vaja selgitada, kas ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis peetakse kinni Tsentrosojuzi juhendist lõpetamata toodangu jääkide igapäevase inventeerimise kohta, samuti kindlaks teha, kas arvestatakse köögis kulutamata produktide jääke igapäevaste nõudelehtede koostamisel produktidele toidu valmistamiseks järgmisel päeval.

Organisatsiooni nimetus — Pervomaiski Tarbijate Kooperatiiv
Ettevõte — söökla nr. 1

Valmistoote nimetus ja tegelik kogus	Kartulisupp lihaga 200 portsjonile		Hakkliha kotletid 150 portsjonile				kokku normide järgi	aruandeperioodi jooksul tegelikult väljastatud tooraineid ühes jääkidega aruandeperioodi algul	toorainete jääk aruandeperioodi lõpul	valmistoodete valmistamiseks tegelikult kulutatud tooraine	Kulutatud võrreldes normiga		
	mõõduühik	norm	kogus	norm	kogus	norm					kogus	vähem	rohk.
liha . . .	kg	0,05	10,00	0,100	15,00	—	—	25,00	25,00	—	25,00	—	—
kartul	„	0,20	40,00	0,020	3,00	—	—	43,00	43,00	—	43,00	—	—
jne.													

Tuleb silmas pidada, et real juhtudel varjati produktide puudujääke ja riisumisi sööklais kunstliku normide suurendamisega, mille järgi kirjutati maha produkte valmistoodanguks, samuti võimaldati kulutamata produktide jääkide ja realiseerimata roogade mahasahkerdamist, mis olid köögis tööpäeva lõpul.

Revident peab kontrollima, kas vormistatakse määratud korras iga tööpäeva lõpul roogade realiseerimisest saadud sularaha laekumise kokkuvõtte; kas võrreldakse sularaha summad, mis kokku võetud tšekkide ja nende kontsude järgi, päeva jooksul realiseeritud roogade maksumusega; kas koostatakse iga päev määratud vormi kohaselt „Köögitoodangu valmistamise ja realiseerimise aruanne“, kas selles on märgitud müümata roogade jäägid, mis olid köögis päeva algul. Nende aruannete järgi kontrollib revident valmis köögitoodangu liikumist ja teeb kindlaks, kas on täielikult sissetulekuks arvestatud laekumised kassapidaja poolt (võrdlemisel kassaaruannetega) ja kas kassapidajal ei ole raha puudujääki.

Köögitoodangu väljatuleku ja produktide kulutamisel määratud normidest kinnipidamist peab revident kontrollima ka produktide tegeliku katlasse asetamise ootamatu revisjoniga köögis, produktide allesoleku ootamatu kontrollimisega köögis, samuti ka söögisaali väljastatud valmistoodete portsjonite kontrollkaalumisega. Nende ootamatute kontrollimiste edukuse põhiliseks tingimuseks on ootama-

tus, samuti ka hoolikus faktide kindlakstegemisel. Selle juures on vaja ära kasutada kõik kooperatiivi revisjoni- ja kauplusekomisjonide poolt teostatud ootamatute inventeerimiste ja jooksva kontrolli materjalid, aktid varem teostatud kontrollkaalumiste kohta, tarbijate kaebused valearvestuste, valekaalumiste kohta, sanitaarjärelevalve aktid jt.

On vaja kontrollida produktide töötlemisjäätmeid köögis: kas need ei ületa määratud norme, kas neid kasutatakse korralduste kohaselt — loomade nuumamiseks jne.

Köögitoodangu valmistamise kulude ja sööklate töötulemuste kontrollimine. Köögitoodangu realiseerimise ja valmistamise tulude ja kulude kontrollimisel on vaja pöörata tähelepanu kontodele, millistel peetakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtete operatsioonide arvestust, ja nimelt — kontodel: nr. 16/6 — „Toorainete kulutus köögitoodangu valmistamiseks“ ja nr. 16/7 — „Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud“. Mõlematele kontodele kogutud kulutuste analüüsi ja kontrollimise teel tuleb kindlaks teha, kas kulutused köögitoodete realiseerimisel ja valmistamisel ei ületa (üldse ja kululiikide järgi) eelarves ettenähtud normatiive.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötulemusi kontrollitakse valmistoodangu valmistamise ja realiseerimise kulutuste ja kulude, mis on seotud kaupade müügiga einelauas, kõrvutamise teel sularaha laekumisega, mis on saadud köögitoodangu realiseerimisest, einelaudadesse ja söökla töötajatele väljastatud köögitoodangu müügiväärtusega, samuti realiseeritud hinnalisandiga.

Teemajadele ja einelaudadele väljastatud ostukaupu ja juurdehindlust neile kaupadele kontrollitakse nagu jaekaubanduse ettevõteteiski kontode nr. 4 „Kaubad ja ettevõtteis“ (allkonto „Kaubad teemajades ja einelaudades“) ja nr. 6 „Hinnalisand“ (allkonto „Hinnalisand kohvikuis ja einelaudades“) järgi.

Realiseeritud hinnalisand kaupadele, mis on müüdud einelaudades, tehakse kindlaks üheaegselt realiseeritud hinnalisandiga laost väljastatud produktidele.

Et kontrollida realiseeritud hinnalisandit einelauast müüdud kaupadele, on vaja kokku võtta hinnalisand kauba jäägile inventeerimiste andmete järgi iga kuu esimeseks kuupäevaks, lähtudes kaupade tegelikust sortimendist, samuti kaubanduslikest mahahindlusist ja täiendavaist juurdehindlusist.

Kui einelauakaupade inventeerimine viidi läbi mõne teise kuupäeva seisuga, siis hinnalisandite summa, mis kantakse kaupade jäägile 1. kuupäevaks, määratakse lähtudes hinnalisandi keskmisest protsendist. See protsent arvutatakse hinnalisandi summalt kaubajäägile viimasel inventeerimispäeval (arvestus teostatakse samuti nagu kaubanduslikes ettevõtteis).

Realiseeritud hinnalisand produktidele ja teistele kaupadele, mis on väljastatud laost kööki ja müüdnud söögisaali või einelaua kaudu, arvutatakse hinnalisandi kindlakstelemisega kaupade jäägile sööklate, teemajade jne. ladudes (lähtudes kaupade tegelikust sortimendist ja kaubanduslikest mahahindlusist). Sellejuures võetakse kaupade ja produktide jääk inventeerimislehtedest, aga inventeerimiste teostamisel 1. kuupäeva peale — koguselis-summalise analüütilise arvestuse andmetest kontolt nr. 15 „Materjalid“ allkonto „Tootmistoornained ja materjalid“.

Realiseeritud hinnalisand produktidelt ja kaupadelt, mis väljastatud kööki ja müüdnud einelaudade või söögisaali kaudu kujutab endast konto nr. 6 „Hinnalisand“ allkonto „Hinnalisand ühiskondliku toitlustamise ettevõtete produktidele ja kaupadele“ saldo ja hinnalisandi kaubajäägile einelaudades ja ladudes, summa vahet, mis on välja arvatud ülaltähendatud viisil.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse lõplik finantsiline tulemus kajastub kontol nr. 23 „Kasumid ja kahjumid“ kirjes „Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tulemus“.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö revideerimise käigus peab revident välja selgitama, kas ei esinenud finants-eelarvelise distsipliini rikkumisi ja kas toodangu väljalaske-, käibe- ja kasumiplaanid on täidetud.

Negatiivsete näitajate (ülekulutused eraldi kulukirjete järgi, plaani mitteäitmine, kahjumid jm.) olemasoleku korral tuleb avastada nurjumiste ja puuduste põhjused, selgitada süüdlased isikud ja ära märkida konkreetset abinõud töö parandamiseks.

SIGADE NUUMAMISPUNKTI OPERATSIOONIDE REVISJON

Numamispunktid organiseeritakse täiendavate toiduainete-reservide saamise sihiga oma ühiskondliku toitlustamise ettevõttele ja linnakauplustele.

Sigade nuumamispunkti operatsioonide revideerimisel on vaja kontrollida:

- 1) loomade tegelikku allesolekut;
- 2) kulutusi nuumamiseks;
- 3) loomade tapmise ja toodangu väljatuleku operatsioone;
- 4) toodangu omahinda ja loomade tapmise ja nuumamise finantsilisi tulemusi.

Sigade arvu tegeliku allesoleku kontrolli teostatakse iga looma kaalumiseega. Inventeerimismestikus näidatakse ära sugu, vanus, tõug, värvus, märk (põletis), hüüdnimi ja järgmised grupid:

- a) imevad põrsad (kuni 2 kuuni);
- b) võõrdepõrsad (2—4 kuuni);
- c) sead nuumal;
- d) remont-noorkari.

Selle kontrolli tulemused määratakse kindlaks tegeliku seisu võrdlemise kaudu konto nr. 15 „Materjalid“ allkonto „Loomad nuumal ja noorloomad“ arvestuse andmetega. Sellejuures on vaja kindlaks teha eraldi iga grupi loomade vastavus kvaliteedile ja kaalule, arvestades tegelikku kaalu juurdekasvu kuu algusest kuni kontrollimise päevani.

Loomade nuumale paigutamise vormistamise õigsuse kontrollimist teostatakse vastuvõtuaktide järgi, mida koostavad isikud, kes kooperasiivi juhatuse esindaja osavõtul annavad üle ja võtavad vastu loomi.

Noorlooma üleviimine ühest vanusegrupist teise ja nuumkarja tuleb samuti vormistada aktiga. Revident peab kontrollima, kas teostus õigesti loomade, kelle kaal peab olema 25—30 kg, paigutamine nuumale ja kas need loomad on kinnistatud kindlatele isikutele, kes on vastutavad loomade allesoleku, õige söötmise ja vastavate nuumamise tulemuste eest.

Pärast seda kuuluvad revideerimisele kulutused nuumale. Need kulutused, mis arvestatakse kuu jooksul kontol nr. 16 „Ettevõtete majandamine“, koosnevad söötade maksumusest, loomade järelevalve ja hooldamisega tegelevale personaalile arvestatavast töötasust, juurdearvestusest töötasule ja täiendavaist kulutustest tööjõule, samuti kuludest veterinaarjärelevalvele, põhivahendite amortisatsioonist, väikeinventari kulumisest, arvestusülekannetest ehitus- ja remontfondi, kooperasiivi juhatuse ülalpidamise kuludeks jne.

Kulud nuumale kujutavad endast toodangu omahinda, milleks on loomade juurdekasv.

Söödakulutuste tegelikku kontrolli teostatakse loomade gruppide ja nuumaliikide (lihav, rasvane, poolrasvane) järgi, vastavate normidega võrdlemise kaudu. Näiteks, üks kilogramm sööta sisaldab järgmisel hulgal söötade tingühikuid kilogrammis: kaer — 1 kg, oder — 1,21 kg, rukis — 1,21 kg, kartul — 0,30 kg, köögijäätmed — 0,33 kg jne.¹⁾

Noorte sigade nuumamisel, kelle eluskaal on 30 kg ja ööpäevane kaalu juurdekasv 400 g, tuleb anda 1,6 söötühikut, aga 80 kg kaalu ja 500 g ööpäevase kaalu juurdekasvu juures — 3 söötühikut.

Kui tehakse kindlaks söötade ülekulutus, tuleb nende väärtus sisse nõuda süüdlasilt isikuilt.

Kulutuste kontrollimisel töötasudeks on vaja kindlaks teha, kas peetakse kinni määratud korrast töölistele tükitöötasu maksmisel põrsa eluskaalu iga kilogrammi eest kuni 2 kuu vanuseni, iga 2 kuu vanuse võõrdepõrsa eest, iga kilogrammi põrsaste juurdekaalu eest üle 26 kg jne.

Samuti on vaja kontrollida, kas vormistatakse nuumamisest saadud lisakaal (kaalu juurdekasv) nõuetava aktiga ja kas nuumamiskulud kantakse üle igakuiselt loomade omahinna suurendamiseks. Igasuguste loomade nuumamise andmete alusel on tarvis määrata kindlaks tegelik 1 kg kaalu juurdekasvu omahind ja see näitaja võrrelda plaanilise ülesandega vahepealsete perioodide (kuude) kohta.

Elusloomade arvelt kustutamine toimub seoses nende tapmisega. Peale selle võib neid arvelt kustutada hukkimise tagajärjel ja mõnel teisel põhjusel.

On vaja kontrollida, kuidas on vormistatud iga looma arvelt kustutamine, kas on vormistatud tapmis-akt, milles on näidatud eluskaal ja saadud toodang.

Saadud toodangut võrreldakse kinnitatud väljatuleku normidega, mis olenevad loomade eluskaalust enne tapmist.

Vastavalt kehtivatele normidele ei tohi nuumalt võetud 9—9,5 kuu vanuse sea keskmine eluskaal olla vähem kui 90 kg.

¹⁾ Käsiraamat abimajanditele. Põllumajanduslik kirjastus 1945, lk. 177 (vene keeles).

Õige nuumamise ja hea rammususe korral peab liha tapakaal (loomade kere kaal ilma sisikonnata, kuid ühes peaga, sisemise rasvaga ja jalgadega) olema 72—77% sea eluskaalust. Tapetud sigade elus- ja tapakaalu vahe moodustavad hinnalised jäätmed (kõhukelme, süda, soolikad), välja arvatud 2% puhast tapmise kadu.

Revident peab kontrollima, kas loomade tapmisest saadud toodang on täielikult sissetulekuks arvestatud ja kas tapmis-akti koostamisest võttis osa kooperatiivi juhatuse ja sööklakomsjoni esindaja.

Eriti hoolega on vaja kontrollida igat loomade hukkimise juhtumit, välja selgitada selle põhjused ja kindlaks teha isikud, kes on süüdlased abinõude rakendamata jätmises loomade hävinemise vältimiseks. Eriti tuleb välja selgitada, kas akti koostamisest võtsid osa Riikliku Kindlustuse ja veterinaarjärelevalve esindajad ja kas Riiklikult Kindlustuselt on saadud hüvitust seoses looma hukkumisega.

Nuumamispunkti tegevuse finantstulemuste iseloomustamiseks võrreldakse toodangu omahinda tema maksumusega realiseerimishindade järgi. Kulutuste summa tapatoodangule koosneb tapetud looma omamaksumusest pluss tapmiskulud.

Looma tapmisest saadud toodangu (liha, rasv) ühe kilogrammi omahind määratakse järgmisel viisil: tapetud sea omahinnale lisatakse tapmiskulud ja arvestatakse välja produktide väärtus (väljalaskehindades) ja kõrvaltoodangu väärtus (kokkuostuhindades). Saadud summa jagatakse põhitoodangu kaalule ja saadakse ühe kilogrammi liha ja rasva omahind. Saadud liha ja lihasaadused, mis antakse oma ühiskondliku toitlustamise või jaekaubanduse ettevõtetesse, hinnatakse väljalaskehindades, s. o. jaehind miinus kaubanduslik mahahindlus. Kui aga tapatoodang antakse kohustuslike hangete arvel riigile kokkuostupunkti, siis hinnatakse seda varumise väljalaskehindades.

HOBUTRASPORDI MAJANDAMISE REVISJON

Kooperatiivi hobutransport on määratud oma ettevõtete teenindamiseks. Hobutranspordi õige organiseerimine aitab kaasa kaubakäibe arenemisele ja kooperatiivi tegevuse tasuvuse tõstmisele.

Et otsustada transportvahendite õige kasutamise üle,

peab revident kontrollima vankrite, regede ja rakmete korrasolekut, välja selgitama, kas on tagatud loomade hea hooldamine ja kuidas on organiseeritud hobustepargi töö. Hobustranspordi töö efektiivsus määratakse koefitsiendiga, mis arvutatakse järgmiselt: hobutööpäevade arv korrutatakse 100-ga ja jagatakse hobupäevade arvule majandis.

Hobutööpäevaks loetakse 1 päev hobuse tööd.

Hobupäevade arvu kindlaksmääramiseks ja kogu kuu hobutööpäevade arvu määramiseks peab vanem tallimees hobustepargi tabelit, milles iga päev tehakse märkmed hobuste töö, haiguse, seisuaja ja puhkuse kohta.

Oletame, et jaanuaris oli kooperatiivil 5 hobust. Siis hobupäevade arv majandis koosneb 155 hobupäevast (5×31 päeva). Samas kuus kõik hobused ei töötanud 4 päeva ja peale selle oli üks hobune 2 päeva haige. Tähen-
dab hobutööpäevade arv võrdub

$$(4 \times 27) + (1 \times 25) = 133;$$

hobustepargi kasutamise koefitsient on

$$(133 \times 100) : 155 = 85,8.$$

Seda näitajat võrreldakse mitme vahepealse perioodiga ja sel viisil selgitatakse välja hobustepargi kasutamise aste ja suund revideeritavas kooperatiivis.

Põhidokumendiks, mis iseloomustab kooperatiivi hobustranspordi tööd, on teekonnaleht.

Teekonnalehtede alusel arvestatakse hobustranspordi töö, määratakse töötasu veovoormehele, arvestatakse tehtud töö maksumus koormate vedamisel.

On vaja kontrollida, kas märgitakse iga sõit teekonnalehte, kas selles näidatakse veetud koorma marsruut, tööaeg, tonnide kogus, läbisõidetud kilomeetrite arv, kas eraldatakse veovoormehe poolt teostatud koormata sõidud ja seisu-aeg. Sissekanded teekonnalehte peavad olema kinnitatud veose vastuvõtja allkirjaga ühes veetava kauba saatedokumendi numbriga märkimisega (saateleht, arve-faktuur jne.).

Revident on kohustatud kontrollima iga teekonnalehte ja avastama kõik hobustranspordi ebaõige kasutamise juhud.

Hobustranspordi töö arvestamise tingühikuks on võetud ühe tonni koorma vedamine ühe kilomeetri kaugusele, mida nimetatakse tonn-kilomeetriks.

Tonn-kilomeetrid arvestatakse välja eraldi iga sõidu kohta veetud koorma tonnide arvu korrutamisel kilomeetrite arvuga, mis on hobusel selle koormaga läbi sõidetud.

Hobutranspordi kulutused kajastatakse kontol nr. 16 „Ettevõtete majandamine“ allkontol „Transpordi kasutamine“.

Kulutused koosnevad hobumoonna, rautamise ja ravimise kuludest, töötasudest, juurdearvestustest töötasule ja täien davaist kuludest tööjõule, eraldamistest jooksvaks remon diks, põhivahedite amortisatsioonist, muudest kuludest ja mittekaubaliste operatsioonide maksust.

Sissekannete järgi allkontol „Transpordi kasutamine“, peab revident määrama hobutööpäeva omahinna ja tonn-kilomeetri veo omahinna.

Hobupäeva omahind arvutatakse hobutranspordi kulude üldsumma jagamisel hobutööpäevade arvule vastaval perioodil.

Et määrata ühe tonn-kilomeetri omahinda, jagatakse kogu hobutranspordi kulude üldsumma tonn-kilomeetrite arvule, mis on tehtud sel või teisel ajavahemikul.

Arvutanud välja need näitajad revideeritava perioodi kohta ja vastandanud need plaaniliste ülesannetega ja möödunud perioodiga, võib revident otsustada kooperatiivi hobutranspordi kvaliteedi üle.

Üheks tähtsamaks tingimuseks transportmajandi öko noomsel pidamisel on õige hobuste söödakulude arvesta mine. Revident peab kontrollima, kas kooperatiivi juhatus on määranud igale hobusele söödanormid, olenevalt tema toitumisest, kaalust ja töötingimustest. Need normid tuleb välja töötada veterinaarset järelevalvet teostava veterinaar arsti kohustuslikul osavõtul. Seejärel peab kontrollima moonna kulutamise õigsust. Oletame, et ühele suurele, ras ketele töödele suunatud hobusele on määratud päevanor miks: kaeru 4 kg, heinu 12 kg jne. Tegelikult on kuluta tud jaanuaris 3 hobuse ülalpidamiseks: kaeru 370 kg ja heinu 1100 kg, normi järgi oleks tulnud kaeru 364 kg ja heinu 1092 kg. Järelikult kaeru on kuu jooksul rohkem välja antud 6 kg ja heinu 8 kg. Revident peab selgitama, kuidas reageeris kooperatiivi juhatus sööda ülekulutamise faktille ja kas ta võttis tarvitusele abinõud ülekulutuste vältimiseks edaspidi.

Veovoorimeeste töö tasutakse tükitöö alusel, olenevalt veetud koormate tonnide hulgast ja läbisõidetud kilomeet-

ritest (koormaga ja tühjalt). Tükitöö hinded määratakse tariifidest ja väljatöötamisnormidest lähtudes.

Revident peab kontrollima ka töötasude väljamaksmise õigsust veovoormeestele.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata revideerimisel hobustranspordi töö lõpptulemusele (kasum või kahjum) hobustranspordi alal, samuti kooperatiivi raamatupidaja poolt teostatud arvestuse õigsusele veetud koormate arvestamisel vastavate majanduslike tegevusharude kuludeks.

Hobustranspordi poolt teostatud töö maksumust arvutatakse selleks kinnitatud tariifide järgi.

Kooperatiivi juhatus peab kinnitama oma ettevõttele ühtse tariifi, mis vastab peamiselt veetavate koormate liikidele.

Koormate veo maksumus teistele organisatsioonidele arvutatakse hobustranspordi tariifide järgi, mis on kinnitatud oblasti tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee poolt. Seejuures rakendatakse juhendites ettenähtud sanktsioone (seisaku, läbisõidu eest) juurdemaksu, ülekäälumise, juurdekandmise, ülenormi tõstmise jne. eest.

Koormate vedu teistele organisatsioonidele maksustatakse mittekaubaliste operatsioonide maksuga. Klientide nimele välja kirjutatud arvetes näidatakse maksu summa eraldi reaga, kuna veotariif määratakse ilma mittekaubaliste operatsioonide maksuta.

Kuu lõpul konto nr. 16 „Ettevõtete majandamine“ allkonto „Veovahendite kasutamine“ saldo näitab hobustranspordi tegevuse kasumit või kahjumit. See tulemus kantakse üle vastavalt kontole nr. 23 „Kasumid ja kahjumid“ kirjendi „Tulemused tootmis- ja abiettevõtete majandamisest“ (eraldi analüütiline konto „Hobustranspordi majandamise tulemused“) kreditiisse või deebetisse.

Küsimusi kordamiseks

1. Loendage tootmis- ja abiettevõtete revideerimise ülesanded.

2. Kuidas leivatööstuses kontrollida jahu sissetulekuks arvestamist?

3. Kuidas kontrollida, kas vastab jahu ja abimaterjalide kulutus valmistoodangu tegelikule väljatulekule?

4. Kuidas kindlustatakse leivapätside ahjupaneku ja küpsetatud leiva koguselist kontrolli?

5. Kuidas kontrollida leivatööstuse töötajatele töötasude maksmise õigsust?

6. Kuidas kontrollitakse produktide saabumist söökla lattu?

7. Kuidas kontrollitakse produktide ja teiste kaupade väljastamist laost kööki ja einelauda?

8. Kuidas kontrollida köögitoodete kalkulatsiooni ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis?

9. Kuidas kontrollida köögitoodete liikumist ja kinnitatud toitude retseptuurinormidest kinnipidamist iga üksiku roa kohta koka poolt?

10. Kuidas kontrollida kulusid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis?

11. Kuidas kontrollida realiseeritud hinnalisandit kaupadele, mis on müüdnud einelauast ja produktidele, mis on väljastatud laost köögitoodete valmistamiseks?

12. Kuidas kontrollida toodangu väljatulekut loomade tapmisel?

13. Kuidas kontrollida hobustepargi kasutamise astet ja omahinda ühe tonn-kilomeetri veol hobustranspordiga?

14. Kuidas kontrollida söötade kulu hobustranspordis?

15. Kuidas arvutatakse töö maksumust koormate veol kooperatiivi ettevõttele ja teistele organisatsioonidele?

VII PEATÜKK

PÕHIVAHENDITE, VAHEVAARTUSLIKU INVENTARI JA KAPITAALMAHUTUSTE REVISJON

PÕHIVAHENDITE REVISJON

Põhivahendite revisjon teostatakse: vahendite tegeliku allesoleku, nende õige hoidmise ja sihipärase kasutamise, põhivahendite sissetuleku-, ümberpaigutuse- ja likvideerimise operatsioonide seaduslikkuse kontrollimise eesmärgil; määratud amortisatsiooni arvestamise normidest kinnipidamise, põhivahendite kulumise kajastamise ja nende arvestamise seisukorra kontrollimiseks.

Põhivahendite tegeliku allesoleku kontrollimine. Põhivahendid, mis on kasutamisel tarbijaskooperatiivseis organisatsioonides ja ettevõtteis, kuuluvad inventeerimisele mitte harvem kui 2 korda aastas.

Revident kontrollib, kas põhivahendite inventeerimine toimus määratud tähtaegadel ja milliste tulemustega ning seejärel teostab tegeliku allesoleku kontrolli tingimata ise.

Inventeerimisnimestikud koostatakse ettevõtete viisi, iga materiaalselt vastutava isiku järgi, kusjuures renditud põhivahendite kohta koostatakse eraldi nimestik. Edasiseks kasutamiseks kõlbmatud põhivahendid jäetakse nimestikust välja. Nende kohta koostatakse eraldi akt, milles näidatakse kõlbmatuse põhjused ja vajalikud abinõud nende taastamiseks või likvideerimiseks.

Inventeerimise kord ja tehnika, tulemuste väljatoomine ja vormistamine on ära toodud Tsentrosojuzi juhatusel poolt kinnitatud inventeerimise juhendis.

Põhivahendite hoidmise ja sihipärase kasutamise õigsuse kontrollimine. Revident kontrollib, kas põhivahendid on säilinud ja kas nad on nõutavas seisukorras, kas majandi

juhtijad ja töötajad suhtuvad hoolitsevalt neile usaldatud sotsialistlikku omandisse, kas ei esine põhivahendite riknemist või enneaegset kulumist selle tagajärjel, et ei ole rakendatud vajalikke ettevaatusabinõusid või ei ole kinni peetud määratud kasutamise korrast.

Tuleb selgitada, kas kõik kasutatavad põhivahendid on kinnistatud kindlatele materiaalselt vastutavaile isikuile ja kas materiaalne vastutus on vormistatud vastavate dokumentidega; kas on märgitud põhivahendite esemetele inventari numbrid, kas ei ole liigseid ja tegevuseta põhivahendeid; nende tekkimise või mittesihipärase kasutamise põhjused. Kui on põhivahendeid, mis on võetud rendile või üle antud rendile teistele organisatsioonidele, on vaja kontrollida, kas rentimine on vormistatud vastavate lepingutega ja kas rendi maksmine toimub õigeaegselt. Kui need või teised esemed on üksikute kooperatiivi töötajate ajutisel kasutamisel, on vaja nõuda nende esemete tagastamist ja kasutamise tagajärjel tekkinud kulumise hüvitamist.

Põhivahendite sissetuleku, ümberpaigutamise ja likvideerimise kontrollimine. Põhivahendite sissetuleku, ümberpaigutamise ja likvideerimise kontroll teostatakse dokumentide ja kontode nr. 21 „Põhivahendid“, nr. 24 „Põhivahendite likvideerimine“ ja nr. 20 „Kapitaalmahutused“ sissekannete järgi.

Omandatud või ehitatud põhivahendite kontrolli teostatakse kooperatiivi juhatuse poolt lõpetatud kapitaalmahutuste vastuvõtmiseks määratud erikomisjoni aktide järgi. Revident kontrollib, kas aktid on kinnitatud kooperatiivi juhatuse poolt, kas oli nende või teiste objektide omandamiseks või ehitamiseks rajooni liidu juhatuse luba; kas saabunud põhivahendite esialgsesse väärtusse on sisse võetud kõik nende püstitamise, ehitamise ja omandamise kulud, kaasa arvatud kulud kohaletoimetamiseks ja ülesseadmiseks. Kui kooperatiivi põhivahendite koosseisus on niisugused objektid, mis laekusid tasuta, tuleb kontrollida, kas omandiõigus nendele objektidele on kinnitatud vastavate dokumentidega ja võtta tarvitusele abinõud nende objektide kooperatiivile kuulumise vormistamiseks.

Põhivahendite ümberpaigutamist ühest kooperatiivi ettevõttest teise kontrollitakse selle ettevõtte poolt väljakirjutatud saatelehtede järgi, kust toimus põhivahendite ümberpaigutamine. Tuleb kontrollida, kas on kooperatiivi juha-

tuse luba nende või teiste esemete ümberpaigutamiseks ühest kooperatiivi ettevõttest teise; kas ümberpaigutamine on vormistatud nende isikute allkirjadega, kes need esemed väljastasid ja võtsid vastu; kas antud esemed on üle kantud ühelt isiklikult kontolt teisele ja kas sooritatud ümberpaigutamine on märgitud inventari nimekirjas, mis hoitakse ettevõttes.

Põhivahendite likvideerimist, samuti kui nende saabumist, kontrollitakse vastavate aktide järgi, milles vormistatakse põhivahendite väljaminek kooperatiivist kõdunemise, edasiseks kasutamiseks kõlbmatuks muutumise ja teiste põhjuste tagajärjel. Tuleb kontrollida, kas aktid on kinnitatud kooperatiivi juhatuse poolt, kas likvideeritud põhivahendid olid tõeliselt kõlbmatud edasiseks kasutamiseks; kas kõik likvideerimisest saadud rahasummad ja lammutatud objektidest saadud materjalid on täielikult sissetulekuks arvestatud; kas kooperatiiv ei kandnud kahjumeid põhivahendite enneaegse kulumise tagajärjel, mis oli tingitud vastavast hooldamise korrast mittekinnipidamisest; kas neid ei oleks saanud taastada kapitaalremondi korras.

Põhivahendite revideerimisel tuleb kindlaks teha likvideerimise põhjused: kas see ei ole seotud ebamajanduslikkusega või hooletu suhtumisega sotsialistlikku omandisse, kui põhivahendid muutusid kõlbmatuks varem kindlaksmääratud kasutamise tähtaega. Tuleb kontrollida iga juhtu, kelle poolt on koostatud põhivahendite likvideerimise akt, kas aktis on märgitud kõik vajalikud andmed, mis iseloomustavad likvideeritud eset: selle täielik nimetus, kirjeldus, inventari number, likvideerimise põhjused, esialgne väärtus ja kulumine, likvideerimisel saadud materjalid, likvideerimisega seotud kulutused, materiaalselt vastutavad isikud.

Kehtivaist põhivahendite kulumise ja amortisatsiooni arvestuse normidest kinnipidamise kontrollimine. Kooperatiivi raamatupidaja on kohustatud arvepidamises igakuiselt kajastama eraldamised amortisatsioonifondi, mis teostatakse Tsentrosojuzi poolt kehtestatud normide järgi protsentides põhivahendite esialgsest väärtusest. Samuti peab ta igakuiselt kajastama eraldamised amortisatsioonifondi renditud põhivahendite lõpetatud kapitaalremondi kulutuste kustutamiseks, kui renditud põhivahenditele tehti kapitaalremonti kooperatiivi vahenditega. Uheaegselt

amortisatsiooni arvestustega peavad toimuma arvestused samades summades kooperatiivi põhifondi arvel oma põhivahendite kulumiseks.

Revident kontrollib, kas mainitud arvestusi teostatakse, kas peetakse kinni Tsentrosojuzi poolt kehtestatud arvestusnormidest; kas ei teostata amortisatsiooni eraldamist mittekasutatavalt põhivahendeilt, samuti põhivahendeilt, mis ei kuulu kooperatiivile, vaid on tema käes rendil; kas teostatavad amortisatsiooniarvestused kaubandus- ja varumissettevõtteis kantakse õigesti käibekuludesse ja tootmisettevõtteis tootmiskuludesse; kas arvestatud amortisatsioonisummad kantakse igakuiselt üle ehitus- ja remontfondi; kas toimub igakuiselt põhifondist mahakandmine põhivahendite kulumise suurendamiseks; kas teostatakse igakuiselt eraldamised amortisatsioonifondi põhivahendite lõpetatud kapitaalremondi järgi ja kas tehakse põhifondist vastavad mahakirjutused nende kulude katteks.

Põhivahendite arvestuse olukorra kontrollimine. Revident peab kontrollima, kas kooperatiivi raamatupidamises ja tema ettevõtteis peetakse põhivahendite sünteetilist ja analüütilist arvestust vastavalt esitatud nõuetele ja nimelt:

1. Kas kõik kontol nr. 21 „Põhivahendid“ arvestatavad esemed on kajastatud esialgses väärtuses, kaasa arvatud kõik ehitamise, omandamise, hankimise ja ülesseadmise kulud. Peab silmas pidama, et põhivahendite esialgse väärtuse muutmine arvepidamises nende täiendamisel või rekonstrueerimisel on lubatud ainult valitsusorganite loal.

2. Kas on õigesti arvestatud põhivahendid konto nr. 21 „Põhivahendid“ vastavale allkontole, vastavalt nende liikide järgi kehtestatud klassifikatsioonile (hooned, istandused, ehitused, masinad, seadmed jne.). Kas ei ole kantud kontole nr. 21 renditud põhivahendite lõpetatud kapitaalremondi kulutused, mis peavad olema näidatud kontol nr. 17 „Ettetehtud kulud“. Kas arvestatakse renditud põhivahendid väljaspool bilanssi.

3. Kas ei ole kajastatud kontol nr. 21 „Põhivahendid“, esemeid üksuseväärtusega alla 200 rbl., olenemata kestvusajast, samuti esemeid, mille kestus ei ületa üht aastat, olenemata tema väärtusest. Seejuures tuleb silmas pidada, et tootvad loomad, linnud, tööloomad, mesilad, raamatukogud, samuti ehitused, seadmed, istandused arvestatakse tarbijaskooperatsiooni organisatsioonides kui põhivahendid, olenemata nende väärtusest.

4. Kas peetakse raamatupidamises põhivahendite analüütilist arvestust hulga ja väärtuse (põhivahendite liikide järgi) ja materiaalselt vastutavate isikute järgi, aga kooperasiivi ettevõtteis — inventari-nimestikes. Kas kirjutatakse sisse inventari-nimestikesse, mis asuvad ettevõtteis, uult saabuvad põhivahendid ja kas tehakse märkeid ühe või teise eseme väljamineku kohta.

5. Kas ei ole kantud põhivahendite ülejäägid, s. o. senini arvestamata põhivahendid, mis avastatud inventeerimisel, samuti tasuta saadud põhivahendid, põhifondi asemel kooperasiivi kasumi suurendamiseks.

VAHEVÄÄRTUSLIKU INVENTARI JA ERIRIETUSE REVISJON

Väheväärtusliku inventari ja eririetuse revideerimisel kuulub kontrollimisele nende tegelik allesolek ja sihipärane kasutamine, esemete kulumise ja kõlbmatuks muutunud esemete mahakandmise kajastamise õigsus ja arvestamise olukord.

Väheväärtusliku inventari ja eririetuse tegeliku allesoleku kontrollimine. Väheväärtuslik inventar- ja eririetus, mis on kooperasiivi ettevõtteis kasutamisel, peab kuuluma inventeerimisele mitte harvem kui üks kord kvartalis. Uhiskondliku toitlustamise ettevõtteis kasutatavad lauanõud ja söögiriistad kuuluvad igakuiselt inventeerimisele, kuid kasutamisel olev söökla pesu, köögiinventar ja eririetus mitte harvem kui üks kord kvartalis. Väheväärtuslik inventar ja eririetus, mis asub ladudes (reservis), inventeeritakse tähtaegadel, mis on määratud laosolevate väärtuste inventeerimiseks.

Revident peab kontrollima, kas väheväärtusliku inventari inventeerimine toimus määratud tähtaegadel ja tutvunema läbiviidud inventeerimiste materjalide ja tulemustega. Revident toimetab väheväärtusliku inventari tegeliku allesoleku kontrolli kohapeal, juhindudes inventeerimise läbiviimise korra ja tehnika juhendist, mis on kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse poolt.

Väheväärtusliku inventari inventeerimisel määratakse iga eseme kohta tema kulumise aste, mis väljendub protsentides omahinnast, millega need on kajastatud arvepidamises. Edasiseks kasutamiseks kõlbmatud esemed võetakse erinimestikku. Väheväärtusliku inventari inventeerimisel osutunud tegeliku seisu võrdlemisel arvepidamise kirjendi-

tega tuuakse välja puudujägid ja ülejäägid iga nimetuse järgi.

Väheväärtusliku inventari ja eririietuse hoidmise ja sihipärase kasutamise kontrollimine. Väheväärtusliku inventari hoidmine ja kasutamine peab olema korraldatud nii, et oleks välditud kuritarvituste võimalused ja rikkumine ja enneaegne kulumine inventariga hooletu ümberkäimise tagajärjel. Revident peab kontrollima, kas väheväärtusliku inventari esemed on kinnistatud selleks määratud materiaalselt vastutavaile isikuile; kas on kindlustatud vastav kontroll esemete seisukorra üle nende väljaandmisel kasutamiseks ja tagastamisel lattu; kas peetakse kinni kehtestatud kestvuse tähtaegadest üksikutele esemetele; kas ei toimunud väheväärtuslike esemete ost eraisikuilt, samuti riikliku- ja kooperatiivkaubanduse võrgust, rikkudes Tsentrosojuzi presiidiumi määrust nr. 129 — 20. veebr. 1948. a. „Eraisikuilt ja riikliku ning kooperatiivkaubanduse võrgust sularaha eest tööstuskaupade ja materjalide ostmise keelamisest“¹⁾).

Eririietuse ja erijalanõude saabumise ja väljaandmise operatsioonide kontrollimisel peab silmas pidama, et viimaseid võib välja anda vaid nende erialade töölistele ja teenistujaile, kellele see vastavate juhenditega on ette nähtud. Eririietus ja erijalanõud väljastatakse isiklikuks kasutamiseks tasu eest jaehindades. Tasuta antakse kasutamiseks ainult sanitaarriietust (koka jakid, ettekandjate pluusid, kitlid jne.), samuti eririietus kollektiivseks kasutamiseks valvuritele. On vaja kindlaks teha, kas ei ole olnud eririietuse ja erijalanõude väljaandmise juhtusid tasuta individuaalseks kasutamiseks; kas ühiskasutamise ja sanitaarriietuse väljaandmine on vormistatud kooperatiivi juhatuse määrusega ja väljumiskirjadega ja kasutamisel oleva eririietuse ja väheväärtusliku inventari aruannetega.

Lauanõude ja söögiriistade purunemise ja killunemise juhtude kontrollimisel tuleb kontrollida aktide sisu ja teha kindlaks, kas nõutakse sisse süüdlasilt isikuilt nõude ja riistade väärtus, mis on kaotsi läinud töötajate süü läbi.

Väheväärtusliku inventari ja eririietuse esemete mahakandmise ja kulumise kajastamise õigeaegsuse kontrollimine. Väheväärtuslik inventar ja eririietus ei kuulu ümberhindamisele seoses kulumisega kasutamisel. See

¹⁾ Vt. lk. 222 (p. 16).

kulumine kajastub jooksvas raamatupidamise arvestuses igakuiste mahaarvamiste teel normide järgi, mis on määratud kooperatiivi juhatuse poolt, lähtudes üksikute esemete kestvuse ajast.

Mahaarvamised väheväärtusliku inventari ja kasutamiseloleva eririietuse kulumiseks kantakse käibe- ja tootmiskulude kontode deebetisse ja konto nr. 15 allkonto nr. 3 „Väikeinventar ja eririietus kasutamisel“ krediidisse, eraldades kulumise arvestuse vastavale erikontole.

Kõlbmatuks muutunud väheväärtusliku inventari ja eririietuse esemete mahakandmine kajastatakse vastavate aktide alusel sisemiste kannetega allkonto nr. 15/3 „Väikeinventar ja eririietus kasutamisel“ deebetis ja kreditis. Revident peab kontrollima, kas toimuvad igakuised väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumise arvestused; kas on õigesti määratud arvestuse normid, kas on põhjendatud väljalangenud väheväärtusliku inventari ja eririietuse esemete mahakirjutamine komisjoni aktide järgi, kes oli selleks kooperatiivi juhatuse korraldusega määratud; kas ei ole teostatud esemete, mis on kõlbmatuks muutunud nende eest vastutavate isikute süü läbi või nende poolt omastatud, mahakirjutamist kulumise arvel; kas aktis on näidatud väheväärtusliku inventari ja eririietuse mahakirjutamise põhjused; kas esemete kestus vastas määratud ajale, mille jooksul nad muutusid kõlbmatuks; kas aktid on kinnitatud kooperatiivi juhatuse poolt.

Väheväärtusliku inventari ja eririietuse arvestuse olukorra kontrollimine. Väheväärtusliku inventari ja eririietuse arvestuse olukorra kontrollimist teostatakse dokumentide ja raamatupidamise kirjendite järgi kontrol nr. 15/3 „Väheväärtuslik inventar ja eririietus kasutamisel“. Revident kontrollib, kas arvestatakse väheväärtuslik inventar ja eririietus kooperatiivi raamatupidamises materiaalselt vastutavate isikute, esemete nimetuse, hulga, hinna ja summade järgi; kas peetakse hulgalist-sordilist arvestust hoiukohtades „Laohoidja raamatus“; kas kõik kasutamiseks välja antud väheväärtusliku inventari ja eririietuse esemed on sisse kirjutatud kehtestatud vormilisse aruandesse ja kas neis aruannetes on väärtuste saajate isikute allkirjad; kas ei ole väheväärtusliku inventari esemete hulgas arvestatud esemeid, mis kuuluvad arvestamisele kooperatiivi põhivahenditena; kas väheväärtusliku inventari ja

eririietuse esemed on hinnatud omahinna järgi; kas inventeerimisel ilmnenud väheväärtusliku inventari puudujäägid on kajastatud ja kantud süüdlaste isikute arvele.

KAPITAALMAHUTUSTE REVISJON

Kapitaalmahutuste finantseerimise allikate kontrollimine

Tsentrosojuzi juhatus oma määruses nr. 394 — 28. apr. 1948. a. märkis, et tarbijaskooperatsiooni organisatsioonid lubavad ehituste teostamisel rahaliste vahendite, materjalide ja tööjõu pihustumist suurele arvule ehitatavatele objektidele; kaupluste kallihinnaliste dekoratsioonide ja teiste liialduste rakendamist ehitustöödel; halvasti peetakse võitlust ehituse omahinna alandamise eest; ei ole senini likvideeritud katkestatud töid, nõrgalt juurutatakse ehitustel kohalike ehitusmaterjalide tarvitamist; ehitatavate objektide kasutamisele andmise tähtaegu venitatakse lõputult, ehitust teostatakse ilma projektideta ja eelarveteta ning paljudel juhtudel kaupluste, ladude ja muude kaubanduslike ettevõtete maksumus ületab tunduvalt eelarves ettenähtud summad.

Tsentrosojuzi juhatus määrusega nr. 394 — 28. apr. 1948. a. kohustati tarbijaskooperatsiooni organisatsioone tarvitusele võtma rida abinõusid, mis kindlustavad ehituste kokkuhoidlikku teostamist, omahinna alandamist, lisakulude vähendamist ja kiiremat kapitaalmahutuste objektide kasutamisele võtmist.

Koos sellega kohustas Tsentrosojuzi juhatus kõiki tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide juhatajaid rangele vastutusele võtma isikuid, kes lubavad vahendite ülekulutusi ehitustele kinnitatud eelarvetest, samuti käibe vahendite paigutamist ehitusele, hoiatades, et igasugusele vahendite kulutamisele ehitustel ja nende omandamisele üle kinnitatud plaanide vaadatakse kui pillamisele ja tarbijaskooperatsiooni finantsmajanduse desorganiseerimisele kõikide sellest tulenevate tagajärgedega.

Kapitaalmahutuste revideerimine peab teostuma eespool nimetatud valitsuse ja Tsentrosojuzi juhatus määruse täitmise kontrolli seisukohast.

Asudes ehituse kapitaalremondi ja põhivahendite omandamise kulutuste kontrollimisele tuleb kindlaks teha, kas need kulutused on kinnitatud rajooni liidu poolt ja ette

nähtud kooperatiivi finantsplaanis. Edasi kontrollitakse, kas on olemas seadusega kehtestatud korras kinnitatud tehnilised projektid ja eelarved nende juurde. Seejuures tuleb pidada silmas, et Tsentrosojuzi juhatus keelas kategooriliselt ülelimiitsete objektide ehitamise individuaalprojektide järgi ja kohustas rangele vastutusele võtma selles süüdlasi.

Kaupluste, ladude, leivatööstuste, juurviljahoidlate, baaaside ja teiste objektide ehitamine peab teostuma tarbijaskooperatsiooni organisatsioonidele laialisaadetud tüüpprojektide järgi. Selle juures projekt-eelarvelise dokumentatsiooni vormistamine (tüüpprojektide rakendamine, neile eelarvete koostamine, taastatavate ja kohandatavate konstruktsioonide konstrueerimine ja plaanimine) peab toimuma tarbijaskooperatsiooni liitude juurde organiseeritud ehituskontorite ja -jaoskondade poolt. Tsentrosojuzi juhatuse poolt on keelatud projekteerimistöode teostamine eraisikute kaudu.

On vaja kontrollida, kas on olemas vastavad allikad kapitaalmahutuste finantseerimiseks, mis võib toimuda kooperatiivis:

- a) ehitus- ja remontfondi arvel;
- b) abimajandite ja toidukaupu tootvate ettevõtete laiendamise fondi ja
- c) Riigipangalt ja kõrgemalt organisatsioonidelt saadavate tagastatavate laenude arvel.

Kui kooperatiiv kulutab vahendeid kapitaalmahutusteks nende finantseerimise allikate puudumisel, mis täielikult kataksid teostatavate kapitaalmahutuste kulutused, siis tähendab see seda, et ta ebaseaduslikult kulutab käibevahendeid mittesihipäraselt, desorganiseerib oma finantsmajanduse.

Kontroll kapitaalmahutuste kulutuste vastavuse kohta olemasolevate finantseerimisallikatega teostatakse dokumentide ja kontode nr. 20 „Kapitaalmahutused“, nr. 21 „Põhivahendid“, nr. 18 „Fondid“, nr. 14 „Saadud laenud“ sissekannete analüüsimise teel. Seejuures kontrollitakse, kas ei ole kajastatud mingisuguseid kapitaalmahutuste kulutusi teistel kontodel, näiteks, käibe- ja tootmiskuludes, arvelduskontol jne.

Kapitaalmahutuste kulutuste kontrollimine. Kooperatiivi poolt majanduslikul teel teostatava ehituse revideerimisel teostatakse dokumentaalne kontroll kõikide kuluelementide järgi: ehitusmaterjalid, töötasu, lisakulud jne., kusjuures

tegelikke kulutusi võrreldakse eelarveliste assigneeringutega.

Kontrollides ehitusmaterjalide kulutusi on vaja kindlaks teha kuidas oli organiseeritud materjalide vastuvõtmine, hoidmine ja väljastamine; kas on vormistatud kulutused kehtestatud vormis nõudelehtedega ühes ehitusobjektide kohustusliku äranäitamisega; kas peeti vastavat laoarvestust; kas toimus igakuiselt laoarvestuse kontroll koöperatiivi arvepidamises jooksvalt teostatavate sissekannetega materjalide liikumise ja jääkide kohta. Kui materiaalse väärtuste arvestamise ja dokumenteerimise reegleid on rikutud; kui lubati materjalide kulutusteks mahakirjutamist, mis ei ole vormistatud operatsiooni sooritamise momendil, vaid hiljem kümnikute ja eestöliste poolt koostatud aktidega jne., siis on eriti tarvilik hoolikalt kontrollida tehtud mahakirjutuste põhjendatust. Niisugune kontroll peab toimuma tegelikult ehituseks kulutatud materjalide hulga ja kvaliteedi mõõtmise, määramise ja võrdlemise teel teostatud mahakirjutustega. Peale selle võrreldakse teostatud materjalide kuluks mahakandmised nimetuste, sortide ja hindade järgi eelarves ettenähtud vastavate näitajatega. Niisuguse kontrollimise juurde kutsutakse vastavad tehnilised spetsialistid. Revident peab kontrollima, kas on teostatud ehitusmaterjalide ja lõpetamata ehituste inventeerimist mitte vähem kui 2 korda aastas; läbiviidud inventeerimiste kvaliteeti ja tulemusi. Selle järele peab revident, vastavate koöperatiivi töötajate ja tehnikute-spetsialistide juurdekutsumisel, inventeerima ehitusmaterjalid, kapitaal-mahutuste lõpetamata objektid, seadmed, abiseadmed, instrumendid jm. Inventeerimis-nimestikes peab lõpetamata kapitaal-mahutuste objektide kohta olema tööde seisukorra ja muude andmete kirjeldus, mis detailselt iseloomustab ehitust. Kontrollimisel on vaja kindlaks teha, kas täidetakse Tsentrosojuzi nõudeid tarbijaskoöperatsiooni ehituses kohalike ehitusmaterjalide ja ehitusjäätmete (šlakk, telliskivimurd jne.) maksimaalseks kasutamiseks, samuti ehitamisel maakohtades samani, pilliroo ja muude kohalike materjalide laialdaseks rakendamiseks.

Kulutuste kontrollimisel töötasude osas tuleb kontrollida teostatud väljamaksete vormistamist ja nende põhjendatust, teha kindlaks, kas tehtud tööde eest makstud tasu on ranges vastavuses kehtestatud normidega ja hinnetega, kas ei ole lubatud kuritarvitusi nõndanimetatud „juurdekirju-

tuste" ja „määrimiste" teel, mis kunstlikult suurendab tegelikult tehtud tööde mahtu ja kvaliteeti. Töötasude kulutusi kontrollitakse tööle ilmumise arvestamise tabelite ja töö teostaja poolt väljaantud korralduste järgi. Tuleb kindlaks teha, kas korraldused on töö teostaja poolt alla kirjutatud, kas need on koostatud vastavuses kinnitatud eelarvega, tehnilise projektiga ja kehtivate väljatöötamise normide ja hinnetega.

Ehituste lisakulutuste kontrollimisel on vaja kindlaks teha, kas täideti Tsentrosojuzi juhendit komandeerimise, sõitute, transpordi, ajutiste seadmete ehitamise jm. kulude maksimaalse vähendamise kohta. Ebamajanduslikkus ehitusel esineb tervel real juhtudel ehituse lõpetamistähtaegade ja valmisobjektide kasutamisele andmise venitamises, vahendite pihustamises objektidele, mille ehitamine ei ole lõpetatud määratud tähtaegadeks. Neil juhtudel on vaja välja tuua ehituse lõpetamise tähtaegade rikkumise põhjused ja rakendada vastavad abinõud nende kõrvaldamiseks: kindlustada tööde ümbertegemist, kui see on vajalik nende madala kvaliteedi tõttu, hankida puuduvaid seadmeid, kindlustada rahaliste vahendite kättesaamist jne. Selle juures on vaja välja selgitada isikud, kes on süüdi ehituse tähtaegade venimises ja ehituse kallinemises.

Lõpetatud ehitusobjektide kasutamisele võtmise juures kontrollitakse, kuidas on vormistatud valmisobjektide kasutamisele andmine, kes võttis osa aktide koostamisest, kas need on õigeaegselt koostatud, kas antud objektide hindamine tegeliku omamaksumuse järgi on teostatud õigesti, missugused defektid on avastatud ja kas need on kõrvaldatud.

Kui ehitus on teostatud hanke teel, kontrollib revident hankija organisatsiooniga sõlmitud lepingu sisu, kas leping on õigesti vormistatud, kas hankija peab kinni endale võetud kohustustest tööde teostamise kvaliteedi ja tähtaegade suhtes, kas koostati õigeaegselt aktid kapitaal-ehituste osalise valmiduse kohta ja kas need aktid vastavad tegelikkusele. Koos sellega kontrollitakse arveldusi hankijaga, teostatud väljamaksete põhjendatust ja nende vastavust tegelikult tehtud tööde mahule.

Kui kooperatiivis toimub põhivahendite kapitaalremont, on vaja kontrollida, kas on olemas peale kõige muu projekt-eelarveline dokumentatsioon, mis on hädavajalik kapitaal-mahutuste teostamiseks, samuti defektide aktid avas-

tatud defektide kirjeldustega. Need aktid peavad olema vastavalt vormistatud ja kinnitatud.

Kapitaalmahutuste arvestuse olukorra kontrollimine. Kontrollides kapitaalmahutuste arvestamise olukorda, teeb revident kindlaks, kas peetakse õigesti kooperatiivi raamatupidamises kapitaalmahutuste sünteetilist ja analüütilist arvestust konto nr. 20 „Kapitaalmahutused“ vastavatel allkontodel; kas kõik lõpetatud kapitaalmahutuste objektid on maha kantud sellelt kontolt; kas on omandatud või ehitatud esemed täielikult arvestatud sissetulekuks kontol nr. 21 „Põhivahendid“; kas pole teostatud kulutuste mahakirjutusi kulumise vähendamiseks uuteks ehitusteks, põhivahendite laiendamiseks ja rekonstrueerimiseks; kas on õigesti kajastatud kulutused renditud põhivahendite lõpetatud kapitaalremondile ülekandmise teel kontolt nr. 20 „Kapitaalmahutused“ kontole nr. 17 „Ettetehtud kulud“, kas ehitus- ja kapitaalremondi analüütiline arvestus peetakse eraldi iga objekti kohta, eraldades ehitus- ja montaažtööd, montaažiantud seadmed ja muud kulutused. Kulutuste kontrollimisel kapitaalremondile tuleb kontrollida, kas siia ei ole sisse võetud kulusid jooksvaks remondiks, mis ei kuulu kapitaalmahutustesse ja arvestatakse kooperatiivis vahetult konto nr. 18/5 „Remondi- ja ehitusfond“ deebetis. Kapitaalremondi mõiste alla kuuluvad niisugused hoonete, ehituste, masinate ja seadmete ning teiste põhivahendite remonttööd, mille juures toimub kulunud suurte osade uuendamine (asendamine). Jooksvasse remonti kuuluvad kõik hoonete välis- ja sisetööd, mis on suunatud selle lagunemisest hoidmiseks, kaunistamiseks jne.

Üheaegselt kapitaalmahutuste kontrollimisega tuleb selgitada, kas lõpetatud kapitaalmahutuste finantseerimiseks kasutatud erifondide („Remondi- ja ehitusfond“ jt.) summad on vastavalt üle kantud põhifondi.

Küsimusi kordamiseks

1. Millised on põhivahendite revideerimise ülesanded?
2. Millised on väheväärtusliku inventari revideerimise ülesanded?
3. Millised on kapitaalmahutuste revideerimise ülesanded?
4. Millistel tähtaegadel teostatakse põhivahendite lõpe-

tamata kapitaalmahutuste, ehitusmaterjalide ja väheväärtusliku inventari inventeerimist?

5. Milles seisab põhivahendite hoidmise ja kasutamise õigsuse kontrollimine?

6. Kuidas kontrollitakse põhivahendite saabumist, ümberpaigutust ja likvideerimist?

7. Kuidas kontrollitakse põhivahendite ja kapitaalmahutuste arvestuse olukorda?

8. Kuidas kontrollitakse väheväärtusliku inventari ja eririietuse hoidmist ja kasutamist?

9. Kuidas kontrollitakse väheväärtusliku inventari arvestuse olukorda?

10. Kuidas kontrollitakse kapitaalmahutuste kulutusi kuluelementide järgi?

11. Milliste kooperatiivi kontoplaani kontode järgi kontrollitakse põhivahendite, kapitaalmahutuste ja väheväärtusliku inventari operatsioone?

VIII PEATÜKK

FONDIDE JA ERALDATUD VAHENDITE REVISJON

FONDIDE REVISJON

Osamaksu- ja põhifondide, samuti erisihitusteks ettenähtud erifondide (kaadrite ettevalmistamise, põhivahendite ehituse ja remondi jne.) revideerimist teostatakse nende moodustamiseks ja sihipäraseks kasutamiseks kehtestatud korrast kinnipidamise kontrollimise seisukohalt, kõikide kooperatiivi fondide vahendite laekumise ja kulutamise operatsioonide arvestamise ja dokumentatsiooni õigsuse seisukohalt.

Osamaksufond. Tsentrosojuzi Presiidium oma määruses 27. maist 1947. a. nr. 514 märkis, et tarbijaskooperatsiooni süsteemis esinesid arvukad osamaksude määramise ja vastuvõtmise korra rikkumise juhud, samuti teostati massilisi rahaliste vahendite kogumisi elanikkonnalt osamaksude kogumise sildi all. Kooperatiivi põhikirja vastaselt määrasid ameti-isikud omavoliliselt, ilma liikmete üldkoosoleku otsuseta osamaksude suuruse ja omavoliliselt rikkusid seda.

Tsentrosojuzi Presiidium mõistis selle kui kahjuliku praktika hukka, võtta osamakse kaupade jaehinnale juurdearvestamise kujul, samuti osamaksude suuruse määramise korra rikkumise. Vastavalt sellele määrusele kuuluvad isikud, kes on süüdi ükskõik missuguses elanikkonnalt rahaliste vahendite kogumises, kohesele töölt vallandamisele ja kohtu alla andmisele. Tsentrosojuzi presiidium kohustas esinenud kooperatiivi põhikirja rikkumiste likvideerimiseks rakendama viivitamatud abinõud, eriti aga osamaksude võtmises ja määramises.

III Üleliiduline tarbijaskooperatsiooni kongress määras: „lõpetada 1948. a. liikmeraamatute vahetamine uut tüüpi

raamatute vastu, rangelt kinni pidada kehtestatud korrast liikmete isiklike kontode pidamiseks ja mitte lubada moonutusi osamaksude kogumisel“.

Kongress kohustas kõiki tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide juhatajaid „arendama laialdast selgitustööd liikmete hulgas, mis on suunatud nende osavõtu suurendamisele oma kooperatiivi finantsmajanduse tugevdamisel, kiireima osamaksudealase võlgnevuse likvideerimise ja rangeima kontrolli organiseerimise teel kooperatiivsete vahendite õige kasutamise üle“.

Tsentrosojuzi juhatuse määrus nr. 1054 — 20. sept. 1948. a. kohustas rajooni liitude ja kooperatiivide juhatuste esimehi organiseerima rangeimat kontrolli selle üle, et osamaksude kogumisel kauplustes ei korduks Tsentrosojuzi juhatuse määruses 27. maist 1947. a. nr. 514 märgitud väärnähtused, mis seisid osamaksude kogumises täiendavate juurdehindluste teel mõningaile kooperatiivi liikmeile müüdavatele kaupadele.

Tsentrosojuzi juhatuse andis juhendi võtta rangele vastutusele isikud, kes võimaldasid vastutustundetut suhtumist osamaksumajandusse ja võimaldasid kuritarvitusi osamaksude kogumises ja arvestamises.

Revident peab kindlaks tegema, kas kõik osamaksude määramise ja vastuvõtmise korra rikkumised on täielikult likvideeritud; kas peetakse kinni Tsentrosojuzi juhatuse poolt kehtestatud osamaksude kogumise ja vastuvõtmise korrast; kas tehakse õigeaegselt kõik osamaksuoperatsioonide sissekanded liikmete isiklike kontode raamatus; kas on kindlustatud osamaksumarkide ja liikmeraamatute täpne arvestus; kas teostatakse vastavat kontrolli nende hoidmise ja kasutamise üle; kas kontrollitakse nõuetaval viisil osamaksukogumise aruandelehtede ja liikmete ümberregistreerimisel liikmeraamatute vahetamise aruandelehtede kasutamist.

Tuleb silmas pidada, et osamaksu suurust võib muuta ainult liikmete (volinike) üldkoosoleku otsusel, millest võtab osa mitte vähem kui kolm neljandikku kooperatiivi liikmeist (volinikest). Kui revident avastab osamaksu määra kõrgendamise juhtusid ainult kooperatiivi juhatuse otsusel või üksikute isikute juhendeil, peab ta viivitamatult lõpetama selle ebaõige tegevuse. Kontrollides osamaksude kogumise operatsioone, teeb revident kindlaks: kas on vormistatud kooperatiivi juhatuse määrustega osamaksude

kogujate määramine ja kas need on kinnitatud liikmete (volinike) üldkoosolekuil; kas peetakse kinni kooperatiivi sellest põhikirja osast, mis puudutab osamaksu suurust liikme perekonnaliikmete kohta, kes ei oma iseseisvat teenistust ($\frac{1}{4}$ osa kooperatiivi põhikirja p. 11 määratud osamaksu suurusel). Edasi kontrollib revident, kas osamaksude vastuvõtmine vormistatakse määratud korras sissekannetega osamaksude kogumise aruandelehtedele; kas on kogujate volitatud tõestatud kooperatiivi juhatuse esimehe ja raamatupidaja allkirjadega ja kinnitatud pitsatiga aruandelehtedel; kas vastuvõetud osamaksude summad on tõestatud liikmete allkirjadega aruandelehtedel; kas kogutud osamaksud on õigeaegselt ja täielikult üle kantud kooperatiivi kassasse kassa sissetuleku-orderitega.

Osamaksufondi operatsioonide kontrollimise käigus tuleb samuti kindlaks teha: kas peetakse kinni kooperatiivi sellest põhikirja osast, mis puudutab osamaksude ülekandmist kooperatiivi liikme elukoha vahetamisel, osakasu arvestamist kasumi jagamisel, osamaksufondi vahendite mahakandmist kahjumite katteks.

Osamaksude ülekandmist liikme elukoha vahetamisel kontrollitakse liikme kirjalike avalduste põhjal ja erivormiliste õiendite järgi, mis antakse välja avalduse alusel. Tuleb kindlaks teha, kas õiendis on märgitud osamaksu summa, mis on liikmeraamatus ja liikme isiklikul kontrol tema lahkumise momendil; kas nad on võetud arvele ja välja antud uued liikmeraamatud; kas osamaksud on üle kantud mitte hiljem kui 10 päeva jooksul pärast kooperatiivi aasta-aruande kinnitamist liikmete üldkoosoleku poolt; kas raamatupidamise arvestuses on kajastatud osamaksude ülekanne — kooperatiivis kust lahkus liige, raha ülekandmise momendil ja kooperatiivis, kuhu astus liige — ülekande järgi raha saamise momendil.

Osakasu arvestamist kontrollitakse volinike üldkoosolekute protokollide ja kontode nr. 12 „Osamaksu fond“ ja nr. 9 „Deebitorid ja kreditorid“ allkonto 9/14 „Liikmed kasumist arvestatud osakasu järgi“ sissekannete järgi. On vaja kontrollida, kas osakasu arvestamine kasumist on jagatud õigesti liikmete vahel, arvestades, et jagamine teostatakse proportsionaalselt iga liikme poolt tegelikult makstud osamaksude summale, aga mitte proportsionaalselt põhikirjalisele osamaksusummale. Kui kasumist arvestatud osakasu on kantud liikmete soovil osamaksufondi suurenda-

miseks, siis tuleb kindlaks teha, kas liikmete nõusolek tähendatud ülekandeks on vormistatud nende kirjalike avaldustega. Kui kasumist eraldatud osakasu on välja makstud liikmetele, on vaja kontrollida dokumente, mis kinnitavad nende poolt raha saamist.

Osamaksufondi vahendite kandmine kahjude katteks peab samuti olema vormistatud liikmete üldkoosoleku protokolliga. Tuleb kindlaks teha, kas kooperatiivi aastaaruande järgi osutunud põhifond oli tõeliselt mitteküllaldane kahjumite katmiseks (kuna kahjum kaetakse esmajoones kooperatiivi põhifondist). Kas on tehtud vastavad sissekanded liikmete isiklikel kontodel; kas mahakandmised on jaotatud liikmete vahel õigesti. Seejuures peab silmas pidama, et osamaksude mahakandmine kahjumite katteks teostatakse liikmete osamaksudelt proportsionaalselt kehtestatud osamaksu määrale (võrdselt), aga mitte proportsionaalselt tegelikult makstud osamaksule.

Kontrollides osamaksufondi arvestuse olukorda kooperatiivi raamatupidamises on vaja kindlaks teha: kas teostatakse õigeaegselt sissekanded sünteetilises ja analüütilises arvestuses kontol nr. 12 „Osamaksufond“ ja liikmete isiklike kontode raamatus. Kas teostatud sissekanded on põhjendatud vastavalt vormistatud dokumentidega; kas käibearuanded koostatakse igakuiselt liikmete isiklike kontode raamatu järgi ja kas võrreldakse isiklike kontode sissekandeid ja osamaksude konto saldote sünteetilise arvestuse (žurnaal-pearaamat) andmetega.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata konto nr. 12 „Osamaksufond“ allkontol „Ümberregistreerimata liikmete osamaksud“ arvestatavatele summadele, kindlaks tehes vastavatel juhtudel, kas on rakendatud tarvilikud abinõud ümberregistreerimise lõpetamiseks määratud tähtaegadeks, põhjused selle pidurdamiseks. Sihiga kindlaks teha osamaksude arvestamise õigsust kooperatiivi raamatupidamises, on vaja kontrollida valiku teel mõnesugune arv kooperatiivi liikmeraamatuid, kõrvutades neisse tehtud sissekandeid raamatupidamise sissekannetega. Kontrollides kooperatiivile määratud osamaksude kogumise plaanide täitmist, on vaja liikmete isiklike kontode sissekannete läbivaatamise teel kindlaks teha, kes liikmetest ei pea kinni temale antud tähtaegadest osamaksu maksmise pikendamisel ja missugused abinõud võttis tarvitusele kooperatiivi juhatus vahend-

dite mobiliseerimiseks ja finantsmajanduse tugevdamiseks; kas ei olnud liikmete poolt makstud osamaksu laekumises arvestamata jätmise juhtusid. Samuti tuleb kindlaks teha, kas kooperatiivi juhatus esitas liikmete (volinike) üldkoosolekule kinnitamiseks uute liikmete nimekirja; kas see on kinnitatud; kas laekusid kooperatiivi kassasse sisseastumismaksud isikult, kes on vastu võetud liikmeiks, kas kõigile neile on välja antud kooperatiivi liikmeraamatud.

Koos osamaksufondi kontrollimisega on vaja selgitada, kas peetakse kinni osamaksumajanduses kehtestatud rangelt arvestatavate plankide hoidmise ja arvestamise korrast, s. o. osamaksumargid, kooperatiivi liikmeraamatud, osamaksude kogumise aruandelehed, aruandelehed liikmeraamatute ümbervahetamiseks liikmete ümberregistreerimisel jne. Sellejuures on tarvis silmas pidada, et tähendatud rangel arvestusel olevate plankide puudujäägi korral vastutavad kassapidaja ja teised isikud, kellele on plangid aruande korras välja antud, nagu rahalise puudujäägi eest. Revident peab kindlaks tegema, kuidas toimub kooperatiivis jooksev kontroll osamaksumarkide hoidmise ja kulutamise üle, eriti, kas kontrollitakse nende allesolekut iga koguja juures mitte harvem kui üks kord viie päeva jooksul ja iga kord koos kauba-materiaalsete väärtuste inventeerimisega. Kas teostatakse kohustuslikku osamaksumarkide inventeerimist iga kvartali lõpul; kas inventeerimise resultaadid vormistatakse nõuetekohaste aktidega ja kas aktid esitatakse kõrgemale organisatsioonile. Tsentrosojuzi juhatus pani isikliku vastutuse osamaksumarkide, liikmeraamatute jt. osamaksumajanduse plankide arvestamise, hoidmise ja kulutamise seisukorra eest tarbijate kooperatiivide liitude pearaamatupidajatele ja kooperatiivide raamatupidajatele.

Põhifond. Tarbijate kooperatiivi põhifondi revideerimisel on vaja kontrollida selle suurendamise ja vähendamise operatsioonide õigsust ja seadusepärasust.

Kooperatiivi põhifond moodustatakse:

a) kooperatiivi liikmete sisseastumismaksudest; iga kodanik, kes on vastu võetud kooperatiivi liikmeks, maksab üheaegselt 3 rubla sisseastumismaksu näol; liikme lahkumisel kooperatiivi liikmete koosseisust sisseastumismaksu ei tagastata;

b) kasumist eraldamistest: need eraldamised toimuvad igal aastal liikmete (volinike) üldkoosoleku poolt koopera-

tiivi aastaaruande ja bilansi kinnitamisel möödunud aasta kasumi jaotamise korras; vastavalt kooperatiivi põhikirjale tuleb põhifondi arvestada vähemalt 50% mitmesuguste fondide vahel jaotatavast kasumist;

- c) tasuta saadud põhivahendeist ja teistest väärtusist;
- d) tuludest põhivahendite likvideerimisel;
- e) kooperatiivi kapitaalvahetuste finantseerimiseks kasutatud erifondide (Remondi ja ehitusfond, abimajandite laiendamise fond) summade liitmisest põhifondiga;
- f) juurdehindlustest kaupadele, mis valitsuse otsusel on jäetud kooperatiivi korraldusse käibevahendite täiendamiseks;
- g) tagastamata laenudest käibevahenditeks;
- h) tuludest riigilaenu obligatsioonidelt;
- i) inventeerimisel avastatud arvestamata põhivahendite väärtusest.

Põhifondi vähenemine võib toimuda kooperatiivi vahendite tasuta üleandmise korral teistele tarbijaskooperatsiooni organisatsioonidele; möödunud aastate kahjumite, samuti kooperatiivi põhivahendite likvideerimisega seoses olevate kahjude mahakandmisest (katmisest), põhivahenditelt kulumise arvestamisest ja kaubahindade alandamisest valitsuse korraldusel, kui hindade alandamist ei hüvitata Rahandusministeeriumi organite poolt.

Revident peab silmas pidama, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega 9. nov. 1946. a. kooperatiivkaubanduse arendamisest on keelatud võõrandada ja üle anda teistele ametkondadele ja organisatsioonidele ettevõtteid, hooneid, seadmeid, transportvahendeid ja muud vara, mis kuulub tarbijaskooperatsioonile.

Möödunud aastate kahjumite mahakandmine tarbijate kooperatiivi põhifondi arvel võib toimuda ainult liikmete (volinike) üldkoosoleku otsusel ja ainult olemasoleva põhifondi piires. Kui möödunud aastate kahjumeist jääb osa katmata, ja puudub liikmete (volinike) üldkoosoleku otsus selle katmiseks osamaksudest, siis arvestatakse seda osa edasi kontol nr. 23. „Kasumid ja kahjumid“ kuni vajaliku summa kogunemiseni põhifondi.

Revident peab kontrollima kõiki sissekandeid põhifondi kontole ja sealt mahakantavate summade põhjendatust, pidades silmas, et mõnikord varjatakse põhifondi kontol summasid, mis peaksid olema kajastatud kui käibekulud, tootmiskulud või mitmesugused kahjumid ja kasumid.

Kultuurfond. See fond moodustatakse kooperatiivides arvestusülekannetest, kasumist ja kaubanduslike, töönduslike ja ühiskondliku tootlustamise ettevõtete käivetelt.

Arvestusülekanded kasumist arvatakse sellesse fondi osas, mis kasumi jagamisel on ette nähtud kaadrite ettevalmistamiseks. Arvestusülekannete ulatuse määrab iga-aastal Tsentrosojuz.

Arvestusülekanded tootmis- ja kaubandusettevõtete käivetelt teostatakse igakuiselt normide piires, mille määrab kooperatiivide krai, oblasti või vabariiklik tarbijate kooperatiivide liit ja nimelt:

- 1) jaekaubandusliku käibe summadel — normide piires, mis on määratud kaubanduslike käibekulude plaaniga;
- 2) leivatööstuse toodangu summadel (väljalaskehindade järgi) — 0,07% ulatuses;
- 3) ühiskondliku tootlustamise ettevõtete jaekäibe summadel — 0,5% ulatuses;
- 4) alkoholita jookide tootmise (väljalaskehindades) ettevõtete väljalastud toodangu summalt — 1% ulatuses;
- 5) laiatarbekaupade ja toiduainete tootmiskäivete väljalaskehindadest — 1%.

Mitte vähem kui 20% kultuurfondi summadest jääb tarbijate kooperatiivi korraldusse ja kulutatakse kooperatiivi kaadrite ettevalmistamiseks ja täiendamiseks, samuti orgmassilisteks ja kultuurhariduslikeks üritusiks kooperatiivi liikmete hulgas.

Kuni 80% kultuurfondi vahendeist kannab kooperatiiv üle oblasti, krai ja vabariiklikele tarbijate kooperatiivide liitudele õppeasutiste ja kursuste ülalpidamiseks, mis on Tsentrosojuzi ja tarbijate kooperatiivide liitude juhtimisel.

Kulud kaadrite ettevalmistamiseks, orgmassiliseks ja kultuurhariduslikeks üritusiks teostatakse eelarve järgi, mille kinnitab liikmete üldkoosolek või kooperatiivi juhatus olemasoleva fondi piires.

Kultuurfondi revideerimisel peab revident hoolikalt kontrollima, kas peetakse kinni kehtestatud normidest igakuistel arvestamistel kaubanduslike, ühiskondliku tootlustamise ja leivatööstuse, alkoholita jookide, laiatarbekaupade ning toiduainete tootmise käivetelt; kas igakuiselt kantakse üle kultuurfondi vahendid määratud protsendi alusel oblasti (vabariikliku, krai) tarbijate kooperatiivide liitudele; kas kulutatakse õigesti ja sihipäraselt kooperatiivi korraldusse jäänud kultuurfondi summad.

Ehitus- ja remontfond. Tarbijaskooperatsiooni süsteemis on eri ehitus- ja remontfond määratud kapitaalmahutuste ja jooksva remondi finantseerimiseks.

Ehitus ja remontfond moodustatakse:

a) igakuistest arvestusülekannetest amortisatsiooniks kooperatiivi kontori, kaubandus- ja varumissettevõtete, leivatööstuste, sööklate jt. tootmis- ja abikäitiste põhi- vahendeilt — määratud normide järgi;

b) igakuistest arvestustest käibe- ja tootmiskulude plaani järgi kaubanduslike — lao- ja teiste ruumide, sisustuse ja inventari remondiks, normide järgi, mis on määratud rajooni liidu poolt Tsentrosojuzi juhendite alusel;

c) täiendavaist assigneeringuist kooperatiivi omavahendeist mittelimiitseteks kapitaalmahutusteks, ulatuses, mis on ette nähtud kinnitatud finantsplaaniga.

Selle fondi vahendid tsentraliseeritakse kooperatiivi juhatusse ja kantakse hiljemalt iga kuu 15. kuupäevaks erikontole Riigipangas.

Kulutused jooksvaks ja kapitaalremondiks, samuti mittelimiitseiks kapitaalmahutusteks (ehitused ja soetused) finantseeritakse remondi- ja ehitusfondi erikontolt Riigipangas.

Remondi- ja ehitusfond, mis on kasutatud kapitaalmahutusteks, kantakse üle lõpetatud objekti kasutamisele andmisel põhifondi suurendamiseks.

Remondi- ja ehitusfondi arvel teostatud jooksva remondi kulud kantakse vahetult selle fondi vähendamiseks.

Fondi vahendite kulutamine teisteks vajadusteks on kate- gooriliselt keelatud. Antud aastal kasutamata ehitus- ja remondifondi osa võib kulutada samaks otstarbeks järgmi- sel aastal.

Revident peab kontrollima, kas teostatakse õigesti, mää- ratud tähtaegadeks ja kehtivate normide järgi arvestusüle- kandeid remondi- ja ehitusfondi suurendamiseks; kas kulu- tatakse õigesti ja sihipäraselt kinnitatud eelarvete järgi teostatud kulud; kuidas täideti jooksva remondi plaan; kas hoitakse fondi vahendeid eriarvel Riigipangas ja kas on õigesti organiseeritud nende arvestus.

Toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fond. See fond on moodustatud vastavalt NSV Liidu RKN ja UK(b)P KK määrusele 7. jaanuarist 1941. a. „Abinõudest kohalikust toormaterjalist laiatarbekaupade ja toiduainete tootmise suurendamiseks“. Selle fondi moodustamise alli-

kaks on omapüütud kala ja sigade nuumamisest saadud liha väljalaske- (jaehind miinus kaubanduslik mahahindlus) ja omahinna vahe, mis saadud nii kaubandus- kui ka ühiskondliku tootlustamise ettevõtete võrgu kaudu realiseerimisel.

Peale selle on kaubanduslikel ettevõttele lubatud arvestada sellesse fondi suurte ja väikeste loomade nuumamise, piimakarjapidamise, linnukasvatuse ja aedviljakasvatuse toodangu realiseerimisel saadav väljalaske- ja omahinna vahe.

Fondi vahendid hoitakse arvelduskontol Riigipangas, kui need moodustavad plaani järgi vähem kui 10 tuhat rubla. Kui aga fondi vahendid ületavad selle summa, siis avatakse nende hoidmiseks Riigipangas erikonto, millele ülekanded teostatakse eelmise kuu eest hiljemalt järgmise kuu 15. kuupäevaks.

Revident peab kontrollima, kas eraldamised sellesse fondi teostatakse vastavalt tegevusharudelt (sigade nuumamine, kalapüük jne.) saadava tegeliku kasumi ulatuses, kas hoitakse selle fondi vahendid vajalikel juhtudel Riigipangas erikontol, kas neid kulutatakse sihituse järgi, s. o. kapitaalvahetusteks, mis seotud abimajandite organiseerimise, laiendamise ja rekonstrueerimisega; väheväärtusliku inventari omandamiseks; abimajandite käibevahendite moodustamiseks ja täiendamiseks; Riigipangalt uute toidu-kaupu tootvate abimajandite organiseerimiseks ja tegutsevate laiendamiseks saadud laenude kustutamiseks.

Kooperatiivi liikmete kultuur-heaolu fond ja kooperatiivi paremate töötajate premeerimise fond. Esimene fond moodustub tarbijate kooperatiivides põhikirjas ettenähtud arvestusülekannete arvel liikmete üldkoosoleku poolt puhaskasumi jaotamisel.

Fondi vahendid on määratud liikmete peakoosoleku poolt kinnitatud eelarve järgi lasteaedade, lastesõimede, punanurkade ja muude tarbijate kooperatiivi liikmete kultuur-heaoluliste ürituste läbiviimise kulude finantseerimiseks.

Fondi vahendid hoitakse arvelduskontol Riigipangas. Kooperatiivi paremate töötajate premeerimisfond moodustatakse liikmete üldkoosoleku poolt kasumi jagamisel. Fond kulutatakse liikmete üldkoosoleku otsuste põhjal preemiade maksmiseks parematele kooperatiivi töötajatele: stahhaanovlastele, eesrindlastele ja lööklastele.

Selle fondi vahendid hoitakse arvelduskontol Riigipangas.

Liikmete kultuuriliste ürituste ja paremate kooperatiivi töötajate premeerimisfondi revideerimisel on tarvis kontrollida, kas on olemas vastavalt vormistatud liikmete (volinike) üldkoosoleku otsus eraldamiseks nendesse fondidesse, kas eraldamised vastavad määradele, mis on lubatud Tsentrosojuzi juhatuse poolt iga aasta kohta; kas on olemas kulude eelarved ja kas need on kinnitatud liikmete üldkoosoleku poolt ja kas neist peetakse kinni; kas ei anta preemiaid hea töö eest esimeestele, juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmetele ja ka üksikutele töötajaile ilma liikmete üldkoosoleku poolt kinnitamata; kas ei teostata nende fondide arvel kulutusi rohkem, kui on olemasolevaid vahendeid.

Premeerimisfond Toiduainetetööstuse Ministeeriumi toodete alt pudelite kogumise eest. Toiduainetetööstuse Ministeeriumi ettevõtted on kohustatud maksma tarbijaskooperatsiooni organisatsioonidele peale viina, veini, likööride, nalivkade, nastoikade, šampanja, õlle, alkoholita jookide ja mineraalvete alt vabanevate nõude tagastatava kautsjoni veel erisumma preemiade andmiseks töötajaile, kes tegelevad ülaltoodud nõude elanikkonnalt vahetu kogumisega ja selle organiseerimisega.

Toiduainetetööstuse Ministeeriumi ettevõtete poolt tarbijaskooperatsiooni organisatsioonidele makstavate summade arvestus on määratud 0,5% ulatuses äraantud nõude kautsjoni-väärtusest. Tarbijaskooperatsiooni töötajate premeerimise kord, nõude kogumise ja äraandmise kord on toodud eri-instruktsioonis, mis on kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse määrusega 14. juunist 1948. a. nr. 550. Toiduainetetööstuse Ministeeriumi ettevõttele saadavaist preemiasummadest kasutatakse 70% vahetult kogumisega tegelevate jaekaubandusvõrgu töötajate premeerimiseks, ja 30% tarbijate kooperatsiooni töötajate premeerimiseks, kes tegelevad pudelite kogumise ja õigeaegse hankijaile tagastamise organiseerimisega.

Selle fondi revideerimisel kontrollitakse, kas toimub igakuiselt summade ülekandmine sellesse fondi aruannete alusel, mida peab kooperatiivi raamatupidamine Tsentrosojuzi poolt kehtestatud vormi kohaselt ühes ülekandmisele kuuluvate summade hankijate isiklike kontode kirjendamisega; kas kooperatiiv saab kätte arvestatud preemiasum-

mad; kas peetakse kinni määratud preemiade suhtest, mis makstakse vahetult pudelite kogumisega ja äraandmisega tegelevatele töötajatele (70%) ja töötajaile, kes tegutsevad selle töö organiseerimisega (30%); kas preemiad sellest fondist makstakse õigesti välja. Samas korras kontrollitakse ka teisi фонде.

ERALDATUD VAHENDITE REVISJON

Eraldatud vahendite koosseisu tarbijate kooperatiivides kuuluvad: sissemaksed ehitus- ja remonfondi arvel; sissemaksed reguleerimisfondi; väärtpaberid; arveldused riigieelarvega tulumaksu alal kasumist; väljaantud laenud; põhifondi arvel mahakandmisele kuuluvad summad; eraldamised aruandeaasta kasumist.

Eraldatuiks nimetatakse neid vahendeid sellepärast, et nad on käibest kõrvaldatud (eraldatud) lühemaks või pikema ajaks.

Eraldatud vahendite revideerimisel peab revident kontrollima: a) kas kõik need erisihituslike maksete summad on kinnitatud nende organisatsioonide õienditega ja teiste dokumentidega, kelle isiklikele kontodele need on sisse kantud; b) kas pikaajalisteks laenudeks väljaantud summad on kinnitatud laenusajate võlakohustustega; kas need kohustused on vormistatud kehtestatud korras; kas neis on näidatud laenu kustutamise tähtajad; c) kas on olemas kõrgemate organisatsioonide load pikaajaliste laenude väljaandmiseks, kas ei ole tagastamise tähtajad möödunud ja kui on möödunud, siis kas on rakendatud vastavad abinõud nende tagastamiseks; d) kas on õigesti arvestatud avansid tulumaksu arvel rajooni rahandusosakonnale igakvartaalselt 25% ulatuses tarbijate kooperatiivi koondbilansi järgi välja toodud kasumist (lõpliku arvestusega raamatupidamise aastaaruande järgi); kas makstud avansid on kinnitatud rajooni rahandusosakonna õiendiga; e) kas on õigesti kajastatud summad allkontol „Põhifondi arvel mahakantavad summad“; kas ei ole kantud sellele allkontole kooperatiivi kahjumeid, mis peavad olema arvestatud allkontol „Möödunud aastate kasumid ja kahjumid“; f) kas on õigesti kajastatud summad allkontol „Eraldamised aastaaruande kasumi arvel“. Revident peab silmas pidama, et mainitud allkontol võivad olla ainult:

1) eraldamised toidukaupu tootvate abimajandite laiend-

damise fondi summas, mis võrdub kasumile järgmiste tegevusharude järgi: sigade nuumamine, kalapüük, suurte ja väikeste loomade nuumamine, piimakarjapidamine, linnukasvatus ja aedviljakasvatus;

2) eraldamised üleliidulise sotsialistliku võistluse tulemustel premeerimisfondi moodustamiseks määratud preemiasummade ulatuses.

Väärtpaberite revideerimisel kontrollitakse:

a) kas väärtpaberid (riigilaenude obligatsioonid) on kasas olemas, samuti kas on olemas tunnistused, hoiuallkirjad, kviitungid ja teised Riigipanga, hoiukassa ja kõrgemate organisatsioonide dokumendid nende väärtpaberite kohta, mis on antud neile hoiule;

b) kas peetakse väärtpaberite analüütilist arvestust nime-tuste järgi, nende nominaalväärtuse, seerianumbrite, kupon-gide summa ja nende tasumise tähtaegade äranäitamisega. Tuleb silmas pidada, et riiklike obligatsioonide kohta tähendatud reeglitest mittekinnipidamine võib anda võimaluse kuritarvitamiseks võidetud, samuti obligatsioonide tiraaži kustutamisest saadud summade arvel.

Väärtpaberite kontrollimine vormistatakse akt-nimesti-kuuga järgmise vormi kohaselt:

	Numbrid		Maksumus		Jooksev kupong		
	see-ria	pileti	hind	sum-ma		täht-aeg	sum-ma
1	2	3	4	5	6	7	8

Küsimusi kordamiseks

1. Kuidas kontrollitakse osamaksude laekumist?

2. Kuidas kontrollitakse revideerimisel liikmete elukoha muutmisel osamaksude ülekandmise operatsioone, summade arvestamist osamaksufondi kasumi jaotamisel, kahjumite mahakandmist osamaksufondi arvel?

3. Kuidas kontrollitakse operatsioone, mis on seotud

osamaksumajandusalaste rangel arvestusel olevate plankide hoidmise ja kulutamisega?

4. Kuidas kontrollitakse kooperatiivi osamaksumajanduse arvestuse olukorda?

5. Missugused küsimused tuleb välja selgitada põhifondi revideerimisel?

6. Kuidas kontrollitakse kultuurfondi operatsioone?

7. Kuidas kontrollitakse remondi- ja ehitusfondi operatsioone?

8. Kuidas kontrollitakse toidukaupu tootvate ettevõtete laiendamise fondi operatsioone?

9. Kuidas kontrollitakse kooperatiivi liikmete kultuuriliste ürituste ja paremate töötajate premeerimise fonde?

10. Kuidas kontrollitakse premeerimisfondi pudelite kogumise ja äraandmise eest Toiduainetetööstuse Ministeriumi ettevõttele?

11. Kuidas kontrollitakse kooperatiivi eraldatud vahendeid?

IX PEATÜKK

KÄIBEKULUDE JA FINANTSTULEMUSTE REVISJON

Käibekulude, samuti kasumi ja kahjumi revideermisel on vaja lähtuda sellest, et iga kooperatiiv on kohustatud kinni pidama rangest kokkuhoiurežiimist, igati alandama käibekulusid, mitte lubama ebaseaduslikke kulutusi ja ebamajanduslikkust.

Tarbijate kooperatiivi tegevus võib olla tasuv ainult siis, kui ta täidab ja ületab määratud plaanid kaubanduse, varumise ja tootmise alal, peab rangelt kinni finantsdistsipliinist, ei luba eelarveliste käibe- ja tootmiskulude ülekulutamist ning hoiab hoolsalt sotsialistlikku omandit. Kontroll nende tähtsate tingimuste täitmise üle kooperatiivis ongi käibekulude ja finantstulemuste revisjoni sisu. Järelikult on vaja revideerida:

Kuivõrd seaduslikud on kooperatiivi poolt tehtud kulud, kas need on dokumentaalselt õigesti vormistatud.

Kas käibekulude arvestuses on õigesti kajastatud kooperatiivi kasumid ja kahjumid.

Kas käibekulud kajastatakse arvepidamises õigeaegselt ja eriti, kas ei ole arvestatud jooksva perioodi kuludeks tulevaste perioodide kulusid.

Kas on olemas liikmete (volinike) üldkoosoleku poolt kinnitatud kulude ja tulude eelarved ja kuidas neid on täidetud.

Revisjonitöö praktika näitab, et mõningais kooperatiivides ei ole kuni praeguseni veel üle saadud ülekulutuste varjamise faktidest, teadlikult majandusliku tegevuse finantstulemuste moonutamisest. Tavaliselt saavutatakse see kuubilanssides kulude (näiteks, arvestused kaadrite ettevalmistusfondi, üürikulud jne.) mittetäieliku kajasta-

misega. Mõnikord ei kajastata õigeaegselt ja täielikult aruandluses inventeerimise tulemusi, bilansis jäetakse kuni aasta lõpuni maha kandmata ilmselt lootusetut debitoorset võlgnevust jne.

Majandusliku tegevuse tulemused näidatakse valesti reaaliseeritud hinnalisandi, varumise komisjonitasu, tootmis-tegevuse tulemuste ja käibekulude kaubajäägile ebaõige arvestamisega.

Sellised raamatupidamise arvestuse ja bilansikirjete hindamise põhireeglite rikkumised tulenevad mõningail juhtudel arveala töötajate vilumatusest. Juhtub aga ka, et need väärnähtused on tingitud raamatupidajate hoolimatust suhtumisest oma ülesannetesse ja on sageli isegi teadlikult kuritahtlik bilansside ja aruannete võltsimise tulemus.

Operatsioonide, dokumentide ja konto nr. 8 „Käibekulud“ ja konto nr. 23 „Kahjumid ja kasumid“ kirjete kontroll teostatakse järgmisel viisil:

Käibekulude kirjete „Transport raudteel, vee- ja õhuteel“ ja „Auto- ja hobustransport“ järgi tuleb välja selgitada, kas kooperatiiv kasutab kõige otsustarbekohasemat viisi kaupade liiklemisel; kas ei praktiseerita ristuvaid ja korduvaid vedusid; kas ei veeta peakauplusesse või ladudesse niisuguseid kaupu, mida võib suunata vahetult kooperatiivi sügavpunktides asuvatesse kauplustesse; kas kasutatakse veetransporti kui odavaimat transporti; kas on sõlmitud veolepinguid kolhoosidega kaupade veoks ja kas neist lepinguist peetakse kinni; kas ei ületata oblasti (krai) täitevkomiteede poolt kinnitatud transpordi töötasu määrasid; kas kehtestatud vedude kord kindlustab transpordikulude alandamise; kas vaadeldavale kulukirjele on kantud kõik kirjendatud summad õigesti; kas need on põhjendatud vastavalt vormistatud dokumentidega; kas tegelikult veeti kaupu, mille eest on makstud transpordikulud.

Vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele nr. 1054 — 20. sept. 1948. a. tuleb võtta rangele vastutusele süüdlased veo eest summade väljamaksmises, mis ületavad kohalike täitevkomiteede poolt määratud tariife, ühtlasi tuleb neilt kooperatiivorganisatsioonidele tekitatud kahju sisse nõuda.

Kulukirjete „Töötasu“, „Sotsiaalandamid ja lisakulud tööjõule“ järgi kontrollitakse, kas vastab arvestatud töötasu kinnitatud koosseisudele ja määradele; kas peetakse kinni tariifikokkulepest, kas arvestatakse

õigesti töötasud ja kas teostatakse õigesti arvestusi sotsiaalkindlustuseks.

Eriti on vaja kontrollida, kas on täidetud Tsentrosojuzi juhatuse määrus nr. 206 — 8. märstist 1947. a. ja kas peetakse kinni valitsuse direktiivist halduskulude maksimaalse vähendamise kohta.

Revident peab välja selgitama, kas on olemas liikmete või volinike üldkoosoleku ja rajooni liidu juhatuse otsused preemia-lisatasude väljamaksmiseks juhtivaile töötajaile.

Kui need preemia-lisatasud on välja makstud vastavate otsusteta, siis tuleb väljaantud summad sisse nõuda väljamaksu lubanud isikuilt.

Tuleb kontrollida, kas arvestatakse õigesti töötasu kooperatiivi varumisala töötajaile, kas ei lubata garanteeritud töötasude väljamaksmist kooperatiivi esimehe asetäitjaile ja koosseisulistele varujatele neil juhtudel, kui varumisploaanide täitmata jätmine toimus nende töötajate süü läbi.

Ületunni-töötasude maksmise suhtes tuleb kindlaks teha, kas need olid tõeliselt hädavajalikud ja majanduslikult otsustarbekohased. Nagu teada, lubatakse ületunnitööd ainult erandlikel, eriti seadusega ettenähtud juhtudel ja neid võib teha ainult tööinspektori loal.

Asendamise eest töötasu maksmise faktide avastamisel peab silmas pidama, et asendaja omab õiguse saada palgade vahet ainult tingimusel, kui ta ei ole koosseisu järgi juhtaja asetäitja või abi, kusjuures asendamine peab kestma üle 12 tööpäeva administratsiooni õigeaegselt vormistatud käskkirjaga.

Kulukirjetes „ArvestusülekanDED jooksu- vaks remondiks“, „Amortisatsioon“, „ArvestusülekanDED kultuurfondi“ on tarvilik välja selgitada, kas peetakse kinni kehtestatud igakuistest arvestuse normidest ja kas ei ole käibekuludesse kantud veel mitmesuguseid kulusid peale arvestuste, kuna nendes kulukirjetes ei või vahetult kajastada mingisuguseid kulusid.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata kaubaliste kadude summade kontrollimisele kulukirjetes „Kauba kaod teel“, „Kauba kaod hoidmisel ja müügil loomuliku kahanemise normide piirides“ ja „Kauba kaod üle loomuliku kahanemise normide“.

On vaja kontrollida, kas ei ole kantud kulukirjele „Kauba kaod teel“ puudujäägid, mis ületavad mää-

ratud loomuliku kahanemise norme; kas teostatakse vastavat kontrolli kaupade puudujääkide õigeaegse väljatoomise kohta, mis kuuluvad sissenõudmisele transportorganisatsioonidelt või isikuilt, kes on vastutavad veoste hoidmise eest nende transportimisel; kas vormistatakse kehtivate põhimääruste ja instruksioonidega määratud korras kaupade puudujäägid, mis ilmnesid kaupade vastuvõtmisel kooperatiivi ladudes ja kauplustes; kas esitatakse vastavad pretensioonid hankijaile, transport-organisatsioonidele ja isikuile, kes on vastutavad kaupade säilitamise eest; kas summad nõutakse sisse.

Kulukirje „Kauba kadu loomulike kaonormide piires“ järgi on vaja kontrollida: kas sinna ei ole kantud kaupade puudujäägid üle loomuliku kahanemise normide, mis on kinnitatud NSV Liidu Kaubanduse Rahvakomissariaadi käsikirjaga nr. 75 — 20. aprillist 1942. a. Tuleb silmas pidada, et need normid on piirnormid ja neid võib rakendada ainult sel juhul, kui kaupade inventeerimisel selgub puudujääk, kusjuures norme rakendatakse ainult neile kaupadele, mis on müüdud aruandeperioodi jooksul.

On vaja kontrollida arveldusi loomuliku kahanemise arvutamisel ja määrata kindlaks, kas ei ole jaekäibesse lülitatud kaupu, mis on väljastatud teistele kauplustele, tagastatud hankijaile, müüdud hulgi, maha kantud aktide alusel; kas ei ole rakendatud loomuliku kahanemise norme tükikaupadele, samuti kaupadele, mis saabuvad kauplustesse pakitult.

Erilist hoolikust on vaja ilmutada purunemise, murdumise, riknemise, taara kaaluvahede jne. aktide põhjal teostatud mahakandmistele kontrollimisele. Nende mahakandmistete varju võib peidetud olla sotsialistlikku omandisse hoolimatust suhtumisest ja ebamajanduslikust tegevusest tingitud kahjusid, aga mõnikord ka riisumiste ja raiskamiste ja teiste kuritarvituste fakte.

Peab silmas pidama, et kõik kaupade praagi, riknemise, puudujäägi, hinnaalanduse ja muude kadude aktid peavad olema koostatud ettenähtud vormis ühes kadude tekkimise põhjuste ja selles süüdlaste isikute nimetamisega.

Ebaseaduslikult käibekuludesse ja mitmesugustesse kahjumitesse ja kasumitesse kantud summad tuleb sisse nõuda nii neid kandeid lubanud kui ka kinnitanud isikuilt. Selle

juures tuleb ebaseaduslikes mahakandmistes süüdlased isikud võtta vastutusele.

Aktid igasugustele kaubalistele kadudele tuleb läbi vaadata kooperatiivi juhatuse koosolekul 5 päeva jooksul pärast nende koostamist. Juhatuse määrused kaupade puudujääkide, praagi ja riknemise mahakandmise kohta kuuluvad läbivaatamisele ja kinnitamisele liikmete (volinike) üldkoosolekul.

Peale materiaalselt vastutava isiku ja rajooni kaubandusosakonna või külanõukogu esindaja peab aktide koostamisest osa võtma kooperatiivi juhatuse esimees või tema asetäitja.

Kulukirjete „Ruumide üür“ ja „Ruumide korrashoid ja inventarikulud“ kontrollimisel tuleb välja selgitada, kas ei ole liialdusi; kas üüri makstakse õigesti; kas kütet, elektrienergiat, koristamisvahendeid ruumide puhtuse hoidmisel, tulekaitseabinõusid jne. kasutatakse heaperemehelikult.

„Kontori- ja teateliikluse kulud“ tulevad revideerida vahendite kokkuhoidliku kasutamise, liigsete ja eratelegrammide ning kirjavahetuse keelamise, telefoni ainult ametlikeks vajadusteks kasutamise, kantseleitarvete range arvestuse ja nende kulutamise kontrolli seisukohalt.

„Komandeerimis- ja sõidukulude“ suhtes tuleb selgitada tehtud kulude seaduslikkus, kindlaks teha vajalike märkmete olemasolek komandeerimistunnistusel, kontrollida päeva-, korteri- ja sõidurahade väljamaksmise õigsust jne.

Kirje „Kauba viimistlemine, sortimine ja pakkimine“ järgi on vaja veenduda selles, kas tööd on tegelikult teostatud ja kas nende teostamine oli majanduslikult otstarbekohane, kas kulutatakse pakkematerjali kokkuhoidlikult; kas kaupade sorteerimiseks ja pakkimiseks kasutatud ajutistele töötajatele on töötasu makstud õigesti (kui niisuguseid väljamakseid on teostatud).

„Kahjud taarast (saldo)“ tuleb revideerida nende normaalsuse, kaupade õige pakkimise ja hoidmise, taara õigeaegse remontimise ja sellele järgneva sihipärase kasutamise seisukohalt. Vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele nr. 1054 — 20. sept. 1948. a. tuleb summad, mis on makstud trahvi näol hankijatele taara mitteõigeaegse tagastamise eest sisse nõuda isikuilt, kelle süü läbi on toimunud viivitus taara tagastamisel. Samuti on vaja kontrollida,

kas hinnata taara väärtus kantakse taara-alaste kahjude vähendamiseks.

„Intressid (saldo)“ tuleb kontrollida panga välja- kirjutiste alusel. Koos sellega peab selgitama tegelikku vajadust pangalaenude kasutamiseks.

„Kindlustuskulud“ kontrollitakse Riikliku Kindlustuse kviitungite ja kindlustuspoliiside järgi. Selle juures selgub kindlustuse vormistamise täielikkus ja õigeaegsus, Riiklikule Kindlustusele makstud summade õigsus ja täielikkus.

Kirjete „Müügisummade kogumise kulud“, „Revisjoni- ja kauplusekomisjonide tasu“ ja Tasud väikejaevõrgu töötajaile“ järgi tuleb kindlaks teha tööde tegemise ja nende otstarbekohasuse fakt, samuti tasude õigsus.

Konto nr. 8 „Käibekulud“ kulukirjete vaatlemisel on vaja kontrollida arvestuse organiseerimist, üldkulude jagamise õigsust, käibekulude arvestamise ja kandmise õigsust kaupade jäägile.

Revident peab silmas pidama, et kooperatiivi käibekulud jagatakse järgmiselt:

Otsekulud, mis lülitatakse nende maksmisel või arvestamisel vahetult (otse) kulutustesse, mis on seoses kooperatiivi teatud majandusliku tegevusharuga (kaubandus, varumine).

Üldkulud, mis on seotud kooperatiivi kui terviku juhtimise, plaanimise, valitsemise ja teenindamisega. Üldkulud, nende maksmise või arvestamise momendil ei või olla arusaadavalt lülitatud vahetult (otse) kooperatiivi ühe või teise tegevusharu kuludesse.

Mõni osa varumisala käibekuludest kantakse otse varumisele, mida teostatakse riikliku plaani järgi, teine osa tekib vahetult kokkuostuoperatsioonidega, kuna kolmas osa osutub ühiseks kooperatiivi kogu varumisala tegevusele.

Analoogiline on olukord kaubanduslike käibekuludega: on olemas ühised kulud kogu kaubanduslikule tegevusele ja kulud, mis vahetult tekivad maakaubanduses ja linnade ja töölisasulate kaubanduses.

Kaubajääkide tegeliku omahinna õige bilansis kajastamise, samuti kooperatiivi tegevuse finantstulemuste selgitamise eesmärgil on tarvilik igakuiselt arvutada käibekulud kaubajäägile ja kanda need üle erikontole.

Tuleb kontrollida arvestuse koostamise õigsust ja veenduda selles, et realiseeritud kaupade ja realiseerimata kaubajääkide vahel on jagatud ainult veokulud (4 kirjet), kuna teisi kulukirjeid siia ei arvata. Praktikast on teada, et üksikuil juhtudel muutus kaubandusliku tegevuse tõeline tulemus ebaõige (tavaliselt suurema) kaubajääkidele kantava käibekulude arvestamisega.

Läbi vaadates operatsioone ja kulukirjendeid kontol „Käibekulud“, samuti nende aluseks olevaid dokumente, on vaja tutvuneda tulude-kulude eelarvega ja selle täitmisega. Selleks on vaja läbi lugeda liikmete (volinike) üldkoosoleku protokoll eelarve kinnitamise kohta ja võrrelda tegelikke käibekulusid plaanilistega kulukirjete järgi, arvestades kaubakäibe plaani täitmist.

Plaanimata kahjumid ja kasumid arvestatakse konto nr. 23 „Kasumid ja kahjumid“ — allkontol „Mitmesugused kulud ja tulud“ järgmiste kirjete järgi:

- 1) Saadud intressid, trahvid, viivised ja leppetrahvid.
 - 2) Makstud trahvid, viivised ja leppetrahvid.
 - 3) Kaupade allahindamine.
 - 4) Inventeerimisel avastatud varade juurdekasv.
 - 5) Lootuseta nõudmiste mahakirjutamisest hagi tagasilükkamisel kohtu või arbitraaži otsusel puudujääkide (peale väikeste) osas.
 - 6) Muud nõudmised.
 - 7) Nõudeõiguse aegumise tõttu mahakirjutatud nõudmised.
 - 8) Muude lootuseta nõudmiste kustutamisest raiskamiste ja puudujääkide alal.
 - 9) Muud nõudmised.
 - 10) Kahjud vargusest ja röövimisest.
 - 11) Eelmiste aastate kulud, mis avastatud aruandeaastal.
 - 12) Eelmiste aastate tulud, mis avastatud aruandeaastal.
 - 13) Laekumised eelmistel aastatel mahakirjutatud lootuseta nõudmistest.
 - 14) Tulud aegunud kreditoorse võlgnevuse mahakirjutamisest.
 - 15) Kahjud loodusõnnetustest, mida ei hüvitatud kindlustuspreemiatega (peale kahjude põhivahendite alalt).
 - 16) Tulud materjalide ja jäätmete müügist.
 - 17) Muud kahjumid.
 - 18) Muud kasumid.
- Loomulik, et plaanimata kahjumitega tuleb pidada otsus-

tavat võitlust. Paljud neist, näiteks, kahjud võlgade mahakandmisest raiskamiste ja puudujääkide alal, varguste ja riisumiste läbi tekkinud debitoorse võlgnevuse mahakandmisest, trahvid, viivised, leppetrahvad jm. näitavad otsest kooperatiivi asjade halba olukorda. Niisuguste kahjude analüüsi põhjal on vaja avastada nende tekkimise põhjused ja süüdlased isikud tulevad sellistel juhtudel võtta vastutusele.

Reeglikohaselt ei tohiks olla ka plaanimata kasumeid. Ei või ju lugeda kooperatiivi saavutuseks, kui tal on kasum kreditoorse võlgnevuse mahakandmisest. Sotsialistlikud ettevõtted ja organisatsioonid kujutavad endast osa ühtsest rahvamajanduslikult organismist. Kui kooperatiiv ei tasunud võlgnevust mõnele organisatsioonile ja kandis selle endale kasumiks, siis teisel organisatsioonil (kontoril) tuleb kanda enda juures vastav summa kahjumiks. Kooperatiiv tekitab sel juhul kreditorile materiaalselt kahju.

Plaanimata kahjumite ja kasumite kontrollimisel peab revident välja selgitama iga antud kulukirjele kantud summa, kontrollima mahakandmise põhjendatust ja dokumentaalset vormistamist, kindlaks määrama nende põhjused ja süüdlased.

Revident peab kontrollima, kas ei ole vähendatud tegelik plaanimata kahjum selle katmisega plaanimata kasumist. Näiteks, kirjel 2 „Makstud trahvid, viivised ja leppetrahvid“ peab olema kajastatud summad, mis on makstud kooperatiivi poolt, aga kirjel 1 „Saadud intressid, trahvid, viivised ja leppetrahvid“ kooperatiivi poolt saadud summad. Trahvid ja viivised, mis on makstud üksikute töötajate tegevusetuse või otseste süü tõttu, tuleb sisse nõuda süüdlasilt isikuilt. Tuleb kontrollida, kas ei ole lubatud kirje 2 järgi makstud trahvide, viiviste ja leppetrahvide kunstlikku vähendamist, kandes samale kirjele saadud intressid, trahvid, viivised ja leppetrahvid, mis peavad olema kajastatud eraldi kirjel 1. Edasi on vaja kindlaks teha, kas ei ole kantud kahjumisse niisuguseid summasid, mis oleksid tulnud kanda süüdlaste isikute isiklikele kontodele.

Teine näide: kirjetel 5—9, viimane kaasa arvatud, peavad olema täielikult kajastatud kõik mitmesuguse debitoorse võlgnevuse summad, mis on kantud kahjumeiks kohtu või arbitraaži otsusel kui lootusetud, nõudeõiguse aegumisel.

Samal ajal, seoses nõudeõiguse aegumisega, peab kirjel 14 olema kajastatud kasumiks kantud kreditoorne võlgnevus.

Tuleb kontrollida:

1) kas ei ole lubatud kunstlikku kahjumite katmist mitmesuguse debitoorse võlgnevuse mahakirjutamisega, kandes nende vähendamiseks aegunud kreditoorse võlgnevuse summad, mis peavad olema kajastatud kirjel 14;

2) kas on täidetud Tsentrosojuzi juhatuse määrused selles, et eranditult kõik debitoorse võlgnevuse kahjumiks kandmised kooperatiivis võivad toimuda ainult kooperatiivi juhatuse erietsusel, selle järgneva kinnitamisega liikmete üldkoosolekul;

3) kas kõik kahjumisse kantud debitoorse võlgnevuse summad on läbi vaadatud rajooni liidu juhatuse poolt;

4) kas ei ole lubatud kanda tuludeks niisuguste kreditoride võlgnevust, mille järgi asi on kohtus või arbitraazis, või niisugust võlga, mille kohta on olemas täitelehed.

Revident peab silmas pidama, et vastutus debitoorse võlgnevuse sissenõudmise eest määratud tähtaegadel lasub kooperatiivi esimehel ja raamatupidajal. Töötajad, kelle süü läbi on toimunud debitoorse võlgnevuse nõudeõiguse aegumine, kuuluvad rangele vastutusele võtmisele kuni kohalt vallandamiseni ja kohtu alla andmiseni.

Tuleb hoolikalt kontrollida kõiki summasid, mis on kantud kahjumiks kaupade allahindamise tulemusena: kas aktid on vormistatud Tsentrosojuzi poolt kinnitatud vormi järgi; kas akti koostamisest võttis osa kooperatiivi juhatuse esimees ja rajooni liidu kaubandusosakonna juhataja; kas aktid on läbi vaadatud kooperatiivi juhatuse koosolekul; kas isikute süü läbi toimunud allahindluse kahjumid on kantud süüdlaste arvele ja neilt sisse nõutud.

Kirjel „Eelmiste aastate kulud, mis avastatud aruandeaastal“ kajastatud summade kontrollimisel tuleb meeles pidada, et siia kantakse seni arvestamata käibekulud (üürid, kommunaalteenused), käibemaks, mahakantud rajooni liidu varumiskontori ostjate vaieldav võlgnevus, mis tekkis hindade mittevastavusest, samuti kahjud möödunud aastal tekkinud pretensioonidest raudtee või laevanduse vastu — kaupade puudujääkidest ja hankijate vastu — hindade mittevastavusest, kui kohus või arbitraaz keldus aruandeaastal nõuet rahuldamast.

Tsentrosojuzi juhatuse määruses nr. 1054 — 20. sept. 1948. a. kriipsutas veelkord alla, et kõikide kahjude, eriti

makstud trahvide ja viiviste, samuti möödunud aastate kahjude, mis on avastatud jooksva aastal, mahakandmine on lubatud ainult vastava organisatsiooni juhatuse otsusel, aga kooperatiiviis kooperatiivi juhatuse otsusega ja selle järgneva kinnitamisega liikmete üldkoosolekul.

Kirjel „Kahjud loodusõnnetustest“ võib kajastada ainult kauba-materiaalsete väärtuste maksumust, mis hävines või riknes seoses stiihiliste õnnetustega (torm, üleujutus, tulikahju), maha arvates hüvitus, mis on saadud või arvestatud laekumiseks Riiklikult Kindlustuselt. Sellel kulukirjel arvestatakse ka kaubandus-, varumis- ja tootmisettevõtete ning abimajandite kahjud seisakust, mida on esile kutsunud stiihiline õnnetus.

Kahjud stiihilistest õnnetustest põhivahendite alal selles osas, mida ei hüvita Riiklik Kindlustus, kantakse allkontole „Põhifond“, aga põhifondi puudumisel allkontole „Põhifondist mahakirjutatavad summad“ konto nr. 24 „Põhivahendite likvideerimine“ kaudu.

Vastavalt Tsentrosojuzi juhendile peavad kõik väärtused olema kindlustatud Riiklikus Kindlustuses.

Pärast hoolikat dokumentide ja sissekannete kontrolli käibekulude liikide ja mitmesuguste plaanimata kasumite ja kahjumite järgi on samuti vaja täpselt kontrollida ka plaanitavaid kahjumeid ja kasumeid, mis on kajastatud kirjetel:

- 1) realiseeritud hinnalisand kaubanduses;
- 2) brutokasum varumiskaupade realiseerimisest;
- 3) maksud ja lõivud;
- 4) tulemid tootmis- ja abikäitiste majandamisest;
- 5) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tulemid;
- 6) sisemajanduslikud ülekanded.

Tuleb rangelt meeles pidada, et nendel kirjetel võib olla kajastatud ainult:

kirjel „Realiseeritud hinnalisand kaubanduses“ — brutokasum kaupade müügist kooperatiivi kauplustes; realiseeritud hinnalisandi määramise kord on näidatud leheküljel 89; sellele kirjele kantakse ka saadud boonuste summad, mis on saadud veini-viinatoodete väljavõtmise eest ja täiendavad mahahindlused, mis saadakse pärast kaupade müümist;

kirjel 2 „Brutokasum varumiskaupade realiseerimisest“ — resultaat kooperatiivi varumiskaupade müügist;

kirjel 3 „Maksud ja lõivud“ — maksud ja lõivud, mis on makstud kooperatiivi poolt, välja arvatud käibemaks, tulumaks kasumilt ja mittekaubaliste operatsioonide maks; kontole nr. 16 „Ettevõtete majandamine“ kantakse mittekaubaliste operatsioonide maks transport-ettevõtelt ja abimajandelt, aga võrdselt ka maks hoonetelt ja maarent tootmisettevõtete ekspluateerimisel;

kirjel 4 „Tulemid tootmis- ja abikäitiste majandamisest“ kajastatakse brutokasum või -kahjum, mida kooperatiiv sai tootmis- ja abikäitiste ekspluateerimisest, peale ühiskondliku toitlustamise ettevõtete;

kirjel 5 „Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tulemid“ — sööklate, teemajade, baaside, einelaudade töötulemid;

kirjel 6 „Sisemajanduslikud ülekanded“ — arvestusülekanded kooperatiivi isemajandavailt kaubandus- ja varumissetevõtelt juhatuse kulude katteks. Arvestusülekanded, mis on makstud kooperatiivi tootmisettevõtete poolt, sellel kulukirjel ei arvestata, vaid lülitatakse valmistoote omahinna kalkulatsiooni.

Aasta lõpul kajastatakse kooperatiivi majandusliku tegevuse finantsilised tulemused konto nr. 23 allkontol „Kasumid ja kahjumid aruandeaastal“.

Sellele allkontole kantakse enne lõppbilansi koostamist üle konto nr. 8 „Käibekulud“ saldo, välja arvatud käibekulud, mis kantakse kaubajäägile 1. jaanuariks järgmisel aastal, millised kantakse üle kontolt nr. 8 „Käibekulud“ kontole nr. 17 „Ettetehtud kulud“, allkonto „Käibekulud kauba jäägile“.

Järgmise aasta alguses, algbilansi koostamisel, tulevad, mis on märgitud lõppbilansis allkontol „Kasumid ja kahjumid aruandeaastal“ näidata allkontol „Kasumid ja kahjumid eelmistest aastatest“.

Allkontod „Kasumid ja kahjumid aruandeaastal“ ja „Kasumid ja kahjumid eelmistest aastatest“ jagatakse analüütilises arvestuses:

a) kasumid ja kahjumid tulumaksuga maksustatavais ettevõtteis;

b) kasumid ja kahjumid tulumaksuga mittemaksustatavais ettevõtteis.

Tulumaksuga mittemaksustatavate hulka kantakse kasumid, mis saadakse kooperatiivi sigade nuumamise, kala-

püügi, suurte ja väikeste kariloomade nuumamise, linnukasvatuse ja aedviljakasvatuse ettevõttele.

Samuti ei maksustata tulumaksuga kooperatiivi ettevõtteid laiatarbekaupade tootmise alal jätmetest ja kohalikust toorainest nende tegevuse 2 esimese aasta jooksul.

Kontol nr. 23 kajastatud kahjumite ja kasumite kontrollimine peab selgitama, kuidas täidetakse kasumiplaan kooperatiivi iga majandusliku tegevusala ja iga ettevõtte järgi, ning avastama, kas kooperatiivi kasum on vastavalt põhikirjale õigesti jaotatud.

Kui revident leiab, et ühed või teised kooperatiivi ettevõtted ei täida määratud kasumiplaane või üks ehk teine kooperatiivi majanduslik tegevusala ei ole tasuv, peab ta välja selgitama põhjused ja ära märkima abinõud ning osutama kooperatiivi juhatusele praktilist abi ebanormaalse olukorra likvideerimisel ja kooperatiivi finantsmajandusliku tegevuse tervendamisel.

Tsentrosojuzi nõukogu oma määruses 15. okt. 1948. a. tegi ettepaneku teostada kooperatiivi põhikirjas ettenähtud korras väikeste ja kahjumiga töötavate ettevõtete liitmine neil juhtudel, kui puuduvad võimalused nende majandusliku tegevuse laiendamiseks ja tasuvuse kindlustamiseks. Selles mõttes on vaja kontrollida, kuivõrd õigesti ja otstarbekalt on paigutatud maa kaubandusvõrk tema tasuvuse ja elanikkonna rahuldava teenindamise seisukohalt ja rakendada vahendid väikeste ebatasuvalt töötavate kaupluste liitmiseks, mitte halvendades seejuures elanikkonna kaubanduslikku teenindamist. Samuti peab silmas pidama, et vastavalt valitsuse otsusele ja Tsentrosojuzi Nõukogu määrusele 15. okt. 1948. a., alates III kvartalist 1948. a. võib preemialisatasude väljamaksmist tarbijate kooperatiivide ja rajooni liitude juhtivaile töötajatele hea töö eest teostada ainult antud kooperatiivorganisatsiooni või ettevõtte tasuva, kahjumita töö korral vastavas kvartalis.

Küsimusi kordamiseks

1. Milles seisab käibekulude ja finantstulemuste revideerimise ülesanne?
2. Kuidas kontrollitakse käibekulude otstarbekust ja õigsust?
3. Kuidas kontrollitakse käibekulude arvestust?

4. Kuidas kontrollitakse üldkäibekulude jaotamist?
 5. Millisel eesmärgil arvestatakse käibekulud kaubajäägile?
 6. Kuidas kontrollitakse selle arvestuse õigsust?
 7. Kuidas kontrollitakse käibekulude eelarve täitmist?
 8. Kuidas kontrollitakse kahjumeid ja kasumeid?
 9. Millised erinevused on üksikute plaanimata kasumite ja kahjumite kirjete revideerimisel?
-

X PEATÜKK

RAAMATUPIDAMISE JA ARUANDLUSE SEISUKORRA KONTROLLIMINE

ARVEPIDAMISE SEISUKORRA KONTROLLIMINE

Kooperatiivi tegevuse revideerimine lõpetatakse raamatupidamise dokumentatsiooni ja dokumendiliikluse kohta kehtestatud reeglitest kinnipidamise, raamatupidamise arvestuse ja aruandluse seisukorra ja raamatupidamise kontrollimise kokkuvõttega. On vaja kindlaks teha, kas kooperatiivi arvepidamine ja aruandlus vastab esitatud nõuetele, kas ta osutub küllaldaseks võitlusvahendiks plaanide täitmise, sotsialistliku omandi kaitse, finants-eelarvelisest distsipliinist kinnipidamise ja käibe- ning tootmiskulude alandamise eest.

Tsentrosojuzi juhatus märgib:

„On vaja, et arvepidamine kooperatiivides ja rajooni liitudes oleks eeskujulik, et iga majanduslik operatsioon peelduks raamatupidamiselises arvestuses ilma igasuguse viivitusega, et materiaalselt vastutavate isikute aruanded saabuksid õigeaegselt ja hea kvaliteediga, et rangelt kontrollitaks kõiki dokumente.“

„Peab silmas pidama, et halb arvestus ja kontrolli nõrgenemine töö üle mitte ainult soodustab vargust ebaausate inimeste poolt, vaid mõnikord teeb ka ausad inimesed vargaiks.“¹⁾

Raamatupidamise seisukorra ja aruandluse revideerimisel peab kuuluma kontrollimisele ja hindamisele:

¹⁾ Tsentrosojuzi Presiidiumi üleskutsest tarbijate kooperatiivide ja rajooni liitude juhatuste ja revisjonikomisjonide esimeestele ja raamatupidajatele 7. veebr. 1946. a. nr. 0190.

- a) arvepidamise organiseerimise süsteem;
- b) dokumentatsiooni ja dokumendiliikluse kvaliteet;
- c) jooksva kontrolli, dokumentide hoidmise ja arvestusliku läbitöötamise seisukord;
- d) sünteetilise ja analüütilise arvestuse pidamise kvaliteet ja seisukord;
- e) aruandluse koostamise õigeaegsus ja tema reaalsus;
- f) arvepidamisaparaadi struktuur, koosseis ja töötajate kvalifikatsioon.

Need küsimused selguvad tunduval määral kooperatiivi tegevuse üksikute alade revideerimisel.

Arvepidamise organisatsiooniline süsteem kooperatiivis võib olla tsentraliseeritud, mille juures kooperatiivi kõigi ettevõtete tegevus ja majanduslikud vahendid kajastuvad ühel üldisel bilansil, või sega-süsteem, mille juures üksikud suuremad ettevõtted eraldatakse iseseisvale bilansile, s. o. arvestatakse detsentraliseeritult, kuna ülejäänud arvestatakse tsentraliseeritult kooperatiivi juhatuse bilansil.

Revident peab kindlaks tegema, kas vastab kehtivaile instruksioonidele kooperatiivis rakendatud arvepidamise organisatsiooniline süsteem, kas ta õigustab ennast ja kas saavutab sihi ühtede või teiste ettevõtete iseseisvale bilansile eraldamine majandusliku arvestuse ja arvepidamise ja aruandluse parandamise kindlustamise seisukohalt. Tuleb kindlaks teha, kas on tarbijate kooperatiivide oblasti liidu luba ettevõtete iseseisvale bilansile eraldamiseks.

Dokumentide vormid kooperatiivi mitmesuguste majanduslike operatsioonide arvestuse vormistamiseks, dokumentide hoidmise, läbitöötamise, esitamise ning koostamise kord ja tähtajad on kinnitatud Tsentrosojuzi poolt ja märgitud eriinstruksioonides. Kõikidele riiklikele, kooperatiivseile ettevõtetele ja majanduslikele organisatsioonidele on määratud ühtsed kohustuslikud dokumentatsiooni ja sissekannete reeglid raamatupidamise kohta¹⁾.

On vaja kindlaks teha, kas peetakse kinni majanduslike operatsioonide dokumentaalse vormistamise reeglitest, täht-

¹⁾ Vt. „Majanduslike organisatsioonide ja ettevõtete raamatupidamise arvestuse dokumentide ja sissekannete põhimäärus“ RRRK 25. jaan. 1946. a.

segadest ja korrast, kas ei rikuta dokumentide ja materiaalselt vastutavate isikute aruannete esitamise graafikut — kaupluse, leivatööstuse, söökla, varumispunkti ja teiste kooperatiivi ettevõtete juhatajate poolt. Samuti peab kontrollima, milliseid abinõusid rakendavad kooperatiivi esimees ja raamatupidaja dokumentide ja aruannete vormistamise reeglite ja tähtaegade rikkumise juhtudel.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata materiaalselt vastutavate isikute dokumentide aruannetesse sissekandmise õigeaegsusele. Näiteks, aprillikuu esimese viispäevaku kauba-rahalisel aruandes ei tohi sisse võtta märtsikuu viimaste päevade dokumente, kuna need peavad minema märtsikuu viimase viispäevaku aruandesse.

Revident peab selgitama, kuidas kooperatiivi raamatupidaja kontrollib materiaalselt vastutavalt isikuil vastuvõetud aruandeid ja dokumente, kas teostatav kontroll kindlustab vajaliku kaitse väärtuste allesolekuks, samuti kas peetakse kinni raamatupidamise kirjendite koostamise korrast, kas ei praktiseerita keelatud, nõndanimetatud „gruppkanadeid“, mille juures üheaegselt debiteeritakse ja krediteeritakse kahte või mitut kontot korraga; kas tehakse algdokumentidele märged memoriaalorderite, millega nad on ühendatud, kuupäevade ja numbrite kohta.

Eriti on vaja kontrollida storno- (parandus-) kanadeid ja kindlaks teha, kas tegelikult oli vajadus varem tehtud kirjendite parandamiseks, kas on teostatud järgnevalt storneeritud kirjendite taastamiskanded teises korrespondentis.

Sünteesilise arvestuse seisukorra kontrollimisel tuleb selgitada, kas kontrollitud, kinnitatud ja läbitöötatud raamatupidamise dokumendid kirjendatakse žurnaal-pearaamatusse iga päev; kas tehakse žurnaal-pearaamatus lehekülgede viisi kokkuvõtteid; kas kontrollitakse kannete õigsust igal leheküljel; kas tehakse igakuisel käivate ja saldode kokkuvõtteid kontodel; kas kokkuvõtted ja saldod kuu lõpul žurnaal-pearaamatus kinnitatakse kooperatiivi raamatupidaja allkirjaga.

Analüütilise arvestuse olukorra kontrollimisel tuleb välja selgitada, kas täidetakse Tsentrosojuzi poolt kinnitatud raamatute pidamise reegleid ja vorme. On vaja kontrollida kirjendite kvaliteeti — nende täielikkust, selgust, põhjendatust; kas ei ole parandusi, puhastusi, tõestamata paran-

dusi. Kui analüütilist arvestust peetakse kaartidel, siis on vaja selgitada, kas selleks on luba oblasti (vabariiklikult) tarbijate kooperatiivide liidult, samuti kas teostatakse kohustuslikku kaartide registreerimist erilises registris. Kas koostatakse analüütiliste kontode käibearuanded õigeaegselt ja vastavas korras.

Pärast dokumentide ja raamatute kontrollimist tuleb kindlaks teha, kas peetakse kinni kehtivaist dokumentide hoidmise, arvestusregistrite ja raamatupidamise aruandluse hoidmise reegleist, määrata kindlaks, kas köidetakse dokumentid iga kuu viisi; kas numereeritakse dokumentide lehed kaustades; kas registreeritakse kaustad dokumentidega „arhiivraamatus“; kelle peale on pandud vastutus arhiivi seisukorra eest. Samuti tuleb kontrollida, kas on olemas lukustatav kapp dokumentide jaoks; kelle käes on selle kapi võti; kas suletakse raamatupidamise ruum lukuga pärast töötajate töölt lahkumist.

Samuti on tarvilik kontrollida, kas kooperatiivis on kindlustatud kõrgemate organisatsioonide ja teiste organite instruksioonide ja ringkirjade hoidmine kooperatiivi plaanimise, finantside, arvepidamise ja aruandluse organiseerimise ja tehnika küsimusis. Revident peab silmas pidama, et kooperatiivis peetaks registreerimisvihikut (raamatut) raamatupidamise ja aruandluse ning teiste kõrvalküsimuste, kõikide instruksioonide ja õpikute kohta. Kooperatiivi raamatupidajate vahetusel märgitakse instruksioonide ja õpikute üleandmine asjaajamise üleandmise-vastuvõtmise akti.

Revident peab mitte ainult välja selgitama ja kindlaks tegema raamatupidamise arvestuse kohta kehtivate reeglite rikkumised ja neist kõrvalekaldumised, mitte ainult konstateerima fakte ja neile hinnangu andma, vaid ka konkreetselt ära näitama, kuidas ja millisteks tähtaegadeks tuleb puudused kõrvaldada, mida nimelt ette võtta ja teha, et lühima aja jooksul arvestus ja aruandlus kooperatiivis vastaksid täielikult oma ülesannetele.

Tuleb kindlaks teha, kas kooperatiivi esimees abistab raamatupidajat aruandluse ja finants-eelarvelise distsipliini korrastamisel, kas peetakse kinni kooperatiivi raamatupidaja õigustest ja kohustustest; missugused abinõud rakendab kooperatiivi juhatus arveala töötajate kvalifikatsiooni tõstmiseks (kirjandusega varustamine, seminaride ja instruktaazi läbiviimine, kaugõpe, kursused).

ARUANDLUSE SEISUKORRA KONTROLLIMINE

Bilansside reaalsuse, raamatupidamise aruandluse ja nende esitamise tähtaegade kontrollimisel peab revident lähtuma sellest, et kooperatiivile laienevad täiel määral üldised reeglid, mis on kehtestatud NSV Liidu RKN määrusega 29. juulist 1936. a. nr. 1372 ja NSV Liidu Rahanduse RK instruksiooniga samast kuupäevast kõikidele riiklikele ja kooperatiivseile majanduslikele organisatsioonidele ja ettevõtetele raamatupidamisaruannete ja bilansside kohta. Vastavalt neile reeglitele peavad kooperatiivi aruanded ja bilansid olema täielikud, selged ja reaalsed.

Kooperatiivi bilansid ja aruand loetakse reaalseks, kui need täielikult põhjenevad raamatupidamise jooksva arvestuse raamatuis (žurnaal-pearaamat, analüütilise arvestuse raamat) teostatud kirjenditel; kui jäägid kõigi bilansikirjendite ja muude aruandetabelite järgi on kinnitatud inventerimisaktidega (nimestikega), Riigipanga väljavõetega, õienditega, aktidega, arveldustega ja muude dokumentidega.

Raamatupidamise aruannete ja bilansside koostamise ja esitamise kord, vormid ja maht määratakse Tsentrosojuzi poolt kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga. Kehtestatud aruandluse esitamise tähtaegade rikkumist, samuti aruandluse andmete moonutamist, petmist, katseid moonutada asjade tõelist olukorda karistatakse vastavalt seadustes ettenähtud korras.

NSV Liidu KTK ja RKN määрусes 27. novembrist 1933. a. öeldakse, et süüdlased „süsteemaatilise ja kuritahtliku kehliku arvepidamise aruandlusmaterjalide esitamise tähtaegade ja vormide rikkumises võetakse kriminaalvastutusele“. Seal on ka märgitud, et teadlikult ühele või teisele poole moonutatud arvepidamise andmete ja aruannete esitamisel isikuile, kes on vastutavad nende koostamise ja esitamise eest, rakendatakse VNFSV Kriminaalkoodeksi § 109 ja teiste liiduvabariikide kriminaalkoodeksite vastavaid paragrahve.

Kooperatiivi bilansside ja muu aruandluse kontrollimisel peab revident kindlaks määrama: kas on aruandlus koostatud määratud vormide järgi ja kas neis on täidetud kõik tabelites ettenähtud aruandelised näitajad; kas üksikute tabelite näitajad on omavahel ja bilansiga kooskõlas; kas

aruande andmed on kõrvutatud eelmiste perioodide ja plaani vastavate näitajatega; kas on kajastatud bilanssides ja teistes aruande tabelites täielikult ja õigesti kooperatiivi tegevuse ja majanduslike vahendite tõeline seisukord; kas kooperatiivi bilansid ja teised aruandetabelid on täielikult põhjendatud jooksva arvestuse andmetega, s. o. žurnaalpearaamatu ja abiraamatute kirjenditega, sünteetiliste ja analüütiliste kontode käibearuannetega. Peab silmas pidama, et mõnikord täidetakse bilansse ja aruandeid jooksva raamatupidamise arvestuse mahajäävuse tõttu ja aruandluse koostamise tähtaegade tagaajamisel ka sissekannete puudumisel kõigil analüütilistel kontodel.

Edasi kontrollib revident, kas on täidetud bilansikirjete hindamise reeglid, mis on ette nähtud seadusega ja Tsentrosojuzi instruksioonidega; kas kooperatiivi bilansid ja aruanded on kontrollitud revisjonikomisjoni poolt, kas on olemas tema seisukohad bilansside kvaliteedi kohta.

Koos sellega selgitab revident, kas bilansside ja aruannete koostamisel on kinni peetud määratud tähtaegadest; kas bilansid ja aruanded on läbi vaadatud ja kinnitatud kooperatiivi juhatuse koosolekul, kas on tehtud kokkuvõtted plaanide täitmise kohta kõikide näitajate järgi, kas on analüüsitud finantsolukorda, kas on vastu võetud vajalikud otsused ja kas viiakse ellu märgitud abinõud; kas bilansid ja aruanded on kinnitatud kooperatiivi liikmete (volinike) üldkoosolekuil, missugused otsused on nende poolt vastu võetud ja kuidas neid täidetakse.

Arvepidamise ja aruandluse töö kontrollimisega kaasneb raamatupidamise struktuuri, üksikute arveala töötajate vahel kohustuste jagamise korra läbivaatamine; aparadi isikliku koosseisu ja töötajate kvalifikatsiooniga tutvumine.

Revident peab kontrollima, kas kooperatiivi arveala töötajad tunnevad Tsentrosojuzi poolt kinnitatud dokumentide hoidmise ja läbitöötamise, kontrollimise ja vormistamise reegleid, sünteetilise ja analüütilise arvestuse raamatutesse kirjendite tegemise korda, bilansside ja käibearuannete koostamise reegleid.

Tuleb kindlaks teha, kas kooperatiivi arvelduste ja materiaalsete väärtuste inventeerimised toimusid Tsentrosojuzi juhatuse poolt määratud tähtaegadel.

Tähtajad on järgmised:

Iga päev	Mitte harvem kui üks kord kuus	Mitte harvem kui üks kord kvartalis	Mitte harvem kui 2 korda aastas
1	2	3	4
<p>1. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete köökides olevad toiduained</p> <p>2. Lõpetamata toodang ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis (köökides)</p>	<p>1. Kaubad ja taara kõigis toiduainete- ja tööstuskaupade kauplustes, telkides, kioskites, einelaudades</p> <p>2. Toiduained ja taara ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, sööklate, restoranide ladudes ja tootmisabikäitistes</p> <p>3. Toorained, materjalid, küte, poolvabrikadid, valmistoodang ja taara väike-tootmisettevõtteis ja kodutöötajate juures</p> <p>4. Lõpetamata toodang tootmisettevõtteis (1. kuu päevaks)</p> <p>5. Söökla nõud ja söögi-riistad, mis on kasutamisel ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis</p>	<p>1. Kaubad ja taara hulgiladudes ja baasides</p> <p>2. Varumiskaubad ja taara varumispunktides ja ladudes</p> <p>3. Kartul, juurvili ja seened kuitatavad kujul, samuti muud varumiskaubad, mis on kestval säilitamisel</p> <p>4. Toorained, materjalid, küte, poolvabrikadid, valmistoodang ja taara suurtes tootmisettevõtteis</p> <p>5. Loomad nuumal ja koplites</p>	<p>1. Põhivahendid kasutamisel, välja arvatud ladudes (reservis) olevad põhivahendid, mis inventeeritakse materjalide jaoks ettenähtud tähtaegadel</p> <p>2. Lõpetamata ehituse ehitusmaterjalid</p> <p>3. Sool soolaladudes (1. VI ja 1. XII)</p>

1	2	3	4
	<p>6. Sisemised arvlemised kooperatiivi juhatuse ja ettevõtete vahel, mis asuvad iseseisval bilansil</p> <p>7. Rahalised vahendid arveldus- ja jooksvatel kontodel pankades, rahalised vahendid teel, lühiajalised Riigipanga laenu, kaubad ja materjalid teel</p> <p>Rahalised vahendid ja ettevõtteis, kus ei ole kassapidajaid, inventeeritakse üheaegselt kaupadega, aga kooperatiivi juhatuse kassas mitte harvem kui üks kord kuus</p> <p>8. Plangid rangel arvestusel kõigis hoiukohtades</p>	<p>6. Üleskasvatav noorkari inventeeritakse mitte harvem kui üks kord kvartalis, samuti ühest vanusegrupist teise üleviimisel</p> <p>7. Söökla pesu, köögiinventar ja eririietus (mis on kasutamisel) ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis, samuti väikeinventari esemed ja eririietus kasutamisel kõigis teistes ettevõtteis.</p> <p>8. Võlgnevus puudujääkide ja raiskamise alal ja muu debitoorne ja kreditoorne võlgnevus</p> <p>9. Käibekulud kaubajäägile, ette tehtud kulud, väärtpaberid, saadud ja välja antud pikaajalised laenud, sisesüsteemilised maksed, hinnalisand kaupadele ja teised bilansikirjendid</p>	

Samuti tuleb selgitada, kas peeti kinni määratud tähtaegadest, mille kestel tuli välja tuua lõplikud inventeerimise tulemused, nimelt:

väike-jaevõrgus (kioskid, telgid) — samal päeval;

magasinides ja kauplustes — hiljemalt 2 päeva jooksul. Seejuures peab silmas pidama, et jaetevõtete inventeerimise eesmärgsed tulemused tuleb välja tuua kohapeal kohe pärast inventeerimise lõpetamist ja enne ettevõtte avamist;

toiduainete-ladudes ja -baasides — hiljemalt 3 päeva jooksul;

tööstuskaupade-ladudes ja -baasides — hiljemalt 5 päeva jooksul;

ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis (einelaudades, köökides, söökla ladudes) — hiljemalt järgmisel päeval;

teistes ettevõtetes ühest päevast kuni 5 päevani, olenevalt ettevõtte töö mahust.

Et määrata teostatud inventeerimiste resultaatide kajastamise õigsust kooperatiivi raamatupidamise arvestuses, on vaja lähtuda sellest seisukohast, et inventeerimisel avastatud kaupade puudujääkide katmine ebaseaduslikult moodustunud ülejääkidega on kategooriliselt keelatud. Eriti keelatakse kaupade puudujääkide katmine ülejääkidega kõikidel juhtudel, kui puudujäägid ja ülejäägid tekkisid:

jaekaubanduse ettevõtteis (kauplustes, telkides, einelaudades, kioskites jt.) mitmete materiaalselt vastutavate isikute juures, olgugi, et ühe ja sama aruandeperioodi jooksul;

jaekaubanduslikes ettevõtteis ühe ja sama materiaalselt vastutava isiku juures mitmesugustel aruandeperioodidel;

ladudes, baasides ja panipaikades jm. mitmesuguste isikute või ühel ja samal materiaalselt vastutaval isikul eraldi kaubanimetuste järgi.

Vastavalt inventeerimise põhieeglitele, mis on välja antud NSV Liidu Rahanduse Ministeeriumi poolt 30. juulil 1947. a. nr. 589, lubatakse erandina söökla- ja teistes ladudes, baasides jm., kus on kohustuslik väärtuste arvestamine koguse, sordi, hinna ja summa järgi, teostada asendamist inventeerimisel avastatud sortide segiminekul ühe nimetusega kauba juures ühel ja samal materiaalselt vastutaval isikul ja ühe ja sama aruandeperioodi jooksul. Nii-sugust katmist võib teostada igal üksikul juhul ainult kooperatiivi juhatuse otsusel. Sortide segiminekest ühe sordi kauba müümisel teise asemel tekkinud väärtuse ülejääk

kuulub tagastamisele ostjaile, aga neil juhtudel, kui ei ole võimalik ostjat kindlaks teha, tuleb see kanda üle riigieelarvesse (vt. NSV Liidu RRK ringkiri 28. juulist 1933. a. nr. 355-k, ebaseaduslikest jaehindade kõrgendamisest saadud summade kandmisest riigieelarvesse). Sortide segiminekuust tekkinud puudujäägid tuleb kanda isikute arvele, kes on süüdi kallimate kaupade müümises või väljastamises odavama sordi hinnaga, üheaegse tekitatud kahjude sissenõudmisega.

Isikuid, kes on süüdi tähendatud sortide segiminekus, tuleb karistada distsiplinaarselt, aga kindlakstehtud algdokumentide ja arvestuse tahtliku segiajamise juhtudel (sihiga segi ajada kaupade sordiline arvestamine) võetakse süüdlased vastutusele.

Mitte vähem tähtis on revideeritava perioodi kestel tehtud inventeerimismaterjalide analüüsimisel välja selgitada:

kas väärtuste kontrollimiste tulemuste aktid ja võrdlusaruanded on alla kirjutatud raamatupidaja ja materiaalselt vastutava isiku, samuti inventeerimiskomisjoni esimehe poolt;

kas kõikide teostatud inventeerimiste materjalid on läbi vaadatud kooperatiivi juhatuse poolt ja kas nende kohta on vastu võetud vastavad otsused 3-päevase tähtaja jooksul;

kas isikud, kellel avastati puudujäägid, on viivitamatult kõrvaldatud töölt ja kas vastutusele võtmise ja puudujäägi sissenõudmise-asjad on üle antud kohtu-jälitusorganitele;

kas liikmete üldkoosolekute poolt on kinnitatud kooperatiivi juhatuse otsused puudujääkide, raiskamise ja riisumiste, samuti debitoorse võlgnevuse mahakandmise kohta, kas saadeti kooperatiivi juhatuse otsused inventeerimistulemuste kohta koos inventeerimismaterjalidega rajooni liidu juhatusele läbivaatamiseks ja kinnitamiseks;

kas kõik väärtuste puudujäägid ja ülejäägid, mis on avastatud inventeerimistel, samuti debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse mahakandmine, on kajastatud raamatupidamise arvestuses samal kuul, mil nad avastati.

Vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele nr. 799 — 29. juulist 1948. a. „Abinõudest organiseerimis-instrueerimistöö parandamiseks tarbijaskooperatsiooni süsteemis“ kaubajääkide kuu- ja kvartali-inventuuride läbiviimisel peavad inventeerimiskomisjonid andma hinnangu kaupluse ja lao tööle kohustuslikust miinimumsortimendist kinnipida-

mise, kaubajääkide seisukorra, ettevõtete õige sisustamise, sanitaarseisukorra, kaalu-mõõduabinõude seisukorra ja kauba-rahaliste aruannete õigeaegse koostamise kohta. Kooperatiivide juhatused peavad koos kaubajääkide inventeerimise tulemuste arutamisega arutama kaupluse ja lao töö seisukorra kontrollimise tulemusi kõikide küsimuste kohta ja rakendama operatiivsed abinõud puuduste kõrvaldamiseks.

Revident peab kindlaks tegema, kuidas on kooperatiiv täitnud Tsentrosojuzi juhatuse juhiseid, mille sihiks on kooperatiivi kaupluse töö parandamine kaubakäibe plaani täitmisel, kehtestatud eeskirjadest kinnipidamisel ja väärtuste allesoleku kontrolli tugevdamisel.

Küsimusi kordamiseks

1. Milles seisavad arvepidamise ja aruandluse revideerimise ülesanded?
 2. Missugune on dokumentide ja dokumendiliikluse kontrolli sisu?
 3. Kuidas kontrollitakse jooksva kontrolli teostamist raamatupidamise poolt?
 4. Milles on dokumentide hoidmise ja arvestusliku läbitöötamise kontrollimise sisu?
 5. Milline on analüütilise ja sünteetilise arvepidamise kvaliteedi ja olukorra kontrollimise sisu?
 6. Kuidas määratakse kindlaks kooperatiivi bilansside ja aruannete reaalsus?
 7. Millistel tähtaegadel peavad olema välja toodud inventuuride lõplikud resultaadid kooperatiivi mitmesugustes ettevõtetes?
-

XI PEATÜKK

KOOPERATIIVI FINANTSMAJANDUSE KONTROLLIMISE PÕHILISED KUSIMUSED ¹⁾

Hästi organiseeritud finantsmajandus võimaldab mitte ainult kooperatiivi majandusliku ja finantstegevuse plaanide täitmist, vaid ka ületamist. Sellepärast on kontrollimisel vaja kindlaks teha, kuidas on organiseeritud finantsmajandus, kes konkreetselt seda juhib, kas on juurutatud kooperatiivi praktilises töös range finantseelarveline distsipliin ja kuidas peetakse võitlust ebamajanduslikkusest tingitud kahjumite vastu.

Kulude alandamine, kõikide ebamajanduslikkude kahjude likvideerimine on dikteeritud sõjajärgse stalinliku viie aasta plaani ennetähtaegse täitmise huvidest, hiiglasliku taastamise ja uusehituste programmi teostamise, nõukogude rahva materiaalse heolu edasise tõstmise ülesannetest.

Taastatud nõukogude rubla soodustab tunduvalt range võitluse läbiviimist kokkuhoiurežiimi ja kasumite kogumise tugevdamise eest kõigis majandusharudes, võimaldab kiiresti tugevdada kooperatiiv-organisatsioonide finants-seisukorda ja sellega kindlustada majandusliku tegevuse edasist arendamist kaardivaba kaubanduse tingimuses.

Siiski on tarbijaskooperatsiooni süsteemis veel küllalt niisuguseid juhtivaid töötajaid, kes, unustanud isemajandamise, lakkasid „arvestamast rublaga“, heaperemehelikult hoolitsemast rahaliste ja materiaalsete väärtuste kokkuhoiu eest, säästmast rahva kopikat.

Nad harjusid finantsdistsipliini rikkumisega, suhtuvad sellesse ükskõikselt, et nende poolt halva majandusliku juhtimise tagajärjena tekitatud materiaalse kahju lõppkokkuvõttes tasub riik.

¹⁾ XI peatüki on kirjutanud F. V. Kazarin

Sellistele nähtustele on vaja otsustavalt teha lõpp, avastada isikud, kes on süüdi vahendite ebamajanduslikus kulumises, mis tekitab kahju kooperatiivile ja võtta nad seaduslikule vastutusele.

Kooperatiivi finantsmajanduse kontrollimine osutub revisjoni lahutamatuks osaks ja selle kontrolli resultaadid peavad olema kajastatud revisjoniaktis.

BILANSI OSA FINANTSMAJANDUSE KONTROLLIMISEL

Bilans — see on põhidokument, mille baasil toimub kogu organisatsiooni finantstegevuse ja finantsplaani täitmise kontroll. Õigesti koostatud bilanss näitab ära kooperatiivi töö saavutused ja puudused.

Sellepärast on täiesti loomulik, et bilansiliste ja aruandluse andmete põhjalik uurimine on revidendile täiesti kohustuslik.

Niivõrd, kui sotsialistliku plaanimajanduse tingimusi organisatsiooni või ettevõtte bilanss osutub kogu rahvamajanduse bilansi koostisosaks, peab ka selle kontrollimist teostama üldriiklikest ülesannetest lähtudes.

Iga organisatsioon ja isemajandav ettevõtte annab aru kontrollivate ja reguleerivate organite ees temale antud materiaalse ja rahalise ressurside kasutamise kohta bilansi ja sellele lisatud aruandluse tabelite alusel.

Õiget hinnangut kooperatiivi finantsmajanduse kohta võib revident teha alles pärast bilansikirjendite ja aruandluse tabelite näitajate kontrollimist.

Kooperatiivi finantsmajanduse revideerimisel peab revident:

a) hindama kooperatiivi üldist finantsolukorda ja kindlaks tegema, millised muutused toimusid tema finantsmajanduses revideeritava perioodi kestel;

b) kontrollima, kuivõrd õigesti on kasutatud (paigutatud) oma- ja laenatud vahendid;

c) kindlaks tegema omavahendite summa käibes ja selgitama, kas need suurenesid või vähenesid revideeritaval perioodil. Kas minimaal-normatiividega võrreldes on omavahendite üle- või puudujääk;

d) kas kooperatiiv täidab oma kohustusi riigieelarve ja riigipanga vastu täielikult ja õigeaegselt;

e) milline on kooperatiivi maksevõime ja finantsalane stabiilsus.

Maksevõimeliseks loetakse niisugune kooperatiiv, kes

õigeaegselt teostab arveldused oma kohustuste järgi Riigipangale, riigieelarvele ja teistele kreditoridele. Maksevõime oleneb käibevahendite tegeliku ringluse vastavusest kindlaksmääratud krediteerimise tähtajale. Kui kaup, tooraine ja materjalid ringlevad kauem kui on krediidid tagastamise tähtpäev, siis ei suuda organisatsioon õigeaegselt maksta Riigipangale ja hankijale oma kohustuste järgi.

Näide. Kooperatiivile on määratud krediidi tähtajaks 20 päeva. Kaupade tegelikud jäägid moodustasid 200 tuh. rubla 8 tuh. rublase päevase käibe juures. Järelikult, kaupade jäägid realiseeritakse $200 : 8 = 25$ päeva jooksul. Samal ajal aga peab Riigipanga krediit olema kustutatud 20 päeva jooksul. Sellise olukorra juures rikutakse maksevõime, sest 8 tuh. rublase päevase käibe juures müüb organisatsioon 20 päeva jooksul kaupa ainult 160 tuh. rubla eest. (8×20). Kui organisatsioonil ei ole täiendavaid vahendite allikaid, tekib tal möödunud tähtajaga võlgnevus Riigipangale.

Finantsalaselt stabiilseks loetakse see kooperatiiv, kes oma vahenditega (pikaajaliste laenudeta — püsivate passivateta) täielikult katab:

a) mittekäibelised; b) iseseisvale bilansile eraldamata põllumajanduslikesse ettevõtteisse paigutatud vahendid; c) rahaliste vahendite ja muude aktive plaanilised jäägid ja d) mitte vähem kui 15% kaupade (jaevõrgus), tooraine ja materjalide jääkidest.

Piltliku ülevaate saamiseks muudatusist finantsmajanduses aruandeperioodi jooksul on soovitatav võrdlusbilansid aruandeperioodi alguseks ja lõpuks vastandada järgmises näitlikus vormis.

Aktiva

Jk. nr.	Aktiva kirjendite ja gruppide nimetus	1. VII 1948. a.	1. X 1948. a.	Kõrvalekaldumine + või —	
				summas	0/00-des
1.	Põhivahendid	100,0	103,0	+ 3,0	+ 3 ⁰ / ₀
2.	Kaubad	300,0	315,0	+15,0	+ 5 ⁰ / ₀
3.	Rahalised vahendid	40,0	54,0	+14,0	+35 ⁰ / ₀
4.	Muud aktivad jne.	30,0	31,5	+ 1,5	+ 5 ⁰ / ₀
BILANSS		470,0	503,5	+33,5	+7,1⁰/₀

Jk. nr.	Passivate kirjendite ja gruppide nimetus	1. VII 1948. a.	1. X. 1948. a.	Kõrvalekaldumine + või -	
				summas	0/00-des
1.	Põhifond	80,0	82,0	+ 2,0	+ 2,5 ⁰ / ₀
2.	Osamakusfond	110,0	126,5	+16,5	+15 ⁰ / ₀
3.	Kasum	30,0	45,0	+15,0	+50 ⁰ / ₀
4.	Riigipanga krediitid .	250,0	250,0	—	—
	BILANSS	470,0	503,5	+33,5	+7,1 ⁰ / ₀

Säärane bilansside näitajate võrdlemine on oma olemuselt põhiliseks töövõtteks muutuste hindamisel organisatsiooni finantsmajanduses.

Ta võimaldab: a) määrata, millises suunas liigub antud organisatsiooni areng; b) määrata kõrvalekaldumise suurust bilansikirjete järgi ja, lõpuks c) anda neile kõrvalekaldumistele positiivne või negatiivne hinnang.

Muudatuste põhjuste väljaselgitamiseks finantsmajanduses ja üksikasjalikuks bilansi uurimiseks teostatakse gruppide ja kirjete kontrollimine tihedas seoses teiste bilansi osadega ja majandusliku tegevuse näitajatega.

VAHENDITE KONTROLLIMINE KAUBANDUSLIKUS TEGEVUSES

(Kaubad, tooraine ja valmistoodang)

Kaubanduslikus käibes olevate vahendite kasutamise kontroll on iseäranis tähtis organisatsiooni finants-seisukorra kontrollimisel. Eelkõige on vaja kindlaks teha nende vahendite struktuur ja ulatus dünaamiliselt ja võrrelda seda plaaniliste normatiividega.

Selleks, et määrata kindlaks, kui suured on kaubamateriaalsete väärtuste reservid ja kuidas need muutusid revideeritaval perioodil, on vaja kontrollida mitte ainult nende vahendite jääke, mis võtavad osa käibest, vaid arvu-

tada ka nende vahendite käibekiirus päevades. Iga majandusliku organisatsiooni ja ettevõtte ees seisab ülesanne — saavutada nende vahendite käibe kiirendamist sellega, et minimaalsete vahendite kulutusega oleks võimalik saavutada maksimaalset majanduslikku tulemust.

Käibevahendid kaubanduses vahetavad oma vormi, muutudes kaubast rahaks ja rahast kaubaks. Käibevahendite ülemineku kestvust ühest vormist teise nimetatakse käibevalteks. Tarbijaskooperatsiooni organisatsioonidele plaanitakse jäägid päevades kaupadele, toorainele, materjalidele, rahalistele vahenditele ja muudele aktiveatele. Ringluse kiiruse all tuleb mõista käivete arvu, mis käibevahendid tegid teatud perioodi jooksul.

Selleks, et kindlaks teha, mitu ringlust tegid käibevahendid kvartalis, tuleb selle perioodi käibesumma jagada käibevahendite keskmisele tagavarale.

Keskmise tagavara all mõistetakse käibevahendite summat, mis on tarvilik majandusliku tegevuse plaanide täitmiseks. Käibevahendite keskmine tagavara või jääk määratakse jääkide summa jagamise teel nende arvuga.

Toome näite käibevahendite ringluskiiruse arvutamisest: kaupade jäägid 1. IV — 200 tuh. rubla, 1. VII — 190 tuh. rubla, kvartalikäive 540 tuh. rubla (päevade arv kvartalis — 90).

Nende andmete alusel arvutame välja vahendite ringluskiiruse näitajad.

Esimene arvutamismeetod. Keskmine kaupade jääk

$$\frac{200.000 + 190.000}{2} = 195.000 \text{ rubla.}$$

Päevane käive $540.000 : 90 = 6000$ rubla.

Keskmete kaubajääkide käibevalte päevade arv võrdub $195.000 : 6000 = 32,5$ päeva.

Teine arvutamismeetod. Keskmine kaubajääkide päevade arv ühes käibevaltes:

$$\frac{195.000 \times 90}{540.000} = 32,5 \text{ päeva.}$$

Kui on tarvis kindlaks teha, mitmeks päevaks kooperaatiiv on kindlustatud kaupade, tooraine ja materjalidega eeloleval ajal, siis võetakse keskmete jääkide asemel jääk

perioodi lõpul, kuna päevane käive tuleb võtta ulatuses, mis on ette nähtud plaani järgi järgmiseks kvartaliks.

Antud grupi vahendite kontrollimisel tuleb anda üksikute kaupade ja kaubagruppide liikumise iseloomustus, määrates:

a) kas ei ole liigseid, mitteminevaid ja praakkaupu, toorainet ja materjale ja kui neid on, siis kes on süüdi nende muretsemises.

b) kas kaubad saabuvad kaubandusvõrku ühtlaselt ja kas ei lubata kaupade põhimasside seismajäämist peakauplusesse ja temale lähematesse kauplustesse, mille tagajärjel kooperatiivi kaugemad kaubanduslikud ettevõtted jäävad ilma vajalikest kaupadest ja ei täida kaubakäibe plaani;

c) kas kõik kaubanduslikud ettevõtted peavad kinni kehtestatud kauba sortimentmiinimumist;

d) milline osatähtsus on käibes kohaliku tootmise ja decentraliseeritud varumise kaupadel; kas need kaubad (sortimendi, hinna, kvaliteedi järgi) vastavad elanikkonna nõudlusele;

e) kas ei lubata kaubakäibe kinnikülmumist ebaseadusliku kaupade broneerimise tagajärjel;

f) kas tegelik kaupade, tooraine ja materjalide jääk vastab plaanilistele normatiividele;

g) kas kontrollitaval perioodil ei teostatud sihilikult mitteminevate ja praakkaupade ostmist, ja kes on neis ostudes süüdlased;

h) kas on õigesti paigutatud kaubanduslike ettevõtete võrk ja kuidas neist igaüks täidab kaubakäibe plaani.

VARUMISSE JA PÖLLUMAJANDUSSE PAIGUTATUD VAHENDITE KONTROLLIMINE

Kõik kulutused põllumajandusele, mis ei ole eraldatud iseseisvale bilansile, kaetakse omavahenditega, kuna Riigipank neid ettevõtteid ei krediteeri. Sellepärast on väga tähtis selle grupi vahendite kontrollimisel selgitada, kui võrd tegelikud kulutused põllumajanduses vastavad plaanilistele normatiividele ja kas ei lubata selle haru ülenormatiivset finantseerimist omavahendite vähendamise arvel kaubanduses.

Kõrvuti sellega tuleb hoolikalt kontrollida kõiki kulutusi ja põllumajandustoodangu omahinda.

Varumiseks vajaliku vahendite summa peab kooperatiiv saama rajooni varumiskontorilt avansskrediidi näol.

Siiski, nagu näitab kontroll, paljud kooperatiivid rajooni varumiskontorilt avansskrediiti mitte saades paigutavad omavahendid varumisse kaubandusele määratud vahendite arvel ja sellega rikuvad arveldusi Riigipangaga ja hankijatega.

Kooperatiivi varumisse paigutatud omavahendite summat võib kindlaks teha bilansi järgi, rajooni varumiskontorilt saadud avansskrediidi summa vastastamisel varumiskaupade jääkide väärtuse ja kolhoosi varujatele väljaantud avansside summaga, samuti võlgnevuse summaga rajooni varumiskontorile, kui see esineb bilansis.

Kui tehakse kindlaks, et kulutused varumiseks olid kooperatiivis teostatud omavahendite normatiivide arvel, mis olid määratud kaubandusele, siis tuleb süüdlased selle lubamises võtta rangele vastutusele. Väga sageli kannatavad kooperatiivid suuri finantsilisi raskusi selle tagajärjel, et nad, kulutades 30% rahalistest laekumistest põllumajandus- saaduste ja tooraine ostmiseks turuhindadega, ei saa õigeaegselt Riigipangalt avansskrediiti, mis tuleb üle kanda arvelduskontole.

Niiviisi 30% sularaha laekumise kulutamine ilma avansskrediiti saamata viib otsesele vahendite eraldamisele kaubakäibest ja seoses sellega maksete mittetasumisele Riigipanka ja hankijaile. Sellele olukorrale tuleb kooperatiivi finantsmajanduse kontrollimisel pöörata erilist tähelepanu.

RAHALISTE VAHENDITE JÄÄKIDE KONTROLLIMINE

Raharingluse reguleerimine toimub kassaplaani põhjal, mis, olles kooskõlas rahvamajandusplaaniga, määrab raha laekumise allikad ja ulatuse Riigipanka, samuti teeb ka kindlaks nende sihitused kõigiks sotsialistliku majandusharude vajadusteks. Nõukogude kaubandus kui raharingluse tähtsaim kanal osutub peamiseks raha Riigipanka voolamise allikaks.

Sellepärast omab eriti suure tähtsuse kaubandusest laekunud raha õigeaegne ja täielik üleandmine Riigipanga kassasse. Kassamajanduse kontrollimine seisab praktiliselt selles, et kindlaks teha, kas ei lubata kaubanduslike laekumiste kulutamist kohapeal ja ulatuses, mis ületab kinnitatud päevase kulutamise limiidi (vt. lk. 38).

Sageli koguneb kooperatiivide arvelduskontodele kaupade realiseerimise kiirenemise tagajärjel suur vahendite jääk. Neil juhtudel on vaja ülenormatiivsed jäägid suunata ennetähtaegseks võlgnevuse kustutamiseks Riigipangale. Selle tõttu, et vabastatud krediit suunatakse teisteks vajadusteks, avaneb organisatsioonil võimalus vähendada käibekulusid kirje „Intressid“ järgi, kuna Riigipank vahendite jäägilt arvelduskontol maksab 1,5%, samal ajal kui ta ise saab välja antud laenudelt 4% aastas.

MUDESSE AKTIVATESSE PAIGUTATUD VAHENDITE KONTROLLIMINE

Muude aktive kirjetel olevad vahendid (tühi taara, väheväärtuslik inventar ja eriietus, ettetehtud kulud, majapidamismaterjalid, aruandekohustuslikud isikud) võrreldakse plaaniliste normatiividega (varud päevades). Kontrollimisel on vaja kindlaks teha:

a) kas muude aktive tegelikud jäägid vastavad antud organisatsiooni plaanilistele normatiividele;

b) kas tühi taara (kotid, kastid, vaadid jm.) tagastatakse õigeaegselt ja kas ta on õigesti hinnatud.

Taara mitteõigeaegse tagastamise eest maksab organisatsioon hankijale suuri trahvisummasid. Sellepärast on antud küsimuse kontrollimisel vaja selgitada süüdlased isikud, kes rikkusid taara tagastamise tähtaegu. Tühja taara tagastamise keskmine tähtaeg määratakse keskmise taara jäägi maksumuse jagamisel keskmisele päevasele taarakäibe. Taarakäibeks loetakse teatud perioodil laaditud taara maksumus.

Näide: Taara jääk 1. juulil on 7 tuh. rubla, 1. aug. 8 tuh. rubla, 1. sept. 10 tuh. rubla ja 1. okt. 5 tuh. rubla; laaditud või ära antud taarat 135 tuh. rubla eest. Sel puhul tagastati tühi taara keskmiselt 5 päeva jooksul, lähtudes järgmisest arvestusest:

1) keskmine taara jääk (7 tuh. rubla + 8 tuh. rubla + 10 tuh. rubla + 5 tuh. rubla) : 4 = 7,5 tuh. rubla;

2) keskmine päevane taara laadimise (äraandmise) käive kvartalis moodustab 135 tuh. rubla : 90 = 1,5 tuh. rubla;

3) keskmine taara tagastamise tähtaeg võrdub $7,5 : 1,5 = 5$ päeva.

c) kas ei ole majapidamismaterjalide, eririietuse ja väheväärtusliku inventari ülejääke;

d) kas teostatakse õigesti ettenähtud kulude kandmist aruandeperioodi käibekuludesse;

e) kas aruandekohustuslikud isikud esitavad õigeaegselt aruanded saadud avansside kohta. Peab silmas pidama, et aruandekohustuslike isikute arvel suure võlgnevuse lubamine ja halb kontroll avansiaruannete õigeaegse esitamise üle osutub sageli rahaliste vahendite raiskamise põhjuseks.

MITTEKAIBELISTE VAHENDITE KONTROLLIMINE

Vahendid, mis ei võta vahetult osa käibest, nimetatakse mittekäibelisteks. Nende hulka kuuluvad järgmised bilansikirjed:

a) põhivahendid;

b) eraldatud vahendid — väärtpaberid, väljaantud laenu, äramaksud, erisihitused jt. vahendid, mis kuuluvad organisatsioonile, kuid on kestvaks ajaks käibest kõrvaldatud.

Sellesse gruppi arvestatakse ka reguleerivad summad aktivas:

a) eelmiste aastate ja jooksva perioodi kahjumid;

b) arveldused Rahandusministeeriumi organitega tulumaksu alal kasumist;

c) summad, mis kuuluvad mahakandmisele põhifondist;

d) arvestusülekanded erifondidesse ja kulud aruandeperioodi tulude arvel.

Reguleerivad summad näitavad, millise summa võrra kuuluvad vähendamisele omavahendid (passivas).

Selle grupi vahendite kasutamise kontrollimisega tuleb kindlaks teha:

a) kas organisatsioon on täielikult kindlustatud materjal-tehnilise baasiga (kauplused, laod, leivatööstused, teemajad, sööklad, transport, tootmisettevõtted jms.);

b) kas ei ole liigseid ja mittevajalikke põhivahendeid, mida organisatsioon oma tööd kahjustamata võib ära müüa; millised uued objektid tekkisid organisatsioonile ja kas ei teostunud nende objektide ehitus kõrgemate organisatsioonide loata või üle kinnitatud eelarve ja limitide;

c) kas ei esinenud kestmamat vahendite külmutamist

lõpetamata kapitaalehitustes ja kas uusi objekte kasutatakse efektiivselt;

d) kas on täidetud üleliigse ja mittevajaliku inventari ja varade realiseerimise plaan; kellele need on müüdnud ja mis hinna eest.

VAHENDITE ALLIKATE KONTROLLIMINE

Kooperatiivi finantsilise baasi seisukorda iseloomustatakse peamiselt omavahendite osavõtu astmega käibest. See näitaja on samal ajal ka Riigipanga krediteerimise võimaluste küsimuse väljaselgitamise aluseks.

Kooperatiivis on peamiseks omavahendite kasvu allikate liikmete osamaksud ja kasum. Kasumi ja osamaksud kogumise plaanide mittetäitmine viib selleni, et kooperatiivil ei ole küllaldaselt omavahendeid õigeaegseks arvelduks Riigipangaga ja hankijatega, samuti kohustuste tasumiseks riigieelarvesse tulumaksu ja teiste maksete alal.

Kasum on iga organisatsiooni tähtsaim töö kvaliteedi näitaja. Võitluses tasuvuse tõstmise, kasumiplaani täitmise eest on vaja hoolikalt uurida kõiki tasuvust tõstvaid või vähendavaid tegureid, mille hulka kaubakäibe alal kuuluvad: 1) kaubakäibe maht (s. o. plaanitäitmise aste); 2) kaubandusliku hinnalisandi tase; 3) käibekulude tase; 4) plaanimata kahjumid (peaasjalikult ebamajanduslikkusest tingitud kahjumid) ja plaanimata tulud.

Kasumiplaani täitmise kontrollimisel tuleb selgitada, kas see ei ole saavutatud kehtestatud juurdehindluste ja jaehindade rikkumisega või kreditoorse võlgnevuse mahakandmise arvel, mida ei ole nõutud nõudeõiguse aegumise tõttu, samuti kauba-materiaalsete väärtuste ülejääkide arvel, mis avastatud jääkide inventeerimisel või mingisuguste muude plaanimata tulude arvel. Kõik niinimetatud plaanimata tulud peavad olema kasumiplaani täitmise hindamisel eriti arvestatud.

Kasumiplaani täitmise kontrolli tuleb teostada iga tegevusala järgi eraldi. Kontrolli tulemusena peab avastatama kasumiplaani mittetäitmise põhjused ja ära märgitama teed tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide kõikidele tegevusharudele normaalse tasuvuse kindlustamiseks. Käibekulud tuleb kontrollida vastavalt kaubakäibe plaani täitmisele iga kulukirje järgi eraldi, mille tulemusena mää-

rata eelarveliste assigneeringute ülekulutuse protsent, summa ja põhjused.

Paljudel juhtudel seletub kasumiplaani mittetäitmine ja mõnikord ka kahjum sellega, et kooperatiiv ei saa täiendavaid kaubanduslikke mahahindlusi, mis on neile määratud peale jaehinnakirjades ettenähtud põhiliste mahahindluste. Sellepärast peab revident tähelepanelikult kontrollima, kas kooperatiiv saab täielikult kõik täiendavad mahahindlused.

Uhes sellega tuleb välja selgitada, kas möödunud aastal saadud kasumi jagamine on õigesti läbi viidud, kas selle jagamise juures ei ole toimunud kooperatiivorganisatsioonide põhikirja rikkumisi.

Revideeritava perioodi alg- ja lõppbilansside järgi tuleb kindlaks teha, kuidas muutus põhifond, mille arvel toimus see muudatus ja kas see on seaduslik; kas on täidetud omavahendite juurdekasvu plaan. Edasi tuleb hoolikalt kontrollida, kuidas teostatakse elanikkonna koopereerimist ja osamaksude kogumist.

PÜSIVATE PASSIVATE KONTROLLIMINE

Püsivateks passivateks loetakse peamiselt pikaajalised laenud, mida saavad üksikud organisatsioonid sisekooperatiivsete allikate (reguleerimisfond, remondi- ja ehitusfond) arvel. Pikaajalised laenud antakse välja kapitaalehitusteks ja käibevahendite täiendamiseks kuni normatiivini, mis on tarvilik vahetuks krediteerimiseks Riigipangas. Samasse bilansigruppi kuuluvad blankolaenud, mis Riigipank annab valitsuse erietsusel tähtajaga kuni 1 aasta.

Omavahendite ja püsivate passivate osavõtu ulatuse kindlaksmääramisel kaupade eest tasumisel arvatakse samasse gruppi võlgnevus töölistele ja teenistujaile töötasude alal mitte üle 25% kuutöötasu fondist. Selle võlgnevuse antud gruppi arvamine seletub sellega, et töötasu töölistele ja teenistujaile makstakse välja tegelikult töötatud aja eest. Seoses sellega võtab mingisugune osa saadud tuludest, mis kuulub töötasuna väljamaksmiseks, pidevalt osa kaubakäibe ja teiste tegevusharude finantseerimisest. Püsivate passivate koosseisu kontrollimisel tuleb kindlaks teha, kas organisatsioonil ei ole võimalusi ennetähtaegselt kustutada pikaajaliste laenude võlgnevust.

Samuti on vaja kontrollida, kas on õigesti määratud rajooni liitudelt saadud laenude maksed, s. o. kas nende tähtajad ja summad on kooskõlas omavahendite juurdekasvu plaaniga.

Kaupade, tooraine ja materjalide eest maksmisel omaosavõtu kindlaksmääramisel püsivad passivad (pikaajalised laenud), mille kustutamine ei toimu plaanitavas kvartalis, võrdsustatakse omavahenditega.

OMAVAHENDITE OSAVOTU TEGELIKU ULATUSE KONTROLLIMINE

Seaduse järgi võib iga tarbijaskooperatsiooni organisatsioon saada Riigipangalt laenu jooksvaks kaubakäibeks omavahendite ja püsivate passivate olemasoleku korral kaupade, tooraine ja materjalide eest maksmisel, kui neid pole vähem kui 10% hulgiorganisatsioonides ja 15% kooperatiivides ja teistes jaelülides. Omavahendite kaudu normatiivi piirides krediteerimiseks Riigipangas peab organisatsioon vastama järgmistele tingimustele: tasuvus, hästi korastatud arvepidamine, täpsus Riigipangaga arvlemises. Osavõtu määr arvestatakse igas kvartalis kvartali plaaniliste ülesannete alusel kaubakäibe ja teiste tegevusharude alal ja kvartalibilansi andmete alusel.

Bilansi põhjal määratakse omavahendite ja püsivate passivate suurus kaupades, toorainetes ja materjalides, üldisest omavahendite ja püsivate passivate summast mitte-käibeliste vahendite ja vahendite, mis on paigutatud üldisel bilansil arvestatud põllumajapidamise mahaarvamisel. Sel teel saadud omavahendite ja püsivate passivate summast eraldatakse käibes rahaliste vahendite ja muude aktiivate plaanilised jäägid. Selle arvestuse tulemusena saame omavahendite ja püsivate passivate summa kaupade, tooraine ja materjalide jääkides. See summa protsenteeritakse kaupade, tooraine ja materjalide tegelikele jääkidele, kui need on vähemad plaanilistest, vastasel korral — plaanilistele jääkidele, mis resultaadina annab osavõtu protsendi.

OMAVAHENDITE OSAVOTU ARVUTAMINE KAUPADE EEST TASUMISEL

(Näide)

Kvartali plaanilised ülesanded:

I. Kaubakäive ilma leivata	900,0 tuh. rubla
Hinnalisand müügihinnale	10%

	Kaubakäibe välde	20 päeva
II.	Leiva käive	150,0 tuh. rubla
	Hinnalisand	8%
	Käibevälde	1 päev
III.	Söökla käive	180,0 tuh. rubla
	Hinnalisand	15%
	Käibevälde	10 päeva
IV.	Jahu ja abimaterjalide kulu leivatööstuses	162,0 tuh. rubla
	Tooraine ja materjalide varu päevades	12 päeva
V.	Rahaliste vahendite plaaniline ringlus kõikides kooperatiivi tegevusharudes	2 päeva
VI.	Muude aktive plaaniline ringlus kõikides harudes	3 päeva
VII.	Plaanitava perioodil kavatakse kulutada kapitalaalehitusteks oma käibevahendite arvel lubatud summadest	12,0 tuh. rubla
VIII.	Eelolevas kvartalis peab kooperatiiv kustutama pikaajalist laenu rajooni liidule summas	9,0 tuh. rubla

BILANSS KVARTALI ALGUSEKS GRUPILISES LÖIKES

AKTIVA		PASSIVA	
I.	Põhi- ja eraldatud vahendid mittekäibelisel aktivad)	I.	Omavahendid
	36,0	II.	Püsivad passivad
II.	Rahalised vahendid ja muud aktivad	III.	Lühiajalised Riigipanga krediidid
	47,0	IV.	Arveldused (kreeditorid)
III.	Kaubad, tooraine, materjalid	V.	Kapitaalvahetuste finantseerimise allikad
	290,0		25,0
IV.	Arveldusel (deebitorid)		
	30,0		
V.	Kapitaalremont ja ehitus		
	24,0		
<hr/>		<hr/>	
Bilanss 427,0		Bilanss 427,0	

Ülaltoodud andmete põhjal teostatakse omaosavõtu arvestus alljärgnevas korras:

I

a) kaubamüügi käive ilma leivata faktuuri-hinnaga

$$\frac{900,0 \times (100 - 10)}{100} = 810,0 \text{ tuh. rubla } ^1);$$

¹⁾ Kaubad müügiväärtuse järgi moodustavad 100%, aga kaubad faktuuri-hinnas võrreldes müügiväärtusega moodustavad 100% miinus juurdehindluse % (100-10). Antud näites kaupade väärtuse määramisel faktuuri-hinnaga käive müügihinnaga jagatakse 100-ga ja saadud summa korrutatakse protsendimääraga, mis koosneb käibest faktuuri-hinnaga (100-10), s. o. 90-ga.

b) leivamüügi käive $\frac{150,0 \times (100 - 8)}{100} = 138,0$ tuh. rubla.

c) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete käive

$$\frac{180,0 \times (100 - 5)}{100} = 153,0 \text{ tuh. rbl.}$$

d) tooraine ja abimaterjalide käive leivatööstuses — 162,0 tuh. rbl.

II

Faktuuri-hinnaga käibe- ja ringluskiiruse plaaniliste normide alusel päevades määratakse plaanilised kaupade, tooraine ja materjalide plaanilised jäägid summaliselt:

a) kaupade kohta ilma leivata $\frac{810,0 \times 20}{90} = 180,0$ tuh. rbl.

b) leiva kohta $\frac{138,0 \times 1}{90} = 1,5$ tuh. rbl. (ümardatult)

c) tooraine ja materjalide kohta ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis $\frac{153,0 \times 10}{90} = 17,0$ tuh. rbl.

d) tooraine ja materjalide kohta leivatööstuses

$$\frac{162,0 \times 12}{90} = 21,6 \text{ tuh. rbl.}$$

Kokku kaupade, tooraine ja materjalide plaanilised jäägid

$$(180,0 + 1,5 + 17,0 + 21,6) = 220,1 \text{ tuh. rbl.}$$

III

Plaanilise käibe alusel müügihinna ja ringivuse normide järgi päevades määratakse rahaliste vahendite ja muude aktivite plaaniliste jääkide summad.

Sellejuures ei võeta arvesse leivatööstuse käivet, kuna see käive on sisemine käive leiva üleandmisel oma kaubandusettevõtetele.

Käibe summa, mis võetakse arvesse rahaliste vahendite ja muude aktivite plaaniliste jääkide arvestamisel moodustub:

$$900,0 + 150,0 + 180,0 = 1230,0 \text{ tuh. rbl.}$$

Rahaliste vahendite plaaniline jääk võrdub

$$\frac{1230,0 \times 2}{90} = 27,0 \text{ tuh. rbl. (ümardatult).}$$

Muude aktivite plaaniline jääk võrdub

$$\frac{1230,0 \times 3}{90} = 41,0 \text{ tuh. rbl. (ümardatult).}$$

IV

Bilansi alusel määratakse omavahendite ja püsivate passivate (pikaajaliste laenuliste vahendite) summa käibes (vt. bilanssi):
 $(175,0 + 12,0) - 36,0 = 151,0$ tuh rbl.

V

Edasi, eraldatakse omavahendite ja püsivate passivate summad käibes:

a) rahaliste vahendite ja muude aktivate summad

$$(27,0 + 41,0) = 68,0 \text{ tuh. rbl. ja}$$

b) kulutuste summad kapitaalmahutustele 12,0 tuh. rbl. ja

c) rajooni liidule pikaajaliste laenude maksete summad 9,0 tuh. rbl. Nii saadakse omavahendite ja püsivate passivate summa kaupade, tooraine ja materjalide jääkides:

$$151,0 \text{ tuh. rbl.} - (68,0 + 12,0 + 9,0) = 62,0 \text{ tuh. rbl.}$$

See summa moodustab suhteliselt kaupade, tooraine ja materjalide plaanilistele jääkidele (plaanilised jäägid on tegelikult väik-

$$\frac{62,0 \times 100}{220,1} = 28\% \text{ (ümardatult).}$$

Kui kooperatiiv teostab kaupade ostu sularaha eest lubatud summa piirides, siis võib osavõtu ulatuse, arvestatud ülalnäidatud viisil, alandada sularaha eest ostetud kaupadesse paigutatud vahendite summaga.

Võrreldes osavõtu ulatust bilansi järgi revideeritava aja algul ja lõpul, määratakse kindlaks, kuidas muutus omavahendite ja püsivate laenuvahendite osatähtsus majandusliku tegevuse finantseerimisel.

RIIGIPANGA KREDIITIDE KASUTAMISE KONTROLLIMINE

Tarbijaskooperatsiooni operatsioonide peamine osa teostatakse Riigipanga krediitide arvel. Kontrollimisel on vaja kindlaks teha, kas on täielikult kindlustatud Riigipangalt saadud jooksva kaubakäibe krediidid kaupadega, toorainega ja materjalidega, mida omab kooperatiiv.

Jooksva kaubakäibe krediteerimise võlgnevuse kindlustamiseks kooperatiivis võetakse makstud kaupade jäägid ladudes, jaevõrgus ja teel, samuti tooraine ja materjalide, lõpetamata toodangu ja valmistoodete jäägid ettevõtteis, mis ei ole eraldatud iseseisvale bilansile.

Makstud kauba-materiaalsete väärtuste jääkide summa jooksva kaubakäibe laenude kindlustamiseks määratakse

selliselt, et bilansis oleva kauba-materiaalsete väärtuste omamaksumuse üldisest summast lahutatakse:

1. Võlgnevus hankijaile maksmata kaupade eest:
 - a) tähtajaliste maksenõudmiste järgi;
 - b) möödunud tähtajaga maksenõudmiste järgi (kartoteek 2);
 - c) maksmiseks esitamata arvete järgi.

2. Mitteminevate ja seisvate kaupade väärtus (avastatud Riigipanga kontrollimise tulemusena).

3. Riigipanga poolt sihtuslikus korras krediteeritavate kaupade väärtus, samuti mitteplaanalised laenud (peale mitteplaanaliste laenude, mis on saadud omavahendite puudujäägi katteks kaupade eest maksmisel omaosavõtu alusel).

Teostatud lahutamise tulemusena saadakse makstud kauba-materiaalsete väärtuste summa, millest järgnevalt lahutatakse, väljudes määratud protsendist, omavahendite osavõtu osa, mis on arvestatud tasutud kauba-materiaalsete väärtuste jääkidelt. Juhul, kui kooperatiiv ületas kuu kaubakäibe plaani, siis kauba varud kaubakäibe plaani ületatud osa summa piirides võetakse arvesse krediidi kindlustamiseks täielikult üle selle summa, mis on arvestatud osavõtu protsendi määramisel. Antud juhul arvestatakse omavahendite osaosavõtu osa makstud kaupade summalt, eraldades sellest kaubajääkide summad, mis puudutavad kaubakäibe plaani ületamist.

Selles korras arvestatud kauba-materiaalsete väärtuste summat võrreldakse võlgnevusega Riigipangale kaubakäibe alal (möödunud tähtajaga laenudeta). Kui võlgnevus ületab kauba-materiaalse kindlustuse summa, siis nõutakse kindlustamata võlgnevus sisse arvelduskontolt.

Kindlustamata võlgnevust osas, mis jääb arvelduskontolt katmata, võib vähendada üleplaanaliste rahaliste vahendite jäägi summaga kontrollitavas bilansis. Pärast seda järele jäänud kindlustamata võlgnevus kantakse möödunud tähtajaga laenude arvele. Edasi on vaja kontrollida:

- a) kas on täielikult krediteeritud kooperatiivis sihtuslikud ja hooajalised kaubad;
- b) kas kooperatiivi juhatuse vormistab õigeaegselt Riigipangalt saadud laenude võlakohustusi;
- c) kas on õigesti teostatud uuesti saadud laenude maksete jaotus (maksete kalenderplaan). Kui oli möödunud tähtajaga makseid Riigipangale ja hankijaile, siis on vaja sel-

gitada põhjused ja isikud, kes on süüdi maksevõime rikku-
mises.

FINANTSMAJANDUSE KONTROLLIMISE TULEMUSTE KOKKUVÕTMINE

Finantsmajanduse kontrollimise lõppetapiks on kontrol-
limise resultaate üldistamine, mis on vajalik kontrolli-
tava organisatsiooni hindamiseks, järelduste koostamiseks
ja praktilisteks ettepanekuteks.

Järelduste koostamisel on vaja saavutada suurimat sel-
gust, täpsust ja kontrollitud materjalide tõestatavust.
Finantsmajanduse kontrollimise järeldustes peavad leidma
kajastamist esmajärjekorras: bilansi reaalsus, käibevahen-
dite ringivus ja tegelik kasutamine, omavahendite juurde-
kasvu plaani täitmine käibes; debitoorse ja kreditoorse
võlgnevuse seisukord; kapitaal mahutuste ulatus ja efektiiv-
sus, krediidivahekord Riigipangaga ja panga võlgnevuse
kindlustamise aste; finantsalane stabiilsus ja maksevõime;
kooperatiivi finantsala juhtimise stiili iseloomustus tarbi-
jate kooperatiivis.

Küsimusi kordamiseks

1. Milliste dokumentide alusel ja kuidas teostatakse
bilansi reaalsuse kontrollimist?

2. Millistele küsimustele on vaja saada vastust kauba-
materiaalsete väärtuste jääkide kontrollimisel?

3. Milliste materjalide põhjal ja kuidas kontrollitakse
kasumiplaani täitmist?

4. Kuidas kontrollida, kas kooperatiiv on täielikult
kindlustatud varumise avansskrediidiga?

5. Missugust organisatsiooni võib lugeda maksevõimeli-
seks ja finantsalaselt stabiileeks?

6. Milliste materjalide alusel ja kuidas teostatakse
kooperatiivi finantsmajanduses revideeritava perioodil toi-
munud muutuste hinnang?

XII PEATÜKK

REVISJONIMATERJALIDE KASUTAMINE

REVISJONITÖÖ ARVESTUS JA ARUANDLUS

Revisjoni tulemused kooperatiivi ettevõtete ja üksikute materiaalselt vastutavate isikute kohta ühes järelduste ja ettepanekutega kannab revident ette revideeritud kooperasiivi juhatuse koosolekul.

Kooperatiivi juhatuse peab iga üksiku ettevõtte revisjoni tulemuste põhjal otsustama mitmesugustes seaduserikkumistes süüdlaste vastutusele võtmise küsimuse, revisjoni materjalidest tulenevate parandus- ja muude kannete tegemiseks, sealhulgas ka kahjutasumaksete kajastamise.

Kontoplaanist kõrvalekaldumistest, mitteõigetest kokkuvõtetest saatelehtedel, arve-faktuuridel jne. tingitud vigade parandamised raamatupidamises teostatakse revisjoni käigus. Need vead kantakse revisjoniakti, ära näidates nende parandamise.

Kui kooperatiivi juhatuse ei nõustu paranduste tegemisega raamatupidamise kannetes, kahjutasu sissenõudmisega või muude revisjoniaktis ettenähtud abinõude rakendamisega, on revident kohustatud esitama küsimuse otsustamiseks rajooni liidu juhatusele.

Kui kooperatiivi juhatuse ei nõustu revidendi ettepanekuga materjalide esitamiseks järelevaldeorganitele kooperatiivi töötaja vastutuselevõtmiseks, siis on revident kohustatud ise esitama materjalid prokuratuurile. Harilikult on selliste asjade algatamine seotud tsiviilnõudmise esitamisega kooperatiivile tekitatud kahjusummale (järelevaldeorganitele esitatavate materjalide vormistamise korrast vt. lk. 68—69).

Revident esitab kooperatiivi juhatusele tehtud töö kokkuvõtted, peatudes konkreetselt avastatud puudustel, näidates nende tekkimise põhjused ja süüdlased, samuti ka abinõud, mis on revisjoni protsessis tarvitusele võetud üleastumiste kõrvaldamiseks ja mis tuleks ette võtta selleks, et hoiduda niisugustest üleastumistest edaspidi.

Kooperatiivi revisjoni kokkuvõtetest kannab revident ette ka liikmete (volinike) koosolekule.

Rajooni liidu juhatusele esitab revident kirjaliku ettekanne tehtud tööst ja määruse projekti kooperatiivi majandusliku tegevuse dokumentaalrevisjoni kokkuvõtete kohta.

Sellesse projekti lisab revident oma järeldused ja ettepanekud töö parandamise kohta.

Revisjoni kokkuvõtted, järeldused ja ettepanekud revidentidele koostatud kooperatiivi töö parandamise kohta tuleb läbi arutada rajooni liidu poolt mitte hiljem kui kolme päeva jooksul pärast revidendi tagasitulekut rajooni liitu. Kui rajooni liidu juhatus ei nõustu revidendi järelduste ja ettepanekutega, revident aga loeb rajooni liidu juhatuse otsuse ebaõigeks, siis võib revident esineda kaebusega kõrgema kooperatiivorganisatsiooni ees.

Rajooni liidu revident peab teostama süstemaatilist kontrolli ja arvestust selle üle, et kooperatiivi juhatus täidaks revisjoni kokkuvõtete kohta tehtud otsusi.

Tsentrosojuzi määruse nr. 164 — 1. märtsist 1948. a. põhjal on kõik tarbijaskooperatsiooni organisatsioonid ja ettevõtted kohustatud pidama revisjonide ja kontrollimiste arvestust, mis viiakse läbi tarbijaskooperatsiooni organisatsioonides ja ettevõtteis, samuti teostama kontrolli revisjoni kokkuvõtetes toodud ettepanekute täitmise üle järgmise vormi kohases raamatus.

Jk. nr.	Revisjoni või kontrollimise kuupäev (alates — lõpetades)	Asutise või organisatsiooni nimetus, kelle ülesandel viidi läbi revisjoni kontroll	Revisjoni või kontrolli teostava isiku perekonna-, ees- ja isanimi	Alus dokumendi nime- tus kuupäev ja number) revisjoni või kontrolli teostamiseks
1	2	3	4	5

Revisjonide ja kontrollimiste raamatu pidamine kooperaatiivis on Tsentrosojuzi juhatuse poolt pandud kooperaatiivi pea- (vanem-) raamatupidajale.

Kooperaatiivi esimehed on kohustatud nõudma revidentidelt või kontrollivatelt isikutelt aktide koostamist või muid dokumente kontrolli tulemuste kohta, või arvestusraamatusse revisjoni (kontrolli) tulemuste kohta märkuste sissekandmist. Kui revidendi või kontrolliva isiku poolt eeskirju ei antud, siis tuleb sellest revisjonide ja kontrollimiste raamatusse teha vastav märkus.

Kooperaatiivide juhatuste esimehed on kohustatud perioodiliselt teostama ettepanekute täitmise kontrolli ja tulemustest tegema vastava märkuse revisjonide arvestuse raamatus.

Revisjonide ja kontrollimiste raamat peab olema nummerdatud ja kinnitatud pitsatiga ja kooperaatiivi juhatuse esimehe allkirjaga.

Selle raamatu pidamine peab kaasa aitama läbiviidud revisjonide ja kontrollimiste tõhustamiseks, kontrolli tugevdamiseks revisjonil ja kontrollimistel tehtud järelduste ja ettepanekute elluviimisel.

Revident peab kontrollima, kas kooperaatiivis peetakse tähendatud raamatut, kas tehakse sellesse vastavad sissekanded kindlaksmääratud korras, kas kõik järeldused ja ettepanekud eelmistest revisjonidest ja kontrollimistest on ellu viidud, kas kooperaatiivi juhatuse esimees kontrollib nende isikute järelduste ja ettepanekute täitmist, kes teostasid revisjone ja kontrollimisi.

Revideerimisel tehtud ettepanekute täitmise kontrolli teostatakse ka varem revideeritud kooperaatiivi valikuurimise teel ja ka antud kooperaatiivilt tulnud aruannetega, ettekannetega jne. tutvumise teel.

Millised tööalad või majandusharud alutati kontrollile	Millised dokumendid on koostatud kontrollija (revideri) poolt revisjoni tulemuste kohta	Revidendi märkused või märged sellest, et juhendeid pole antud	Millised abinõud on tarvitusele võetud juhendite ja ettepanekute täitmiseks revisjoni tulemuste kohta
6	7	8	9

REVISJONITÖÖ ARVESTUS JA ARUANDLUS

Rajooni liidu revident peab koostama kontrollimistöö käigust näitajate koondaruande iga kooperatiivi tegevuse kohta kvartalite lõikes (vajalikel juhtudel ka kuude lõikes).

Koondaruande näitajaiks on:

a) ettevõtte nimetus ja asukoht, selles toimunud muudatused;

b) kaubandusvõrgu, leivatööstuste ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, olustikulise teenindamise ettevõtete ja töökodade loetelu;

c) andmed osamaksude kogumise ja koopereerimise kohta võrreldes iga kvartali plaaniga (kuuplaaniga);

d) majandusliku tegevuse põhinäitajad — kaubanduse, varumise, tootmise jne. kohta iga kvartali plaaniga võrreldes;

e) debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse olukord iga kuu lõpuks (bilansi andmetel), muudatused ja plaaniliste ülesannete täitmine;

f) andmed töö kohta tegevusharude järgi ja kooperatiivis tervikuna kvartali kohta;

g) andmed kooperatiivi finantsolukorra kohta iga kvartali lõpuks (vahendid käibes, ületähtajalised laenud, tasumata arved jne.).

Hiljernalt kvartalile järgneva kuu 5—7. kuupäeval esitab rajooni liidu juhatus informatsiooni-aruande revisjonitöö plaani täitmisest möödunud kvartali kohta oblasti (krai, vabariigi) tarbijate kooperatiivide liidule.

Alljärgnevalt esitatakse aruande näitlik skeem:

ARUANDE NÄITLIK SKEEM

Rajooni Tarbijate Kooperatiivide Liidu
instruktor-revidendi revisjonitöö kohta

„.....“ kuni „.....“ 19..... a.

I. Siseametkondlik finantskontroll ja dokumentaalrevisjon

Jk nr.	Tarbijate kooperatiivide ja iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtete nimetused	Viimase dokumendial-revisjoni kuupäev	Kvartali jooksu teostatud dokumentaalrevisjonid		Rajooni liidu juhatuse määruse nr. ja kuupäev revisjoni tulemuste kohta
			Alguse kuupäev	Lõpu kuupäev	
1	Vaninski Tarb. Kooperatiiv	17. XI 1947. a.	1. VII 1948. a.	15. VII 1948. a.	nr. 64 — 18. VII 1948. a.

II. Kauba-materiaalsete väärtuste inventeerimine

Jk. nr.	Tarbijate kooperatiivide ja iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtete nimetused	Materiaalselt vastutavate isikute arv ettevõtetes, kus inventeerimine tuleb läbi viia mitte harvem kui kord kuus	Materiaalselt vastutavate isikute arv ettevõtetes, kus inventeerimine tuleb läbi viia mitte harvem kui kord kvartalis	Viidud läbi inventeerimisi	
				Ettevõtetes, kus inventeerimine tuleb läbi viia mitte harvem kui üks kord kuus	Ettevõtetes, kus inventeerimine tuleb läbi viia mitte harvem kui üks kord kvartalis
1	Vaninski Tarbijate Kooperatiiv jne.	14	3	42	3

III. Abinõud võitluseks puudujääkide ja raiskamiste vastu

1. Kas materiaalselt vastuavad töötajad kinnitatakse tarbijate kooperatiivi juhatuse poolt ja hiljem liikmele (volinike) üldkoosoleku poolt vastavalt põhikirjale.
2. Kas tarbijate kooperatiivi juhatuse on materiaalselt vastutavate töötajatega sõlminud lepingu täieliku varalise vastutuse kohta.
3. Kas on kindlaksmääratud tähtaegadel läbi viidud tarbijate kooperatiivi kassa, kõikide jaekaubandusettevõtete, ühiskondliku toitlustamise ja teiste ettevõtete ootamatud inventuurid.
4. Kas on õigel ajal välja toodud kaupluste jne. ootamatute inventuuride tulemused, kas need tulemused on läbi arutatud tarbijate kooperatiivi juhatuse koosolekul ja mis on selles suhtes ette võetud.
5. Kas kõik raiskamiste, riisumiste, kaupade puudujäägi ja muud kuritarvituste-asjad on eranditult üle antud jäliisusorganeile viivitamatult pärast kuritarvituste avastamist.
6. Kas igas kvartalis on kindlustatud raiskamiste, riisumiste, puudujääkide ja teiste kuritarvituste asjade seisukorra inventeerimine koos prokuratuuri, kohtu ja kohtutäituritega (inventeerimismaterjalid lisatakse aruandele juurde); kas need materjalid on läbi töötatud tarbijate kooperatiivi juhatuses; millises seisukorras on asjatoimetuse koos tekitatud kahju tasumisega.
7. Kas kõigil juhtudel, kui tehti kindlaks puudujääke, raiskamisi ja teisi kuritarvitusi summas üle 1000 rub'a, on instruktor-revident viivitamatult kohale sõitnud ja milliseid tulemusi on selle tõttu saavutatud.
8. Tuua rajooni liidu juhatuse määruste loetelu puudujääkide ja raiskamiste vastu võitlemise tugevdamise kohta. Näida läbi viidud koosolekud, kus neid küsimusi arutati. Märkida, kas juhatuse kuulas ära revidendi ettekande abinõude kohta raiskamiste ja riisumiste vastu võitlemiseks; kas kõik revidendi ettepanekud on võetud täitmiseks.

Tsentrosojuzi juhatuse poolt on kindlaks määratud tähtsajaliste ettekannete esitamine puudujääkide, raiskamiste, riisumiste, kaupade pillamise ja teiste kuritarvituste kohta. Tarbijate kooperatiivide juhatused on kohustatud revidendile teatama igast puudujäägi, raiskamise või kauba riisumise juhust, olenemata tekitatud kahju suuruselt.

Rajooni liidu juhatus ja varumiskontorite direktorid on kohustatud teatama kolme päeva jooksul oblasti (krai) tarbijate kooperatiivide liidule igast 1000 rbl. ja suurema summa puudujäägi, raiskamise või riisumise juhust (tarbijate kooperatiivides ja rajooni liidu isemajandavais ettevõtteis). Rajooni liidu instruktor-revident peab kontrolli kindlustamise eesmärgil arvestama iga asjatoimetuse liikumist nende tekkimisest alates, fikseerides kõik asjaolud — süüdlased, materiaalse kahju jne.

Küsimusi kordamiseks

1. Kuidas kontrollitakse revisjonimaterjalide põhjal tehtud otsuste täitmist?
2. Kuidas arvestatakse läbiviidud revisjonitööd?
3. Milline aruandlus on kehtestatud rajooni liidu revidendi jooksva töö kohta?

TARBIJATE KOOPERATIIVI REVISJONIAKTI NAITLIK SKEEM

oblasti, krai

vabariigi

rajooni

Tarbijate Kooperatiivi dokumentaalrevisjoni

AKT

"....." 195... a.

Minu, Rajooni Liidu

(perekonna-, ees- ja isanimi)

revidendi poolt tarbijate kooperatiivi revisjonikomisjoni liikmete

(näidata nende perekonna-, ees- ja isanimed)

osavõtul, tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehe

(näidata perekonna-, ees- ja isanimi)

tarbijate kooperatiivi juhatuse liikmete

(näidata perekonna-, ees- ja isanimed)

tarbijate kooperatiivi vanemraamatupidaja

(näidata perekonna-, ees- ja isanimi)

juuresolekul on läbi viidud Tarbijate Koopera-
tiivi majandusliku tegevuse dokumentaalrevisjon perioodi kohta

"....." 195... a. kuni „.....“ 195... a.

Revisjon on läbi viidud tõendi põhjal, mis välja antud.....

Rajooni Liidu juhatuse poolt „.....“ 195 a. nr..... all.

Revideerimise perioodil töötasid: tarbijate kooperatiivi juhatuse
esimehena „.....“ 195... a.

kuni „.....“ 195... a. Vanemraamatupidajana

„.....“ 195... a. kuni „.....“ 195... a.

Revisjoni protsessis on kontrollitud rahaliste, kauba-materiaalsete
väärtuste jäägid ja tarbijate kooperatiivi arvlemised seisuga „.....“
195... a.

Revideeritud on järgmised materjalid:

1. Kassadokumendid ja kassaraamat.
2. Kaubadokumendid ja kõikide kaupluste üksikkontod.
3. Varumiskaupade dokumendid ja üksikkontod.

4. Tootmisettevõtete (leivatööstuse, söökla, teemaja, töötlemis- punktide jne.) dokumendid ja üksikkontod.

5. Arveldus-, materiaalsete ja tulemuskontode dokumendid ja sissekanded.

6. Inventeerimisaruanded.

7. Käibearuanded.

8. Kulude ja tulude plaanid ja eelarved.

9. Lepingud ja kohustused.

10. Dokumendid ja sissekanded iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtete raamatutesse.

11. Asjaajamine.

12. Istungite, koosolekute protokollid, liikmete otsused ja kaebused.

13. Ettepanekud eelmise dokumentaalrevisjoni akti järgi.

Revisjon alustati „.....“ 195... a.

Revisjon lõpetati „.....“ 195... a.

Revisjon tegi kindlaks:

I. Tarbijate kooperatiivi struktuur ja koosseis

..... Tarbijate Kooperatiivi tegevuspiirkonnas on
(nimetus)

..... külanõukogu kolhoosi majapidamist.

Piirkonnas elab inimest.

Tarbijate kooperatiiv omab järgmised ettevõtted:

.....
.....
.....
Kokku töötavad tarbijate kooperatiivis inimest, sellest
arvust kaubandustöötajaid, varumistöötajaid

Tarbijate kooperatiivi koosseis on plaani järgi neist
määratud inimest (täpsed andmed kooperatiivi aparaa-
dist näidatakse akti lisas).

Revideeritaval perioodil vahetus tarbijate kooperatiivi juhatus üks (kaks) korda (või ei vahetunud). Juhatusel koosseis, mille tegevust revideeritakse, on valitud liikmete (volinike) koosolekul „.....“, 195... a. (Täpsed andmed tarbijate kooperatiivi juhatusel ja revisjonikomisjoni kohta kirjutatakse akti lisas. Seejuures näidatakse, kas juhatusel vahetusel koostati asjaajamise-üleandmise akt, juhatusel koosseisu iseloomustus, tarbijate kooperatiivi töötajate tööle vastuvõtmise ja palkamise kord, kas kõik materiaalselt vastu-

tavad töötajad on tarbijate kooperatiivi juhatuse ja liikmete (volinike) koosoleku poolt kinnitatud sellele kohale, kus nad töötavad, (nende koosseis).

II. Raamatupidamise ja aruandluse seisukord

Raamatupidamine kooperatiivis toimub žurnaal-pearaamatuse (või ei toimu — näidata). Näidata, kas eranditult kõik operatsioonid (ära märkida, millises ulatuses) vormistatakse Tsentrosojuzi poolt kinnitatud vormikohastel dokumentidel.

Dokumendid süstematiseeritakse kronoloogilises žurnaal-pearaamatu sissekannete järjekorras. Ommeldakse kaustadesse kuude viisi, hoitakse lukustatud kapis (ära märkida, kui on mõni teine dokumentide hoidmise või vormistamise kord).

Peetakse järgmisi arvestusraamatuid: kassaraamat jne. (loetleda). Kui ei peeta, näidata põhjused. Samuti näidata raamatute seisukord, näiteks: raamatuid peetakse korralikult, määrimisi ja parandusi ei ole. Olemasolevad parandused on kinnitatud või, vastupidi, on olemas määrimisi, kinnitamata parandusi jt. eeskirjade rikkumisi.

Dokumentatsiooni läbitöötamine teostatakse vastavalt Tsentrosojuzi poolt kindlaksmääratud dokumentatsiooni reeglitele (revisjoniga grupilisi liitkandeid ei avastatud või, vastupidi, avastati). Operatsioonide sissekanded raamatutesse tehakse nende teostamise päeval (või hilinemisega päeva jne.).

Uksikute kontode dokumentide ja sissekannete kontrollimisel avastati raamatutes järgmisi eeskirjade rikkumisi ja moonutamisi (vt. akti lisas aruanne nr. lk.).

Kuubilansid ja kvartaliaruanded on koostatud ja esitatud õigeaegselt ja määratud tähtaegadeks (või mitte — näidata). Operatiivaruandlus esitatakse rajooni liidule õigeaegselt (või mitteõigeaegselt).

Bilansside ja aruandluse vahel olid lahkuminekid (või ei olnud).

Kuubilansid ja kvartaliaruanded on õigesti koostatud (või ebaõigesti) Tsentrosojuzi vormide kohaselt, vastavalt lisadele (siin peab revident iseloomustama aruandluse kvaliteeti).

Tarbijate kooperatiivi raamatupidaja täidab NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrust nr. 3271 — 17. sept. 1947. a. „Põhimäärus peaja vanemraamatupidaja õiguste ja kohustuste kohta“, (või mitte) ja protestib ebaseaduslike kulutuste vastu (või mitte — näidata, millal, mida).

Tarbijate kooperatiivi asjaajamist peetakse Tsentrosojuzi instruksioonide põhjal (või mitte). Üldkoosolekute ja juhatuse koosolekute protokolliraamatut peetakse. Sissetulnud ja väljaläinud paberid on korralikult kaustadesse ommeldud vastavalt kooperatiivis kehtivale asjade klassifikatsioonile. Paberid hoitakse kapis, kõigil sissetulnud

dokumentidel on kooperatiivi juhatuse esimehe viisa saamise ja täitmise kuupäevaga; templid hoitakse kinnises kapis. Pitsat hoitakse tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehe juures (või mitte — näidata).

III. Rahaliste vahendite, Riigipangaga arvlemiste ja aruandesummade revisjon

1. Kassa revisjon. Kõigi kassadokumentide ja sissekannete kontrollimisel raamatuis ja faktilise kassajäägi võrdlemisel raamatutega — seisuga „.....“ 195... a. laekuril (näidake avastatud puudujääk, ülejääki või puudujääki ei ole — täpsemalt vaata lisa nr. kassa revisjoniakt).

Selles osas on vaja näidata, kes käsutab krediite, märkida ära kassaoperatsioonide läbiviimise ja raha hoidmise, sularaha Riigipanka andmise olukord, normaalne sularaha jääk kassas, kassadistsipliini rikkumise juhud, samuti väärtpaberite ja rangelt arvestatavate plankide kontrollimise tulemused.

2. Riigipangaga arvlemiste revisjon. Arvelduskonto kontrollimisel avastati revisjoni poolt, et saldode ja käivete vahel kooperatiivi raamatupidamise andmete põhjal ning Riigipanga väljavõtete järgi on järgmised lahkuminekulud (siin on vajalik märkida kooperatiivi raamatutes kannete võrdlemise kokkuvõtte Riigipanga väljavõtete-ga revideerimise kuupäevade järgi). Näidata lahkuminekute põhjused, jooksvate arvete ja akreditiivide seisukord, tšekiraamatute hoidmise tingimused. Märkida täitmata tšekiplankide allakirjutamise juhud ja raha saamised mitte laekuri, vaid teiste isikute poolt: juhud, kus on kasutatud tšekke ettenäitajale (vt. lisa aktile, register nr. lk.).

3. Aruandesummade revisjon. Kontrollimisel on avastatud järgmised aruandesummade juhiste rikkumised (üles lugeda iga üksik aruandekohustuslik isik žurnaali sissekannete nimetamisega). Märkida ära seadusevastased kulutused, mis on tehtud aruandesummade arvel (vt. lisa aktile, register nr. lk.).

4. Krediidid ja nende kasutamine. Märkida, kas Riigipanga krediidid on kasutatud täielikult, kas on aegunud tähtajaga laene Riigipangale, näidata tähtaja möödalaskmise põhjused.

IV. Arveldusoperatsioonide revisjon

Debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse seisukorda kooperatiivis iseloomustatakse järgmiste andmetega:

Deebitoride nimetus	1.-seks	1.-seks	Muudatused võr- reldes 195... a.	
	195... a.	195... a.	Suurene- mine	Vähene- mine
Bilansi kontodel				
Kokku				
Vähendamise plaan				
Kõrvalekaldumisi plaan- nist				
Põhilised deebitorid ja kreditorid (viimaseks kuupäevaks)				
1.				
2.				

Üksikasjaliselt deebitoridest ja kreditoridest vaata lisas. Debitoorse võlgnevuse kujunemise põhjused; kuupäev, arvlemiste seisukorra iseloomustus. Selgitada, kes on süüdi rajooni liidu korralduste ja ülesannete täitmatajätmisses debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse vähendamise alal. Tuua näiteid raha ebaõige väljaandmise ja mitteõigete arvelduste kohta, mis suurendas võlgnevust jne. Näidata, kas on kaubahankijatele pretensioone esitatud, kas on kohtuorganitele üle antud kuritahtlike võla mittemaksjate asjatoimetused ja kahjumitesse kandmised. Millised abinõud on tarbijate kooperatiivi juhatuse rakendanud debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse likvideerimiseks. Kuidas teostatakse võitlust raiskamistega. Kuidas täidetakse valitsuse ja Tsentrosojuzi korraldusi ja otsuseid ning NSV Liidu Prokuratuuri ja NSV Liidu Kohtu RK instruksiooni 28. veebruarist 1939. a. raiskamiste ja riisumiste vastu võitlemiseks tarbijaskooperatsioonis. Arvelduste seisukord tööliste ja teenistujatega. Seaduserikkumised, mis on avastatud kehtivate tariifide kasutamisel. Arvelduste seisukord rahandusorganitega. Kooperatiivi arvelduste seisukord rajooni liiduga.

V. Kaubaoperatsioonide revisjon

1. Kauba sissetuleku ja hindamise revisjon. Sellesse osasse tuleb märkida kõik eeskirjade rikkumised, mis on avastatud operatsioonide ja dokumentide kontrollimisel kontol nr. 3 „Kauba ost ja hindamine“.

2. Kaupade revisjon kaubanduslikes ettevõtteis. Dokumentide ja raamatutesse sissekannete kontrollimisel ja tegelike jääkide võrdlemisel raamatuliste jääkidega selgus järgmist (näidata, mis on kindlaks tehtud): lisa — kaupluste nr. 1, 2, 3 jne. revisjoniaktid.

Üksikute ettevõtete ja materiaalselt vastutavate töötajate kontrollimisel on kindlaks tehtud:

Jk. nr.	Töökoht, perekonna-, ees- ja isanimi	Töö periood	Jääk raamatute järgi	Tegelik jääk	Mahaarvamised loomuliku kao arvel kehtivate normide järgi	Puudujääk	Ülejääk
K o k k u							

Selles osas tuleb näidata puudujääkide ja raiskamiste põhjused, anda abinõude iseloomustus, mis on sisse viidud tarbijate kooperatiivi juhatuse poolt võitluseks sotsialistliku omandi kaitsmisel. Märkida kaupluste aruandluse seisukord, kaupade vastuvõtmine ladudest ja kauplustest, kaupade säilitamise kord, loomuliku kao ja kahjumite õige mahakirjutamise, hinnarikkumiste faktide, ostjate kaebuste ja esildiste raamatu olemasolek, valesti mõõtmise, kaalumise jne. kohta. Iseloomustada valvet, valve ja tulekaitse abinõude rakendamist. Märkida ära taara seisukord, selle arvestamise kord, hoidmine, tagastamine üksikutest kauplustest, vastutus taara eest.

Valgustada kaubakäibe plaani ja selle täitmist. Vastandada kaubakäibe plaani ja selle täitmine. Vastandada tegelik kaubakäibe plaanilise tervikuna ja realiseeritud kaupade sortimendi järgi. Läbi vaadata kaubakäibe üksikute kaupluste järgi ja väikejaemüügivõrgus. Märkida, kas peetakse kinni kinnitatud kohustuslikust miinimumsortimendist kaupadele, mis on kehtiv kooperatiivi kauplustele.

Näidata, kuidas teostub kauplemine igapäev tarvitavate kaupadega. Vastandada kaubakäive aasta, kvartalite ja üksikute kuude lõikes. Näidata, mil määral suunatakse kaubakäibesse kohaloodetud kaupu. Märkida ära, kas on olemas mitteminevaid ja seisvaid kaupu, näidata põhjused ja süüdlased, ette panna vajalikud abinõud kaubajääkide korrastamiseks. Iseloomustada ostjate teenindamise kvaliteeti — kauplemise aega, kaupluste sanitaarset seisukorda, kaebuste lahendamist, tarbijate soovide rahuldamist jne.

VI. Varumis- ja kokkuostuoperatsioonide revisjon

Kõikide dokumentide ja raamatutesse tehtud kannete kontrollimisel ja tegelike jääkide võrdlemisel raamatuliste jääkidega selgus (vt. varumiskäigu aruanne revideeritava perioodi kohta ja varumispunktide revisjoniaktid — lisa nr. lk.).

Jk. nr.	Varumispunkti asukoht, kokkuostja, vastuvõtja perekonnanimi	Töö periood	Raamatuline jääk	Tegelik jääk	Puudujääk	Ülejääk
1	Varumislao juhataja					
2	Varumispunkt külas juhataja					
3	Varumispunkt kauplus nr. juures Kaupluse juhataja jne.					
Kokku						

Revisjoni kokkuvõtted märgitakse iga varumispunkti kohta eraldi: puudujäägid, ülejäägid, kaebused varutud saaduste ebaõige vastuvõtmise kohta; kord ja tehnika vastuvõtukviitungite väljakirjutamisel ja õigesti vormistamisel; varumiskaupade vastuvõtmise kord, arvestus ja hoidmine; praagi ja rikutud saaduste ja toorainete

mahakandmine. Varumissaaduste koguseline arvestus ja algdokumentide vormistamine kooperatiivis on korraldatud (näidata, mis on avastatud).

Revisjon tegi kindlaks (anda hinnang) varumiskaupade hoidmise, praagi ja riknenud kaupade olemasolemise (anda hinnang), mitteõige sortimise, esimesest sordist teise sorti ülekandmise juhud või ümberpöördukt jne. (Näidake, mis on avastatud varumisala revideerimisel).

Varumise ja kokkuostu organiseerimine. Varumise plaan ja selle täitmine liikide järgi, varumissaaduste kvaliteet. Abinõud, mis on läbi viidud kooperatiivi juhatuse poolt kokkuostu laiendamiseks vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusele 9. novembrist 1946. a. nr. 2445, side kolhoosnikutega, kolhoosikokkuostjate töö jne.

VII. Töõndusettevõtete ja abikäitiste revisjon

1. Leivatööstuse revisjon. Tuuakse põhimised tulemused pagari- tööstuse revideerimisest: toorainete, materjalide, valmistoodangu väljatuleku, määratud väljaküpsetusnormidest kinnipidamise, arvu- lise ja sortimendi järgi plaani täitmise, leiva-saiatoodete kvaliteedi, omahinna, kao, riknemiste põhjused ja süüdlased; sanitaarseisukord, töö organiseerimine, toorainete, materjalide ja valmistoodangu säili- tamine, kinnipidamine eelarvest ja rentaablustest.

2. Söökla, teemaja ja einelaudade revisjon. Selles osas tuuakse söökla ja teemaja revisjoni põhikokkuvõtted, köögi, einelaua, lao kontrollimise tulemuste, toorainete tagavara, kütte jne. kohta; mater- jalide, varanduste, toorainete ja materjalide kulu vastavus kehtivatele normidele, kinnipidamine toiduainete normidest, produktide kvali- teet, eelarvest kinnipidamine, kaod, selle põhjused ja süüdlased, rentaablus, sanitaarne seisukord, kaadrid, ühiskondlik kontroll.

3. Loomade nuumamise ja tapmise revisjon. Näidata igat liiki loo- made arv, nende seisukord, kasvukaalu ja lihasaaduste omahind, mis saadud tapmisel, kõrvalekaldumine kasvukaalust ja väljatuleku plaanilistest normidest, samuti rahalised tulemused nuumamisest ja tapmisest.

4. Transpordi revisjon. Näidata hobuste, hobumoonna, masinate, põletisainete jt. hulk ja kaal vastavalt tegelikele kontrollimise and- metele, tuua võrdlemise tulemused raamatuliiste jääkidega. Trans- pordi kasutamine, hobumoonna, põletisainete kulutamine, kehtivaist normidest kinnipidamine. Vedude plaani täitmine.

Tonn-kilomeetri omahind — tegelik ja plaaniline. Eelarvest ja rentaablustest kinnipidamine.

VIII. Põhivahendite, väheväärtusliku inventari ja kapitaalvahetuste revisjon

Selles osas on aktis vaja näidata, mis nimelt on avastatud põhivahendite, inventari ja sisustuse olemasoleku ja õige kasutamise osas. Kas on kindlustatud vara puutumatus rikkumise ja riisumise vastu. Tuletõrjeabinõud. Tegelikult teostatud kapitaalvahetuste ja nende majandusliku otstarbekuse vastavus plaanile. Kes on süüdi eelarvest kõrvalekaldumises ja lõpetamata kapitaalvahetustes. Ehituste, remondi jne. kvaliteet. Kauba-materiaalsete väärtuste kindlustamine vahendite, inventari ja sisustuse olemasoleku ja õige kasutamise osas.

IX. Fondide, osamaksude ja eraldatud vahendite revisjon

Selles osas tuleb näidata fondide moodustamise ja kulutamise õigsus (näidata, millised fondid olid moodustatud ja kuivõrd õigesti olid teostatud väljaminekud).

Seisuga „.....“ 195... a. oli tarbijate kooperatiivil liikmeid osamaksusummaga rbl. Anda iseloomustus koopereerimise ja osamaksude kogumise töö kohta kooperatiivis, liikmete ja osamaksude arvestamise seisukord, osamaksusummarkide arvestus ja hoidmine.

Koopereerimise ja osamaksude kogumise plaani täitmine.

X. Eelarvedistsipliinist kinnipidamise ja kooperatiivi majandusliku tegevuse kontroll

Käibekulud. Revideeritava perioodil („.....“ kuni „.....“ 195... a.) käibekulud olid:

Kulukirjete nimetused	Kaubanduses			Varumises		
	Plaan	tegelik		Plaan	tegelik	
		summa	%%		summa	%%
Kokku						

Tuleb anda täielik käibekulude analüüs dokumentide kontrollimise põhjal, ära näidates kõik ebaseaduslikud kulutuste ja ülekulutuste põhjused. Iseloomustada eelarve koostamise ja kinnitamise praktiseeritavat korda, anda eelarve täitmise analüüs iga üksiku

kirje järgi. Kas revisjonikomisjon kontrollis eelarve täitmist, kontrollimise tulemused jm. (üksikasjaliselt kõrvalekaldumistest vt. register nr.).

2. Eelolevate aruandlusperioodide kulutuste kontroll. Selles osas märgitakse, mis on avastatud antud konto revideerimisel. Näidata, kas on õigesti tehtud mahakandmised, kas eelolevate aruandlusperioodide kulude jääk on dokumentidega tõestatud.

3. Kogu majandusliku tegevuse tulemused. Revideeritava perioodi ajal oli kooperatiivil (näidake) kas kasum või kahjum, andke tulemuste iseloomustus tulemuste kontode kontrolli põhjal (kahjumi ja kasumi kontod). Üksikute tegevusharude järgi on kooperatiivil:

Jk. nr.	Tegevusharud	Kasum		Kahjum		Selles arvus plaanimata kahjumid ja kasumid								
		195... a. (möödunud aasta)	195... a.	195... a. (möödunud aasta)	195... a.	kahjumid		kasumid		saldo				
			plaan		tegelikult	19.....	19.....	19.....	19.....	19.....	19.....			
1	Kaubandus													
2	Varumine													
3	Leivaküpsetus													
4	Ühiskondlik tootlustamine													
5	jne.													
K o k k u														

Kui esineb kreditoorse võlgnevuse kandmist kasumiks, näidata missuguses summas ja kas need kanded on õiged. Plaanimata kahjumite põhjused jne.

4. Finantsolukord. Finantsolukorda iseloomustatakse revideeritava perioodi alguseks ja lõpuks järgmiste andmetega:

Bilansikontode nimetused (bilansi skeemi alusel)	1.-seks	1.-seks	Muudatused	
	195... a.	195... a.	suurenemine	vähennemine

Väljudes bilansi andmetest ja analüüsist, tuua kooperatiivi finantsolukorra muudatuste iseloomustus, märkida küsimused, mis on seoses kooperatiivi krediteerimisega ja maksujõulisusega.

XI. Organisatsiooniliste küsimuste analüüs

Märkida kõik kooperatiivi põhikirja rikkumise juhud, kuidas täidetakse üleliidulise tarbijaskooperatsiooni III kongressi otsust ja teisi otsuseid tarbijaskooperatsiooni töö kohta.

Kaadrite olukord, nende ettevalmistus ja teadmiste täiendamine. Voolavus ja selle põhjused.

Side liikmetega. Aruandlus. Koosolekud. Kooperatiivi aktiiv ja selle töö. Side külanõukogude kaubandus-varumiskomisjonidega. Sotsialistlik võistlus ja stahhaanovlik liikumine, kellega võistleb antud kooperatiiv ja tulemused (sotsialistliku võistluse materjalide järgi).

Allkirjad:

Rajooni liidu instruktor-revident

Kooperatiivi revisjonikomisjoni esimees

Kooperatiivi revisjonikomisjoni liikmed

Kooperatiivi juhatuse esimees

Kooperatiivi juhatuse liikmed

Kooperatiivi raamatupidaja

TAHTSAMATE JUHENDAVATE MATERJALIDE LOETELU

Organisatsioonilised küsimused

1. NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise viisaastaku plaanist 1946.—1950. a.	18. märtsi 1946. a. seadus.
2. Tarbijaskooperatsiooni tööst.	Üleliidulise tarbijaskooperatsiooni III kongressi materjalid.
3. Üleliidulisest sotsialistlikust võistlusest tarbijaskooperatsiooni ja ettevõtete vahel 1946—1950. a. viisaastaku-plaani täitmiseks ja ületamiseks.	Tsentrosojuzi Presiidiumi ja tarbijate kooperatiivide töötajate ametiühingu Keskkomitee määrus nr. 432 — 7. maist 1947. a.
4. Tarbijate kooperatiivi tüüp-põhikiri.	
5. Tarbijate kooperatiivi revisjonikomisjonist.	Põhimäärus. Kinnitatud Tsentrosojuzi Presiidiumi määrusega 8. sept. 1943. a. nr. 704.
6. Tarbijaskooperatsiooni kauplusekomisjonist.	Põhimäärus. Kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse määrusega 26. maist 1949. a.
7. Tarbijaskooperatsiooni söökla-(teemaja, söökla, restorani) komisjonist.	Põhimäärus. Kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse määrusega 26. maist 1949. a.
8. Abinõudest tarbijate kooperatiivide ja rajooni tarbijate kooperatiivide liitude revisjonikomisjonide töö parandamiseks.	Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus 25. aprillist 1945. a. (protokoll nr. 8, punkt VI).
9. Riigikontrolli Rahvakomissariaadist.	Põhimäärus, kinnitatud NSV Liidu Rahvakomissariide Nõukogu määrusega 15. oktoobril 1940. a.

10. Tarbijate kooperatiivide rajooni liidu revidendi (instruktor-revidendi) tööst.

11. Siseametkondlikust finantskontrollist ja asutiste, ettevõtete, majanduslike organisatsioonide ja ehituste dokumentaalrevisjonist.

12. Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlik-majanduslike organisatsioonide ja ettevõtete riiklikust registreerimisest.

13. Abinõudest kaubanduse tugevdamiseks ja finantsolukorra tervendamiseks tarbijaskooperatsiooni organisatsioonides.

14. Moonutustest tarbijaskooperatsiooni kaubandus-, varumis- ja tootmis-tegevuses.

15. Võitlusest eraettevõtjate tungimise vastu tarbijaskooperatsiooni.

16. Aruande- ja tarbijate kooperatiivide rajooni liitude ning tarbijate kooperatiivide juhatuste ja revisjonikomisjonide valimiskoosolekute läbiviimisest.

17. Tööraamatute väljaandmise arvestuse parandamisest tarbijaskooperatsiooni süsteemis

18. Abinõudest kaubanduse parandamiseks.

19. Abinõudest organiseerimis-instrueerimise ja revisjonitöö parandamiseks tarbijaskooperatiivses süsteemis.

Põhimäärus. Kinnitatud Tsentrosojuzi Presiidiumi poolt 18. juunil 1946. a. nr. 568.

NSV Liidu Rahvakomisaride Nõukogu määrus 15. aprillist 1936. a. nr. 708.

NSV Liidu Rahandusministri instruksioon 2. augustist 1947. a. nr. 603.

Tsentrosojuzi Nõukogu määrus Tsentrosojuzi juhatuse ettekande põhjal 15. oktoobril 1948. a.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus 17. veebruarist 1948. a. nr. 122.

Tsentrosojuzi presiidiumi määrus 22. aprillist 1948. a. nr. 349.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus 19. veebruarist 1949. a. nr. 64.

Tsentrosojuzi juhatuse määrus nr. 669 — 24. juun. 1948. a.

Tsentrosojuzi juhatuse määrus nr. 1196 — 29. nov. 1948. a.

Tsentrosojuzi juhatuse määrus nr. 799 — 29. VII 1948. a.

Sotsialistliku omandi kaitse

1. NSV Liidu Konstitutsioon (§§ 4, 5, 130, 131).

2. Kriminaalvastutusest riikliku ja ühiskondliku vara riisumise eest.

3. Võitlusest raiskamiste ja riisumiste vastu.

4. Abinõudest võitluse tugevdamiseks raiskamiste, riisumiste ja kaupade pillamise likvideerimiseks tarbijaskooperatiivses süsteemis.

5. Täiendavatest abinõudest võitluses raiskamiste ja riisumiste vastu tarbijaskooperatiivses süsteemis.

6. Abinõudest raiskamiste ja riisumiste ennetamiseks ja võitlusest raiskajatega.

7. Materiaalselt vastutavate töötajate tööle võtmise vormistamisest.

8. Asjaajamise vastuvõtmine ja üleandmine materiaalselt vastutava töötaja vahetusel.

9. Revisjonide läbiviimisest.

10. Raiskamiste, riisumiste, puudujääkide, kaupade pillamise ja teiste kuritarvituste asjade üleandmisest järelevalveorganitele.

11. Arvepidamine puudujääkide, riisumiste, raiskamiste, kaupade pillamise ja teiste kuritarvituste kohta.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 4. juunist 1947. a.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus nr. 69 — 6. veebruarist 1946. a.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus 16. detsembrist 1948. a. nr. 977.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus 6. veebruarist 1946. a. nr. 69.

Tsentrosojuzi Presiidiumi üleskutse 7. veebruarist 1946. a. nr. 0190 rajooni liitude ja tarbijate kooperaatiivide juhatustele, revisjonikomisjonidele ja raamatupidajatele.

Lisa Tsentrosojuzi Presiidiumi määrusele nr. 977 — 16. dets. 1943. a.

Lisa Tsentrosojuzi Presiidiumi määrusele nr. 977 — 16. dets. 1943. a.

— „ —

— „ —

— „ —

12. Raiskamiste ja riisumisasjade uurimisest ja läbivaatamisest tarbijaskooperatsioonis.

13. Volituste väljaandmise korrast kauba-materiaalsete väärtuste saamiseks.

14. Arvestuse ja kontrolli pidamise korrast väljaantud volituste ja nende põhjal kaupade saamise üle.

15. Volitustest kauba-materiaalsete väärtuste väljaandmiseks.

16. Tööstuskaupade ja materjalide ostmise keelu kohta sularaha eest eraisikuilt, samuti riiklikust ja koop. kaubandusvõrgust.

17. Õiguse andmisest tööstuskaupade ja materjalide ostude teostamiseks summas kuni 20 rubla ühekordse väljaminekuna riiklikest ja kooperatiivsetest kauplustest.

18. Ehituste soetamisest eraisikuilt riiklike asutiste ja ettevõtete, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide poolt

19. Riiklike ja kooperatiivsete asutiste ja ettevõtete töötajate materiaalsest vastutusest nende arvele üleantud kaubaväärtuste eest.

20. Lepingute sõlmimise kord töötajate materiaalse vastutuse kohta väärtuste puudujäägi eest.

21. Tööliste ja teenistujate varalise vastutuse kohta nende poolt ettevõtetele tekitatud kahju eest.

22. Kahju sissenõudmise kohta isikutelt, kes on süüdi toidu- ja tööstuskaupade riisumistes ja puudujääkides.

NSV Liidu Prokuratuuri ja NSV Liidu Kohtu Rahvakomissari instruksioon 28. veebruarist 1939. a. nr. 49/I-A-21.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu korraldus 19. maist 1944. a. nr. 10-894.

NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaadi instruksioon 9. juunist 1944. a. nr. 307.

Tsentrosojuzi Presiidiumi juhend 22. maist 1944. a. nr. 0679.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus 20. veebr. 1948. a. nr. 129.

Tsentrosojuzi juhatuse kiri nr. SP-11 — 18. jaan. 1949. a.

VNFSV RKN ja ÜKTK määrus 10. maist 1935. a.

ÜKTK ja VNFSV RKN määrus 20. juulist 1930. a. SU 1930. a. nr. 42, 521.

NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi määrus 29. oktoobrist 1930. a. nr. 332.

KTK ja NSV Liidu RKN määrus 12. juunist 1929. a.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus nr. 128 — 20. veebr. 1948. a.

23. Toidukaupade loomuliku kao ühtsete normide kehtestamisest kogu jaevõrgule.

24. Pretensioonide esitamise korrast ja tähtaegadest mittekohase kvaliteediga kaupade hankimisel ühtede riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide poolt teistele.

25. Kaupade vastuvõtmise korrast tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide poolt

26. Materiaalsete väärtuste inventeerimise tähtaegadest, korrast ja tehnikast.

27. Kauba-materiaalsete väärtuste ja põhivahendite inventeerimise tulemuste väljatoomisest.

28. Deebitoride, kreditoride ja teiste bilansikontode inventeerimisest.

29. Inventuuride tulemuste läbivaatamise ja kinnitamise korrast.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus nr. 117 — 14. veebr. 1948. a.

NSV Liidu RKN juures asuva riikliku abitraaži instruksioon, kinnitatud NSV Liidu RKN määrusega nr. 1306 — 29. aug. 1939. a.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrusega nr. 104 — 4. märtsist 1949. a. kinnitatud instruksioon.

Tsentrosojuzi Presiidiumi poolt 10. septembril 1947. a. kinnitatud instruksioon materiaalsete väärtuste ja arvelduste inventeerimisest tarbijaskooperatsiooni organisatsioonides ja ettevõtetes.

Finants-eelarvelisest distsipliinist kinnipidamise kontroll

1. Kassaoperatsioonide teostamisest tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide ja ettevõtete poolt.

2. Võitluse tugevdamisest krediidi-, kassa-, arvelduse-, koosseisu- ja finantsdistsipliini rikkumise üle.

3. Abinõudest majandusliku tegevuse parandamiseks ja finantsolukorra tugevdamiseks tarbijaskooperatsiooni organisatsioonides.

4. Patentide võtmise korrast tarbijaskooperatsiooni ettevõtteis.

Tsentrosojuzi juhatuse määrus 2. veebruarist 1949. a.

NSV Liidu Prokuratuuri kiri vabariikide, oblastite, kraide ja linnade prokuröridele nr. 3/144 — 16. juunist 1947. a.

Lisa nr. 5 Tsentrosojuzi Nõukogu määrusele 15. oktoobrist 1948. a.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus nr. 67 — 30. jaanuarist 1948. a.

5. Tulumaksu arvestamise ja tasumise korrast kooperatiivsete ettevõtete ja organisatsioonide ning ühiskondlike majanduslike organisatsioonide poolt.
6. Elanikkonna tulumaksustamisest.
7. Vallaliste, üksikute ja väikeperekondadega NSV Liidu kodanike maksustamisest.
8. Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide administratsiooni vastutusest riikliku sotsiaalkindlustuse toetuse õige väljamaksmise eest.
9. Aruandesummade (avansside) väljaandmise ja kulutamise korrast riiklikes asutistes ja ettevõtteis, kes töötavad kommerts- (isemajandamise) alusel, samuti kooperatiivsetes ja ühiskondlikes organisatsioonides.
10. Komandeerimistunnistuste väljaandmise korrast riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajaile.
11. Komandeerimistunnistuste plankide arvestamise korrast.
12. Teenistuslike komanderingute eest tasumaksmise korra kohta NSV Liidu piires.
13. Kohakaaslusalase töö korrastamisest.
14. Ajutise kohakaaslusalase töö eest tasumaksmise korrast.

NSV Liidu Rahandusministeeriumi instruksioon nr. 58 — 30. jaanuarist 1947. a.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 30. aprillist 1943. a.

NSV Liidu Rahandusministeeriumi instruksioon 5. juunist 1947. a. nr. 416.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 3271 — 17. sept. 1947. a. kinnitatud põhimäärus pea (vanem) raamatupidajate kohta.

NSV Liidu TTI — RK poolt 2. dets. 1930. a. kinnitatud juhendid.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus 2. veebruarist 1949. a. „Kassaoperatsioonide teostamise kohta tarbijaskooperatsiooni organisatsioonides ja ettevõtetes“.

NSV Liidu Rahvakomisсарide Nõukogu määrus 26. juunist 1942. a.

NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissari kiri nr. 761 — 26. novembrist 1943. a.

NSV Liidu Rahvakomisсарide Nõukogu määrus nr. 1047 — 19. juun. 1940. a.

NSV Liidu Rahvakomisсарide Nõukogu määrus 14. märtsist 1933. a.

ÜAÜKN sekretariaadi määrus 8. maist 1939. a.

15. Kompensatsioonidest ja tagatis-
test üleviimise, ametisse võtmise ja
töölesuunamise puhul teistesse maa-
kohtadesse.

16 Tööliste ja teenistujate töötasu-
dest kinnipidamisest avansside ja aru-
andesummade kustutamiseks.

17. Tööliste ja teenistujate töötasu-
dest kinnipidamiste kohta kohtu otsu-
sel.

18. Nõudeõiguste tähtaegade aegu-
mise kohta riiklike organite, kolhoosi-
de, kooperatiivsete ja ühiskondlike or-
ganisatsioonide vahel.

19. Nõudeõiguste aegumise tähtaega-
dest vaidlustel, mis on tekkinud mit-
tevastava kvaliteediga kauba saatmi-
sest.

NSV Liidu RKN ja KTK
määrus 23. nov. 1931. a.

ÜAÜKN sekretariaadi
määrus 27. veebruarist
1946. a.

ÜAÜKN sekretariaadi
määrus 27. veebruarist
1946. a.

KTK ja NSV Liidu RKN
määrus 3. septembrist
1934. a.

KTK ja NSV Liidu RKN
määrus 7. oktoobrist
1934. a.

Arvepidamine ja aruandlus

1. Põhimäärus raamatupidamise aru-
annete ja bilansside kohta riiklikes ja
kooperatiivseis majanduslikes organi-
satsioonides ja ettevõtteis.

2. Rahanduse Rahvakomissariaadi
instruktsioon „Põhimäärus raamatupi-
damise aruannete ja bilansside kohta
riiklikes ja kooperatiivseis majandus-
likes ettevõtteis ja organites“ kasuta-
miseks.

3. Dokumentide ja kannete kohta
ettevõtete ja majanduslike organisat-
sioonide raamatupidamises.

4 Riiklike, kooperatiivsete, ühis-
kondlike asutiste, organisatsioonide ja
ettevõtete pea-(vanem-)raamatupidajate
kohta.

5. Tarbijaskooperatsiooni süsteemi
pea- ja vanemraamatupidajate kohta.

NSV Liidu RKN määrus
29. juulist 1936. a. nr. 1372.

Kinnitatud NSV Liidu
RKN poolt 29. juulil 1936. a.
nr. 1365.

NSV Liidu Rahanduse
Rahvakomissariaadi põhi-
määrus 25. jaanuarist
1946. a. nr. 60.

NSV Liidu Ministrite
Nõukogu määrusega 17. sep-
tembrist 1947. a. nr. 3271
kinnitatud põhimäärus.

NSV Liidu ja VNFSV
Tsentrosojuzi Presiidiumi
määrus nr. 996 — 2. ok-
toobrist 1947. a.

6. Abinõudest arvepidamise kvaliteedi parendamise ja bilansside reaalsuse kindlustamise kohta tarbijaskooperatsioonis.

7. Vastutuse kohta mitteõigete arvepidamise ja aruandluse andmete esitamise eest, samuti arvestus-aruandluse vormide ja tähtaegade rikkumise eest.

8. Tarbijate kooperatiivide kontoplaani kontode karakteristika.

Lisa nr. 2 Tentrosojuzi Presiidiumi määrusele nr. 404 — 14. maist 1946. a.

NSV Liidu KTK ja RKN määrus nr. 82/2530 — 27. nov. 1933. a.

Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise väljaanne.

Fondid

1. Osamaksude määramise ja kogumise korra moonutamisest ja rahaliste vahendite massilise väljapressimise kohta elanikkonnalt tarbijaskooperatsioonis.

2. Kaubanduslike ruumide remondi- ja ehitus-erifondist tarbijaskooperatsiooni süsteemis.

3. Tarbijate kooperatiivi kultuurifondist.

4. Toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise erifondist tarbijaskooperatsiooni süsteemis.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrus nr. 514 — 27. maist 1947. a.

28. novembri 1939. a. põhimäärus.

Tsentrosojuzi Presiidiumi määrusega nr. 646 — 28. nov. 1940. a. kinnitatud põhimäärus.

Tsentrosojuzi Presiidiumi poolt 27. märtsil 1941. a. kinnitatud põhimäärus.

SISUKORD

	Lk.
I peatükk — Revisjonitöö organiseerimine ja meetodid	
Kontrolli ja revisjoni ülesanded	3
Kontrolli ja revisjoni teostavad organid tarbijaskooperatiivses süsteemis	7
Dokumentaalarvisjoni liigid	15
Dokumentaalarvisjoni organiseerimine	16
Dokumentaalarvisjoni läbiviimise kord	20
Revisjonimaterjalide vormistamine	25
Küsimusi kordamiseks	30
 II peatükk — Rahaliste vahendite ja aruandesummade revisjon	
Kassa ja kassaoperatsioonide revisjon	31
Riigipangaga arvlemiste revisjon	46
Aruandesummade revisjon	49
Küsimusi kordamiseks	54
 III peatükk — Arveldusoperatsioonide revisjon	
Deebitoridega ja kreditoridega arvlemiste revisjon	56
Arvlemiste revisjon rajooni liiduga ja oma ettevõtetega	62
Võlgnevuse revisjon puudujääkide, raiskamiste ja riisumiste alal	64
Arvlemiste revisjoni kokkuvõtete vormistamine	74
Küsimusi kordamiseks	76
 IV peatükk — Kaubaoperatsioonide revisjon	
Kaubaoperatsioonide revisjoni ülesanded	77
Kaupade tegeliku allesoleku kontrollimine	78
Kaupade hoidmise ja kaubakäibe plaani täitmise organiseerimise kontrollimine	81
Kaubaoperatsioonide revisjon	83
Kaubaoperatsioonide revisjoni tulemuste vormistamine	92
Küsimusi kordamiseks	96

V peatükk — Varumis- ja kokkuostuoperatsioonide revisjon

Varumis- ja kokkuostuoperatsioonide revisjoni ülesanded	97
Varumiskaupade tegeliku allesoleku kontrollimine	98
Varumiskaupade saabumise kontrollimine	99
Varumiskaupade realiseerimise kontrollimine	103
Varumiskaupade töötlemise, sorteerimise ja viimistlemise kontrollimine	105
Vastuvõtukviitungite plankide hoidmise ja kulutamise kontrollimine	107
Põllumajandussaaduste ja toorainete varumise ning kokkuostuplaanide täitmise kontrollimine	108
Küsimusi kordamiseks	109

VI peatükk — Tootmis- ja abikäitiste revisjon

Tootmis- ja abikäitiste revisjoni ülesanded	111
Leivatööstuste revisjon	113
Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete revisjon	121
Sigade nuumamispunkti operatsioonide revisjon	127
Hobustrasporti majandamise revisjon	130
Küsimusi kordamiseks	133

VII peatükk — Põhivahendite, väheväärtusliku inventari ja kapitaalvahutuste revisjon

Põhivahendite revisjon	135
Väheväärtusliku inventari ja eririetuse revisjon	139
Kapitaalvahutuste revisjon	142
Küsimusi kordamiseks	146

VIII peatükk — Fondide ja eraldatud vahendite revisjon

Fondide revisjon	148
Eraldatud vahendite revisjon	158
Küsimusi kordamiseks	150

IX peatükk — Käibekulude ja finantstulemuste revisjon

Küsimusi kordamiseks	172
--------------------------------	-----

X peatükk — Raamatupidamise ja aruandluse seisukorra kontrollimine

Arvepidamise seisukorra kontrollimine	174
Aruandluse seisukorra kontrollimine	178
Küsimusi kordamiseks	184

XI peatükk — Kooperatiivi finantsmajanduse kontrollimise põhilised küsimused

Bilansi osa finantsmajanduse kontrollimisel	186
Vahendite kontrollimine kaubanduslikus tegevuses	188

Varumisse ja põllumajandusse paigutatud vahendite kontrollimine	190
Rahaliste vahendite jääkide kontrollimine	191
Muudesse aktivatesse paigutatud vahendite kontrollimine	192
Mittekäibeliste vahendite kontrollimine	193
Vahendite allikate kontrollimine	194
Püsivate passivate kontrollimine	195
Omavahendite osavõtu tegeliku ulatuse kontrollimine	196
Riigipanga krediitide kasutamise kontrollimine	199
Finantsmajanduse kontrollimise tulemuste kokkuvõtmine	201
Küsimusi kordamiseks	201

XII peatükk — Revisjonimaterjalide kasutamine

Revisjonimaterjalide kasutamine	202
Revisjonitöö arvestus ja aruandlus	205
Küsimusi kordamiseks	206

Lisad: 1. Tarbijate kooperatiivi revisjoniakti näitlik skeem	20
2. Tähtsamate juhendavate materjalide loetelu.	21

Rbl. 10.—

A-18744

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00448670 2

Rbl. 10.—

A-18744

DOKUMENTAALREVISJON

L. M. Izbitski, S. D. Kumantsov, S. M. Eventov

ABIKS
TARBIJASKOOPERATSIOONI
TÖÖTAJAILE

L. M. IZBITSKI, E. D. ROMANTSOV,
S. M. EVENTOV

TARBIJATE KOOPERATIIVI DOKUMENTAALREVISJON

EESTINSV AJALEHTEDE-AJAKIRJADE KIRJASTUS
TALLINN 1950